

Signing Information

Page 1/2

Kirkon keskusrahaston toimintakertomus ja tilinpäätös 2022 allekirjoitukset

Name	Nationality	Signed at
PEKKA RAUNO ILMARI HEIKKILÄ	FI	2023-03-22 15:10 GMT+01
HEIKKI JUHANI SORVARI	FI	2023-03-21 15:16 GMT+01
JUKKA PAKARINEN	FI	2023-03-22 15:20 GMT+01
MARI INKA-ELINA LEPPÄNEN	FI	2023-03-22 11:43 GMT+01
SEPPO AUVO ANTERO HÄKKINEN	FI	2023-03-21 19:00 GMT+01
TARJA KANTOLA	FI	2023-03-22 22:30 GMT+01
VUOKKO TELLERVO VÄNSKÄ	FI	2023-03-21 15:09 GMT+01
TAPIO JUHANI LUOMA	FI	2023-03-22 10:12 GMT+01
ELINA EVELIINA KEMPPAINEN	FI	2023-03-23 08:40 GMT+01
Jari Pekka Huokuna	FI	2023-03-21 15:34 GMT+01
Anna Monica Heikel-Nyberg	FI	2023-03-27 12:34 GMT+02
Kalle Toivo Vilhelm Mäki	FI	2023-03-24 06:27 GMT+01
ÅSA A WESTERLUND	FI	2023-03-21 15:13 GMT+01
MATTI KETONEN	FI	2023-03-21 15:57 GMT+01

This document is electronically sealed and contains electronic signatures

Signing Information

Page 2/2

Name	Nationality	Signed at
PIRJO MARITTA SARIOLA	FI	2023-03-22 08:12 GMT+01

This document is electronically sealed and contains electronic signatures

SUOMEN EVANKELIS-LUTERILAINEN KIRKKO⁺

Kirkon keskusrahasto

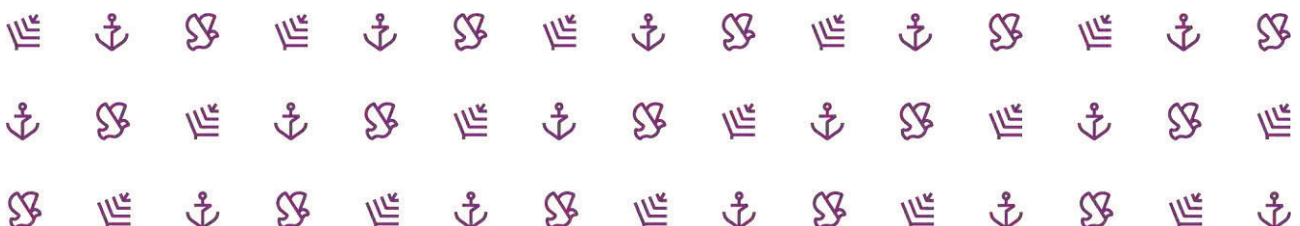
Toimintakertomus ja tilinpäätös

1.1.–31.12.2022

Asiakirjanumero DKIR/119/00.01.02/2023

Kirkkohallituksen täysistunto 21.3.2023

KIRKKOHALITUS⁺

Sisällys

1. Toimintakertomus	6
1.1 Kirkkohallituksen täysistunnon katsaus	6
1.2 Kirkkohallituksen kansliapäällikön katsaus	7
1.3 Kirkon keskusrahaston johtajan katsaus.....	8
1.4 Olennaiset tapahtumat Kirkon keskusrahaston toiminnassa	10
1.4.1 Ovet auki -strategia	10
1.4.2 Kirkon keskusrahaston organisaatio ja hallinto	10
1.4.2.1 Kirkolliskokous	11
1.4.2.2 Organisaatio.....	15
1.4.2.3 Kirkkohallituksen täysistunto	15
1.4.2.4 Kirkkohallituksen virastokollegio	16
1.4.3 Taloudellinen katsaus	17
1.4.4 Kirkon keskusrahaston henkilöstö	21
1.4.5 Olennaisia tapahtumia Kirkon keskusrahaston toiminnassa ja taloudessa tilikaudella ja tilikauden jälkeen.....	24
1.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	25
1.6 Tulevaisuuden näkymät	28
1.7 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	29
1.7.1 Tuloksen muodostuminen	29
1.7.2 Toiminnan rahoitus	30
1.7.3 Tase.....	32
1.7.4 Investoinnit	33
1.8 Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä	33
1.9 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen	34
1.9.1 Kirkon keskusrahaston talousarvion 2022 toteuma	34
1.9.2 Keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta.....	36
1.9.2.1 Kirkkohallitus	38
1.9.2.2 Millenniaalien kirkko	41
1.9.2.3 Digikirkko / Työ verkossa.....	43
1.9.2.4 Digikirkko / Kipa 2	46
1.9.3 Tulevaisuusselonteko Siunauksen signaalit.....	49
1.9.4 Ympäristöohjelma	50
1.9.5 Lapsivaikutusten arviointi	51
1.9.6 Kirkkohallituksen toimintakulut 2022.....	53

1.9.6.1.1	Kirkkohallituksen yhteinen toiminta.....	55
1.9.6.1.2	Hallinto-osasto	64
1.9.6.1.3	Työmarkkinaosasto	73
1.9.6.1.4	Talousoosasto	77
1.9.6.1.5	Toiminnallinen osasto	85
1.9.6.1.6	Ulkoasian osasto.....	95
1.9.6.1.7	Kirkon viestintä	104
1.9.6.1.8	Kirkon tutkimus ja koulutus.....	114
1.9.6.1.9	Kyrkans central för det svenska arbetet.....	121
1.9.6.1.10	Piispainkokouksen kanslia	134
1.9.6.1.11	Arkkipiispan kanslia.....	138
1.9.6.1.12	Kirkolliskokous	142
1.9.6.1.13	Kirkon ulkosuomalaistyö	144
1.9.6.1.14	Kiinteistöt	146
1.9.6.2	Hiippakunnallinen toiminta	148
1.9.6.2.1	Turun arkkihiippakunta.....	151
1.9.6.2.2	Tampereen hiippakunta	160
1.9.6.2.3	Oulun hiippakunta.....	166
1.9.6.2.4	Mikkelin hiippakunta.....	171
1.9.6.2.5	Borgå stift. / Porvoon hiippakunta.....	176
1.9.6.2.6	Kuopion hiippakunta.....	191
1.9.6.2.7	Lapuan hiippakunta.....	198
1.9.6.2.8	Helsingin hiippakunta	205
1.9.6.2.9	Espoon hiippakunta.....	215
1.9.6.2.10	Tuomiokapitulien toimitilat.....	223
1.9.6.2.11	Tuomiokapitulien yhteiset	225
1.9.6.3	Avustukset.....	226
1.10	Palvelukeskumaksulla rahoitettava toiminta, Kirkon palvelukeskus.....	230
1.10.1	Johdanto	230
1.10.2	Keskeisimmät tapahtumat vuonna 2022	231
1.10.3	Tavoitteiden toteutuminen	233
1.10.4	Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen.....	236
1.11	Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta.....	238
2.	Tilinpäätöslaskelmat.....	242
2.1	Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma	242
2.2	Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma	243
2.3	Kirkon keskusrahaston tase	244

3.	Tilinpäätöksen liitetiedot	245
3.1	Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet	245
3.2	Tuloslaskelman liitetiedot	247
3.2.1	Valtion rahoitus	247
3.2.2	Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut 2022	247
3.2.3	Tilintarkastajien palkkiot.....	247
3.2.4	Rahoitustuotot ja -kulut.....	248
3.2.5	Poistosuunnitelma.....	249
3.3	Taseen liitetiedot.....	250
3.3.1	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä poistot	250
3.3.2	Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus	251
3.3.3	Saamiset ja velat.....	252
3.3.4	Oman pääoman muutos	253
3.3.5	Omakatteiset rahastot.....	253
3.3.6	Omistukset muissa yrityksissä.....	255
3.3.7	Vakuudet ja vastuusitoumukset.....	255
4.	Muut liitetiedot	257
5.	Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä.....	261
6.	Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytysajoista.....	262
6.1	Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta.....	262
6.2	Kirjanpidon tositelajit.....	263
7.	Tilintarkastuskertomus.....	264

1. Toimintakertomus

1.1 Kirkkohallituksen täysistunnon katsaus

Kirkkohallituksen täysistunto on kuluneen vuoden aikana käsitellyt monipuolisesti asioita, jotka kuuluvat sen päätäntävaltaan. Se teki useita seurakuntaliitosratkaisuja, mikä kertoo kirkkomme rakenteisiin edelleen kohdistuvista muutospaineista. Muutospaineet heijastuvat laajemminkin talouden kysymyksiin, jotka ovat olleet keskeisesti esillä. Täysistunto on päättänyt lukuisista avustuksista seurakunnille. Se on seurannut aktiivisesti Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston tilannetta, johon Venäjän Ukrainaan suuntaaman hyökkäyssodan aiheuttama sijoitusympäristön epävakaous on lyönyt leimansa. Täysistunto on saanut kiitettävästi raportteja tiukkenevan taloustilanteen seuraamisen tueksi.

Täysistunto kävi vilkkaita keskusteluja päättäessään Kirkon tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuspalkinnon, kulttuuri- ja viestintäpalkinnon sekä Pro Ecclesia -mitalin saajista. Palkinnot kuvastavat kirkkomme monipuolista työtä, tavoitteita ja pyrkimystä antaa tunnustusta niille, jotka ovat erityisellä tavalla pitäneet kirkon tehtävää ja sanomaa esillä.

Kirkkohallituksen strategisiin tehtäviin kuluneena vuonna kuului tulevaisuusselonteon hyväksyminen. Aiempiin selontekoihin verrattuna uudella otteella laadittu asiakirja kannustaa seurakuntia syvempään omaehtoiseen tulevaisuustyöskentelyyn. Täysistunnolla oli mahdollisuus vaikuttaa selonteon sisältöön, ja se herättikin vilkasta keskustelua.

Kirkkohallituksen pitkän aikavälin tavoitteena on ollut lisätä vuorovaikutusta niin täysistunnossa itsessään kuin myös erityisesti kirkolliskokouksen kanssa. Täysistunto piti vuoden aikana useita iltakouluja, joissa keskusteltiin tärkeistä periaatteellisista kysymyksistä. Elokuun Turussa järjestetyn kokouksen yhteydessä tutustuttiin Liedon kirkon hiljattain uudistettuihin tiloihin, mikä antoi käsityksen kirkkotilan monipuolisista mahdollisuuksista. Samalla kokousmatkalla pidettiin neuvonpito yhdessä kirkolliskokouksen talous-, hallinto- ja tulevaisuusvaliokuntien kanssa.

Kirkkohallituksen täysistunto on pyrkinyt kuluneena vuonnakin täyttämään tehtävänsä kirkkomme parasta etsien, avoimen vuoropuhelun ja rukouksen hengessä.

Tapio Luoma

Arkkipiispa, kirkkohallituksen täysistunnon puheenjohtaja

1.2 Kirkkohallituksen kansliapäällikön katsaus

Vuosi 2022 on ollut Kirkkohallituksen *Ovet auki kokeiluille ja kehittämiselle* -strategian toimeenpanon ensimmäinen kokonainen vuosi. Strategian pohjalta käynnistettiin syksyllä Kirkkohallitus 2026 -työskentely, jonka keskeisenä ajatuksena on Kirkkohallituksen toiminnallinen uudistaminen osana normaalia johtamista. Tavoitteena on, että meillä sen myötä olisi perustehtäviinsä keskittyvä, nykyistä ketterämpi ja asiakkaitaan paremmin palveleva kirkkohallitus.

Kuluneena vuonna kirkon keskushallinnossa karsittiin toimintoja ja priorisoitiin tehtäviä talouden tasapainottamissuunnitelman toimeenpanon yhteydessä. Huhtikuussa saatiin päätökseen Kirkkohallituksen yhteistoimintamenettely. Irtisanomisilta vältyttiin, mutta 5,6 henkilötövuoden vähennys ja yli kymmenen prosentin supistus kokonaistalouteen vaikuttavat Kirkkohallituksen toimintaan jatkossakin merkittäväällä tavalla.

Olen silti toiveikas tulevaisuuden suhteen. Osaava henkilöstömme on venynyt viime vuosina erityisellä tavalla. Samalla on käynyt selväksi, että työntekijät ovat hyvin sitoutuneita Kirkkohallituksen toiminnan kehittämiseen. Syksyllä järjestetyissä Ovet auki -strategiatyöpajoissa on ollut havaittavissa suurta innostusta. Varsin nopeassa tahdissa tehty talouden sopeutus on osoittanut, että jatkossa Kirkkohallituksen uudistamista on tehtävä jatkuvasti ja pitkäjänteisellä tavalla. Yhteinen strategia tarjoaa tälle työlle erinomaisen lähtökohdan.

Kirkkohallituksen henkilöstölle tehtyjen kyselyjen eräs viesti on ollut, että ajoittain työtunnit eivät tahdo riittää kaikkiin työtehtäviin. Tilanteen korjaaminen edellyttää valintojen tekemistä ja nykyisten tehtävien karsimista. Jatkossa uusia tehtäviä pohdittaessa on tärkeää varmistaa myös niihin tarvittavat resurssit.

Venäjän hyökkäys ja sota Euroopassa sekä edelleen jatkuva pandemia ovat koetelleet perusturvallisuuttamme. Nopeaa ratkaisua tilanteeseen ei ole nähtävillä. Olemme Kirkkohallituksessa vastanneet sodan aiheuttamaan toivottomuuteen nopealla reagoinnilla. Olemme tehostaneet omaa varautumistamme, ohjeistaneet seurakuntia sekä tehneet tiivistä yhteistyötä valtiovallan ja yhteiskunnan eri toimijoiden kanssa.

Toivon, että vuodesta 2023 tulee Kirkkohallitukselle vahvan perustoiminnan vuosi. Vakaa, varma ja luotettava toiminta on myös se tapa, jolla kirkkomme voi vahvistaa omaa yhteiskunnallista asemaansa ja merkitystään osana yhteiskuntaa. Olemmekin

nostaneet kirkon hallitusohjelmataavoitteissa turvan, toivon ja luottamuksen vahvistamisen omien vaikuttamistavoitteidemme kärkeen. Nämä seurakuntatyön arjesta ja ihmisten kohtaamisista nousevat teemat kertovat poliittisille päättäjille myös siitä, että olemme kirkkona valmiita kantamaan vastuuta lähiyhteisömme, Suomen ja globaalin maailman parhaaksi. Tässä työssä palvelemme seurakuntia ja kirkkoa parhaalla mahdollisella tavalla ydintoimintaamme entistä vahvemmin keskittyen.

Pekka Huokuna

Kansliapäällikkö

1.3 Kirkon keskusrahaston johtajan katsaus

Venäjän hyökkäyssota nosti vuoden 2022 keväällä merkittävästi energian ja raaka-aineiden hintoja jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on vähentänyt kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeensä hintojen noususta. Lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa lisää korkojen nousu. Suomessa inflaatio vuonna 2022 oli keskimäärin 7,1 %.

Kirkon keskusrahaston vuoden 2022 talousarvio laadittiin alun perin 4,5 milj. euroa alijäämäisenä. Talousarvion alijäämä kasvoi 6,1 milj. euroon, kun kirkolliskokous hyväksyi toukokuussa 2022 kaksi lisätalousarviota ja marraskuussa vielä kolmannen. Näissä lisätalousarvioissa myönnettiin muun muassa avustus Kirkon Ulkomaanavun kautta Ukrainan sodasta kärsiville sekä budjetoitiin vuodelle 2022 vuonna 2021 käyttämättä jääneitä määrärahoja.

Syksyllä 2021 laadittiin Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamissuunnitelma, joka esiteltiin kirkolliskokoukselle marraskuussa 2021. Tasapainottamissuunnitelmassa tavoiteltiin yhteensä 3 milj. euron säästöjä Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamiseksi. Suunnitelmassa osoitettiin merkittävä määrä säästöjä, mutta tasapainotus edellytti myös tuotannollis-taloudellisia (tuta) neuvotteluja työnantajan ja työntekijöiden välillä. Tuta-neuvottelut käytiin alkuvuoden 2022 aikana. Neuvotteluissa löydettiin lukuisia säästökohteita, jotka toteutettiin vuoden 2023 talousarvioon. Vuoden

2023 talousarvio laadittiin siten, että talousarvio on tasapainossa eli keskusrahastomaksu kattaa keskusrahaston menot (toimintakate) ja poistot. Kärkihankkeet on määrä jatkossa rahoittaa rahoitustuotoilla.

Keskusrahaston talouteen on siis tehty lukuisia säästötoimenpiteitä vuoden 2022 aikana silmällä pitäen vuotta 2023 ja sen jälkeisiä vuosia. Säästötoimenpiteet ovat kuitenkin kohdistuneet jo vuoteen 2022. Osittain johtuen tästä vuoden 2022 tilinpäätös on huomattavasti parempi kuin talousarviossa arvioitiin. Vuoden 2022 tilinpäätös muodostui 3 milj. euroa alijäämäiseksi, kun talousarviossa alijäämää arvioitiin kertyvän 6,1 milj. euroa. Kirkon keskusrahaston talous on edelleen alijäämäinen, mutta sitä rasitti vuonna 2022 myös merkittävät omaisuuteen kohdistuneet alaskirjaukset (-1,2 milj. euroa) huonon sijoitusvuoden vuoksi. Samoin kertamenoerien määrä vuonna 2022 oli huomattava.

Vuosi 2022 oli tuta-menettelyineen ja talouden tasapainottamisineen raskas Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien henkilöstölle. Henkilöstö on kuitenkin osoittanut kestävytensä ja tekemisessä on säilynyt usko tulevaan ja toivoa on pysytty pitämään yllä. Tahdonkin esittää suuret kiitokseni Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien henkilöstölle hyvin suoritetusta työstä vuonna 2022 ja siitä, että edellytetyt säästöt on saatu aikaan.

Juha Tuohimäki

Kirkon keskusrahaston johtaja

1.4 Olennaiset tapahtumat Kirkon keskusrahaston toiminnassa

1.4.1 Ovet auki -strategia

Suomen evankelis-luterilaisen kirkon yhteinen Ovet auki -strategia vuoteen 2026 hyväksyttiin Kirkkohallituksen täysistunnossa syyskuussa 2020. Ovet auki -strategia perustuu kirkon tulevaisuuden kannalta olennaisten, hallinto- ja työalarajat ylittävien ilmiöiden tunnistamiseen.

Kirkon Ovet auki -strategia pyrkii tarkastelemaan kirkon työtä kokonaisvaltaisesti sekä etsii entistä strategisempaa, pitkäjänteisempää ja yhtenäisempää toimintatapaa. Strategiassa keskitytään tärkeimpiin kokonaisuuksiin sekä kaikkia toimijoita yhteisesti koskettaviin valintoihin ja priorisointeihin. Paikallisesti on arvioitava, miten yhteisiä tavoitteita voitaisiin parhaiten edistää. Kaikki valinnat eivät kosketa kaikkia toimijoita samalla tavoin – taustalla vaikuttavat ilmiöt lienevät kuitenkin totta kaikkialla. Kirkossa tarvitaan yhteinen tahtotila yhteisten ongelmien ratkaisemiseen.

Strategiassa määritellyt kirkon yhteiset arvot ovat usko, toivo ja rakkaus. Arvojen tulee ohjata arjen toimintaa ja päätöksentekoa. Keskeiset strategiset valinnat kiteytyvät strategian nimessä Ovet auki ja sen kuudessa alakohdassa.

Kirkon yhteisen strategian pohjalta on laadittu Kirkkohallituksen Ovet auki – kokeiluille ja kehittämiselle -strategia. Myös hiippakuntien omissa strategioissa on huomioitu Kirkon Ovet auki -strategia.

1.4.2 Kirkon keskusrahaston organisaatio ja hallinto

Kirkon keskusrahasto on kirkon yhteinen rahasto, jonka varoja käytetään keskusrahaston talousarvion mukaisesti (Kirkon keskusrahasto, Kirkkolaki 22 luku, 5 § (30.12.2015/1602)):

- 1) taloudellisesti heikossa asemassa olevien seurakuntien ja seurakuntayhtymien tukemiseen sekä seurakuntien yhteistoiminnan ja seurakuntarakenteen kehittämiseen;

- 2) hautaustoimesta, väestökirjanpidosta sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyvistä tehtävistä seurakunnille ja seurakuntayhtymille aiheutuvien kustannusten rahoittamiseen;
- 3) hiippakuntien ja kirkon keskushallinnon menoihin;
- 4) kirkon yhteisiin tarkoituksiin sekä muiden lakiin ja sitoumuksiin perustuvien kirkon menojen suorittamiseen.

Kirkon keskusrahaston taloutta voidaan tarkastella Kirkon keskusrahastomaksuilla, palvelumaksuilla ja valtion rahoituksella rahoitettavan toiminnan kautta.

Kirkon keskusrahasto		
Kirkon keskusrahastomaksuilla rahoitettava toiminta • Kirkkohallitus • Hiippakunnallinen toiminta • Avustukset	Palvelumaksuilla rahoitettava toiminta • Kirkon palvelukeskus	Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta • Seurakuntien rahoitusosuus • Kulttuurihistorialliset arvokkaat rakennukset ja irtaimisto • Kirjuri-jäsentietojärjestelmä

1.4.2.1 Kirkolliskokous

Kirkon keskusrahaston ylintä päätösvaltaa käyttää kirkolliskokous, johon kuuluu 109 edustajaa seuraavasti: 1) hiippakuntien piispat, 2) kenttäpiispa, 3) 96 hiippakunnista nelivuotiskaudeksi valittua edustajaa, joista 32 pappia ja 64 maallikkoa, 4) saamelaiskäräjien nelivuotiskaudeksi valitsema edustaja ja 5) valtioneuvoston kullekin istuntokaudelle määräämä edustaja. Kirkolliskokous kokoontuu Turussa kaksi kertaa vuodessa kevät- ja syysistuntokaudella. Kevätistuntokaudella kirkolliskokous hyväksyy tilinpäätöksen ja myöntää vastuuvapauden täysistunnon jäsenille ja Kirkon keskusrahaston johtajalle. Syysistuntokaudella se hyväksyy Kirkon keskusrahaston toiminta- ja taloussuunnitelman sekä talousarvion.

Kirkolliskokoukselle voivat tehdä esityksiä piispainkokous, Kirkkohallitus ja hiippakuntavaltuustot sekä aloitteita kirkolliskokousedustajat. Kirkolliskokoukselle tehdystä esityksestä tai aloitteesta käydään kirkolliskokouksen täysistunnossa lähetekeskustelu ja päätetään, mihin valiokuntaan asia lähetetään valmisteltavaksi. Ehdotuksen valiokuntaan lähettämisestä tekee puhemiesneuvosto. Valiokunta käsittelee asian ja laatii siitä

päätösehdotuksen sisältävän mietinnön. Kirkolliskokous päättää asian valiokunnan mietinnön pohjalta.

Kirkolliskokouksen valiokunnat 2022

Hallintovaliokunta – Förvaltningsutskottet

Puheenjohtaja Ulla-Maj Wideroos, Matti Ketonen (vpj.) sekä jäsenet Marja Heltelä, Kaisamari Hintikka, Markku Jalava, Marianna Juntti, Pauliina Järvinen, Hannu Kippo, Olli Kortelainen, Minni Kuisma, Anna Lintunen, Seppo Parkkila, Katariina Pitkänen, Kirsi Pohjola, Ulla Ruusukallio ja Matti Salomäki. Hallintovaliokunnan sihteerinä toimii Timo von Boehm.

Käsikirjavalioikunta – Handboksutskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Seppo Häkkinen sekä jäsenet Arto Antturi, Marjatta Hautala, Ruut Hurtig, Mirva Lehtinen, Pasi Palmu, Meri-Anna Paloniemi (edustaja Päivi Linnoisen varaedustaja toukokuussa 2022), Sirkka Pylkkänen, Marja-Leena Ruostesaari, Pekka Simojoki ja Göran Stenlund. Käsikirjavalioikunnan sihteerinä toimii Tanja Koskela.

Käsikirjavalioikunta – Handboksutskottet 7.–11.11.2022

Puheenjohtaja Seppo Häkkinen sekä jäsenet Tapio Aaltonen (edustaja Päivi Linnoisen varaedustaja marraskuussa 2022), Juha Antikainen (edustaja Ruut Hurtigin varaedustaja marraskuussa 2022), Marjatta Hautala, Mirva Lehtinen, Jussi Mäkelä (edustaja Arto Antturin varaedustaja marraskuussa 2022), Pasi Palmu, Sirkka Pylkkänen, Marja-Leena Ruostesaari, Pekka Simojoki ja Göran Stenlund. Käsikirjavalioikunnan sihteerinä toimii Tanja Koskela.

Lakivaliokunta – Lagutskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Antti Savela, Jouko Jääskeläinen (vpj.) sekä jäsenet Antti Ahonen, Janne Kaisanlahti, Timo Kaunisto, Tuulia Kuntsi, Ville Kämäräinen, Teemu Laajasalo, Peter Lindbäck, Johanna Lumijärvi, Mimosa Mäkinen, Pekka Niiranen, Eino Nissinen, Lauri Palmunen, Wiking Vuori, Vuokko Vänskä, Ilmari Ylä-Autio ja Hanna Kiiskinen. Lakivaliokunnan sihteerinä toimii Ritva Saario.

Lakivaliokunta – Lagutskottet 7.–11.11.2022

Puheenjohtaja Antti Savela, Jouko Jääskeläinen (vpj.) sekä jäsenet Antti Ahonen, Janne Kaisanlahti, Timo Kaunisto, Pekka Kotiaho (7.11.2022 alkaen), Tuulia Kuntsi,

Teemu Laajasalo, Peter Lindbäck, Johanna Lumijärvi, Mimosa Mäkinen, Pekka Niiranen, Eino Nissinen, Lauri Palmunen, Wiking Vuori, Vuokko Vänskä, Ilmari Ylä-Autio ja Hanna Kiiskinen. Lakivaliokunnan sihteerinä toimii Ritva Saario.

Perustevaliokunta – Konstitutionsutskottet

Puheenjohtaja Matti Repo, Hanna Mithiku (vpj.) sekä jäsenet Eeva-Riitta Hahtola, Jukka Hautala, Soili Haverinen, Jari Jolkkonen, Sammeli Juntunen, Aila Kemppainen, Erkki Koskenniemi, Olli Löytty, Pauli Niemelä, Markku Orsila, Erkki Puhalainen, Tapani Rantala, Päivi Raunu, Niilo Räsänen, Heidi Zitting ja Bo-Göran Åstrand. Perustevaliokunnan sihteerinä toimii Tuomas Vaura.

Talousvaliokunta – Ekonomiutskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Tapio Tähtinen, Kari Aakula (vpj.) sekä jäsenet Tommy Björkskog, Kirsi Hiilamo, Mikko Kaskiniemi, Jukka Keskitalo, Eija-Riitta Korhola, Seija Kuikka, Olli Loikkanen, Juha Nivala, Aslak Pekkala, Pertti Rajala, Olli-Pekka Silfverhuth, Heikki Sorvari, Rolf Steffansson, Tarja Välimäki ja Jouko Ylinen. Talousvaliokunnan sihteerinä toimii Terhi Kaira.

Talousvaliokunta – Ekonomiutskottet 7.–11.11.2022

Puheenjohtaja Tapio Tähtinen, Kari Aakula (vpj.) sekä jäsenet Tommy Björkskog, Kirsi Hiilamo, Mikko Kaskiniemi, Jukka Keskitalo, Eija-Riitta Korhola, Seija Kuikka, Olli Loikkanen, Máret Ingá Lánsman (edustaja Aslak Pekkalan varaedustaja marraskuussa 2022), Juha Nivala, Pertti Rajala, Olli-Pekka Silfverhuth, Heikki Sorvari, Rolf Steffansson, Tarja Välimäki ja Jouko Ylinen. Talousvaliokunnan sihteerinä toimii Terhi Kaira.

Tulevaisuusvaliokunta – Framtidsutskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Katri Korolainen, Ilkka Pöyhönen (vpj.) sekä jäsenet Pentti Aspila, Ville Auvinen, Patrik Hagman, Pekka Heikkilä, Eija Juuma, Joni Kumlander, Mari Leppänen, Tuula Okkonen, Juha Perilä, Niilo Pesonen ja Marjatta Pulkkinen. Tulevaisuusvaliokunnan sihteerinä toimii Heidi Jokinen.

Tulevaisuusvaliokunta – Framtidsutskottet 7.–11.11.2022

Puheenjohtaja Katri Korolainen, Ilkka Pöyhönen (vpj.) sekä jäsenet Pentti Aspila, Ville Auvinen, Patrik Hagman, Tuula Harkonmaa (edustaja Joni Kumlanderin varaedustaja marraskuussa 2022), Pekka Heikkilä, Eija Juuma, Mari Leppänen, Tuula Okkonen, Juha Perilä, Niilo Pesonen ja Marjatta Pulkkinen. Tulevaisuusvaliokunnan sihteerinä toimii Heidi Jokinen.

Yleisvaliokunta – Allmänna utskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Pekka Särkiö, Aimo Koskelo (vpj.) sekä jäsenet Viivi Ali-Löytty, Mia Anderssén-Löf, Aulis Ansaharju, Arja Heikkinen, Marika Hietanen, Hannu Kallunki (edustaja Matti Taskilan varaedustaja toukokuussa 2022), Hannele Karppinen, Mirja Lassila (edustaja Jari Kemppaisen varaedustaja toukokuussa 2022), Mirjami Mäntymaa, Lasse Untamo Sulo, Marjaana Toiviainen ja Tarja Vehkaoja. Yleisvaliokunnan sihteerinä toimii Jaakko Rusama.

Yleisvaliokunta – Allmänna utskottet 7.–11.11.2022

Puheenjohtaja Pekka Särkiö, Aimo Koskelo (vpj.) sekä jäsenet Viivi Ali-Löytty, Mia Anderssén-Löf, Aulis Ansaharju, Arja Heikkinen, Marika Hietanen, Jenni Hintsala (edustaja Matti Taskilan varaedustaja marraskuussa 2022), Hannele Karppinen, Jari Kemppainen, Mauri Sompa (edustaja Mirjami Mäntymaan varaedustaja marraskuussa 2022), Lasse Untamo Sulo, Marjaana Toiviainen ja Tarja Vehkaoja. Yleisvaliokunnan sihteerinä toimii Jaakko Rusama.

Kansliavaliokunta – Kansliutskottet 3.–6.5.2022

Puheenjohtaja Markku Orsila, Anna Lintunen (vpj.) sekä jäsenet Antti Ahonen, Mia Anderssén-Löf, Mirva Lehtinen, Aslak Pekkala ja Juha Perilä. Kansliavaliokunnan sihteerinä toimii Mirva Lehtinen.

Kansliavaliokunta – Kansliutskottet 7.–11.11.2022

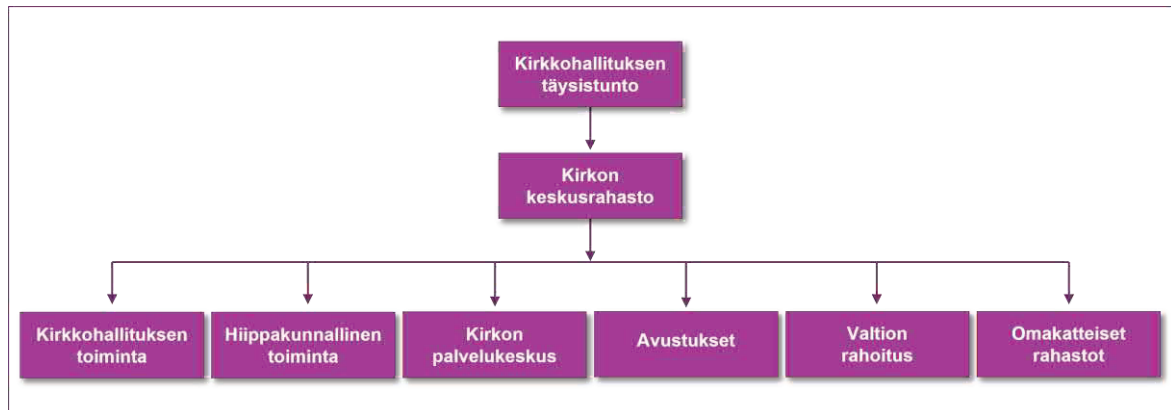
Puheenjohtaja Markku Orsila, Anna Lintunen (vpj.) sekä jäsenet Antti Ahonen, Mia Anderssén-Löf, Mirva Lehtinen, Máret Inggá Länsman (edustaja Aslak Pekkalan varaedustaja marraskuussa 2022) ja Juha Perilä. Kansliavaliokunnan sihteerinä toimii Maria Borg-Karlsson.

Toimitusvaliokunta – Expeditionsutskottet

Puheenjohtaja Johanna Lumijärvi, Wiking Vuori (vpj.) sekä jäsenet Marjatta Hautala, Aila Kemppainen ja Göran Stenlund. Toimitusvaliokunnan sihteerinä toimii Birgitta Hämläinen.

1.4.2.2 Organisaatio

Kirkon keskusrahaston organisaatio

1.4.2.3 Kirkkohallituksen täysistunto

Kirkkohallituksen täysistunto toimii Kirkon keskusrahaston hallituksena. Kirkkohallituksen täysistunnon jäseniä ovat: arkkipiispa puheenjohtajana, kaksi piispaa, kaksi pappia ja yhdeksän maallikkojäsentä. Kirkolliskokous valitsee pappis- ja maallikkojäsenet ja piispainkokous piispat. Täysistunto valitaan nelivuotiskaudeksi. Kirkon keskusrahaston johtaja toimii esittelijänä taloutta koskeissa asioissa. Täysistunnon jäsenet ja Kirkon keskusrahaston johtaja allekirjoittavat tilinpäätöksen.

Täysistunto kokoontui 10 kertaa vuonna 2022. Täysistunnon toiminnasta on kerrottu enemmän luvussa 1.1 Kirkkohallituksen täysistunnon katsauksessa.

Täysistunnon jäsenet 13.8.2020–31.5.2024 kaudella ovat: arkkipiispa Tapio Luoma puheenjohtajana ja Åsa A. Westerlund varapuheenjohtajana sekä jäsenet Monica Heikel-Nyberg (pappisjäsen), Pekka Heikkilä, piispa Seppo Häkkinen, Tarja Kantola, Elina Kemppainen, Matti Ketonen, piispa Mari Leppänen, Kalle Mäki, Jukka Pakarinen (pappisjäsen), Pirjo Sariola, Heikki Sorvari ja Vuokko Vänskä.

1.4.2.4 Kirkkohallituksen virastokollegio

Virastokollegion tehtävistä määrätään kirkkohallituksen ohjesäännössä (3 §) ja kirkkohallituksen työjärjestyksessä (13 §). Virastokollegio ratkaisee asioita, joiden käsittelemistä täysistunnossa ei pidetä tarpeellisena. Virastokollegio kokoontuu säännönmukaisesti joka torstai.

Vuonna 2022 virastokollegio kokoontui 43 kertaa. Vuoden aikana virastokollegio muun muassa antoi runsaasti lausuntoja eduskunnan valiokunnille ja ministeriöille sekä nimesi edustajia valtionhallinnon työryhmiin. Monet asiat liittyivät seurakuntien työhön: virastokollegio myönsi ympäristödiplomeja, hyväksyi runsaasti kirkkojen korjaussuunnitelmia, kiinteistökauppoja ja muita alistusasioita ja antoi ohjeistuksia. Virastokollegiossa tehtiin myös päätöksiä hankinnoista ja eri hankkeista. Lisäksi virastokollegio tekee lähes kaikki Kirkkohallituksen henkilöstön rekrytointipäätökset.

Virastokollegion jäseniä ovat: kansliapäällikkö Pekka Huokuna pj., kirkkoneuvos Juha Tuohimäki (talousosasto), kirkkoneuvos Pirjo Pihlaja (hallinto-osasto), kirkkoneuvos Kimmo Kääriäinen (ulkoasiain osasto), kirkkoneuvos Anna Kaarina Piepponen (työmarkkinaosasto) ja kirkkoneuvos Petri Määttä (toiminnallinen osasto). Arkkipiispalla ja kirkkohallituksen täysistunnon varapuheenjohtajalla on oikeus osallistua virastokollegion istuntoon ja käyttää siinä puhevaltaa. Viestintäjohtajalla (vs. Eeva-Kaisa Heikura) on virastokollegiossa läsnäolo- ja puheoikeus. Sihteerinä toimii hallintopäällikkö Asta Virtaniemi.

1.4.3 Taloudellinen katsaus

Yleinen talouskehitys

Venäjän hyökkäyssota nosti keväällä 2022 merkittävästi energian ja raaka-aineiden hintoja koronakriisin takia jo valmiiksi korkealta tasolta. Laaja-alainen hintojen nousu on leikannut kotitalouksien ostovoimaa ympäri maailman, kun tulojen kasvu on jäänyt jälkeen hintojen noususta. Lisäksi velkaantuneiden kotitalouksien ahdinkoa ovat lisänneet Euroopan keskuspankin ja muiden keskuspankkien koronnostot, jotka lisäävät lainanhoitokustannuksia.

Suomen bruttokansantuote (BKT) kääntyi lievään laskuun syksyllä 2022 ja heikon talouskehityksen odotetaan jatkuvan talven ajan. Suomen BKT:n kasvun arvioidaan olevan 1,9 % vuonna 2022. Vuonna 2023 BKT supistuu 0,2 prosenttia, kun hintojen nousu heikentää kotitalouksien ostovoimaa ja vähentää kulutusta.

Yleinen taloudellinen tilanne vaikuttaa seurakuntien talouteen ja siten myös Kirkon keskusrahaston talouteen. Vaikka ennakkotietojen mukaan seurakuntien jäsenmäärä laski vuoden 2022 aikana yli 60 000 jäsenellä, kasvoi seurakuntien saama kirkollisverotulo kuitenkin 1,8 % edellisvuodesta. Syynä tähän on arvioitu olevan verotettavien tulojen kasvu jäsentä kohden sekä erityisesti eläkeikäisten maksaman kirkollisveron osuuden ja määrän kasvu.

Seurakuntien verotuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti Kirkon keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä.

Seurakuntien talous vuonna 2022

Seurakuntia oli kertomusvuonna 367 ja seurakuntatalouksia 256. Yhden seurakunnan talouksia oli 225. Seurakuntayhtymiä oli 31 ja niissä oli 142 seurakuntaa. Seurakuntien määrä väheni kahdeksalla ja seurakuntatalouksien seitsemällä.

Vuonna 2022 kirkollisveroa tilitettiin yhteensä 929,4 miljoonaa euroa. Kirkollisveron määrä kasvoi 16,8 miljoonalla eurolla (+1,8 %) vuodesta 2021. Vuodesta 2020 vuoteen 2021 tuotto kasvoi 11,7 miljoonalla eurolla (+1,3 %). Kirkollisveron määrä on nyt kasvanut neljänä peräkkäisenä vuonna, mitä ennen kirkollisveron tuotto aleni kolmena vuonna peräkkäin – rahanarvon muutos huomioiden neljänä vuonna.

Seurakuntien taloudellinen kehitys eriytyy edelleen. Vaikka kirkollisveron tuotto kasvoi 157 seurakuntataloudella (61 %), 99 seurakuntataloudella (39 %) se väheni. Edelliseen vuoteen verrattuna niiden seurakuntien osuus, joissa verotulot vähenivät, nousi

10 % ja vastaavasti verotuloja kasvattaneiden osuus laski 10 %. Vuodeksi 2022 kirkollisveroprosenttia korotti seitsemän seurakuntataloutta. Yksi seurakuntatalous laski veroprosenttiaan.

Seurakuntien välisiä eroja hiippakunnittain tarkasteltaessa lukumäärällisesti eniten verotuloja kasvattaneita seurakuntatalouksia oli Oulun, Tampereen ja Lapuan hiippakunnissa. Seurakuntatalouksia, joissa verotulot vähenivät, oli prosentuaalisesti eniten Mikkelin hiippakunnassa ja Turun arkkihiippakunnassa.

Hiippakunta	Srk-taloudet	Verotulot vähenivät	Osuus hpk:n srk-talouksista	Verotulot kasvoivat	Osuus hpk:n srk-talouksista
Espoo	13	0	0 %	13	100 %
Helsinki	9	2	22 %	7	78 %
Kuopio	30	13	43 %	17	57 %
Lapua	36	14	39 %	22	61 %
Mikkeli	26	15	58 %	11	42 %
Oulu	51	22	43 %	29	57 %
Porvoo	25	10	40 %	15	60 %
Tampere	32	7	22 %	25	78 %
Turku	34	16	47 %	18	53 %
YHTEENSÄ	256	99	39 %	157	61 %

Keskusrahastomaksun kehitys

Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitetaan Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminta sekä Kirkon keskusrahastosta myönnettävät avustukset (talousarvioavustukset). Kirkon keskusrahaston vuoden 2022 keskusrahastomaksu perustui vuoden 2020 seurakuntien kirkollisverotukseen. Kirkon keskusrahastomaksua kertyi vuonna 2022 noin 41,9 milj. euroa ja se kasvoi 0,1 % vuodesta 2021 vuoteen 2022 verrattuna. Talousarvioon verrattuna kertymä oli 70 000 euroa enemmän.

Keskusrahastomaksun kehitys ja riittävyys vuosina 2019–2023

(1 000 eur)	TP 2019	TP 2020	TP 2021	TP 2022	TA 2022	TA 2023
Kirkon keskusrahastomaksut	41 048	41 442	41 918	41 970	41 900	42 950

Keskusrahastomaksun riittävyys vuosina 2020–2022

Keskusrahastomaksun riittävydestä kertoo se, miten hyvin keskusrahastomaksun tuotto riittää kattamaan Kirkkohallituksen, hiippakuntien ja avustusten yhteenlasketun toimintakatteen (toimintatuottojen ja -kulujen erotuksen) sekä poistot. Kärkihankkeet rahoitetaan jatkossa rahoitustuotoilla.

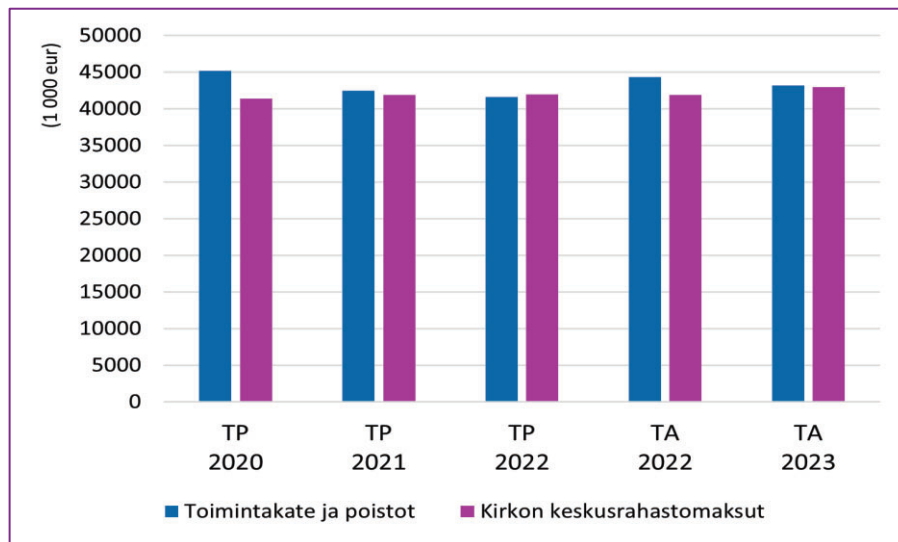
Seuraavassa on esitetty laskelma keskusrahastomaksun riittävydestä vuonna 2022:

	(1 000 eur)
Keskusrahastomaksun tuotto	41 970
Toimintakate	-44 042
Kärkihankkeet	1 636
Kertaluonteiset erät	2 046
Poistot	-1 288
Yhteensä	323

Keskusrahastomaksun tuotto riitti (+323 000 euroa) kattamaan vuoden 2022 toimintakatteen, josta on poistettu kärkihankkeet ja kertaerät sekä poistot. Sen sijaan keskusrahaston maksun tuotto ei riittänyt kattamaan toimintakatetta, johon kärkihankkeet ja kertaerät sisältyivät, eikä poistoja. Tällöin jäätiin -3,3 milj. euroa tasapainosta. Toimintakatteessa ei ole huomioitu sisäisiä eriä. Tässä yhteydessä on myös huomiotava, että kärkihankkeiden menot vuonna 2022 olivat 1,6 milj. euroa, mutta rahoitustuottojen kertymä jäi alijäämäiseksi 154 000 euroa. Kertaluonteisia eriä vuonna 2022 oli kaiken kaikkiaan 2,0 milj. eurolla. Isoimpia kertaeriä olivat Ukrainaan Kirkon Ulkomaanavun kautta myönnetty avustus (0,5 milj. euroa), synodaalikokoukset (0,4 milj. euroa), seurakuntavaalit (0,3 milj. euroa), Saamelaiden kirkkopäivät (0,1 milj. euroa) sekä lisätalousarvioissa mm. hiippakunnille, Kirkon viestinnälle ja Kipa 2 -hankkeelle myönnetty vuodelta 2021 uudelleen vuodelle 2022 budjetoidut määrärahat (0,8 milj. euroa).

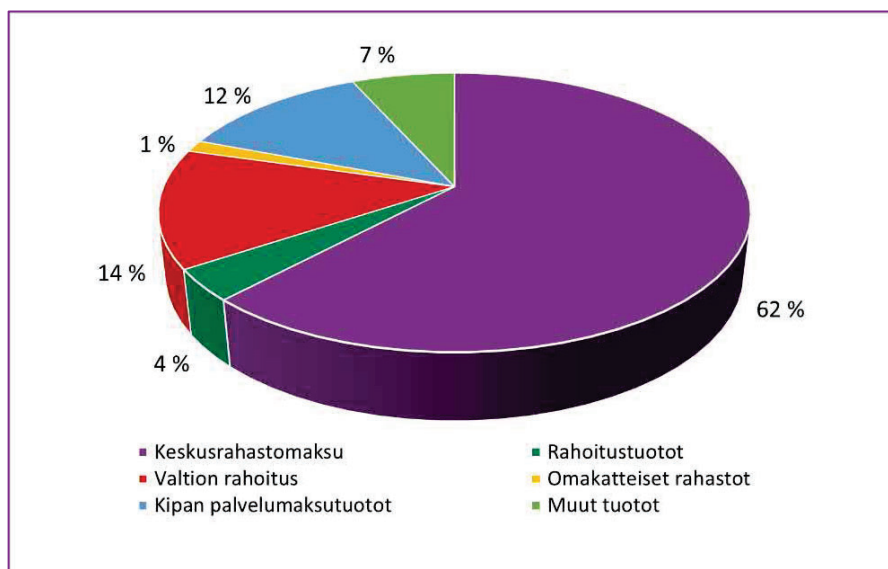
Keskusrahastomaksun riittävyys vuosina TP 2020–TP 2022

(Kirkkohallitus, hiippakunnat, avustukset)

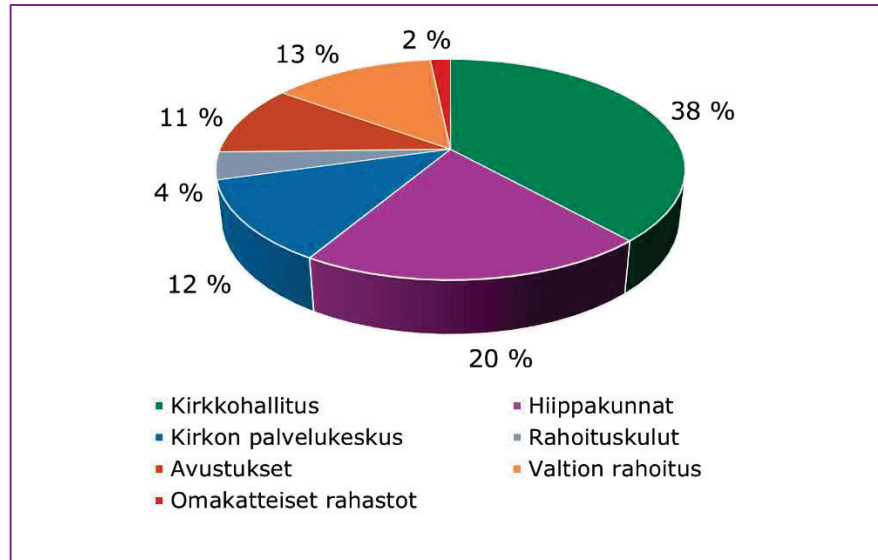
Kirkon keskusrahaston rahoituslähteet, tilinpäätös 2022

Seuraavassa kuviossa on esitetty Kirkon keskusrahaston rahoituslähteet suhteellisina osuuksina. Suurimmat tulolähteet ovat keskusrahastomaksu (62 %), valtion rahoitus (14 %) sekä Kirkon palvelukeskuksen palvelumaksu (12 %).

Kirkon keskusrahaston rahoituksen käyttö (toimintakulut), tilinpäätös 2022

Kirkkohallituksen osuus Kirkon keskusrahaston menoista vuonna 2022 oli 38 % ja hiippakuntien osuus 20 %.

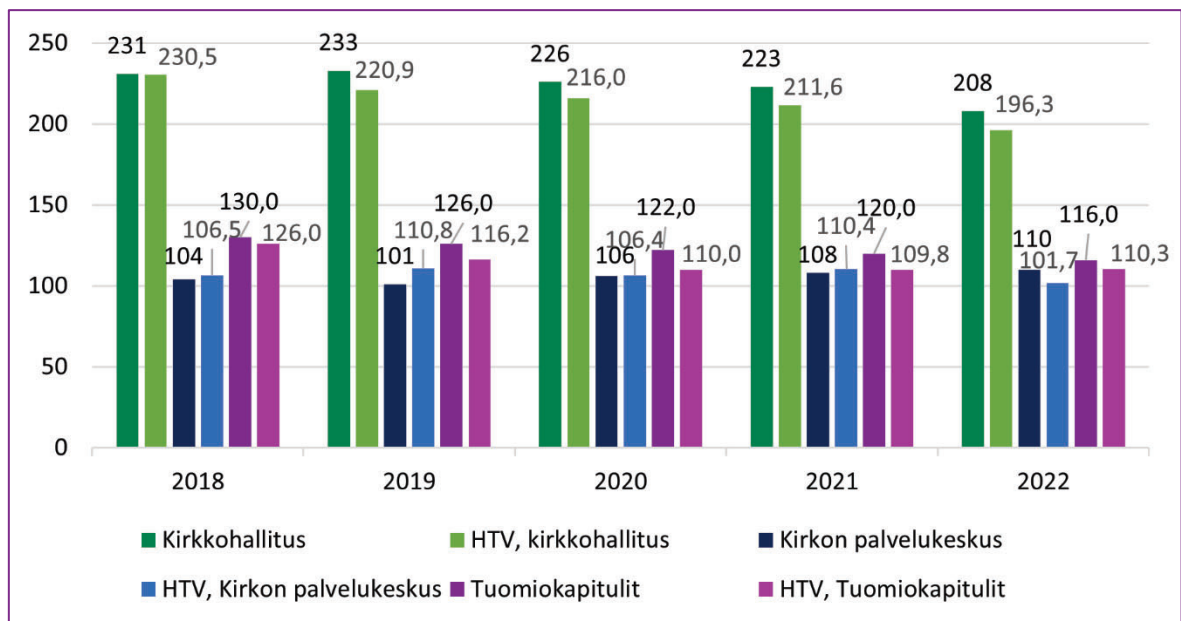

1.4.4 Kirkon keskusrahaston henkilöstö

Kirkkohallituksen palveluksessa työskenteli 31.12.2022 yhteensä 318 henkilöä, joista 110 (35 %) Kirkon palvelukeskuksessa ja 208 (65 %) Kirkkohallituksessa. Vakinaista henkilökuntaa Kirkkohallituksessa oli 272. Erilaisissa määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä, kuten projektitehtävissä tai toisen työntekijän sijaisena, oli 46 työntekijää. Kirkon palvelukeskuksen henkilöstöstä kerrotaan tarkemmin Kirkon palvelukeskuksen yhteydessä.

Tuomiokapituleissa työskenteli 31.12.2022 yhteensä 116 henkilöä. Vakinaista henkilökuntaa tuomiokapituleissa oli yhteensä 99, ja erilaisissa määräaikaisissa viroissa tai tehtävissä työskenteli 17 työntekijää. Hiippakuntien henkilöstöstä kerrotaan tarkemmin hiippakuntien yhteydessä. Lisää tietoa Kirkkohallituksen ja tuomiokapituleiden henkilöstöstä on saatavilla Kirkkohallituksen vuosittain julkaisemasta Kirkon keskusrahaston henkilöstötilinpäätöksestä.

Kirkon keskusrahaston henkilöstömäärän kehitys vuosina 2018–2022

Henkilötyövuosi, htv: Henkilötyövuodella tarkoitetaan täyttä työaikaa tekevän henkilön koko vuoden työskentelyä (säännöllinen työaika + ylityötunnit). Raportoinnissa on käytetty tietoja, jotka sisältävät ko. kalenterivuoden työajan, josta on vähennetty keskeytykset.

Kirkkohallituksessa etätyö sekä etä- ja lähityön yhdistäminen eli hybridityö ovat vakiintuneet yleiseksi työn tekemisen muodoksi. Syksyn 2022 aikana tarkasteltiin ja päivitettiin kaikki etätyösopimukset ja vuoden vaihteessa Kirkkohallituksessa oli 227 voimassa olevaa etätyösopimusta. Näistä 80 kohdistui Kirkon palvelukeskukseen ja ne olivat kaikki kokoaikaisia etätyösopimuksia. Kirkkohallituksessa kokoaikaisia etätyösopimuksia oli yhteensä 35. Loput 112 etätyösopimusta ovat osittaisia etätyösopimuksia, joissa etä- ja lähipäivien määrä on sovittu osastokohtaisesti työtehtävien edellytysten mukaan joko kiinteiksi tai joustaviksi viikko- tai kuukausitasolla. Kirkon palvelukeskuksessa kokoaikainen etätyö on selkeästi yleisempää kuin muissa Kirkkohallituksen osastoissa.

Kirkkohallituksen ja tuomiokapitulien ikäjakauma vuonna 2022

Kirkkohallitus (ml. Kirkon palvelukeskus)		Tuomiokapitulit	
Henkilöstön ikä	Lukumäärä	Henkilöstön ikä	Lukumäärä
Alle 20	0	Alle 20	0
20 - 24	6	20 - 24	0
25 - 29	15	25 - 29	0
30 - 34	18	30 - 34	3
35 - 39	15	35 - 39	10
40 - 44	40	40 - 44	5
45 - 49	44	45 - 49	27
50 - 54	51	50 - 54	18
55 - 59	61	55 - 59	23
60 - 64	62	60 - 64	24
65 -	6	65 -	6
Yhteensä	318	Yhteensä	116

Vuotta		Vuotta	
Keski-ikä	49,7	Keski-ikä	52,8
Naiset	49,1	Naiset	51,9
Miehet	50,9	Miehet	52,8

Palkat ja palkkiot 2019–2022, koko Kirkon keskusrahasto

(ml. hiippakunnat)

(1 000 eur)	TP 2022	TA 2022	TP 2021	TP 2020	TP 2019
Palkat ja palkkiot	23 216	23 608	23 258	22 624	23 059
Henkilösivukulut	6 842	7 020	6 917	6 749	6 775
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-290	96	-402	-168	-369
Henkilöstökulut yhteensä	29 768	30 724	29 773	29 205	29 465

1.4.5 Olennaisia tapahtumia Kirkon keskusrahaston toiminnassa ja taloudessa tilikaudella ja tilikauden jälkeen

Talouden tasapainottamissuunnitelma ja tuta-neuvottelut

Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamissuunnitelma laadittiin syksyllä 2021. Koska kaikkia tavoitteen (3 milj. euroa) mukaisia säästötoimenpiteitä ei kyetty tasapainottamissuunnitelmassa osoittamaan, jatkettiin talouden tasapainottamiseen tärkeitä toimenpiteitä tuta-neuvotteluissa keväällä 2022. Tuta-neuvotteluissa osoitettiin useita säästökohteita ja talousarvio vuodelle 2023 voitiin laatia siten, että keskusrahastomaksun tuotto riittää kattamaan toimintakatteen ja poistot.

Avustuksia seurakunnille on jaettu talousarvion mukaisesti

Venäjän Ukrainaan kohdistuvien sotatoimenpiteiden johdosta kirkolliskokous päätti myöntää 500 000 euron avustuksen sodasta kärsivien ukrainalaisten tukemiseksi 1. talousarvion muutoksessa. Avustus kanavoitiin Kirkon ulkomaan avun kautta. Muutoin avustuksia myönnettiin talousarvion mukaisesti.

Talousarvion muutokset

Kirkolliskokoukselle esitettiin Ukraina-avun (500 000 euroa, 1. talousarviomuutos toukokuussa 2022) lisäksi kaksi talousarvion muutosta (2. talousarvion muutos toukokuussa ja 3. talousarvion muutos marraskuussa). Kirkolliskokous päätti talousarvion toisessa muutoksessa myöntää hiippakunnille määrärahoja, jotka olivat jääneet käyttämättä tilikauden 2021 aikana. Yhteensä hiippakunnille myönnettiin 201 956 euroa. Kirkkohallituksen yksiköille myönnettiin lisärahoitusta alv-oppaan loppuunsaattamiseksi sekä viestinnän tarpeisiin yhteensä 130 100 euroa. Kipa 2 -hankkeen toimeenpano viivästyi, mistä syystä hankkeen käyttämätön määräraha (493 576 euroa) uudelleen budjetoitiin vuodelle 2022. Valtion rahoituksesta palautettiin vuoden 2021 käyttämätön osuus 196 777 euroa uudelleen jaettavaksi rakennuskohteisiin. Kolmannessa talousarvion muutoksessa kirkolliskokous myönsi 100 000 euron määrärahan saamelaisten kirkkopäiviä varten.

Kirkon talon vuokratilojen markkinointi

Kirkon talon vuokratiloja on markkinoitu aktiivisesti vuoden 2022 aikana yhteistyökumppanin kanssa. Markkinatilanne on etätyökäytäntöjen yleistymisen ja tarjolla olevien toimistotilojen määrän kasvun vuoksi edelleen vaikea. Kirkkohallituksen käytössä olevista tiloista on edelleen vuokrattavana Kirkon talossa n. 1450 m². Alkuvuonna

2022 Kirkon talon tiloihin muutti Fontana Media AB Oy (Kyrkpressen) ja kesällä 2022 Sacrum-Kotimaa Oy.

Hallinto-oikeusasiat

Helsingin hallinto-oikeudessa on käsittelyssä valitus liittyen Saksan evankelisen kirkon ja Suomen ev.lut. kirkon yhteistyön käytäntöihin suomalaistyössä Saksassa. Hallinto-oikeudessa on myös Ranskan suomalaisen ev.lut. seurakunnan tekemä valitus kirkkohallituksen ja Suomen Merimieskirkon välillä joulukuussa 2020 solmitusta yhteistyösopimuksesta.

Helsingin hallinto-oikeuteen on vuoden 2023 alussa tehty valitus irtisanomista koskevassa asiassa. Kirkkohallituksen virastokollegio on tehnyt asiassa päätöksen ja täysistunto on käsitellyt asiaa koskevan oikaisuvaatimuksen syksyllä 2022.

Arvonmuutokset

Vuosi 2022 oli sijoitustoiminnan näkökulmasta erittäin haastava. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa, Euroopan energiakriisi, kiihtynyt inflaatio ja keskuspankkien nopeasti kiristynyt rahapolitiikka synkistivät talousnäkymiä ja laskivat laajasti sijoitusmarkkinoiden tuottoja. Osakemarkkinoilla useimmat osakeindeksit laskivat 10–20 prosenttia ja samaan aikaan korkosijoitusten tuotot laskivat yli 10 prosenttia. Heikentynyt tilanne sijoitusmarkkinoilla johti alakirjauksiin myös Kirkon keskusrahaston sijoitusvarallisuuden osalta. Keskusrahaston arvonmuutokset rahoituskuluissa olivat -1,1 milj. eroa ja omakatteisista rahastoista kirjattiin arvon muutoksia -0,6 milj. euroa.

1.5 Selonteko sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä toiminta- ja menettelytapoja, joilla toimielimet, johtavat viranhaltijat ja muut esihenkilöt pyrkivät varmistamaan toiminnan laillisuuden ja tuloksellisuuden, resurssien ja omaisuuden turvaamisen sekä raportoinnin ja tietojen luotettavuuden. Riskienhallinta puolestaan tarkoittaa järjestelmällistä ja ennakoivaa tapaa tunnistaa, analysoida ja hallita toimintaan liittyviä uhkia ja mahdollisuuksia.

Kirkon keskusrahaston virastokollegio on hyväksynyt 17.3.2016 § 147 Kirkkohallituksen yhteiset käytännöt ohjeistuksen, joilla ohjataan sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja raportoinnin tapoja. Päätöksellään virastokollegio on ohjannut keskusrahaston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämistä ja edellyttänyt, että kaikissa toiminnoissa on oltava riittävä sisäinen valvonta ja riskienhallinta.

Kirkon keskusrahaston sisäisen valvonnan tilaa arvioi tilintarkastaja omalta osaltaan sekä Kirkon palvelukeskuksen prosesseja ja niihin liittyviä kontroleja ulkopuolinen auditoija (ISAE-raportti).

Kirkon keskusrahaston toimintojen sisäisen valvonnan järjestäminen hoidetaan osaltaan ohje- ja johtosäännöin sekä erilaisin ohjeistuksin. Kirkon keskusrahaston eri osien toimintaa varten on olemassa seuraavat ohje- ja johtosäännöt sekä ohjeistukset:

- Kirkkohallituksen ohjesääntö
- Kirkkohallituksen työjärjestys
- Kirkkohallituksen viranhaltijoiden johtosääntö
- Kirkkohallituksen täysistunnon asettamien neuvottelukuntien johtosääntö
- Kirkkohallituksen yhteiset käytännöt
- Kirkkohallituksen yhteistoimintasääntö
- Kirkon kirjanpidon ja palkanlaskennan palvelukeskuksen johtokunnan johtosääntö
- Kirkon keskusrahaston taloussääntö
- Hiippakuntien tuomiokapitulien taloussäännöt ja muut ohjeet
- Hankintaohjeistus
- Matkustusohjeistus

Kirkon keskusrahaston hallituksena toimiva täysistunto vastaa sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä. Kansliapäällikkö, osastojen johtajat, piispat ja muut johtavat viranhaltijat huolehtivat sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisesta toimeenpanosta vastuualueellaan. Sisäinen valvonta ja riskienhallinta perustuvat edellä lueteltuihin sääntöihin, sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kuvauksiin, toimintasuunnitelmiin ja ydinprosessien kuvauksiin ja vastuiden määrittelyihin. Riskienhallinnan toteutumista seurataan osana toiminnan ja talouden seurantaprosessia.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan nykytila

Kirkon keskusrahaston sisäistä valvontaa on toteutettu mm. seuraavin keinoin:

- valvottu, että toimintaa ja taloutta koskevia ohjeistuksia noudatetaan (esihenkilöt)
- on annettu talousarvion 2023 täytäntöönpano-ohje, jossa on määritelty toiminnan ja talouden raportointiprosessi ja -aikataulu,
- on käyty keväällä 2022 talousarviokeskustelut Kirkkohallituksen osastojen ja erillisyyksiköiden johdon kanssa
- on annettu kirkkohallituksen täysistunnolle talouden osavuosisuosikatsaus
- on valmisteltu varautumissuunnitelmaa
- projektijohtamisen ohjeistus on päivitetty
- on toteutettu neljä tietoturvaan liittyviä auditointia

Johtavien viranhaltijoiden ja esihenkilöiden toteuttama valvonta on toteutunut osana päivittäisjohtamista. Kirkkohallituksen johtoryhmä on käsitellyt tammikuussa 2023 Kirkkohallituksen toimintaan liittyviä riskejä. Riskikartoitusta jatketaan vuoden 2023 aikana. Kirkon palvelukeskuksen prosessin arviointi (ISAE-analyysi) on toteutettu. Vuosittainen Kirkon keskusrahaston sijoitustoiminnan riskienhallinta-asiakirja on laadittu ja viety virastokollegion päätettäväksi.

Toteutuneet merkittävät riskit

Tilikauden aikana ja tehdyissä arvioinneissa ei havaittu sellaisia merkittäviä riskejä, joilla olisi ollut suoranainen vaikutus Kirkon keskusrahaston toimintaan, talouteen, toiminnan laillisuuteen tai maineeseen. Vuoden 2022 aikana Kirkon keskusrahaston taloussäännön päivitykseen ryhdyttiin voimassa olevan kirkkolain ja -järjestyksen sekä talousvaliokunnan suositusten pohjalta. Hiippakunnat laativat ja päättävät omista taloussäännöistään. Kirkon keskusrahaston taloussäännön uudistaminen on meneillään vuoden 2023 aikana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämiskohteet ja kehittäminen

Tavoitteena on jatkaa Kirkon keskusrahaston sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kehittämistä vuoden 2023 aikana. Kehittämistyössä otetaan huomioon uuden kirkkolain ja -järjestyksen säädösperusta. Taloussäännön sisältö arvioidaan ja tehdään tarvittavat muutokset kirkkohallituksen täysistunnon päätettäväksi. Valmistellaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohje täysistunnon päätettäväksi.

Sisäisen valvonnan toteuttamista varten laaditaan suunnitelma vastuuhenkilöineen. Tarvittaessa voidaan hankkia sisäisen tarkastuksen palveluita Hanselin yhteishankintaa hyödyntäen. Kirkkohallituksen työjärjestys ja muut säännöt uudistetaan tarpeen mukaan.

Sisäisen tarkastuksen järjestäminen

Kirkon keskusrahaston sisäinen tarkastus toteutetaan tarpeen mukaan kilpailuttamalla sisäisen tarkastuksen palveluntarjoajia. Vuoden 2020 syksyllä Kirkon keskusrahasto liittyi Hanselin sisäisen tarkastuksen yhteishankintaan ja on sitä kautta hankkinut Kirkon palvelukeskuksen prosesseihin liittyvän auditoinnin (ISAE).

Kirkon keskusrahastolla ei ole voimassa olevaa sisäisen tarkastuksen toimintaohjetta, koska palvelu hankitaan ostopalveluna. Sisäisen valvonnan ohjeessa tullaan tarkentamaan menettelyt ja vastuut koskien sisäisen tarkastuksen järjestämistä, hankintaa ja raportointia sisäisen tarkastuksen ammattikäytänteitä soveltuvin osin noudattaen uuden kirkkolain ja -järjestyksen säädösperusta huomioiden.

1.6 Tulevaisuuden näkymät

Taloukasvu on Suomessa ja maailmanlaajuisestikin hidastumassa. Vuoden 2022 kolmannella neljänneksellä talous kasvoi euroalueella enää 0,3 %. Reaalitulot pienenevät ja kustannukset nousevat, kun inflaatio on nopeaa ja rahoitusolot tiukentuvat, ja se vaimentaa kulutusta ja tuotantoa. Rahoitusolot ovat tiukentuneet eri puolilla maailmaa. Maailmantalouden kehitystä jarruttaa myös maantieteellis-poliittisen tilanteen aiheuttama epävarmuus, joka johtuu pääasiassa Venäjän oikeutuksettomista sotatoimista Ukrainaa ja ukrainalaisia vastaan.

Työllisyys koheni 0,3 % vuoden 2022 kolmannella vuosineljänneksellä, ja työttömyysaste oli lokakuussa ennätyksellisen alhainen (6,5 %). Palkkojen noustessa vuonna 2023 ostovoiman odotetaan taas hieman elpyvän, mikä ylläpitää kulutusta taloudessa. Talouskehitys heikkenee silti, joten uusia työpaikkoja tulee todennäköisesti tarjolle yhä vähemmän ja työttömyys saattaa kasvaa tulevina kuukausina.

Valtiovarainministeriö ennustaa, että vuonna 2023 kuluttajahinnat nousevat 4 prosenttia ja vuosina 2024–2025 hinnat nousevat vajaat 2 prosenttia. Yhdessä nousevien palkkakustannusten kanssa aiempaa korkeammat kustannukset siirtyvät myös palveluiden hintoihin. Tulevina vuosina inflaatio on nopeampaa kuin mihin viime vuosina on totuttu. Tästä huolimatta inflaation hidastuminen helpottaa kotitalouksien tilannetta vuonna 2023, kun palkat ja tulonsiirrot nousevat viime vuosina totuttua enemmän.

Työntekijäjärjestöt ovat irtisanoneet Kirkon virka- ja työehtosopimuksen tammikuussa 2023. Uuden sopimuksen aikaansaamiseksi neuvottelut ovat helmikuun 2023 lopussa kesken. Tulevalla palkkaratkaisulla on suuri merkitys Kirkon keskusrahaston taloudelle kuin myös kaikkien seurakuntien taloudelle lähivuosina.

Vuonna 2022 seurakuntien saamat verotulot kasvoivat 1,8 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tämä tarkoittaa keskusrahastomaksun vastaavaa nousua vuodelle 2024, koska maksu määräytyy vuoden 2022 verotulojen perusteella. Myös vuodelle 2023 odotetaan kirkollisverotulojen kasvua, jolloin vuoden 2025 keskusrahastomaksu myös kasvaisi vuoteen 2024 verrattuna. Inflaation vaikutukset ja palkkaratkaisu kuitenkin nostanevat kustannuksia enemmän kuin keskusrahastomaksu nousee tulevana vuosina. Seurakuntien saaman verotulon arvioidaan kasvavan maltillisesti koko kuluva vuosikymmenen ajan.

Vaikka keskusrahastomaksu nousee tulevana vuosina, Kirkon keskusrahaston talous tiukkenee kun palkkakulut ja palvelujen ostot nousevat maksun tuottoakin voimakkaammin. Kirkon keskusrahaston talouden tasapainotus jatkuu siis tulevinakin vuosina. Siksi on tärkeää sopia yhdessä säästökohteista ja panostaa myös yhteisesti sovittuihin kärkihankkeisiin Kirkkohallituksen strategian mukaisesti.

1.7 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.7.1 Tuloksen muodostuminen

Kirkon keskusrahaston tilikauden tulos oli 3 miljoonaa euroa alijäämäinen. Vuoden 2022 talousarvio oli kolmen talousarvion muutoksen jälkeen 6,1 miljoonaa euroa alijäämäinen. Talousarvioon nähden tulos oli 3,1 miljoonaa euroa parempi. Talousarviota parempaan tulokseen vaikuttivat kärkihankkeiden toteutuksen siirtyminen vuodelle 2023 (1,6 milj. euroa). Toimintakuluissa myös säästettiin: asiantuntijapalveluissa (0,4 milj. euroa), henkilöstökuluissa (0,6 milj. euroa), ICT-palveluissa (0,4 milj. euroa) ja koneiden ja laitteiden vuokrissa (0,1 milj. euroa). Joiden kulujen kohdalla tapahtui ylitäyksiä talousarvioon verrattuna (esim. matkustuskulut 850 000 euroa).

Keskusrahastomaksut toteutuivat lähes suunnitellusti (+ 70 000 euroa). Rahoitustuotoissa ja -kuluissa jäätin suunnitellusta merkittävästi. Rahoituskuluissa sijoitusten alaskirjaukset olivat 1 126 102 euroa.

Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma 1.1.–31.12.2022

(1 000 eur)	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toimintatuotot	131 655	130 691
Toimintakulut	-175 387	-171 109
Siirto omakatteiseen rahastoon	177	-428
TOIMINTAKATE	-43 555	-40 845
Kirkon rahastomaksut	41 970	41 918
Rahoitustuotot- ja kulut	-154	1 115
VUOSIKATE	-1 739	2 188
Poistot ja arvonalentumiset	-1 288	-1 441
TILIKAUDEN TULOS	-3 027	747
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-3 027	747

1.7.2 Toiminnan rahoitus

Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta rahoitetaan seurakuntamaksutuloilla, jotka peritään perusmaksuna laskennallisen kirkollisveron perusteella. Laskennallinen kirkollisvero saadaan jakamalla kirkollisvero veroprosentilla. Kirkon keskusrahaston tulot määräytyvät kaksi vuotta aikaisempien verotulojen perusteella (vuoden 2022 maksutulot perustuivat vuodelta 2020 toimitettuun verotukseen). Näin ollen seurakuntien verotuloissa tapahtuvat muutokset vaikuttavat automaattisesti Kirkon keskusrahaston tuloihin kahden vuoden viiveellä. Kirkolliskokous vahvisti perusmaksuksi 6,5 % vuodelle 2022 (vuonna 2021: 6,5 %).

Keskusrahastomaksun lisäksi Kirkon keskusrahasto saa tuloja sijoitustoiminnastaan. Vuonna 2022 Kirkon keskusrahaston 31.12.2022 markkina-arvoltaan 32,6 milj. (vuonna 2021: 37,5 milj.) euron suuruinen sijoitussalkku tuotti -10,4 % (vuonna 2021: 11,1 %), kansainvälisen ja ekumeenisen rahaston 5,0 milj. (vuonna 2021: 5,9 milj.) euron salkku -15,64 % (vuonna 2021: 7,3 %) ja diakoniarahaston 1,5 milj. (vuonna 2021: 1,7 milj.) euron salkku -13,38 % (vuonna 2021: 7,3 %). Kuten Kirkon eläkerahastosakin, myös Kirkon keskusrahastossa käytetään varainhoitajien palveluja ja noudatetaan vastuullisen sijoittamisen periaatteita.

Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma 31.12.2022

Rahoituslaskelma (eur)	TP 2022	TP 2021
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	-1 738 910	2 187 867
Tulorahoituksen korjauserät		-358 089
Yhteensä	-1 738 910	1 829 778
Investoinnit		
Pysyvien vastaavien myyntitulot		569 000
Investointimenot	-529 886	-113 663
Sijoitukset	828 727	92 804
Yhteensä	298 841	548 141
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1 440 069	2 377 919
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten velkojen muutos	1 818 252	-2 008 673
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	31 166	8 473
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-3 973 602	-840 541
Muut maksuvalmiuden muutokset *	-142 651	301 131
Yhteensä	-4 085 086	-530 937
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-2 266 834	-2 539 610
Rahavarojen muutos	-3 706 904	-161 691
Rahavarat 31.12.		
Rahat ja pankkisaamiset	4 488 860	7 134 300
Rahoitusarvopaperit	41 299 237	42 360 701
Yhteensä	45 788 097	49 495 001
Rahavarat 1.1.		
Rahat ja pankkisaamiset	7 134 300	8 474 651
Rahoitusarvopaperit	42 360 701	41 182 041
Yhteensä	49 495 001	49 656 692
Rahavarojen muutos	-3 706 904	-161 691

* siirrot sidottujen rahastojen omaan pääomaan

1.7.3 Tase

Kirkon keskusrahaston tase 1.1.–31.12.2022

(1 000 eur)	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	51 662	53 249
Aineettomat hyödykkeet	540	1 198
Aineelliset hyödykkeet	6 999	7 099
Sijoitukset	44 123	44 952
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 151	2 186
VAIHTUVAT VASTAAVAT	52 560	52 324
Saamiset	6 772	2 829
Rahoitusarvopaperit	41 299	42 361
Rahat ja pankkisaamiset	4 489	7 134
VASTAAVAA YHTEENSÄ	106 373	107 759

(1 000 eur)	31.12.2022	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	84 534	87 703
Peruspääoma	58 739	58 881
Edellisten tilikausien ylijäämä/alijäämä	28 822	28 075
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 027	747
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2 151	2 186
VIERAS PÄÄOMA	19 688	17 869
Lyhytaikainen vieras pääoma	19 688	17 869
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	106 373	107 759

1.7.4 Investoinnit

Oulun tuomiokapitulin kiinteistön peltikatto uusittiin vuonna 2022, ja kulut olivat noin 439 000 euroa. Kiinteistön puujulkisivun kunnostus siirrettiin toteutettavaksi vuoteen 2023. Porvoon tuomiokapitulin lämpölaitoksen hanke siirtyi myös vuodelle 2023. Kuopion tuomiokapitulin tyylihuonekalut kunnostettiin vuonna 2022, ja kulut olivat noin 40 000 euroa. Turun tuomiokapitulin kalustoon käytettiin noin 13 000 euroa. Kirkkohallituksen kalustoon käytettiin noin 21 000 euroa.

Kirkon keskusrahasto (1 000 euroa)	TP 2021	TA 2022	TP 2022
Kiinteistöt	107	520	447
Kalusto	7	150	83
INVESTOINNIT YHTEENSÄ	114	670	530

1.8 Kirkkohallituksen esitys tuloksen käsittelystä

Kirkkohallitus esittää, että Kirkon keskusrahaston tilikauden tulos käsitellään seuraavasti:

Tilikauden alijäämä on -3 026 779,67 euroa

Tilikauden alijäämä kirjataan oman pääoman vähennykseksi edellisten tilikausien yli-/alijäämään.

1.9 Toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

1.9.1 Kirkon keskusrahaston talousarvion 2022 toteuma

Kirkkolain 22 luvun 13 §:n mukaan Kirkon keskusrahaston talouden hoitoon sovelletaan, mitä seurakunnan ja seurakuntayhtymän talouden hoidosta kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä säädetään. Kirkon keskusrahaston tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen sisältöön sovelletaan seurakunnille annettuja ohjeita. Tämä tarkoittaa muun muassa sitä, että Kirkon keskusrahaston tilinpäätökseen sisältyvä toimintakertomus on laaja ja vaativa kokonaisuus.

Kirkkojärjestyksen 22 luvun 16 §:n mukaan Kirkkohallituksen on annettava vuosittain kirkolliskokoukselle kertomus toiminnastaan ja Kirkon keskusrahaston hoidosta. Erillisestä Kirkkohallituksen vuosikertomuksen laadinnasta luovuttiin vuonna 2021, koska toiminnallisten tavoitteiden raportointi toteutuu Kirkon keskusrahaston toimintakertomuksessa ja tilinpäätöksessä. Toimintatavalla on haluttu välttää päällekkäinen raportointi kirkolliskokoukselle. Toimintakertomuksessa raportoidaan myös määrärahojen toteutuminen. Tavoitteiden toteutumisen arviointi tehdään toimintayksiköissä; hiippakunnissa, Kirkkohallituksen osastoissa ja yksiköissä sekä Kirkon palvelukeskuksessa.

Keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta tarkoittaa Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toimintaa sekä avustuksia seurakunnille, järjestöille ja eräille muille sopimus-kumppaneille. Palvelumaksutuotoilla rahoitetaan Kirkon palvelukeskuksen toiminta. Kirkon keskusrahasto saa valtiolta vuosittain valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annetun lain perustella yli 100 milj. euroa, joka käsitellään tulosvaikutteisesti.

Kirkon keskusrahaston talousarvion sitovuustasot kirkolliskokoukseen nähden vuodelle 2022 ovat: Kirkkohallitus, Kirkkohallituksen toimintakate (osastot ja erillisyksiköt yhteensä); Kirkon palvelukeskus: Kirkon palvelukeskuksen toimintakate; hiippakunnallinen toiminta: kunkin tuomiokapitulin toimintakate pl. toimitilat ja yhteiset kulut; avustukset yms.: 1) avustusten, sopimus pohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen sitovuustaso on seurakunta-avustusten osalta avustusten yhteismäärä, 2) muiden avustusten, sopimus pohjaisen yhteistyön ja jäsenmaksujen osalta kuhunkin kohteeseen myönnetty avustus. Tämän lisäksi kirkkohallituksen täysistuntoon nähden sitovuustasona on kärki- ja erillishankkeiden toimintakate.

Kirkon keskusrahaston talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	1. TA- muutos	2. TA- muutos	3. TA- muutos	TA 2022 yhteensä	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	131 756 452	132 791 279				132 791 279	132 595 577	195 702	-99,9
Korvaukset	116 990 223	118 856 000				118 856 000	118 903 000	-47 000	-100,0
Myyntituotot	4 937	15 000				15 000	28 221	-13 221	-188,1
Maksutuotot	815 485	1 352 025				1 352 025	1 099 170	252 855	-81,3
Vuokratuotot	463 756	399 500				399 500	453 242	-53 742	-113,5
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	769 866	470 000				470 000	1 160 547	-690 547	-246,9
Tuet ja avustukset	541 370	160 720				160 720	136 131	24 589	-84,7
Sijoitustuotot	983 626	223 010				223 010	-163 872	386 882	73,5
Muut toimintatuotot	10 121 821	10 473 024				10 473 024	10 038 102	434 922	-95,8
Sisäiset tuotot	1 065 368	842 000				842 000	941 035	-99 035	-111,8
Toimintakulut	-172 174 127	-179 383 810	-500 000	-1 022 409	-100 000	-181 006 219	-176 328 123	-4 678 095	-97,4
Henkilöstökulut	-29 772 708	-30 688 884		-35 100		-30 723 984	-29 767 805	-956 179	-96,9
Palkat ja palkkiot	-23 257 508	-23 608 011				-23 608 011	-23 216 279	-391 732	-98,3
Henkilösivukulut	-6 917 440	-7 020 262				-7 020 262	-6 841 752	-178 510	-97,5
Henkilöstökulujen oikaisuerät	402 240	-60 611		-35 100		-95 711	290 226	-385 937	303,2
Palvelujen ostot	-14 360 375	-19 020 450		-493 576	-100 000	-19 614 026	-16 259 719	-3 354 307	-82,9
Palvelun ostot - sisäiset	-1 065 368	-842 000				-842 000	-941 035	99 035	-111,8
Vuokrakulut	-1 902 704	-2 161 700				-2 161 700	-2 064 933	-96 767	-95,5
Aineet ja tarvikkeet	-839 004	-824 873				-824 873	-842 664	17 791	-102,2
Annetut avustukset	-123 587 610	-125 743 962	-500 000	-196 777		-126 440 739	-125 757 215	-683 524	-99,5
Muut toimintakulut	-646 357	-101 941		-296 956		-398 897	-694 752	295 855	-174,2
Siirto omakatteiseen rahastoon	-427 680	-7 430				-7 430	177 347	-184 777	2 386,9
TOIMINTAKATE	-40 845 355	-46 599 961	-500 000	-1 022 409	-100 000	-48 222 370	-43 555 200	-4 667 170	-90,3
Keskusrahastomaksu	41 918 178	41 900 000				41 900 000	41 970 367	-70 367	-100,2
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 044	1 499 000				1 499 000	-154 078	1 653 078	10,3
Korkotuotot	213 922						251 055	-251 055	0,0
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000				605 000	620 561	-15 561	-102,6
Muut rahoitustuotot	1 059 213	1 500 000				1 500 000	1 167 409	332 591	-77,8
Arvon alentumiset sijoituksista	-20 039						-1 126 103	1 126 103	0,0
Korkokulut	-27 045						-23 354	23 354	0,0
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-657 432	-606 000				-606 000	-772 201	166 201	-127,4
Muut rahoituskulut	-22 280						-271 445	271 445	0,0
VUOSIKATE	2 187 867	-3 200 961	-500 000	-1 022 409	-100 000	-4 823 370	-1 738 911	-3 084 459	-36,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440 570	-1 300 000				-1 300 000	-1 287 869	-12 131	-99,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 440 570	-1 300 000				-1 300 000	-1 287 869	-12 131	-99,1
TILIKAUDEN TULOS	747 297	-4 500 961	-500 000	-1 022 409	-100 000	-6 123 370	-3 026 780	-3 096 590	-49,4

1.9.2 Keskusrahastomaksulla rahoitettava toiminta

Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitetaan Kirkkohallituksen ja hiippakuntien toiminta sekä avustukset.

Keskusrahastomaksulla rahoitettavan toiminnan talousarvion 2022 toteumavertailu

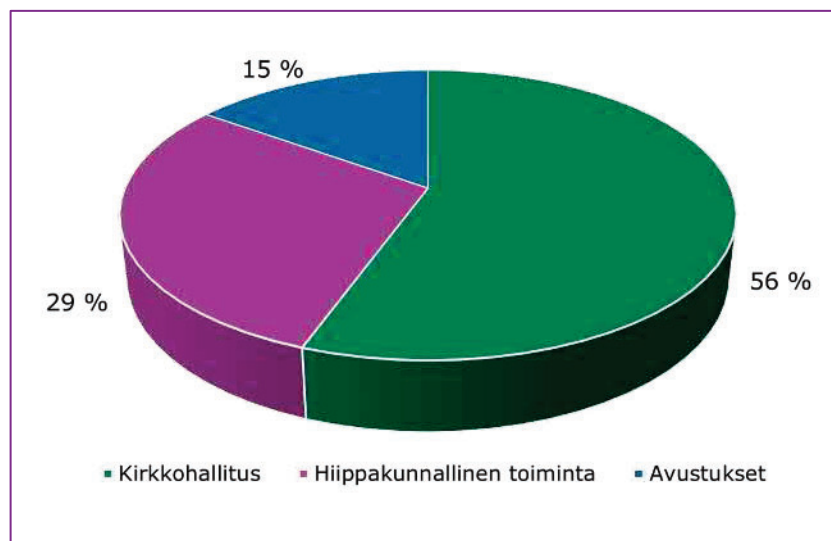
(Eur)	TP 2021	TA 2022	1. TA-muutos	2. TA-muutos	3. TA-muutos	TA 2022 yhteensä	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	4 749 914	4 070 269				4 070 269	4 378 331	-308 062	-107,6
Korvaukset	49 230						47 000	-47 000	0,0
Myyntituotot	4 937	15 000				15 000	28 221	-13 221	-188,1
Maksutuotot	815 485	1 352 025				1 352 025	1 099 170	252 855	-81,3
Vuokratuotot	307 040	238 500				238 500	293 933	-55 433	-123,2
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	171 770	174 000				174 000	314 328	-140 328	-180,6
Tuet ja avustukset	519 401	140 720				140 720	115 345	25 375	-82,0
Sijoitustuotot	-14 207						7 623	-7 623	0,0
Muut toimintatuotot	2 047 147	1 558 024				1 558 024	1 793 670	-235 646	-115,1
Sisäiset tuotot	849 110	592 000				592 000	679 040	-87 040	-114,7
Toimintakulut	-45 695 682	-50 573 341	-500 000	-825 632	-100 000	-51 998 973	-48 008 396	-3 990 577	-92,3
Henkilöstökulut	-24 467 105	-25 058 142		-35 100		-25 093 242	-24 279 875	-813 367	-96,8
Palkat ja palkkiot	-19 148 773	-19 287 432				-19 287 432	-19 018 443	-268 989	-98,6
Henkilösivukulut	-5 661 202	-5 713 988				-5 713 988	-5 582 931	-131 057	-97,7
Henkilöstökulujen oikaisuerät	342 870	-56 722		-35 100		-91 822	321 499	-413 321	350,1
Palvelujen ostot	-10 206 978	-14 013 115		-493 576	-100 000	-14 606 691	-11 873 149	-2 733 542	-81,3
Palvelun ostot - sisäiset	-227 301	-262 000				-262 000	-309 276	47 276	-118,0
Vuokrakulut	-1 422 359	-1 623 600				-1 623 600	-1 559 052	-64 548	-96,0
Aineet ja tarvikkeet	-775 153	-760 993				-760 993	-800 122	39 129	-105,1
Annetut avustukset	-7 952 722	-8 753 550	-500 000			-9 253 550	-8 493 510	-760 040	-91,8
Muut toimintakulut	-644 065	-101 941		-296 956		-398 897	-693 412	294 515	-173,8
Siirto omakatteiseen rahastoon	-111 908	-93 000				-93 000	-42 161	-50 839	-45,3
TOIMINTAKATE	-41 057 676	-46 596 072	-500 000	-825 632	-100 000	-48 021 704	-43 672 227	-4 349 477	-90,9
Keskusrahastomaksu	41 918 178	41 900 000				41 900 000	41 970 367	-70 367	-100,2
Rahoitustuotot- ja kulut	1 115 136	1 499 000				1 499 000	-154 078	1 653 078	10,3
Korkotuotot	213 922						251 055	-251 055	0,0
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	568 704	605 000				605 000	620 561	-15 561	-102,6
Muut rahoitustuotot	1 059 213	1 500 000				1 500 000	1 167 409	332 591	-77,8
Arvon alentumiset sijoituksista	-20 039						-1 126 103	1 126 103	0,0
Korkokulut	-26 953						-23 353	23 353	0,0

KIRKKOHALLITUS†

Sijoituskiinteistöjen ja huoneistojen kulut	-657 432	-606 000				-606 000	-772 201	166 201	-127,4
Muut rahoituskulut	-22 280						-271 445	271 445	0,0
VUOSIKATE	1 975 637	-3 197 072	-500 000	-825 632	-100 000	-4 622 704	-1 855 938	-2 766 766	-40,1
Poistot ja arvonalentumiset	-1 440 570	-1 300 000				-1 300 000	-1 287 869	-12 131	-99,1
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 440 570	-1 300 000				-1 300 000	-1 287 869	-12 131	-99,1
TILIKAUDEN TULOS	535 067	-4 497 072	-500 000	-825 632	-100 000	-5 922 704	-3 143 807	-2 778 898	-53,1

Keskusrahastomaksulla rahoitettavan toiminnan jakautuminen 2022 (toimintakulut)

Kirkon keskusrahaston rahoitettavan toiminnan toimintakuluista 56 % oli Kirkkohallituksen toiminnan kuluja ja hiippakunnallisen toiminnan (perustoiminta, toimitilat, toimitilojan omistajan toimitilakulut ja muut yhteiset kulut sekä kertaluontoiset erät) kuluja 29 %. Talousarvioavustuksiin rahoituksesta käytettiin 15 %.

1.9.2.1 Kirkkohallitus

Kirkkohallituksen visio, missio ja arvot:

Kirkkohallituksen visio 2026

- Kirkkohallitus on rohkea uudistaja ja edelläkävijä kirkon parhaaksi.

Kirkkohallituksen missio

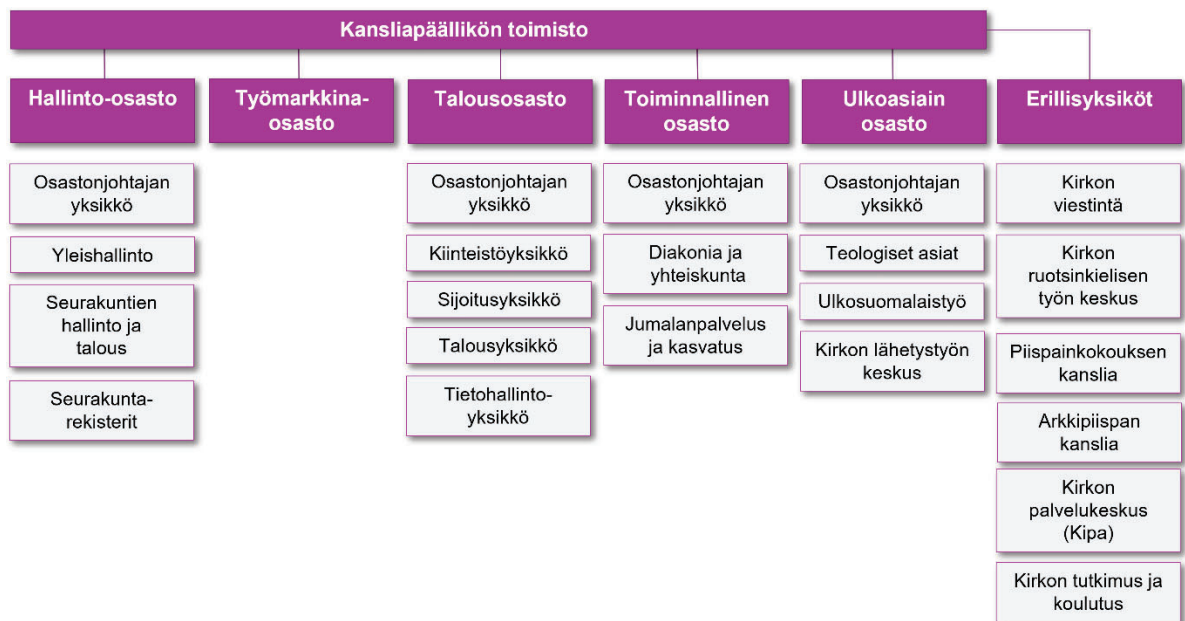
- Edistämme uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa hoitamalla ja kehittämällä kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa.

Kirkkohallituksen arvot

- **Usko:** Liitymme maailmanlaajaan Kristuksen kirkkoon ja sen uskoon.
- **Toivo:** Vahvistamme luottamusta tulevaisuuteen.
- **Rakkaus:** Toimimme vuorovaikutteisesti, vastuullisesti ja oikeudenmukaisesti.

Kirkkohallituksen organisaatio

Uusi Kirkon tutkimus ja koulutus -erillisyksikkö aloitti toimintansa 1.1.2022. Kirkolliskokous päätti 4.8.2021 kirkkohallituksen ohjesäännön 5 § ja 8 § muuttamisesta siten, että Kirkon tutkimuskeskus omana erillisyksikkönä päättää toimintansa ja tilalle muodostetaan Kirkon tutkimus ja koulutus -erillisyksikkö. Uusi erillisyksikkö muodostui Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon koulutuskeskuksen yhdistymisestä. Toiminnallisella osastolla muodostettiin kaksi uutta yksikköä, Diakonia ja yhteiskunta sekä Jumalanpalvelus ja kasvatus, jotka korvasivat aikaisemmat yksiköt: Kirkon diakonia ja sielunhoito, Kirkon kasvatus ja perheasiat sekä Kirkon jumalanpalvelus ja yhteiskunta.

Kirkkohallituksen strategia vuoteen 2026, Ovet auki – kokeiluille ja kehittämiselle

Kirkkohallituksen Ovet auki – kokeiluille ja kehittämiselle, hyväksyttiin kirkkohallituksen täysistunnossa vuonna 2021. Kirkkohallituksen strategia on rakennettu kokonaiskirkon strategian pohjalle. Se painottaa kokeilujen ja kehittämisen tarpeellisuutta ja konkretisoi koko kirkon Ovet auki -strategian tavoitteita Kirkkohallituksen näkökulmasta. Toimintaa ja päätöksentekoa ohjaavat arvot - usko, toivo ja rakkaus - sekä toimintaympäristön kuvaus nousevat suoraan kirkon strategiasta.

Kirkkohallituksen strategia kannustaa vahvasti kokeilevaan työotteeseen, yhdessä tekemiseen ja ilmiölähtöiseen työskentelyyn. Kokeiluista saatujen kokemusten kautta tai toimintaympäristön muuttuessa strategiaan voi nousta uusia keskeisiä tavoitteita, joita ei vielä strategiaa tehdessä osattu huomioida. Missio ja visio säilyvät läpi strategiauden, mutta tavoitteet ja konkreettiset keinot voivat ja saavat kehittyä.

Toiminta- ja taloussuunnitelmia tehtäessä Kirkkohallituksen strategia toimii kehyksenä, jonka pohjalta osastojen ja erillisyksiköiden suunnitelmat konkretisoivat strategian toteuttamista. Strategiset painopisteet näyttävät suunnan, joka ohjaa yksityiskohtaisempia valintoja. Vastuu strategian toteuttamisesta kuuluu jokaiselle osastolle, erillisyksikölle, tiimille ja työntekijälle.

Suunnittelu- ja yksiköt ovat kuvanneet luvuissa 1.9.6.1.1–1.9.6.1.11, miten ne edistävät Kirkkohallituksen yhteisiä strategisia painopisteitä, mitä vaikutuksia toimenpiteillä on

tavoiteltu ja miten vaikuttavuutta on arvioitu. Lisäksi suunnitteluyksiköt kuvaavat, miten ne ovat edistäneet strategiasta valitsemiaan painopisteitä.

Kirkkohallituksen strategia yltää vuoteen 2026. Sen on tarkoitus olla jatkuvassa vuoropuhelussa tekemisen ja toimintaympäristön kanssa. Laajempi tarkastelu tavoitteista ja niiden suunnasta toteutetaan strategiakauden puolivälissä, jolloin yhdessä katsotaan, missä ollaan menossa ja onko strategiaan tarvetta tehdä tarkennuksia.

Kärkihankkeet

Kirkon strategian toimeenpanohanke

Kirkon strategian toimeenpanohanke pohjautuu syyskuussa 2020 hyväksyttyyn kokonaiskirkon Ovet auki – Suomen evankelis-luterilaisen kirkon strategia vuoteen 2026 asiakirjaan. Kirkolliskokous hyväksyi marraskuussa 2020 suunnitelman Kirkon strategian toimeenpanohankkeesta vuosille 2021–2023. Kirkon strategian toimeenpanohanke koostuu kahdesta laajasta kokonaisuudesta, Millenniaalien kirkko ja Digikirkko (sisältää osiot Kipa 2 ja Työ verkossa). Lisäksi molemmat kokonaisuudet jakautuvat vielä useisiin alaprojekteihin. Kirkon strategian toimeenpanohankkeen tavoitteena on edistää kokonaiskirkon tasolla Ovet auki -strategian linjauksia. Kaikissa toimeenpanohankkeeseen kuuluvissa projekteissa pyritään yhteiskehittämiseen, edistetään hyvää yhteistyötä kirkon eri toimijoiden välillä ja tuetaan seurakunnissa tehtävää työtä.

Vuonna 2022 kirkon strategian toimeenpanohanke jatkoi suunnitelmien mukaan Ovet auki -strategian linjausten edistämistä. Hankekokonaisuutta seurattiin vuoden aikana säännöllisesti sekä hankkeiden ja projektien ohausryhmissä että kirkkohallituksen johtoryhmässä.

Kärkihankkeiden talousarvion 2022 toteumavertailu

Kärkihanke	TP 2022 (eur)	TA 2022 (eur)
Millenniaalien kirkko	176 188	187 000
Työ verkossa hankekokonaisuus yhteensä	503 418	677 000
Seurakuntavaalit	257 486	200 000
KDR avustuskäsittely	69 992	
Sähköinen päätöksenteko	12 140	100 000
Evl.fi	117 072	264 000
Muut digitalisaatiohankkeet	46 729	113 000
Kipa 2 -hankekokonaisuus yhteensä	706 871	2 083 576
Kipa 2 -hanke	0	90 000
Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi	309 634	200 000
Matka- ja kululaskujärjestelmän uudistaminen	103 120	190 000
IDM-ratkaisun uudistaminen	124 910	360 000
HR-järjestelmien uudistaminen	169 206	750 000
2. talousarviomuutos	0	493 576
Piipiaseura (VT)	250 000	250 000
Kärkihankkeet yhteensä	1 636 477	3 197 576

1.9.2.2 Millenniaalien kirkko

Millenniaalien kirkko on strateginen toimeenpanohanke vuosille 2021–2023. Sen tavoitteena on edistää kirkon ihmislähtöisyyttä, monimuotoisuutta ja merkityksellisyyttä alle 40-vuotiaiden keskuudessa. Hankkeen toimintaohjelmat ovat Polku ja Millenniaalit.

Kasvatuksen barometrin mukaan 90 % seurakuntien työntekijöistä tuntee jo Polku-mallin. Vuonna 2022 Polun kehittämisprojektit edistyivät ja niiden tuotoksina ovat valmistuneet tai valmistumassa

- Yleisilme, videot ja kouluttajan paketti
- Työskentelyjä Polun edistämiseksi -sivut
- Viestinnällinen ilme ja materiaaleja kolmeen ikäkauteen (Vauvavuosi, Kohti koulua ja Oot kymppi)
- Kahdeksalta kehittämisryhmältä ohjaajan vinkkipaketit

- Neljä kehittämisryhmää jatkaa vuoden 2023 ajan, mm. Lasten, nuorten ja aikuisten kirkkovuosisivusto tekeillä

Suunniteltu Polun materiaalisivusto (sähköinen ideatori) ei vielä edennyt, sillä se päätettiin toteuttaa osana evl.fi/plus-uudistusta vuonna 2023. Siten siihen varatut taloudelliset resurssit jäivät käyttämättä vuonna 2022.

Millenniaalit-ohjelmassa on tuotettu valtakunnallinen malli Y- ja Z-sukupolvien kohtaamiseen. Sisältö Millenniaalien polut – reittejä aitoon ja läsnäolevaan kirkkoon valmistui joulukuussa.

Hanke on tuottanut myös suoraan tietoa ja sisältöä kirkon pääsivuston, evl.fi:n uudistukseen. Sivuston pääkohderyhmäksi on valittu Avomielisten kulttuurikristittyjen ryhmä Millenniaalien polut -mallista. Sivuston rakennemuokkauksessa ja valituissa sisältönostoissa on myös hyödynnetty hankkeessa tuotettu tietoa.

Millenniaalitietoa on esitelty yli 50 vierailulla hiippakunnissa, seurakunnissa ja seminaareissa. Kotimaan blogiin on tuotettu aiheesta 15 kirjoitusta.

Viestinnällisiä kokeiluja Y- ja Z-sukupolvien tavoittamiseksi on tehty Hidasta elämää -sivuston kanssa. Sinne tuotetut artikkeli- ja sosiaalisen median sisällöt ovat tavoittaneet yhteensä noin 2,1 miljoonaa lukijaa. Yhteistyö on synnyttänyt paljon positiivista vuorovaikutusta kohderyhmän kanssa ja lisännyt ymmärrystä kohderyhmää kiinnostavista teemoista.

Millenniaali-ohjelman osana on myös tehty akateemista tutkimusta. Yhdessä Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön kanssa tuotettiin Millenniaalien kirkko – kulttuuriset muutokset ja kristillinen usko (Toim. Sini Mikkola & Suvi-Maria Saarelainen, Suomen ev.-lut. kirkon tutkimusjulkaisuja 139, 2023). Artikkelikokoelmassa teologian, uskontotieteen ja sosiologian alan akateemiset asiantuntijat lähestyvät Y- ja Z-sukupolvissa näkyväksi tulevaa kulttuurista muutosta eri näkökulmista. Artikkeleista löytyy myös suosituksia kirkolle, ja tutkimusjulkaisun pohjalta on tuotettu podcast-sarja yhdessä Kirkon viestinnän kanssa.

Millenniaali-ohjelma on toteuttanut sille asetetut suunnitelmat ja viestinnällisesti osin ylittänyt ne. Suurimpana haasteena tai mahdollisuutena molempien ohjelmien etene- miselle näemme seurakuntien johdon sitoutumisen ja tuen uudennäköisiin toimintamalleihin siirtymiselle. Seurakunnista saadun palautteen mukaan kaivataan lisää konkreettisia vinkkejä ohjelmien hyödyntämiseksi ja rohkeutta toimintakulttuurin avaamiseen niin, että tehdään asioita yhdessä seurakuntalaisten kanssa, heitä kuullen ja valtaa ja vastuuta jakaen.

Millenniaalien kirkko, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TA 2021	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TA 2023
Millenniaalien kirkko -hanke yhteensä	100 000	52 688	187 000	176 188	120 000

1.9.2.3 Digikirkko / Työ verkossa

Työ verkossa on katto-ohjelma Kirkkohallituksessa vuosina 2021–2023 toteutettaville kehitysprojekteille, joiden tarkoituksena on edistää kirkon toiminnan digitalisaatiota. Ohjelman tarkoituksena on huolehtia projektien riittävän tasokkaasta suunnittelusta, hyvästä etenemisestä ja etsiä niiden välille synergioita.

Työ verkossa -kärkihankekokonaisuuden budjetti vuodelle 2022 oli 677 000 euroa, ja toteuma 503 418 euroa.

Vuoden 2022 aikana Työ verkossa -hankkeessa on toteutettu seuraavat projektit:

Evl.fi -sivuston uudistus

Projektin tavoitteena on uudistaa koko kirkon yhteinen evl.fi-sivusto, ja tehdä uusi toteutus uudelle tekniselle alustalle. Uuden sivuston viestinnälliseksi pääkohderyhmäksi on valittu strategioiden mukaisesti millenniaalit, mutta kirkon yleissivustona sivusto toki palvelee samalla kaikkia kirkon jäseniä monenlaisissa tarpeissa.

Projekti käynnistyi vuonna 2021 uudistetun sivuston konseptin suunnittelulla, ja kevään 2022 aikana tehtiin alustalle vaatimusmäärittelyt ja toteutettiin teknisen alustan tarjouskilpailu. Sivuston toteutuksen tekninen projekti käynnistyi teknisen toteuttajan kanssa elokuussa 2022. Syksyn aikana täsmennettiin sivuston konseptia, tehtiin visuaalista ja käyttöliittymäsuunnittelua, ja aloitettiin tekninen toteutus.

Vuodelle 2022 projektille oli budjetoitu 264 000 euroa, ja tästä vuoden aikana käytettiin 117 072 euroa. Loput projektin kustannuksista siirtyvät vuodelle 2023. Projekti jatkuu vuodelle 2023, ja uusi sivusto on tarkoitus julkaista syksyllä 2023.

Seurakuntavaalien järjestelmät

Seurakuntavaalien järjestelmät -projektissa hankittiin vuonna 2022 järjestettyjen seurakuntavaalien tarvitsemat tietojärjestelmät, käytännössä äänten laskenta- ja raportointijärjestelmä sekä suurelle yleisölle suunnattu vaalikone. Vaalien järjestelmien hankinta kilpailutettiin vuoden 2021 lopulla. Projektin toteutusvaihe käynnistyi tammi-kuussa 2022.

Projekti onnistui suunnitellusti ja täytti tavoitteensa. Vuoden 2022 budjettiin tälle projektille oli varattu 200 000 euroa, mutta projektin kokonaiskustannus lopulta oli 257 486 euroa. Talousarvion varauksen ylittyminen oli ennakoitua: kilpailutuksessa valittu tarjous oli saaduista edullisin, ja toteutui saadun tarjouksen mukaisena. Pieniä lisäkustannuksia tuli järjestelmiin tehdystä tietoturva-auditoinnista, ja hieman ennakoitua suuremmasta seurakunnille suunnatun käyttäjätuen tarpeesta.

Sähköisen päätöksenteon tuki

Projektin tarkoituksena oli edistää mahdollisuuksia sähköisten välineiden käyttöön seurakuntien päätöksenteossa. Projektissa kartoitettiin seurakuntien käyttöön sopivia sähköisiä kokousjärjestelmiä, jotka sujuvoittaisivat erityisesti äänestämistä ja vaalia. Lisäksi projektissa selvitettiin uuteen kirkkolakiin sisältyvään sähköiseen päätöksentekomenettelyyn liittyviä järjestelmävaatimuksia.

Projektille nimettiin työryhmä, joka ehdottaa projektin lopputuloksena, että Kirkkohallitus ryhtyisi toimenpiteisiin sähköisen äänestysratkaisun kilpailuttamiseksi puitejärjestelynä siten, että äänestysratkaisun käyttöön ottaminen olisi vapaaehtoista ja kukin käyttäjäseurakunta maksaisi käytön kustannukset omalta osaltaan. Työryhmä myös totesi kartoituksessaan, että seurakunnilla on käytössään erilaisia asianhallintajärjestelmiä, mutta suurimmalla osalla seurakunnista ei tällaista järjestelmää ole ollenkaan.

Projektille oli vuodelle 2022 budjetoitu 100 000 euroa, josta käytettiin 12 140 euroa. Projekti jatkuu vuonna 2023 järjestelmän käyttöönotolla.

Muut digihankkeet

Edellä esitettyjen lisäksi Työ verkossa-ohjelmaan varattiin 113 000 euroa myöhemmin vuoden aikana Kirkkohallituksessa päätettäviin digihankkeisiin. Tätä budjettia käytettiin vuoden aikana kolmen eri hankkeen toteuttamiseen: Kirkon diakoniarahaston vuonna 2021 tehdyn hankkeen jatkoon, palvelutietovarannon kehittämiseen ja Kirkkohallituksen digitalisaatiota selvittäneeseen hankkeeseen.

Kirkon diakoniarahaston avustuskäsittely

Vuonna 2021 Työ verkossa-ohjelman toteuttamana toteutettiin Kirkon diakoniarahaston avustuskäsittelyn kehittämishanke, jonka jatkokehittelylle myönnettiin vuonna 2022 rahoitusta Työ verkossa -hankkeen budjetista. Hankkeen tarkoituksena oli säätää 1 htv Kirkon diakoniarahaston avustustoiminnassa sujuvoittamalla avustuskäsittelyn prosessia.

Vuoden 2021 aikana toteutettu järjestelmän käyttöönotto edellytti lisätoita tammi-helmikuussa 2022, ja käyttöönoton jälkeen oli tarve tehdä myös muita korjauksia ja parannuksia. Hanke ylitti tavoitteensa, sillä vuoden 2022 aikana ilmeni, että henkilöstökuluissa pystyttiin hankkeen ansiosta säästämään yhden sijaan kaksi henkilötyövuotta. Käytännössä hankkeen myötä diakoniarahaston työn luonne muuttui rutiinitöiden jäädessä pois kokonaisuudessaan asiantuntijatyöksi.

Työ verkossa -ohjelman kulut tälle projektille vuonna 2022 olivat 69 992 euroa.

Palvelutietovarannon kehittäminen

Suomi.fi-palvelutietovaranto on kansallinen tietovaranto erilaisten julkisten toimijoiden tuottamien palveluiden kuvaukseen, ja se tarjoaa mahdollisuuksia näiden tietojen hyödyntämiseen avointen rajapintojen avulla. Kirkon palveluiden kuvaamiseksi palvelutietovarantoon hankkeesta rahoitettiin määräaikaisen projektityöntekijän palkkaaminen tukemaan erityisesti palvelutietovarannon käyttöönottoa seurakuntayhtymissä ja suurissa seurakunnissa.

Työ verkossa -ohjelman kulut tälle projektille olivat 14 804 euroa.

Digitalisaation kehittäminen Kirkkohallituksessa

Kirkkohallituksessa on vuoden 2022 aikana ollut käynnissä selvitys digitalisaation kehittämisestä Kirkkohallituksessa. Digitalisaation haasteiksi Kirkkohallituksessa on todettu mm. eri yksiköihin hajautunut ohjausmalli ja heikko yhteinen ohjaus, hankkeiden heikko keskinäinen vuorovaikutus ja yhteisen digistrategian puute. Työ verkossa -ohjelmasta rahoitettiin selvityksen tueksi ulkopuoliselta konsulttiyritykseltä hankittu selvitysprojekti, jossa kartoitettiin digitalisaation nykytilaa, pohdittiin digitalisaation visiota ja hahmoteltiin digitalisaation ohjausmallia Kirkkohallituksessa. Kirkkohallituksen eri osastoilta koottu työryhmä teki hankkeen pohjalta suosituksensa kirkkohallituksen johtoryhmälle joulukuussa, ja sen suosituksia on tarkoitus edistää vuoden 2023 aikana.

Työ verkossa -ohjelman kulut tälle projektille olivat 31 925 euroa.

Työ verkossa, talousarvion 2022 toteumavertailu

Projektit (eur)	TA 2021	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TA 2023
Evl.fi uudistus	300 000	0	264 000	117 072	110 558
Lukkari	400 000	352 000	0	0	0
Seurakuntavaalien järjestelmät	200 000	0	200 000	257 486	0
Mobiilikolehti	100 000	0	0	0	0
KDR avustuskäsittely	100 000	31 682	0	0	0
Verkkokoulutuksen kehittäminen	100000	34 874	0	0	0
Sähköisen päätöksenteon tuki	100000		100 000	12 140	
Muut digihankkeet	0	0	113000	116 721	0
KH:n digitalisaatio	0	0	0	31 925	0
Palvelutietovaranto				14 804	
KDR jatkokehitys				69 992	
Yhteensä	1 300 000	418 556	677 000	503 419	110 558

1.9.2.4 Digikirkko / Kipa 2

Kipa 2 -hanke muodostuu henkilöstö- ja taloushallinnon prosessien kehittamisestä ja järjestelmä uudistuksista. Tavoitteena on kehittää henkilöstö- ja taloushallinnon kokonaisprosesseja sekä seurakuntatalouksissa että Kirkon palvelukeskuksessa. Tavoitteena on myös parantaa henkilöstö- ja talousjärjestelmäkokonaisuuksien käytettävyyttä ja tehostaa digitalisaation hyödyntämistä näihin liittyvissä tehtävissä ja prosesseissa.

Kipa 2 -hanke käynnistyi helmikuussa 2021. Hanketta edelsi laaja esiselvitysvaihe vuosien 2019–2020 aikana. Hanke toteutetaan vahvassa yhteistyössä seurakuntien, Kirkon palvelukeskuksen ja Kirkkohallituksen kesken. Hankkeen ensimmäinen vaihe (vuodet 2021–2023) jakautuu seuraaviin projekteihin:

- Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi
- Matka- ja kulujärjestelmän uudistaminen
- IDM-ratkaisun uudistaminen (käyttöoikeushallinta ja yhteen tunnukseseen siirtyminen)
- HR-järjestelmien uudistaminen

Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi -projektissa toteutettiin tietovarastointi ja tilinpäätöstä koskevat raportit valmistuivat ja otettiin käyttöön helmikuussa 2022. Tämän jälkeen aloitettiin taloushallinnon raporttien valmistelu ja toteutus. Uusien taloushallinnon raporttien koulutukset pidettiin kesäkuussa ja syyskuussa ja raportit otettiin käyttöön kesäkuussa 2022. Henkilöstöhallinnon raportoinnin kehitystyö aloitettiin elokuussa 2022 ja se valmistuu kevään 2023 aikana. Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi -projektissa syntyi vuonna 2021 budjetoitua vähemmän kustannuksia ja vuonna 2022 budjetoitua enemmän kustannuksia, koska toteutustyö ajoittui pääasiassa vuodelle 2022. Projektin toteutuneet kokonaiskustannukset ovat budjetin mukaisia.

Matka- ja kululaskujärjestelmän uudistaminen -projektissa projektiryhmä valmisteli hankinta-asiantuntijoiden kanssa kilpailutusmateriaalit. Helmikuussa julkaistiin ensimmäinen osallistumispyyntö, mutta kilpailutus jouduttiin keskeyttämään, koska saatiin vain yksi hyväksyttävä osallistumispyyntö. Toinen osallistumispyyntö julkaistiin huhtikuussa. Neuvottelut käytiin kuudesta tarjouksesta elokuussa. Tarjotuille järjestelmille tehtiin käytettävyyssarviointi ulkopuolisen yrityksen toimesta. Hankintapäätös hinta-laatusuhteeltaan parhaasta tarjouksesta tehtiin lokakuussa. Yksi tarjoajista jätti oikaisuvaatimuksen, mutta vaatimus ei aiheuttanut muutosta virastokollegion tekemään päätökseen. Hankintapäätöksen jälkeen käynnistyneet sopimusneuvottelut valitun toimittajan kanssa jatkuivat vuoden loppuun. Uusi matka- ja kululaskujärjestelmä koko kirkon tarpeisiin on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2023 aikana.

IDM-ratkaisun uudistaminen -projektissa uusitaan z-tunnuksiin liittyvä käyttöoikeuksien hallinta koko kirkon tarpeisiin. Projektiryhmä valmisteli hankinta-asiantuntijoiden kanssa kilpailutusmateriaalit ja osallistumispyyntö julkaistiin helmikuussa. Neuvottelut käytiin viiden tarjoajan kanssa ja lopulliset tarjoukset saatiin kesäkuussa 2022. Hankintapäätös hinta-laatusuhteeltaan parhaasta tarjouksesta tehtiin elokuussa. Yhteistyö valitun toimittajan kanssa alkoi sopimuksen allekirjoittamisen jälkeen marraskuussa ja tavoitteena on ottaa uusi IDM-ratkaisu käyttöön vuoden 2023 loppuun mennessä.

HR-järjestelmien uudistaminen -projektissa projektiryhmä ja hankinta-asiantuntijat viimeistelivät henkilöstöhallinnon järjestelmän kilpailutusmateriaalit ja neuvottelut tarjoajien kanssa käytiin helmikuussa 2022. Lopulliset tarjoukset saatiin kaikilta kuudelta osallistumishakemuksen jättäneeltä toimittajalta toukokuussa. Kilpailutuksessa mukana oleville järjestelmille tehtiin käytettävyyssauditointi ulkopuolisen yrityksen toimesta. Kirkkohallituksen virastokollegio päätti 22.6.2022 kilpailutuksen voittajasta. Syksyn aikana järjestelmästä hankintapäätöksen tehneet 19 seurakuntataloutta ja Kir-

kon keskusrahasto muodostivat edustajiston, joka valitsi käyttöönottoprojektin ohjausryhmän jäsenet. Projektiryhmään nimettiin jäsenet seurakuntatalouksista ja Kirkon palvelukeskuksesta. Yhteistyö valitun toimittajan kanssa alkoi, kun sopimus oli allekirjoitettu marraskuun lopussa. Uusi HR-järjestelmä, jossa on muun muassa henkilön perus- ja palvelussuhdetiedot, tehtäväkuvaukset, kehityskeskustelut ja suoritusliikeskeskustelut, tulee käyttöön hankintapäätöksen tehneille 20 organisaatiolle vuoden 2023 loppuun mennessä ja se korvaa aiemman KirkkoHR-järjestelmän. KirkkoHR:n rekrytointiosio korvattiin joulukuussa 2022 uudella KirkkoRekry-tuotteella.

Kipa 2 -hankkeen ohjausryhmä kokoontui kuukausittain ja ohjausryhmän työ on sujunut hyvin ja rakentavasti. Myös seurakuntien, Kirkon palvelukeskuksen ja Kirkkohallituksen työntekijöistä koostuvat projektiryhmät kokoontuivat säännöllisesti edistämään projektinsä tilannetta ja yhteistyö on ollut tavoitteiden mukaista.

Perustietoa hankkeesta on Sakastissa ja Sacristassa. Seurakuntien työntekijöille järjestettiin vuoden aikana neljä hankkeen infotilaisuutta ja Kipa 2 -hankkeen uutiskirje julkaistiin neljä kertaa vuonna 2022.

Kipa 2 -hankkeen budjetti vuodelle 2022 on yhteensä 2 083 576 euroa ja se sisältää uudelleen budjetoituna 493 576 euroa hankkeeseen varattuja määrärahoja vuodelta 2021. Määrärahoja ehdotetaan edelleen uudelleen budjetoitavaksi vuodelta 2022 vuodelle 2023, koska hankkeen käyttöönottoprojektit ajoittuvat vuodelle 2023.

Kipa 2 -hankkeelle on budjetoitu projekteittain vuosille 2021–2023 yhteensä 3 308 762 euroa.

Kipa 2, talousarvion 2022 toteumavertailu

Projektit (eur)	TA 2021	TP 2021	TA 2022	TP 2022	TA 2023
Toimintamallit ja prosessit/Kipa 2 -hanke yhteiset	90 000	0	90 000	0	45 000
HR-järjestelmien uudistaminen	290 000	62 474	750 000	169 206	200 000
IDM-ratkaisun uudistaminen	140 000	19 470	360 000	124 911	200 000
Talous- ja henkilöstöhallinnon raportointi	150 000	41 850	200 000	309 634	100 000
Henkilöstökustannukset *		229 199			93 762
Uudelleen budjetoitu talousarviovuodelta 2021			493 576		
Yhteensä 2022 **	850 000	356 424	2 083 576	706 871	868 762

* Vuonna 2021 palkkakuluja ja muita henkilöstökustannuksia ei jaettu projekteille.

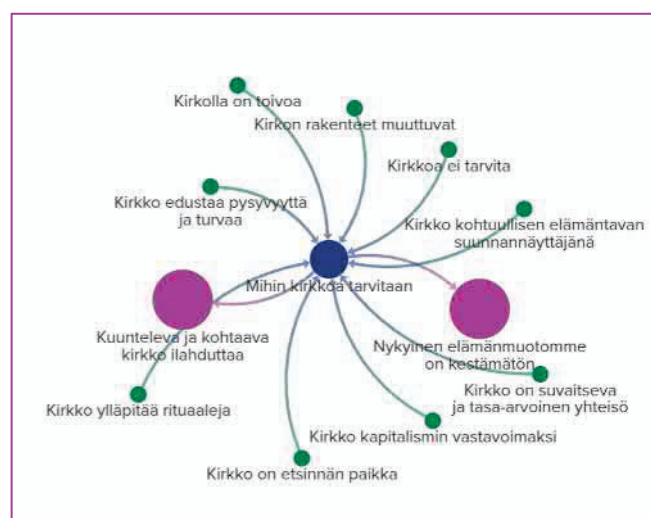
** Vuoden 2022 toteutuneissa kustannuksissa mukana olevat ostopalvelukulut, palkkakulut ja muut henkilöstökustannukset on jaettu projekteille.

1.9.3 Tulevaisuusselonteko Siunauksen signaalit

Kirkon 4. tulevaisuusselonteon käsittelytapa poikkesi aiemmista. Asiantuntijatietoon pohjautuvan ennakointiraportin sijaan selonteon valmisteluprosessi tuotti kirkolle tulevaisuuteen varautumisen toimintamallin, jolla vastattiin osallisuuden vahvistamisen tarpeeseen. Tulevaisuusselontekoa valmistellut työryhmä kehitti Sitran esimerkin pohjalta kirkolle soveltuvan ennakointitiedon, heikkojen signaalien tunnistamisen menetelmän, jolla kirkko voi kerätä toimintansa kannalta tärkeitä signaaleja. Siunausten signaalit -pilotointi kytkeytyi osaksi kirkon Ovet auki -strategian toteuttamista ja täydentää kirkon muita tulevaisuusdokumentteja.

Selonteon sisältö pohjautui ihmisten arkisten kokemusten havainnointiin ja tulkitsemiseen kirkon kannalta. Selonteko sisälsi pilotoidun toimintamallin kuvauksen sekä organisoiduissa signaalihuoneissa ihmisten esille nostamat toiveet ja tarpeet, jotka selonteon työryhmä analysoi kirkon tulevaisuuden kannalta merkittävimmiksi signaaleiksi ja niitä koskeviksi johtopäätöksiksi.

Signaalihuoneisiin tavoitettiin eri puolita Suomea 160 henkilöä, myös aikuistuvia nuoria, rippikoululaisia ja kirkosta vieraantuneita kansalaisia. Siunauksen signaalit -toimintamallia on mahdollista lähteä toteuttamaan systemaattisemmin kirkossa, jolloin jatkossakin voidaan varmistaa ihmislähtöisen tulevaisuustiedon saanti. Alla olevassa kuviossa on havainnollistus signaalihuoneiden aineistosta. Aineisto vietiin [Kumu-työkaluun](#), josta voi suoraan tarkastella ihmisten esillenostamia näkökulmia ja ajatuksia. Selonteko herätti kirkolliskokouksessa vilkkaan keskustelun ja lähete keskustelussa siitä käytettiin lähes 60 puheenvuoroa. Kirkolliskokouksen tulevaisuusvaliokunta arvioi selonteon ja linjaa sen pohjalta tarvittavat toimenpiteet.

1.9.4 Ympäristöohjelma

Kirkkohallituksen täysistunto myönsi 14.12.2021 Kirkkohallituksen virastolle ympäristödiplomin vuosiksi 2022–2027. Kirkkohallituksen virastolla on ollut ympäristödiplomi vuodesta 2012 lähtien. Ympäristödiplomi perustuu ympäristöohjelmaan ja se on voimassa vuosille 2022–2027.

Kirkkohallitus on sitoutunut ympäristöohjelman toteuttamiseen. Myös Kirkkohallituksen Ovet auki – kokeilulle ja kehittämiselle -strategia kannustaa ympäristöasioista huolehtimiseen. Ympäristöohjelma huomioi myös energia- ja ilmastostrategian, Hiili-neutraali kirkko 2030, tavoitteet. Ympäristöohjelmaan sitoutuminen ja tavoitteiden seuranta näkyy vuosittain laadittavassa toiminta- ja taloussuunnitelmassa sekä toimintakertomuksessa. Kirkkohallituksen virastokollegio on nimennyt Kirkkohallitukselle ympäristövastaavan ja ympäristötyöryhmän, joka kokoontuu säännöllisesti. Työryhmä seuraa ympäristöohjelman tavoitteiden toteutumista ja ympäristöasioiden huomiointia Kirkkohallituksessa. Työryhmä kokoontui vuoden 2022 aikana 5 kertaa. Käsiteltävinä asioina olivat mm. Ympäristöohjelman mukaisten tavoitteiden ja indikaattorien asettaminen ohjelmakaudelle 2022–2027, ympäristöohjelman käsittely sekä etätöön ympäristövaikutuksia koskevan kyselyn valmistelu.

Kirkkohallituksen ympäristövastaavana toimii kiinteistöpäällikkö Juha Kääriäinen. Ympäristötyöryhmän jäseninä ovat hänen lisäkseen Juha Tuohimäki (pj.), Sari Kiili, Magdalena Lönnroth, Harri Palo, Minna Rissanen (siht.), Ilkka Sipiläinen ja Tuulikki Terhe-
maa.

Ympäristöohjelman toteuttamiseksi on vuodelle 2023 asetettu tavoitteet ja niitä mittaavat indikaattorit. Mukaan on otettu Kirkon talon osalta lämmityksen ja sähkön kulutuksen seuranta, ruokahävikki sekä luomutuotteiden käyttö. Koko kirkkohallitustasoisesti seurataan matkustuskuluja ja lentokilometrejä/päästöjä.

Vuonna 2022 seurattavat indikaattorit ja niiden toteuma

Ympäristöohjelmassa seurattavat asiat	Toteuma 2022	Toteuma 2021
Lämmitys (kulutus, Kirkon talo)	925,33 MWh	1101 MW
Sähkö (kulutus, Kirkon talo)	511,45 MWh	497 MW
Vesi (kulutus)	1 387,43 m ³	1 361,37 m ³
Ruokahävikki (g/myyty annos, Kirkon talo)	0,0915 g	0,117 g
Luomutuotteet (% raaka-aineista, Kirkon talo)	49,5 %	51,3 %
Matkustuskulut (sis. majoitus, Kirkkohallitus)	1 056 118 euroa	660 620 euroa
Lentokilometrit / päästöt (Kirkon keskusrahasto yht.)	1 327 772 km / CO ₂ e-arvo: 202,38 t	369 470 km / CO ₂ e-arvo: 54,38 t

Ilmatieteen laitoksen mukaan vuosi 2022 oli tavanomaista lämpimämpi. Kaukolämmönkulutuksessa tämä näkyy 16 %:a pienempänä kulutuksena. Koronarajoitteiden kokoontumiskielto poistettiin syksyllä 2021, jolloin Kirkon talolla lähityössä olevien työntekijöiden lukumäärä lisääntyi ja ruokalatoiminta käynnistyi. Tämä muutos näkyy kohonneina sähkön (+ 3 %) ja veden (+ 2 %) kulutuksena.

Matkustuskulujen osalta vuoden 2022 kulut ovat nousseet huomattavasti verrattuna vuosiin 2020 ja 2021, jolloin koronapandemia vaikutti matkustamiseen. Koronapandemiaa edeltävänä aikana, vuonna 2019, matkustuskulut olivat 1 579 983 euroa, ja siihen verrattuna kulut ovat pienentyneet. Matkustuskuluja ovat nostaneet myös vuonna 2022 polttoaineiden hinnan nousu ja inflaatio. Matkustuskuluissa on huomioitu Kirkkohallituksen henkilöstön ja Kirkkohallituksen toimintaan liittyvien ulkopuolisten (mm. kirkkohallituksen täysistunto ja kirkolliskokous) matkustuskulut.

Lentomatkustuksen osalta tarkastellaan koko Kirkon keskusrahastoa; Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien ja muiden toimintaan liittyvien lentomatkat. Näiden osalta matkustaminen on lisääntynyt moninkertaisesti verrattuna vuoteen 2021. Lentomatkustaminen ei silti ole vielä vuoden 2019 tasolla, jolloin lentokilometrejä kertyi 1 610 994 km.

Kirkkohallituksen henkilöstöravintolan käyttö on vähentynyt vuodesta 2019 johtuen koronapandemiasta ja etätöiden määrän lisääntymisestä. Vuonna 2022 henkilöstöravintolan ruokahävikistä on saatu mittaustuloksia vain kahdelta vuosineljännekseltä (syksy 2022) ja tämän mukaan ruokahävikin määrä on vähentynyt. Luomutuotteiden käytön määrä on hieman vähentynyt vuoteen 2021 verrattuna.

1.9.5 Lapsivaikutusten arviointi

Kirkkohallitus hoitaa kirkon yhteistä hallintoa, taloutta ja toimintaa. Suurin osa Kirkkohallituksen työstä on luonteeltaan sellaista, että sillä ei lähtökohtaisesti ole suoria vaikutuksia alle 18-vuotiaisiin lapsiin. Hallinnollisessa päätöksenteossa lapsivaikutusten arviointi on suurelta osin tapahtunut jo asioiden käsittelyn aiemmissa vaiheissa. Kirkkojärjestyksen mukaan lapsivaikutukset arvioidaan siinä vaiheessa, kun asiaa ensimmäisen kerran käsitellään. Kirkkohallitus kehittää jatkuvasti omaa toimintaansa lapsivaikutusten näkökulmasta.

Kirkkohallituksen eri osastojen toiminnalla on usein välillisesti vaikutuksia lapsiin. Tällöin on kyse erityisesti kasvatuksen ja perhetoiminnan kysymyksistä, joissa tavoitteena on tavallisesti lasten aseman ja osallisuuden vahvistaminen kirkon ja sen seurakuntien toiminnassa. Lapsivaikutusten arviointia on toteutettu erityisesti Kasvatus ja perheasiat (1.4. alkaen Jumalanpalvelus ja kasvatus) -yksikön henkilöstön rekrytointin valmistelussa.

Kirkkohallituksen omaa toimintaa ja asioiden valmistelua varten työstettiin vuoden aikana materiaalia ja ohjeistusta LAVAn hyödyntämisen vahvistamiseksi. Työstäminen jatkuu ja materiaali valmistuu vuonna 2023 keväällä. Sisäisen toimintaohjeen tarkoitus on kiinnittää huomioita lapsivaikutusten arvioinnin näkyvyyteen sekä prosessin dokumentointiin asioiden valmisteluasiakirjoissa.

COVID19-viruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vaikutukset ovat näkyneet seurakunnissa kuluneen vuoden aikana ja näkyvät vielä pitkään. Seurakuntia on rohkaistu käyttämään LAVAa näiden vaikutusten arvioinnin työvälineenä sekä henkilöstön ja resurssien muutoksissa seurakunnissa. LAVAn käytöstä seurakunnissa kerättiin tietoa Kirkon kasvatuksen barometrissa 2022. Barometri julkistetaan keväällä 2023.

Lapsivaikutusten arviointi on myös väline lasten ja nuorten osallisuuden vahvistamiseen, sillä lasten ja nuorten kuuleminen on tärkeä osa LAVAn arviointia. Tämä näkökulma tulee vahvasti esille Kaste ja kummius -hankkeessa laaditussa Polku-mallissa. Polku-malli tukee LAVAn käyttöönottoa sekä lasten, nuorten ja perheiden osallisuutta seurakunnassa. Polku-mallin materiaaleissa ja koulutuksessa tätä näkökulmaa painotetaan.

Kirkkojärjestyksen LAVA-pykälään hyväksytty lisäys nuorten vaikuttajaryhmien perustamisesta astuu voimaan, kun kirkkolain uudistus hyväksytään eduskunnassa. Toteutuessaan se vahvistaa merkittävällä tavalla nuorten ja nuorten aikuisten osallisuutta. Kirkkohallituksen Kasvatus ja perheasiat/Jumalanpalvelus ja kasvatus -yksikkö on ollut mukana seurakuntien osallisuustyöntekijöiden verkostossa sekä tukenut nuorten vaikuttajaryhmien perustamista yhdessä Lasten ja nuorten keskuksen kanssa. Samoin yksikkö on ollut mukana järjestämässä Nuorten tulevaisuusseminaaria sekä keväällä toteutunutta Kirkolliskokous kohtaa lapset ja nuoret -tapahtumaa.

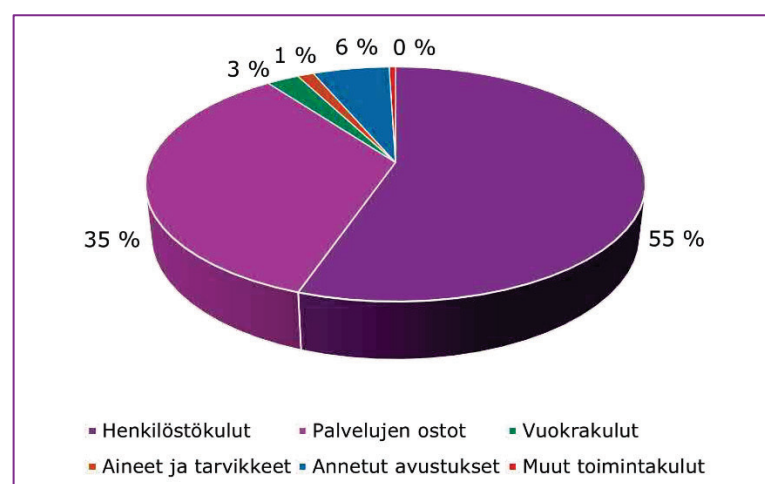
Kirkkohallitus on ollut mukana Lasten ja nuorten keskuksen ja nuorisojärjestöjen hankkeessa, jossa vahvistettiin 16–18-vuotiaiden äänioikeutettujen nuorten tietoisuutta ja mahdollisuuksia vaikuttaa seurakuntavaaleissa. Yhteistyössä Lasten ja nuorten keskuksen kanssa seurakuntia on myös kannustettu järjestämään lasten vaaleja pienempien lasten osallisuuden vahvistamiseksi.

Lapsiin kohdistuvien vaikutusten arvioiminen niin päätöksenteossa kuin lapsiin koskevassa toiminnassa on yksi näkökulma vuonna 2021 valmistuneessa kansallisessa lapsistrategiassa sekä sen toimeenpanosuunnitelmassa. Kirkon kasvatus ja perheasiat/Jumalanpalvelus ja kasvatus -yksikkö on kirkolliskokouksessa käytyjen keskustelujen pohjalta laatinut asiakirjan ”Jokainen on tärkeä – kansallisen lapsistrategian toimeenpano Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa” yhdessä kirkollisten järjestöjen, hiippakuntien sekä seurakuntien kanssa. Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi asiakirjan marraskuussa. Lapsivaikutusten arviointi on tärkeä osa lapsistrategian toimeenpanoa myös kirkossa.

1.9.6 Kirkkohallituksen toimintakulut 2022

Kirkolliskokouksen päätöksen mukaisesti Kirkkohallituksen talousarvion sitovuustaso kirkolliskokoukseen nähden on Kirkkohallituksen toimintakate yhteensä. Sitova toimintakate alittui noin 3,9 milj. eurolla. Asiantuntijapalvelut toteututuivat suunniteltua pienempinä. Kipa 2 -kärkihankkeen toteuttaminen jatkuu vuonna 2023. Kirkkohallituksen osastojen ja kiinteistöjen vuoden 2022 talousarvioiden toteutumat esitetään jäljempänä osastoittain ja yksiköittäin.

Kirkkohallituksen toimintakulut kululajeittain

Kirkkohallitus, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	3 740 265	3 360 924		3 359 811	1 113	-100,0	-10,2 %
Myyntituotot	4 937	15 000		28 221	-13 221	-188,1	
Maksutuotot	511 079	940 000		694 297	245 703	-73,9	35,8 %
Vuokratuotot	182 693	197 900		189 780	8 120	-95,9	3,9 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	80 151	85 000		94 231	-9 231	-110,9	17,6 %
Tuet ja avustukset	488 708	59 000		72 103	-13 103	-122,2	-85,2 %
Muut toimintatuotot	1 627 120	1 472 024		1 636 342	-164 318	-111,2	0,6 %
Sisäiset tuotot	845 577	592 000		644 838	-52 838	-108,9	-23,7 %
Toimintakulut	-26 515 754	-29 880 057	-623 676	-26 672 993	-3 830 740	-87,4	0,6 %
Henkilöstökulut	-15 109 225	-15 426 759	-35 100	-14 746 674	-715 185	-95,4	-2,4 %
Palkat ja palkkiot	-11 847 162	-11 806 121		-11 588 036	-218 085	-98,2	-2,2 %
Henkilösivukulut	-3 479 526	-3 470 527		-3 388 225	-82 302	-97,6	-2,6 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	217 463	-150 111	-35 100	229 587	-414 798	124,0	5,6 %
Palvelujen ostot	-8 195 880	-11 259 390	-493 576	-8 939 102	-2 813 864	-76,1	9,1 %
Palvelun ostot - sisäiset	-221 006	-262 000		-281 529	19 529	-107,5	27,4 %
Vuokratulut	-601 446	-787 700		-663 488	-124 212	-84,2	10,3 %
Aineet ja tarvikkeet	-340 997	-377 818		-336 467	-41 351	-89,1	-1,3 %
Annetut avustukset	-1 959 169	-1 709 750		-1 576 381	-133 369	-92,2	-19,5 %
Muut toimintakulut	-88 030	-56 640	-95 000	-129 352	-22 288	-85,3	46,9 %
Siirto omakatteiseen rahastoon	-111 908	-93 000		-42 161	-50 839	-45,335	-62,3 %
TOIMINTAKATE	-22 887 396	-26 612 133	-623 676	-23 355 343	-3 880 466	-85,8	2,0 %

1.9.6.1.1 Kirkkohallituksen yhteinen toiminta

Johdanto

Kansliapäällikkö johtaa Kirkkohallituksen viraston toimintaa ja henkilöstöhallintoa. Kansliapäällikkö vastaa Kirkkohallituksen toiminnan kehittamisestä ja strategisesta suunnittelusta. Kansliapäällikön vastuulla on myös koordinoida kirkon yhteyksiä valtioon ja viranomaisiin sekä muuhun yhteiskuntaan.

Kansliapäällikön toimisto (KPT) tukee kansliapäällikköä hänen viranhoidossaan. Kansliapäällikön toimistossa toimiva henkilöstötiimi luo edellytyksiä tavoitteelliselle ja tulokselliselle työskentelylle hoitamalla Kirkkohallituksen henkilöstöprosesseja. Lisäksi tiimi hoitaa työterveyshuollon ja työkyvyn ylläpidon koordinoitua, organisoii Kirkkohallituksen yhteistä koulutusta sekä tukee työyhteisön toimintaa ja osaamisen kehittämistä. Kirkkohallituksen toimistotehtäviä hoitaa kansliapäällikön toimistoon sijoitettu toimistopalvelutiimi. Kansliapäällikön toimistossa hoidetaan myös Kirkkohallituksen erityistehtäviä, kuten EU-toimintaa, valtakunnallisten kolehtien valmistelua, kehitystoimintaa, valmiustoiminnan koordinoitua sekä Arvojen Akatemian organisointia.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 12,8; 2021: 12,5; 2022: 13,4

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022 ja tavoitteiden toteutuminen

Kirkon keskusrahaston talousarviossa vuodelle 2022 ja toimintasuunnitelmissa vuosille 2022–2024 KPT:n keskeisiksi tavoitteiksi ja toiminnan painopisteeksi on nostettu kirkon roolin vahvistaminen luotettavana toimijana osallistumalla aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttamistoimintaa kehittämällä. Lisäksi erityisinä tavoitteina on ollut huolehtia henkilöstön hyvinvoinnista koulutuksen, joustavien työjärjestelyjen, laadukkaan työterveyshuollon ja hyvän johtamisen avulla sekä kehittää henkilöstön digivalmiuksia ja edistää digitalisaatiota.

Vaikuttamisen saralla kansliapäällikön johdolla on pidetty säännöllisesti yhteyksiä eri ministeriöihin ja poliittisiin päättäjiin. Korona-aikana ja Ukrainan sodan myötä yhteydet ovat tiivistyneet. Kirkkohallituksen täysistunto hyväksyi syyskuussa kirkon hallitusohjelmataavoitteet vuosille 2023–2027. Tavoitteessa korostuu kirkon merkityn turvan, toivon ja luottamuksen rakentajana epävakaina aikoina. Tavoitteet on toimitettu kaikille eduskuntapuolueille, jonka lisäksi kansliapäällikön, piispojen ja Kirkkohallituksen asiantuntijoiden johdolla on tavattu kansanedustajia ja poliittisia päättäjiä useista puolueista jo syksyn 2022 aikana.

Kirkkohallituksen EU-vaikuttaminen ei ole toteutunut vuoden 2022 aikana suunnitellulla tavalla koronasta ja henkilövaihdoksista johtuen. Koronan vuoksi siirtynyt arkkipiispan koolle kutsuma Arvojen Eurooppa IV -keskustelufoorumi järjestettiin kuitenkin maalikuussa. Matkan yhteydessä arkkipiispa ja kansliapäällikkö tapasivat myös komissaari Jutta Urpilaista ja suomalaisia Euroopan parlamentin jäseniä. Euroopan kirkkojen konferenssin kanssa tehty yhteistyösopimus EU-yhteistyöstä päätettiin toukokuussa. Syksyn 2022 aikana on rakennettu kirkon uusi EU-vaikuttamisen malli, joka rakentuu Benelux-maiden merimieskirkon ja Kuntaliiton Brysselin toimiston kanssa tehtävään sopimus pohjaiseen yhteistyöhön. Tavoitteena on vahvistaa kirkon läsnäoloa Brysselissä ja vahvistaa vaikuttamistyön suunnitelmallisuutta. Uudet yhteissopimukset käynnistyvät vuoden 2023 alussa.

Arvojen Akatemia on koonnut arkkipiispan kutsusta vuosittain yhteiskunnan vaikuttajia arvopohdintojen äärelle kurssille. Arvojen Akatemian myötä on syntynyt laaja verkosto yhteiskunnan eri aloille julkiseen hallintoon, politiikkaan, kulttuuriin, liike-elämään, viestintään, järjestökenttään sekä koulutus- ja tiedemaailmaan. Vuoden 2022 aikana järjestettiin kolme seminaarijaksoa. Akatemia XXII helmikuun jakso siirtyi elokuulle koronaepidemian vuoksi. Elokuun jakso oli samalla päätösjakso. Tapaamisessa keskusteltiin maailman nykyisestä tilanteesta, tulevaisuudesta ja hyvästä elämästä. Arvojen Akatemia XXIII aloitti työskentelynsä lokakuussa. Tapaamisen keskiössä oli nykytilanne ja tulevaisuuteen varautuminen. Vuoden aikana järjestettiin kolme Akatemian jatkotapaamista, joista yksi oli yhteistapaaminen Suomi Areenan yhteydessä.

Henkilöstöhallinnon osalta vuonna 2022 kansliapäällikön toimiston keskeisiä tehtäviä oli edistää koronapandemian jälkeisen ajan työkulttuuria sekä tukea Kirkkohallituksen henkilöstön työhyvinvointia. Koronapandemialla oli edelleen vaikutusta toimintaan ja hybridityöstä tuli työnteon muotona vakiintunut käytäntö. Vuoden aikana toteutui useita henkilöstön työhyvinvoinnin tilaa kartoittavia kyselyitä, joiden tuloksia hyödynnettiin työsuojelutoiminnan sekä työterveyshuollon yhteistyön suunnittelussa ja toteutuksessa. Kyselyiden tulosten perusteella laaditut työyksikkökohtaiset kehittämiskohdetutullaan toteuttamaan vuoden 2023 aikana.

Kirkkohallituksen täysistunnon 23.11.2021 tekemän päätöksen mukaisesti Kirkkohallituksessa käytiin 7.12.2021–6.4.2022 välisenä aikana kirkon yhteistoimintasopimuksen mukainen yhteistoimintamenettely työvoiman käytön vähentämiseen liittyvissä tilanteissa (tuta-menettely). Neuvottelujen piirissä oli kaikkiaan 213 Kirkkohallituksen työntekijää. Tavoitellusta 966 000 euron kustannussäästöstä vuosille 2023–2024 löydettiin neuvotteluissa 969 003 euron säästö ja neuvottelujen tuloksena työtehtäviä päättyy yhteensä 5,6 henkilötyövuotta. Muilta osin vähennys toteutuu vapautuvien

tehtävien lopettamisena sekä uudelleenorganisoinnin kautta tapahtuvien tehtävien uudelleenjärjestelyjen kautta. Yleisen epävarmuuden, muuttuvan taloustilanteen ja käytösten tuta-neuvottelujen johdosta henkilöstön jaksamisen tueksi tarjottiin tukitoimia yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Digivalmiuksien kehittämiseksi Kirkkohallituksen henkilöstön käytössä oli sähköinen oppimisympäristö sekä verkkokurssitarjonta. Lisäksi henkilöstöllä oli mahdollisuus osallistua yhteistyössä IT-alueiden kanssa järjestettyihin it-työkalujen hallintaa tukeviin kahvivartteihin tai hyödyntää tilaisuuksista tehtyjä tallenteita.

Kansliapäällikön toimistoon sijoitettu toimistopalvelutiimi hoitaa kansliapäällikön toimiston, toiminnallisen osaston ja Kirkon viestinnän toimistotehtäviä. Osana Kirkkohallituksen toimistopalveluiden kehittämistä tiimin toimintaan osallistui toimistotyöntekijöitä myös muilta Kirkkohallituksen osastoilta ja toimistopalveluja tarjottiin joustavasti yli osasto- ja yksikkörajojen. Kuluneella kaudella valmistauduttiin talouden tasapainotamissuunnitelman ja Kirkkohallituksen tuotannollis-taloudellisten neuvottelujen päätösten mukaisesti Kirkkohallituksen sihteerien yhdistämiseen koko Kirkkohallituksen toimistopalvelut -yksikköön 1.1.2023 lukien.

Valtakunnallisten kolehtien osalta vuoden 2022 aikana kymmenessä seurakunnassa on järjestetty kolehtikokeilu, jossa seurakunnat ovat saaneet sijoittaa kirkkohallituksen täysistunnon määräämät kolehtikohteet itse valitsemilleen pyhille. Kerätyn palautteen perusteella kokeiluseurakunnat ovat kokeneet tämän kaltaisen kevyemmän sääntelyn paikallisseurakunnan toimintaa tukevana asiana. Kolehtikokeilun tuloksia on tarkoitus hyödyntää vuoden 2024 valtakunnallisten kolehtien valmistelussa. Kokonaisuudessaan valtakunnalliset kolehtituotot ovat olleet vuonna 2022 yhteensä noin 7,7 miljoonaa euroa. Tuotot ovat nousseet koronavuosien jälkeen (vuonna 2020 yht. 5,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2021 yht. 5,7 miljoonaa euroa), mutta eivät ole palautuneet koronaa edeltävälle tasolle (vuonna 2019 yht. 9,7 miljoonaa euroa).

Kehitystoiminta

Kirkon kehitystoiminta -hankkeen tehtäväalueita olivat vuoden 2022 aikana 1) Kirkkohallitus 2026 – strategian johtamisen tuki, 2) ennakointitoimintojen toteuttaminen: tilannekuva ja tulevaisuusselonteko, 3) kirkon strategisten kärkihankkeiden ja kehittämisprojektien valmistelutehtävät sekä tulosten ja talouden seurantaprosessien luominen (projektimalli), 4) kokeilutoiminnan avustusten myöntö- ja seurantaprosessin tuottaminen, 5) tiedolla johtamisen ohjelman sisällöntuotanto ja 6) organisaation vaikuttavuuden määrittely ja arviointi.

Kirkon kehitystoiminta -hanke on määräaikainen 05/2023 asti. Vuoden 2022 lopulla tuotettiin suunnitelma käynnistettyjen kehitysprosessien johtamisesta Kirkkohallituksessa.

Kirkkohallitus 2026 -prosessi

Osana Ovet auki -strategian toimeenpanoa johtoryhmä käynnisti keväällä 2022 prosessin, jonka tarkoituksena oli priorisoida ja vaiheistaa strategian painopisteitä vuosille 2023–2026. Tarkoituksena on tuoda voimassa oleva strategia jokapäiväisen työn johtamiseen Kirkkohallituksessa. Käynnistyneen Kirkkohallitus 2026 -prosessin avulla vahvistetaan strategista johtamista, uudistetaan toimintamalleja ja yhteistyötä, jotta kokonaiskannattavuus ja -vaikuttavuus paranee.

Tilannekuva

Tilannekuvaprosessi on tuottanut reilun vuoden ajan johtoryhmälle kuukausittaisen tilannekuvan. Tilannekuvan jakelu laajeni ja raportti tuotettiin elokuusta 2022 alkaen myös piispakunnalle, jossa se otettiin hyvin myönteisesti vastaan ja sitä pidettiin hyödyllisenä tiedon välittämisen kanavana. Tilannekuvatyöstä on muodostunut keskeinen apuväline Kirkkohallituksen sekä kokonaiskirkon johtamiseen.

Projektimalli

Kirkkohallituksen kehittämishankkeiden johtamisen ja ohjaamisen prosessista sekä vastuista luotiin yhtenäinen projektimalli, joka vahvistettiin johtoryhmässä alkuvuonna 2022. Projektimallissa on kuvattu kärkihankkeiden ja kehittämisprojektien valmistelu-, suunnittelu- ja seurantaprosessit, joilla varmistetaan kehittämistyön tuloksellisuuden ja talouden systemaattinen, yhtenäinen ja läpinäkyvä seuranta. Projektimallin mukainen johtaminen pitää varmistaa myös tulevaisuudessa, sillä ilman johtoryhmätasoisia seurantaa ja kehitystoiminnan tukea tulosten ja talouden seuranta jää irralliseksi ja sattumanvaraiseksi.

Tiedolla johtaminen

Kirkkohallitus on luotsannut tiedolla johtamisen ohjelmaa, jonka ohjausryhmän muodostavat Turun ja Kaarinan, Tampereen, Oulun, Helsingin, Espoon sekä Vantaan seurakuntayhtymien nimetyt jäsenet. Ohjelma on jatkoa vuonna 2019 alkaneelle tiedolla johtamisen projektille. Ohjausryhmän puheenjohtajana on toiminut Kirkon keskusrahaston johtaja Juha Tuohimäki. Ohjelmassa käynnistettiin yhteisen kärkihankkeen valmistelu, jossa luodaan kirkolle kestävyys- ja vastuullisuusraportointimalli.

Vaikuttavuuden edistäminen

Kirkkohallitus asetti vuoden 2022 toimintasuunnitelmaan tavoitteen toiminnan vaikuttavuuden arvioinnista. Vaikuttavuuden osoittamiseksi tarvitaan kuitenkin nykyistä täsmällisempää tavoitteiden määrittelyä ja niitä koskevien mittareiden tunnistamista, jotta vaikutusten todentaminen on mahdollista. Toiminnan suunnittelua varten kehitettiin työkalut, joilla Kirkkohallitus ja hiippakunnat voivat määritellä toimintasuunnitelmaan ja talousarvioon tavoitteet taulukoihin, joissa on erikseen vaikuttavuuden arvioinnin osio.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Kansliapäällikön toimiston alle on budjetoitu toimiston omien tulojen ja menojen ohella koko Kirkkohallituksen yhteisiä projekteja ja toimintoja, kuten Kirkkohallituksen henkilöstön työhyvinvoinnin ja koulutuksen edistämiseen, strategiaan kärkihankkeisiin ja tilintarkastukseen liittyviä menoja. Vuoden 2023 budjetoinnissa yhteisiä menoja on pyritty vähentämään ja siirtämään kuluja sinne, missä ne todellisuudessa aiheutuvat.

Vuoden 2022 talouden tavoitteet toteutuivat kansliapäällikön toimiston osalta pääsääntöisesti suunnitellulla tavalla. Kansliapäällikön toimiston oman toiminnan toimintakate budjetista oli 83,4 prosenttia. KPT:n omassa toiminnassa suurimman kuluerän muodostavat henkilöstökulut, joissa tavoitteet toteutuivat 96 prosentin toimintakatteella. Koronapandemian myötä myös esimerkiksi matkustamiseen sekä tilaisuuksien ja kokousten järjestämiseen liittyvät kustannukset toteutuivat edelleen arvioitua pienempänä.

KPT:n kokonaisbudjetin arvioitua pienempää kokonaiskatetta selittää, että erilaisten palvelujen ostot olivat noin 40 prosenttia suunniteltua pienemmät. Pääasiallisena syynä on, että erilaisiin Kirkkohallituksen yhteisiin kärkihankkeisiin budjetoituja varoja on jäänyt käyttämättä merkittävässä määrin. Lisäksi esimerkiksi EU-toiminnan osalta toimintakate oli 52,4 prosenttia johtuen erityisesti henkilövaihdoksista ja vakituisten EU-työntekijän puuttumisesta.

Kansliapäällikön toimiston työntekijöitä pitämässä palaveria Kirkon talolla. Kuvassa henkilöstöpäällikkö Sari Kiili, kansliapäällikön erityisavustaja Markus Ylimaa, kansliapäällikkö Pekka Huokuna ja toimistopalvelupäällikkö Tuija Korva. Kuvaaja Juha Meriläinen.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Kirkkohallituksen yhteiset -kustannuspaikka

Kirkkohallituksen yhteiset -kustannuspaikkarakenne uudistettiin kesällä 2022 talouden seurannan järkevöittämiseksi. Talousarvion toimintakate on hyväksytyn talousarvion mukainen. Talousarviota ei kohdennettu uudelleen uusille kustannuspaikoille, koska rakenneuudistus toteutettiin osaston sisällä. Rakenneuudistuksella ei ollut myöskään vaikutusta Kirkkohallituksen sitovuustasoon, koska Kirkkohallituksen toiminnan osalta sitovuustaso kirkolliskokoukseen nähden on Kirkkohallitus yhteensä. Tilinpäätösten 2022 ja 2021 välistä muutosta ei lasketa edellä mainitusta syystä.

Kustannuspaikoille kohdennettiin kirjauksia jo tilikauden 2022 aikana tulevan talousarvion laatimisen helpottamiseksi.

Kirkkohallituksen yhteiseen toimintaan sisältyivät kansliapäällikön toimiston kulut, Kirkkohallituksen henkilökunnan työterveyshuolto ja keskitetty koulutus (henkilökunnan yhteiset kulut), tilintarkastus (siirretty vuoden 2023 talousarviossa kirkolliskokouksen talousarvioon), työyhteisön kehittämiseen liittyvät kulut, messut (vuodesta 2023 lähtien suunnitteluyksiköt vastaavat osallistumisistaan messuille), Arvojen Akademian kulut, EU-toiminta, kärkihankkeet ja komiteat ja työryhmät.

KIRKKOHALLITUS†

Kirkkohallituksen yhteiset	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	587 962	182 000		192 359	-10 359	-105,7	-67,3 %
Myyntituotot				4 175	-4 175	0,0	
Maksutuotot	19 472	55 000		37 647	17 353	-68,4	93,3 %
Vuokratuotot	5 897	6 000		3 563	2 437	-59,4	-39,6 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat				20 419	-20 419	0,0	
Tuet ja avustukset	488 708	59 000		65 703	-6 703	-111,4	-86,6 %
Muut toimintatuotot	73 885	50 000		60 851	-10 851	-121,7	-17,6 %
Sisäiset tuotot		12 000			12 000		
Toimintakulut	-3 713 339	-5 162 747	-493 576	-3 913 353	-1 742 970	-69,2	5,4 %
Henkilöstökulut	-1 235 949	-1 298 807		-1 412 194	113 387	-108,7	14,3 %
Palkat ja palkkiot	-905 981	-982 652		-1 144 203	161 551	-116,4	26,3 %
Henkilösivukulut	-270 389	-294 556		-343 256	48 700	-116,5	26,9 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	-59 579	-21 599		75 265	-96 864	348,5	-226,3 %
Palvelujen ostot	-1 567 853	-3 220 040	-493 576	-1 821 195	-1 892 421	-49,0	16,2 %
Palvelun ostot – sisäiset	-216 313	-250 000		-269 516	19 516	-107,8	24,6 %
Vuokratulot	-81 386	-57 100		-24 106	-32 994	-42,2	-70,4 %
Aineet ja tarvikkeet	-97 227	-74 000		-93 515	19 515	-126,4	-3,8 %
Annetut avustukset	-503 365	-260 500		-280 219	19 719	-107,6	-44,3 %
Muut toimintakulut	-11 247	-2 300		-12 609	10 309	-548,2	12,1 %
TOIMINTAKATE	-3 125 377	-4 980 747	-493 576	-3 720 994	-1 753 329	-68,0	19,1 %

Kansliapäällikön toimisto	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	536 999	182 000		161 610	20 390	-88,8	
Myyntituotot				4 175	-4 175	0,0	
Maksutuotot	19 451	55 000		23 398	31 602	-42,5	
Vuokratuotot	5 897	6 000		3 563	2 437	-59,4	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat				20 419	-20 419	0,0	
Tuet ja avustukset	487 265	59 000		65 703	-6 703	-111,4	
Muut toimintatuotot	24 385	50 000		44 351	5 649	-88,7	
Sisäiset tuotot		12 000			12 000		
Toimintakulut	-2 378 931	-2 109 726		-1 794 213	-315 513	-85,0	
Henkilöstökulut	-876 457	-1 120 726		-1 079 066	-41 660	-96,3	
Palkat ja palkkiot	-711 072	-845 636		-835 165	-10 471	-98,8	
Henkilösivukulut	-211 399	-253 491		-244 291	-9 200	-96,4	
Henkilöstökulujen oikaisuerät	46 014	-21 599		390	-21 989	1,8	
Palvelujen ostot	-629 637	-595 100		-349 064	-246 036	-58,7	
Palvelun ostot – sisäiset	-208 132	-250 000		-221 128	-28 872	-88,5	
Vuokratulot	-70 740	-57 100		-15 083	-42 017	-26,4	
Aineet ja tarvikkeet	-79 393	-74 000		-87 063	13 063	-117,7	
Annetut avustukset	-503 365	-10 500		-30 219	19 719	-287,8	

KIRKKOHALLITUS†

Muut toimintakulut	-11 207	-2 300	-12 589	10 289	-547,4
TOIMINTAKATE	-1 841 932	-1 927 726	-1 632 602	-295 124	-84,7

Kansliapäällikön toimiston henkilökunnan palkat, täysistunnon kulut ja kansliapäällikön hankkimat asiantuntijapalvelut.

Henkilökunnan yhteiset kulut	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				14 028	-14 028	0,0	
Maksutuotot				14 028	-14 028	0,0	
Toimintakulut	-24 500	-32 000		-275 174	243 174	-859,9	
Henkilöstökulut				54 204	-54 204	0,0	
Palkat ja palkkiot				-950	950	0,0	
Henkilösivukulut				-352	352	0,0	
Henkilöstökulujen oikaisuerät				55 506	-55 506	0,0	
Palvelujen ostot	-24 500	-32 000		-323 010	291 010	-1 009,4	
Vuokratkulut				-3 975	3 975	0,0	
Aineet ja tarvikkeet				-2 393	2 393	0,0	
TOIMINTAKATE	-24 500	-32 000		-261 146	229 146	-816,1	

Henkilökunnan työterveyshuolto, virkistys, sosiaalivakuutusmenojen mahdolliset oikaisuerät.

Tilintarkastus	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-102 313	-100 000		-35 464	-64 536	-35,5	-65,3 %
Palvelujen ostot	-102 313	-100 000		-35 464	-64 536	-35,5	-65,3 %
TOIMINTAKATE	-102 313	-100 000		-35 464	-64 536	-35,5	-65,3 %

Työyhteisön kehittäminen	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-4 724	-40 000		-1 989	-38 011	-5,0	-57,9 %
Palvelujen ostot	-4 724	-40 000		-1 989	-38 011	-5,0	-57,9 %
TOIMINTAKATE	-4 724	-40 000		-1 989	-38 011	-5,0	-57,9 %

Henkilökunnan yhteiset koulutusmenot.

Messutoiminta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				94	-94	0,0	
Maksutuotot				94	-94	0,0	
Toimintakulut	-40 892	-38 000		-21 325	-16 675	-56,1	-47,9 %
Palvelujen ostot	-38 838	-38 000		-21 325	-16 675	-56,1	-45,1 %
Vuokratkulut	-496						
Aineet ja tarvikkeet	-1 558						
TOIMINTAKATE	-40 892	-38 000		-21 231	-16 769	-55,9	-48,1 %

Markkinointitapahtumat.

Arvojen Akatemia	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut				-17 624	17 624	0,0	
Palvelujen ostot				-12 281	12 281	0,0	
Palvelun ostot - si- säiset				-4 370	4 370	0,0	
Aineet ja tarvikkeet				-974	974	0,0	
TOIMINTAKATE				-17 624	17 624	0,0	

Yhteiskunnan vaikuttajille tarkoitetun yhteisfoorumin kulut. Irrotettu kansliapäällikön toimiston kuluista.

EU-toiminta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				114	-114	0,0	
Maksutuotot				114	-114	0,0	
Toimintakulut	-94 410	-126 021		-66 166	-59 855	-52,5	-29,9 %
Henkilöstökulut	-84 080	-84 521		-53 864	-30 657	-63,7	-35,9 %
Palkat ja palkkiot	-64 895	-65 016		-46 718	-18 298	-71,9	-28,0 %
Henkilösivukulut	-19 185	-19 505		-13 570	-5 935	-69,6	-29,3 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät				6 424	-6 424	0,0	
Palvelujen ostot	-710	-41 500		-7 472	-34 028	-18,0	952,8 %
Vuokrakulut	-9 600			-4 800	4 800	0,0	-50,0 %
Aineet ja tarvikkeet				-10	10	0,0	
Muut toimintakulut	-20			-20	20	0,0	0,0 %
TOIMINTAKATE	-94 410	-126 021		-66 052	-59 969	-52,4	-30,0 %

Kärkihankkeet	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	50 964			16 500	-16 500	0,0	-67,6 %
Maksutuotot	21						
Tuet ja avustukset	1 443						
Muut toimintatuotot	49 500			16 500	-16 500	0,0	-66,7 %
Toimintakulut	-1 028 751	-2 704 000	-493 576	-1 652 977	-1 544 599	-51,7	60,7 %
Henkilöstökulut	-261 582	-93 560		-314 401	220 841	-336,0	20,2 %
Palkat ja palkkiot	-119 214	-72 000		-246 601	174 601	-342,5	106,9 %
Henkilösivukulut	-36 776	-21 560		-80 744	59 184	-374,5	119,6 %
Henkilöstökulu- jen oikaisuerät	-105 593			12 944	-12 944	0,0	-112,3 %
Palvelujen ostot	-743 557	-2 360 440	-493 576	-1 042 166	-1 811 850	-36,5	40,2 %
Palvelun ostot - si- säiset	-8 181			-44 018	44 018	0,0	438,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-15 410			-2 392	2 392	0,0	-84,5 %
Annetut avustukset		-250 000		-250 000	0	-100,0	
Muut toimintakulut	-20						
TOIMINTAKATE	-977 787	-2 704 000	-493 576	-1 636 477	-1 561 099	-51,2	67,4 %

Komiteat ja työryhmät	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				13	-13	0,0	
Maksutuotot				13	-13	0,0	
Toimintakulut	-38 819	-13 000		-48 421	35 421	-372,5	24,7 %
Henkilöstökulut	-13 830			-19 067	19 067	0,0	37,9 %
Palkat ja palkkiot	-10 800			-14 769	14 769	0,0	36,7 %
Henkilösivukulut	-3 030			-4 298	4 298	0,0	41,9 %
Palvelujen ostot	-23 574	-13 000		-28 423	15 423	-218,6	20,6 %
Vuokratkulut	-550			-248	248	0,0	-54,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-865			-683	683	0,0	-21,0 %
TOIMINTAKATE	-38 819	-13 000		-48 408	35 408	-372,4	24,7 %

Kirkkohallituksen täysistunnon asettamat komiteat ja työryhmät.

1.9.6.1.2 Hallinto-osasto

Johdanto

Hallinto-osasto toteuttaa ja kehittää muuttuvassa toimintaympäristössä kirkon hyvää hallintoa yhteistyössä seurakuntien ja muiden tahojen kanssa. Tuemme seurakuntia antamalla asiantuntija-apua ja vaikuttamalla yhteiskunnassa. Osasto käsittelee asiat, jotka koskevat säädösvalmistelua, kirkon yhteistä hallintoa, seurakuntien hallintoa ja taloutta, kirkon kulttuuriperintöä, kirkollisverotusta, kirkonkirjojenpitoa ja kirkollisia vaaleja sekä asiat, jotka eivät kuulu muiden osastojen ja yksiköiden toimialaan. Edunvalvontavastuulla ovat hallintoon, talouteen, kirkollisverotukseen sekä muihin osaston tehtäväalueen toimintaan vaikuttavat lakihankkeet. Osasto on jakautunut osaston johtajan toimistoon sekä kolmeen yksikköön:

- Yleishallinnon yksikön tehtäviin kuuluvat kirkolliskokouksen kansliatoiminnot sekä kirkkohallituksen täysistunnon ja virastokollegion tukitoiminnot. Yksikkö ylläpitää asian- ja dokumentinhallintaa sekä vastaa Kirkkohallituksen kirjastosta ja käännöstoiminnasta.
- Seurakuntien hallinto ja talous -yksikkö tukee seurakuntien hallinnon, taloushallinnon, kiinteistötoimen ja hautaustoimen kehittämistä sekä kirkon kulttuuriperinnön ylläpitoa. Yksikkö hoitaa myös kirkollista tilastointia ja kirkollisia vaaleja koskevia tehtäviä.

- Seurakuntarekisterit-yksikkö ohjaa ja tukee kirkonkirjojen pitoa sekä keskusrekisterien ja muiden kirkonkirjoista vastaavien virastojen toimintaa. Yksikkö vastaa yhteisen jäsentietojärjestelmän Kirjurin, sen sähköisten asiointipalveluiden ylläpidosta ja kehittämisestä sekä ottaa osaa Basis kulttuuriperintö- ja kiinteistöhallintajärjestelmän sekä Domus-asianhallintajärjestelmän ylläpitoon ja kehittämiseen.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 23,3; 2021: 23,4; 2022: 22,3

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Kertomusvuoden keväällä painottui opetus- ja kulttuuriministeriön tukeminen kirkkolain ja siihen liittyvien lakien valmistelussa hallituksen esitykseksi. Hallituksen esitys eduskunnalle, HE 108/2022 vp, annettiin 30.6.2022 ja eduskunta kävi esityksestä lähetekeskustelun lomakauden jälkeen 8.9.2022. Esitys ei kuitenkaan edennyt eduskuntakäsittelyssä syyskauden aikana. Vireillä ollut kirkkolainsäädännön uudistus esti kirkkolakiin tai kirkkojärjestykseen liittyvät säädöshankkeet.

Seurakuntavaalit työllistivät hallinto-osastoa merkittäväällä tavalla. Keväällä laadittiin vaaliasiakirjat sekä vaaliohjeet ja aiempaa kattavammat pöytäkirjamallit seurakuntien ja vaalilautakuntien tueksi. Kirkon yhteisen jäsentietojärjestelmän avulla seurakunnilla oli mahdollisuus jakautua äänestysalueisiin, mitkä jaot valmisteliin jo kevään aikana. Syyskaudella toteutettiin vaalikirjeiden keskitetty postitus yhteistyössä Kirkon viestinnän ja seurakuntien kanssa sekä äänioikeutettujen luetteloiden laadinnat. Aina elokuusta marraskuun loppuun seurakuntien vaalien toimittamisesta vastuussa olevien neuvonnan tarve oli mittava. Yhä seikkaperäisemmästä ohjeistuksesta huolimatta neuvonnan tarve kasvaa vaalivuosi vaalivuodelta.

Syyskuussa 2022 Tampere-talossa pidetyille Basis-käyttäjäpäiville (Kirkon kulttuuriperinnön ja kiinteistöhallinnon päiville) osallistui sata seurakuntien kiinteistö- ja taloushallinnon ammattilaista. Osallistujille tarjottiin kahden päivän aikana kiinteistöstrategia-workshopin (työpajan) ja -paneelikeskustelun lisäksi luentoja muun muassa suojeltujen kirkkojen tilamuutoksista, hiilijalanjäljen ohjaamisesta ja hiilineutraaliudesta sekä Basiksen monipuolisesta hyödyntämisestä seurakunnan kiinteistöhallinnassa ja kulttuuriperinnön hoidossa.

Uutena koulutusmuotona seurakunnille ja seurakuntayhtymille tarjottiin verkkokoulutussarja, jossa Kirkkohallitus yhdessä Turun arkkihiippakunnan kanssa tuotti taloushallinnon koulutusta kaikille seurakuntatalouksille. Seitsemän aamupäivän koulutussarja tavoitti parhaimmillaan yli 400 kuulijaa. Koulutustarjontaa jatketaan seuraavina

vuosina. Koulutus toteutettiin vain suomenkiellä Porvoon hiippakunnan tuomiokapitulin ilmoitettua hoitavansa ruotsinkielisen koulutuksen. Lisäksi seurakuntien hallinto ja talous -yksikkö vieraili syksyn aikana neljässä hiippakunnassa: Mikkeliissä, Kuopiossa, Lapualla ja Oulussa. Palautekyselyssä osallistujat antoivat tilaisuuksista ja niiden ohjelmasta arvosanan 8,5, mikä on samalla tasolla kuin aikaisempina vuosina.

Kolme vuotta kestäneen kirkonkirjojen kokonaisuudistuksen siirtymävaiheen jälkeen tilanne vakiintui ja siirtymävaiheessa ruuhkautuneet virkatodistusten tilausjonot saatiin purettua. Syksyllä virkatodistusten toimitusajat vaihtelivat muutamasta päivästä muutamaan viikkoon. Kirkonkirjojen kokonaisuudistus työllisti kuitenkin eri muodoissa. Tarvetta valtakunnallisten sukuselvitysten laatimiseen keskittyville koulutuksille oli edelleen ja niiden rinnalla järjestettiin erilaisia täsmäkoulutuksia. Lisäksi laadittiin ohjeita ja linjattiin valtakunnallisten todistusten laatimista sekä organisoitiin todistuksiin liittyviä teoria- ja näyttökokeita.

Kirkon yhteisen jäsentietojärjestelmän vuosia kestänyt tekninen modernisointityö saatiin päätökseen. Teknisellä kokonaisuudistuksella mahdollistetaan edellytykset tietojärjestelmän jatkuvuuden varmistamiseksi. Jäsentietojärjestelmässä toteutettiin myös muita, odotettuja uudistuksia. MFA:n eli kahdenkertaisen kirjautumisen myötä käyttöön otettiin kustannustehokkaampi ja tietoturvallisempi kirjautumistapa. Virkailijoiden työtä pyrittiin nopeuttamaan hyödyntämällä koneälyä perhelehtien henkilöhaussa.

Hallinto-osaston keskeisimmät painopisteet vuodelle 2022 olivat:

- Seuraamme ja käytämme tehokkaasti julkisia tietovarantoja, huolehdimme työalamme tietovarantojen saatavuudesta ja tuemme seurakuntia tietojen hyödyntämisessä. – Ovet auki ulospäin
- Tuemme uusien käytänteiden käyttöön ottamista ja parhaiden käytänteiden ja mallien jakamista kirkossa. – Ovet auki uusille mahdollisuuksille
- Kaikilla on tasapuolinen mahdollisuus päästä omaa ammattitaitoaan ylläpitävään ja täydentävään koulutukseen sekä oppia toinen toiseltamme. Mahdollistamme etätöiden yhtenäisen tekemisen muotona. – Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille.

Tavoitteiden toteutuminen

Seuraamme ja käytämme tehokkaasti julkisia tietovarantoja, huolehdimme työalamme tietovarantojen saatavuudesta ja tuemme seurakuntia tietojen hyödyntämisessä. - Ovet auki ulospäin.

Tavoitteena oli seurata aktiivisesti yhteiskunnallisia lakihankkeita ja huolehtia tarvittaessa kirkon ja seurakuntien näkemyksen välittymisestä valmistelijoille. Osasto valmisti lausuntoja sekä eri hallinnonalojen ministeriöille että eduskunnalle muun muassa digitaalisesta henkilöllisyydestä, demokratiapolitiikasta, verolakien uudistuksesta, kiinteistöverotuksen arvostamisuudistuksesta, automaattisesta päätöksenteosta, henkilötunnusjärjestelmän uudistuksesta, nimikirjalain kumoamisesta, arvonlisäverolain muutoksesta ja maankäyttö- ja rakennuslain uudistuksesta. Lausunnot on huomioitu hankkeissa ja esimerkiksi nimikirjalain kumoamista koskenut hanke ei edennyt eduskuntaan. Lisäksi arkistolaista käytiin valmisteluvaiheessa keskustelua opetus- ja kulttuuri-ministeriön kanssa, ja näkemyksemme on otettu huomioon arkistolain luonnoksessa.

E-aineistojen tarjontaa seuraamalla etsitään jatkuvasti aineistoja, jotka olisivat kustannuksiltaan ja käyttömahdollisuuksiltaan tarkoituksenmukaisia. Kartoituksen tuloksena kertomusvuonna valmistauduttiin ottamaan käyttöön uusi Ebsco-e-kirjapalvelu. Kirkkohallituksen kirjastossa luetteloiitiin entistä enemmän vapaita aineistoja. Joihinkin sähköisiin aineistoihin (Ellibs, EMagz, MOT-sanakirja) hankittiin oikeudet myös tuomiokapituleille, ja kapitulien henkilöstö pystyy hyödyntämään myös vapaiden aineistojen listauksia. Lisäksi päivitettiin Sakastin linkkilistojä, joita kaikki kirkon työntekijät voivat hyödyntää tiedonhaussa. Tavoite e-aineistojen käyttösuuden lisäämisestä saavutettiin.

Tavoitetta laatia ja ylläpitää erilaisia seurakuntien strategisen ja tiedolla johtamisen apuvälineitä toteutettiin mm. päivittämällä talousarvio-ohje, taloussääntömalli ja tilinpäätös malli. Tilastoinnin kehittämisryhmä saattoi työnsä päätökseen. Ryhmän työskentelyn tuloksena kirkon tilastoihin ja niiden hyödynnettävyyteen tehtiin parannuksia. Toimintavuoden aikana kehitettiin myös uusia tilastojen tietosisältöjä kuten seurakuntien talousbarometri ja rakennusten kustannukset. Seurakuntien verotuloennustetta kehitettiin yhdessä FCG:n kanssa hyödyntäen verottajan laajoja tietoaineistoja. Osastolta osallistuttiin kirkon tiedolla johtamisen hankkeeseen. Otokselyä osaston palvelujen vastaavuudesta seurakuntien tarpeeseen ei toteutettu, koska palvelujen arviointi siirtyi strategisena hankkeena koko viraston tasolle.

Tavoitetta pitää esillä kirkon merkitystä kulttuuriperinnön välittäjänä ja ylläpitäjänä on edistetty pilotoimalla kiinteistöstrategiamallia kuuden pilottiseurakunnan kanssa. Pilotoinnissa kukin seurakunta laati oman kiinteistöstrategiansa ja kiinteistöstrategiamallia päivitettiin pilotoinnissa saatujen tulosten pohjalta. Kirkkohallituksen kiinteistöstrategiamallin mukaan laadittu kiinteistöstrategia on 17 %:lla seurakunnista ja muulla tavoin laadittu 42 %:lla. Kiinteistöstrategia puuttuu 41 %:lta seurakunnista. Basiksen

aktiivista käyttöä seurakunnissa on tuettu kehittämällä Basis-järjestelmää ja edistämällä kirkon kulttuuriperintöstrategian mukaisesti seurakuntien eri työntekijäryhmien mahdollisuuksia saada kulttuuriperintökoulutusta. Myös kulttuuriperinnön hoidosta aiheutuvien kustannusten keruun automatisointia on edistetty. Tukena on käytetty myös hiippakunnissa pidettyjä Basis-työpajoja sekä antamalla seurakuntakohtaista ohjausta ja neuvontaa. Basis-tietojen täydentymistä on seurattu säännöllisesti ja työn etenemisestä raportoidaan säännöllisesti.

Vuoden aikana otettiin käyttöön kulttuuriperintöavustuksen uuden jakoperusteet, joissa lähtökohtina ovat kohteen kulttuurihistoriallinen arvo sekä hankkeen välttämättömyys. Menettelyllä halutaan varmistaa, että kirkon kulttuuriperintötieto säilyy ja välittyy tuleville polville. Kulttuuriperintökulujen automaattista kirjanpitoon kirjaamista on testattu yhdistämällä kirjanpidon ja Basis-järjestelmän tiedot laskentatunnisteen avulla. Lisäksi Kirkon tutkimuksen ja koulutuksen kanssa on hahmoteltu kirkon eri työntekijäryhmien ja luottamushenkilöiden kulttuuriperintökoulutusta. Kirkon johtamiskoulutuksessa sopiva kohta kulttuuriperintöosiolle kuuluu hiippakuntien koulutusvastuulle. Osiota pilotoidaan huhtikuussa 2023 Lapuan hiippakunnan järjestämässä johtamiskoulutuksessa. Yhteistyöhanke Museoviraston kanssa siunauskappeliin suojelusta jatkui. Seurakuntapuutarhurit ry julkaisi yhteistyöhankeena toteutetun hautausmaiden hoitosuunnitelman laadintaa koskevan oppaan.

Kuoleman ekosysteemi -hankkeen edistymistä seurattiin kertomusvuoden aikana ja seurakuntarekisterit-yksikkö osallistui ja toimi aktiivisesti Digi- ja väestötietoviraston kanssa käydyissä keskusteluissa ja kokouksissa ja pyrki edistämään myös kirkon sisäisen keskustelun käynnistymistä. Digi- ja väestötietovirastolle annettiin myös lausunto valmistelussa olevan sähköisen kuolinpesän osakasluettelon mahdollisista vaikutuksista kirkolliseen viranomaistoimintaan. Tavoite saavutettiin.

Tuemme uusien käytänteiden käyttöön ottamista ja parhaiden käytänteiden ja mallien jakamista kirkossa. – Ovet auki uusille mahdollisuuksille.

Sähköisen päätöksenteon tukemisen työryhmä aloitti työnsä keväällä ja laati siitä raportin vuoden aikana. Työryhmä selvitti kyselyn avulla etä- ja hybridikokousten käytäntöjä seurakunnissa ja kunnissa. Työryhmä myös kartoitti seurakuntien kokouskäyttöön sopivia sähköisiä äänestyssovelluksia ja sähköiseen päätöksentekomenettelyyn käytettävän järjestelmän vaatimuksia. Työn pohjalta Kirkkohallituksessa ryhdyttiin loppuvuonna valmistelemaan äänestysratkaisun puitesopimuksen kilpailuttamista. Sähköisen päätöksentekomenettelyn käyttäminen ei vielä kertomusvuonna ollut mah-

dollista, koska uusi kirkkolaki ei vielä tullut voimaan. Sen vuoksi ohjeistuksen tekeminen on odottanut kirkkolain käsittelyn etenemistä. Etä- ja hybridikokouksissa ei ilmenyt merkittäviä ongelmia vuoden aikana.

Seurakuntavaalien järjestämiseen osallistuminen toteutui suunnitellusti. Vaaliasiakirjat ja hallinnolliset ohjeet laadittiin, käännettiin ja tehtiin saavutettaviksi. Ohjeet ja aikataulu julkaistiin. Palautekysely seurakunnille toteutettiin joulukuussa. Seurakuntavaaleihin liittyvää ohjeistusta pidettiin pääsääntöisesti selkeänä ja vaaleja varten luotua Teams-neuvontakanavaa pidettiin toimivana. Kyselyyn vastanneista yli 80 % ilmoitti hyödyntäneensä pöytäkirjamalleja vaalityössään.

Domus-asianhallintajärjestelmän käyttäjien järjestelmäosaamista lisättiin pitämällä Domuksen pääkäyttäjille seurakunnissa ja tuomiokapituleissa keväällä pääkäyttäjäkoulutus, joka sovittiin järjestettäväksi vuosittain. Lisäksi pääkäyttäjille järjestettiin vuoden lopulla etäkoulutus, jossa keskityttiin erityisesti uuteen hävitystoiminnallisuuteen. Asiasta laadittiin myös ohjeistus. Näin valmistauduttiin hävitystoiminnallisuuden käyttöönottoon.

Virkatodistusprosessin käyttöönottoa tuettiin järjestämällä infotilaisuuksia ja aihekohtaisia koulutuksia, sekä mahdollistamalla vertaistukea ja neuvontaa käyttäjien Teams-ryhmien avulla. Tavoite saavutettiin, kun suunnitelman mukaiset koulutukset ja toimenpiteet toteutettiin.

Kaikilla on tasapuolinen mahdollisuus päästä omaa ammattitaitoaan ylläpitävään ja täydentävään koulutukseen sekä oppia toinen toiseltamme. Mahdollistamme etätöön yhtenä työn tekemisen muotona. – Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille.

Tavoite tarvittavien sijaisjärjestelyjen osalta toteutui vain osittain. Yleishallinnon yksikössä sijaisia perehdytettiin tehtäviin vuoden aikana erityisesti kirkolliskokouksessa ja kirjaamossa. Lisäksi kirjaamotehtävien hoitamista varten laadittuja ohjeita päivitettiin vuoden aikana. Kaikkia yksikön tehtäviä ei pystytä hoitamaan sijaisten avulla. Seurakuntien hallinto ja talous -yksikössä sijaisjärjestelyjä ei pystytä toteuttamaan lainkaan. Suurin osa yksikön viroista ja tehtävistä vaatii erityistä ammattitaitoa, jolloin niitä ei ole mahdollista hoitaa sisäisin sijaisjärjestelyin. Työtehtävien ollessa pääosin yhden henkilön varassa yksikön toiminta on sangen haavoittuvaa.

Osastolla työskentelevien ammattitaitoa ja osaamista ylläpidettiin kartoittamalla jokaisen koulutustarpeet kehityskeskustelujen yhteydessä sekä sopimalla tarvittavat toimenpiteet osaamisen ja ammattitaidon ylläpitämiseksi ja kasvattamiseksi. Soveltuvan lisäkoulutuksen löytäminen osoittautui osin varsin haasteelliseksi, koska tarvittavaa

erityisalan koulutusta ei aina ole saatavilla. Monissa kehityskeskusteluissa esiin nostettu tarve ruotsinkielisestä koulutuksesta toteutui syksyllä, kun osastolla järjestettiin yhteinen verkossa tapahtuva kielikoulutus.

Tiedon jakamista osaston sisällä ja yksiköissä toteutettiin säännöllisin kuukausi- ja viikkokokouksin. Osa kokouksista toteutettiin lähikokouksina.

Pandemian ja lähes täyden etätyön jälkeen palattiin etätyön ja lähityön yhdistelmään eli hybridityöhön. Tavoitteena oli yhdistää etätyö ja lähityö siten, että malli tukisi työn tehokkuuden vaatimuksia mahdollistaen kuitenkin jouston oman työn suunnittelussa, ja toisaalta myös tukisi yksikön tiimiytymistä parhaalla mahdollisella tavalla. Jokaisen kanssa tehtiin oma etätyösopimus, jolla työjärjestelyt saatiin riittävän joustaviksi. Osa osaston työtehtävistä vaatii läsnäoloa Kirkon talolla. Tavoitteen saavuttamisessa auttoivat myös yhdessä mietityt pelisäännöt.

Vaikka työnteossa on siirrytty hybridimalliin, niin matkustaminen on osittain palautunut lähes samalle tasolle kuin ennen pandemiaa. Koulutukset järjestetään pääosin Teamsin välityksellä. Lähikoulutuksille on kuitenkin jatkossakin oma paikkansa, ja ne toimivat tietyntyyppisissä perehdytyksissä etäkoulutuksia paremmin.

Maailmantilanne ja seurakuntatalouksien epävarma talouden tilanne voi aiheuttaa lisääntyviä ja muuttuvia tarpeita, jotka lisäävät työpainetta entisestään. Digitaalisesti toimiminen parantaa mahdollisuuksia tukea seurakuntia tasapuolisesti. Toisaalta se lisää myös henkilöstön osaamisvaatimuksia, jotta digitaaliset mahdollisuudet osataan hyödyntää maksimaalisesti. Kirkon viranomaistehtävien ja kirkonkirjojenpidon asema tulevaisuudessa vaikuttaa oleellisesti myös seurakuntarekisterit-yksikön tulevaisuuteen ja sen suunnitteluun.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Osaston toteutuma oli hiukan talousarviota pienempi, mihin vaikutti muun muassa alkuvuoden pandemiatilanne sekä se, ettei esimerkiksi säädösvalmisteluja taikka uuden kirkkolainsäädännön täytäntöönpanotoimia pysytty viemään eteenpäin kertomusvuoden aikana. Yksiköiden välillä oli kuitenkin jonkin verran eroja, mistä syystä määrärahan jakoa yksiköiden välillä on syytä tarkentaa.

Lisätalousarviona saatu 45 000 euroa käytettiin suunnitellusti hankkimalla seurakuntien käyttöön päivitettävän arvonlisävero-oppaan sekä arvonlisäverokoulutusta. Tuloverotusta koskevaa ohjeistusta tarkennettiin samassa yhteydessä. Seurakuntavaalien vaaliasiakirjojen saattamiseen saavutettavaksi ja vaalikirjeiden osoitemuutospalveluun varattu 70 000 euroa kuitenkin ylittyi lähes 10 000 eurolla. Eniten tähän vaikutti se,

että Postin osoitetietopalvelu kallistui vielä syksyn aikana aiheuttaen jo yksinään yli 70 000 euron kuluerän.

Kirkkohallituksen kirjasto tarjoaa aineistoja ja auttaa niiden etsinnöissä. Kuvaaja: Aarne Ormio.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Hallinto-osasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				207	-207	0,0	
Muut toimintatuotot				207	-207	0,0	
Toimintakulut	-1 327 113	-1 500 377	-45 000	-1 477 739	-67 638	-95,6	11,3 %
Henkilöstökulut	-1 257 026	-1 244 717		-1 285 564	40 847	-103,3	2,3 %
Palkat ja palkkiot	-964 803	-949 229		-990 214	40 985	-104,3	2,6 %
Henkilösivukulut	-292 224	-284 528		-296 556	12 028	-104,2	1,5 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-10 960		1 206	-12 166	11,0	
Palvelujen ostot	-67 038	-244 200		-189 051	-55 149	-77,4	182,0 %
Palvelun ostot – sisäiset				-600	600	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-2 157	-10 500		-1 642	-8 858	-15,6	-23,9 %
Annetut avustukset				-400	400	0,0	
Muut toimintakulut	-892	-960	-45 000	-481	-45 479	-1,0	-46,0 %
TOIMINTAKATE	-1 327 113	-1 500 377	-45 000	-1 477 532	-67 845	-95,6	11,3 %

Yleishallinto	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				3	-3	0,0	
Muut toimintatuotot				3	-3	0,0	
Toimintakulut	-540 121	-579 516		-618 531	39 015	-106,7	14,5 %
Henkilöstökulut	-533 142	-546 376		-537 952	-8 424	-98,5	0,9 %
Palkat ja palkkiot	-408 367	-415 938		-413 829	-2 109	-99,5	1,3 %

KIRKKOHALLITUS†

Henkilösivukulut	-124 775	-124 781	-124 622	-159	-99,9	-0,1 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-5 657	498	-6 155	8,8	
Palvelujen ostot	-6 634	-30 200	-79 770	49 570	-264,1	
Aineet ja tarvikkeet	-346	-2 900	-785	-2 115	-27,1	127,2 %
Muut toimintakulut		-40	-24	-16	-60,0	
TOIMINTAKATE	-540 121	-579 516	-618 528	39 012	-106,7	14,5 %

Seurakuntien hallinto ja talous	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				3	-3	0,0	
Muut toimintatuotot				3	-3	0,0	
Toimintakulut	-567 912	-635 027	-45 000	-621 226	-58 801	-91,4	9,4 %
Henkilöstökulut	-532 417	-504 947		-549 843	44 896	-108,9	3,3 %
Palkat ja palkkiot	-409 140	-385 614		-424 038	38 424	-110,0	3,6 %
Henkilösivukulut	-123 277	-115 444		-126 512	11 068	-109,6	2,6 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889		708	-4 597	18,2	
Palvelujen ostot	-33 743	-128 000		-69 790	-58 210	-54,5	106,8 %
Palvelun ostot – sisäiset				-600	600	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-900	-1 200		-576	-624	-48,0	-36,0 %
Muut toimintakulut	-852	-880	-45 000	-417	-45 463	-0,9	-51,1 %
TOIMINTAKATE	-567 912	-635 027	-45 000	-621 223	-58 804	-91,4	9,4 %

Hallinto-osasto, yhteiset	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				200	-200	0	
Muut toimintatuotot				200	-200	0	
Toimintakulut	-219 080	-285 834		-237 981	-47 853	-83	8,6 %
Henkilöstökulut	-191 467	-193 394		-197 769	4 375	-102	3,3 %
Palkat ja palkkiot	-147 296	-147 677		-152 347	4 670	-103	3,4 %
Henkilösivukulut	-44 172	-44 303		-45 422	1 119	-103	2,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-1 414			-1 414		
Palvelujen ostot	-26 661	-86 000		-39 491	-46 509	-46	48,1 %
Aineet ja tarvikkeet	-912	-6 400		-281	-6 119	-4	-69,2 %
Annetut avustukset				-400	400	0	
Muut toimintakulut	-40	-40		-40	0	-101	1,2 %
TOIMINTAKATE	-219 080	-285 834		-237 781	-48 053	-83	8,5 %

1.9.6.1.3 Työmarkkinaosasto

Johdanto

Kirkon työmarkkinaosasto huolehtii kirkon palveluksessa olevien palvelussuhdetta koskevasta säädösvalmistelusta ja mallisääntöjen laatimisesta, kirkon henkilöstöpolitiikasta, kirkon työnantajaviestinnästä ja kirkon henkilöstön osaamisen kehittämisestä henkilöstöpolitiikan alalla ja muilta osin yhteistyössä toiminnallisen osaston kanssa. Lisäksi työmarkkinaosasto hoitaa kirkon työmarkkinalaitokselle kuuluvat tehtävät.

Kirkon työmarkkinalaitos toimii evankelis-luterilaisen kirkon sekä seurakuntien ja seurakuntayhtymien edunvalvojana ja vaikuttajana työmarkkina-asioissa. Kirkon työmarkkinalaitos on yksi Suomen työmarkkinoiden keskusorganisaatioista (ns. työmarkkinakeskusjärjestö). Se neuvottelee ja sopii keskusjärjestö- ja liittotason sopimukset mm. työntekijöiden ja viranhaltijoiden palvelussuhteen ehdoista sekä valvoo kirkkoyönantajien etuja työoikeuden ja työelämän kehittämisasioissa.

Osastolla työskenteli vuonna 2022 seitsemän henkilöä. Yhdestä vakanssista luovuttiin vuonna 2021 säästöjen vuoksi.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 7,8; 2021: 7,4; 2022: 6,2

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Vuosi 2022 alkoi toiveikkaissa merkeissä. Odotettiin, että rokotukset auttavat taistelussa koronaa vastaan ja että päästään takaisin normaalimpaan elämään. Kirkon virka- ja työehtosopimusneuvottelut alkoivat täysipainoisesti heti vuodenvaihteen jälkeen. Tavoitteena oli saavuttaa neuvottelutulos ennen sopimuskauden loppua 28.2.2022. Aivan tähän ei ylletty, mutta uusi sopimus allekirjoitettiin 7.3.2022, jonka jälkeen ryhdyttiin heti neuvottelemaan kahdesta ohjeesta, joista oli sovittu neuvotteluiden aikana. Ennen kesää oli sovittu yhteisesti pääsopijajärjestöjen kanssa neuvottelut ohjeet sekä työajattomien vapaa-aikasuunnittelusta että suorituslisästä.

Ukrainan sota varjosti koko vuotta ja ministeri Haataisen korona-aikana muodostaa ryhmä työmarkkinakeskusjärjestöjen johtajille muuttui Ukraina-ryhmäksi. Työskentely keskittyi tietojen vaihtoon Ukrainan sodan vaikutuksista suomalaiseen yhteiskuntaan.

Hallituksen asettamista nk. työllisyystyöryhmistä osa jatkoi työtään. Esimerkiksi paikallista sopimista pohtimaan asetettu ryhmä ei kokoontunut vuonna 2022 kertaakaan. Osa ryhmistä eteni lainvalmisteluvaiheeseen, mutta osassa ryhmiä tulokset jäivät laihoiksi.

TEM:n vetämä kolmikantainen työelämän sääntelyryhmä valmisteli työelämää koskevia lainsäädäntöhankkeita. Näitä olivat mm. työsopimuslain soveltamisalasäännöksen täsmentäminen ja alipalkkaukseen puuttuminen. Yhdenvertaisuuslain osittaisuudistusta käsittelevä työryhmä sekä ilmoittajasuojadirektiivin täytäntöönpanoa koskeva alatyöryhmä saivat työnsä päätökseen.

Kirkon työmarkkinalaitos osallistui myös hallitusohjelman mukaiseen samapalkkaohjelmaan korkean tason seurantaryhmässä sekä asiantuntijaryhmässä. Samapalkkaohjelman toteutukseen kuuluu työmarkkinakeskusjärjestöjen vastuulla tai yhdessä STM:n kanssa mm. työmarkkinoiden segregaaation purkuhanke, sopimustoiminnassa noudatettavaa työ- ja virkaehtosopimusten sukupuolivaikutusten arviointia koskevan suosituksen teko, työpaikkojen palkkatietämyksen lisääminen ohjeistuksella, työn vaativuuteen perustuvien palkkausjärjestelmien selvityshanke samapalkkaisuuden edistämisen näkökulmasta ja työpaikkojen tasa-arvosuunnitelmien tekemisen edistäminen ohjeistuksella.

TYÖ2030 on STM:n johtama työn ja työhyvinvoinnin kehittämisohjelma, joka tähtää toimintatapojen uudistamiseen ja teknologian tehokkaaseen hyödyntämiseen työpaikoilla sekä työelämäinnovaatioiden luomiseen. Ohjelma suunnitellaan ja toteutetaan yhdessä työmarkkinakeskusjärjestöjen kanssa. Tavoitteena on pitkäjänteinen työn tuottavuuden ja työhyvinvoinnin samanaikainen parantaminen. Kirkon työmarkkinalaitos osallistuu ohjelmaan ja jakaa sieltä saatua tietoa ja oppia hyvistä työelämän käytänteistä kirkon kentälle.

Kirkon työmarkkinalaitos osallistui 55 vuotta täyttäneiden työllisyysasteen nostamista koskevan lainsäädännön (669/2022) valmisteluun. 55 vuotta täyttäneillä kirkon työntekijöillä on jatkossa erityinen oikeus vuoden 2023 alusta lukien työsopimuslain (55/2001) 7 luvun 12 a §:n mukaiseen työllistymisvapaaseen. Kirkon viranhaltijoilla on vastaava oikeus kirkkolain (93/1054) 6 luvun 52 a §:n perusteella.

Kirkkohallituksen virastokollegio asetti 12.8.2021 työryhmän evankelis-luterilaisen kirkon yhteistoimintalain säätämistarpeen kartoittamiseksi sekä tarvittaessa lain valmistelun. Työryhmän työskentelyyn osallistuivat kaikki kirkon pääsopijaosapuolet. Työryhmä päätyi 15.12.2022 kokouksessaan ehdottamaan yhteistoimintalakia evankelis-luterilaiselle kirkolle. Lailla korvattaisiin voimassa olevat Kirkon virka- ja työehtosopimukset Kirkon yhteistoiminnasta sekä Kirkon henkilöstön ammatillisen osaamisen kehittämissopimus. Ehdotettu laki vastaisi pitkälti yksityisen sektorin yhteistoimintalakia. Ehdotettua lakia sovellettaisiin työnantajina toimiviin kirkon viranomaisiin, joiden palveluksessa työskentelee säännöllisesti yhteensä vähintään 20 viranhaltijaa ja työnteki-

jää. Kirkon työmarkkinalaitos kannattaa ehdotetun lain säätämistä evankelis-luterilaiselle kirkolle esityksessä olevassa muodossa. Esityksellä yhdenmukaistettaisiin evankelis-luterilaisen kirkon yhteistoimintaa koskeva säädöspohja ja tarkoituksenmukaisin osin menettelyt muun julkisen sektorin ja myös yksityisen sektorin kanssa.

Pääministeri Sanna Marinin hallitus linjasi kevään 2021 puoliväliriihessä TE-palveluiden siirrosta paikallistasolle. Linjaus liittyy hallitusohjelman työllisyystavoitteeseen ja kuntien vastuun vahvistamiseen työllisyyspalveluissa. Kunnille TE-palveluiden järjestämisvastuu siirtyisi 1.1.2025. TE-palveluiden uudistusta koskeva hallituksen esitys on helmikuussa 2023 käsittelyssä eduskunnassa ja nykyisen eduskunnan on vielä tarkoituksena vahvistaa kyseiset lait. Kirkon työmarkkinalaitos on osallistunut asiaa valmistelemaan työryhmän työhön.

Kirkon työmarkkinalaitos teki yhteistyötä Kevan kanssa. KiT osallistui Kevan julkisen alan työhyvinvointi vuonna 2022 -tutkimuksen valmisteluun. Tutkimus antaa tietoa kirkon alan työntekijöiden kokemasta fyysisen ja henkisen työkykynsä sekä työyhteisön ja esihenkilötoiminnan tilasta. Kevan kanssa jatkettiin työtä Avaintiedot-palvelun tarjoamiseksi seurakunnille. Työkyvyttömyyden kokonaiskustannuksia koskevan tiedon lisäksi palvelu sisältää maksuttomia kyselyitä mm. henkilöstön ja esihenkilöiden työhyvinvoinnista sekä työnantajakohtaisia eläketilastoja.

Kirkon työmarkkinalaitos kuuluu Työturvallisuuskeskuksen kuntien ja hyvinvointialueiden toimialaryhmään (nk. kuntaryhmä), joka on kuntien, hyvinvointialueiden ja kirkon alan toimijoiden yhteistyöelin. Ryhmä keskittyy asioihin, jotka koskettavat kunta-alan, hyvinvointialueiden ja kirkon alan työturvallisuutta. Vuonna 2022 valmisteltiin Työturvallisuuskeskuksen ja järjestöedustajien kanssa opasta luottamushenkilöiden hyvästä käytöksestä ja epäasialliseen käytökseen puuttumisesta.

Seurakuntien työnantajaroolia ja osaamista vahvistettiin neuvonnalla, ohjeilla, koulutuksilla ja erilaisissa tapaamisissa. Palaute tilaisuuksista oli kiittävää. Joitakin tilaisuuksista tallennettiin, joten niitä pystyi katsomaan jälkeen päin. Yleiskirjeitä lähetettiin kahdeksan kappaletta ja uutiskirjeitä julkaistiin neljä kappaletta vuoden 2021 aikana. Osaston edustajat osallistuivat myös Kipa 2 -hankkeen työryhmiin sekä kirkon tasa-arvo ja yhdenvertaisuustyöryhmän työskentelyyn.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuosi 2022 sujui työmarkkinaosaston suunnitelman mukaisesti. Yhteen laskien eri tilaisuuksiin tai koulutuksiin osallistui noin 1 200 henkilöä. Tämä luku kattaa varsin hyvin kohderyhmän, joka on ensisijaisesti seurakuntien työnantajaedustajat sekä henki-

löstöhallintoon erikoistuneet työntekijät ja viranhaltijat. Vuonna 2022 Kirkon työmarkkinalaitoksen nettisivuilla oli 164 496 latauskertaa (vuonna 2021: 159 776 latauskertaa) ja ruotsinkielisillä sivuilla 9 310 latauskertaa (vuonna 2021: 7 079 latauskertaa). Nousu johtuu todennäköisesti uuden sopimuksen aiheuttamasta ymmärrettävästä kiinnostuksesta.

Työmarkkinoihin vaikuttaminen on pitkäjänteistä työtä, jossa yhden vuoden aikana tapahtunutta on vaikea arvioida tuloksellisuuden näkökulmasta. Työmarkkinaosaston asiantuntijat osallistuivat kuitenkin vuoden 2022 aikana yhteensä yli viidentoista työryhmän työhön, jotka oli asettanut työ- ja elinkeinoministeriö, sosiaali- ja terveysministeriö tai opetus- ja kulttuuriministeriö edellä kerrotusti. Osa työryhmistä oli suoraan lainvalmistelua ja osa erilaisia selvitysten tai hankkeiden eteenpäin viemiseksi perustettuja ryhmiä. Päätehtävässä eli KirVESTES:in solmimisessa onnistuttiin myös.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Työmarkkinaosasto pysyi hyvin talousarvion kehityksessä. Erityisesti tuloja kertyi ennakoitua enemmän. Henkilöstömenot nielevät noin 90 prosenttia osaston käyttömenoista.

Kirkon virka- ja työehtosopimus 2022–2024 syntyi 7.3.2022. Kuvaaja: Sirpa Monola.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Työmarkkinaosasto	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	42 045	20 000		63 857	-43 857	-319,3	51,9 %
Myyntituotot				17 347	-17 347	0,0	
Maksutuotot	11 849	16 000		32 592	-16 592	-203,7	175,1 %
Muut toimintatuotot	30 196	4 000		13 468	-9 468	-336,7	-55,4 %
Sisäiset tuotot				450	-450	0,0	
Toimintakulut	-677 737	-742 140		-624 049	-118 091	-84,1	-7,9 %
Henkilöstökulut	-620 981	-673 000		-556 616	-116 384	-82,7	-10,4 %
Palkat ja palkkiot	-483 814	-513 000		-429 702	-83 298	-83,8	-11,2 %
Henkilösivukulut	-149 250	-160 000		-129 557	-30 443	-81,0	-13,2 %
Henkilöstökulu- jen oikaisuerät	12 083			2 642	-2 642	0,0	-78,1 %
Palvelujen ostot	-55 814	-66 100		-66 141	41	-100,1	18,5 %
Muut toimintakulut	-60	-40		-83	43	-207,5	38,3 %
TOIMINTAKATE	-635 692	-722 140		-560 192	-161 948	-77,6	-11,9 %

1.9.6.1.4 Talousosasto**Johdanto**

Taloulosaston tehtäviin kuuluvat:

- Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston toiminta ja lainsäädäntö;
- sijoitustoiminta;
- hankinta- ja kiinteistötoimi;
- Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston talousarvio, taloussuunnitelu, tilinpäätös ja seurakuntien avustustoiminta sekä Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston toimialaan kuuluvat muut asiat; sekä
- tietohallinto.

Sijoitusyksikkö hoitaa Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston sijoitustoimintaa. Sijoitustoiminnassa on panostettu erityisesti vastuullisen sijoittamisen menettelyihin ja siinä ollaan edelläkävijöitä Suomessa. Kirkon eläkerahastolla on oma talousarvio ja toiminta- ja taloussuunnitelma, jossa esitetään sijoitusyksikön henkilöstö- ja toimintamenot.

Kiinteistöyksikkö vastaa kirkon talon (Eteläranta 8) sisäisistä tukipalveluista (mm. vahtimestaripalvelut). Lisäksi kiinteistöyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston omistamien kiinteistöjen yllä- ja kunnossapidosta sekä peruskorjauksista ja asuinhuoneistojen kunnossapidosta. Kirkon keskusrahaston omistamia kiinteistöjä on 12 kpl ja asuinhuoneistoja 45 kpl.

Osastonjohtajan yksikkö tarjoaa sekä controllerin asiantuntemusta Kirkon keskusrahaston osastoille ja yksiköille, että valmistelee ja toteuttaa Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategiaa, ympäristöohjelmaa (ympäristövastaava) sekä muita yhteisiä hankkeita.

Talousyksikkö vastaa Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston taloushallinnosta (tilikauden aikainen kirjanpito, osto- ja myyntilaskut, matkalaskut, maksuliikenne ja maksuvalmius). Tilinpäätösten ja talousarvioiden valmistelun ohella talousyksiköllä on vastuu palkkioiden maksatuksesta ja palkkioihin liittyvistä ennakonperintä- ja eläkevaikutusasioista. Talousyksikkö neuvoo ja konsultoi muita Kirkkohallituksen osastoja ja yksiköitä sekä hiippakuntien tuomiokapituleita talousasioissa.

Tietohallintoyksikkö ylläpitää ja kehittää kirkon yhteisiä ICT-peruspalveluita sekä vastaa keskushallinnon tietotekniikasta. Tämän lisäksi tietohallintoyksikkö vastaa ICT-projektitoiminnasta ja hankinnoista. Osana tietohallintoyksikköä toimii Kirkon keskusrahaston IT-alue, joka tarjoaa perustietotekniikan ja siihen liittyvät palvelut Kirkon keskusrahastolle sekä sopimus pohjaisesti 25 seurakuntataloudelle.

Virastokollegio on asettanut Kirkkohallituksen tietosuojatyöryhmän ja nimittänyt talousosaston juristin Kirkon keskusrahaston *tietosuojavastaavaksi*. Tietosuojavastaava toimii Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien ja keskusrahaston IT-alueen tietosuojavastaavana sekä tukee kirkon muiden tietosuojavastaavien välistä yhteistyötä.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022 (ilman Kirkon eläkerahastoa (5 htv)): 2020: 35,5; 2021: 34,9; 2022: 35,0

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Kirkon eläkerahasto (sijoitusyksikkö) on tarjonnut seurakunnille sijoitustoiminnan tukea sekä mallin sijoitussuunnitelman laatimiseen sekä varainhoidon kilpailuttamiseen.

Kirkon talon ja kirkon koulutuskeskuksen kiinteistöomistajapolitiikka valmistui.

Oulun tuomiokapitulirakennuksen vesikatto uusittiin. Lapuan tuomiokapitulin ja Kirkon keskusrahaston IT-alueen toimitila siirtyi Seinäjoen seurakunnan kirkkokanslian (La-keuden risti) yhteyteen.

Talousosasto oli keskeisesti mukana Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamiseen kuuluneissa tuta-neuvotteluissa. Neuvotteluissa etsittiin säästömahdollisuuksia siten, että vuoden 2023 talousarvio on tasapainossa.

Laadittiin kolme talousarvion muutosta (kaksi toukokuussa ja yksi marraskuussa), joissa lisättiin määrärahoja muun muassa Ukrainan sodan uhrien tukemiseen.

Järjestettiin ensimmäisen kerran yhteisneuvottelu talousasioista kirkolliskokouksen talousvaliokunnan ja kirkkohallituksen täysistunnon kanssa.

Vuonna 2022 aloitettiin KIRKKO-verkkohanke. Hankkeessa on tarkoitus purkaa nykyisen KIRKKO-verkon ydin ja rakentaa tarvittavat yhteysratkaisut valtakunnallisille palveluille sekä varmistaa väestötietojen turvallinen käsittely. Hanke päättyy helmikuun lopussa 2023.

Toteutettiin Kipa 2- hankkeen kilpailutuksia ja käyttöönoton valmisteluja sekä informaatio- ja koulutustilaisuuksia.

Tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Seuraavassa on arvioitu vuoden 2022 talousarviossa talousosastolle asetettujen tavoitteiden toteutumista:

Painopiste 1: Ovet auki ulospäin: Selkeytämme vastuunjakoja ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapitulien, seurakuntien ja järjestöjen kesken

Tavoite 1.1: Selkeytämme Kirkon keskusrahaston taloussuunnitteluprosessia

- Talousarvion ja tilinpäätöksen laatimiselle on olemassa Kirkon keskusrahaston yhteinen vuosikello. Kirkon keskusrahaston taloussääntöä muutettiin vuoden 2022 alussa siten, että tilinpäätös valmistuu maaliskuun puolivälissä. Tämä antoi tilinpäätöksen valmisteluun kaivattua väljyyttä. Aiemmin aikaraja oli helmikuun lopussa.

Tavoite 1.2: Päivitämme taloushallinnon ohjeita

- Kirkon keskusrahaston taloussääntöä on valmisteltu vuoden 2022 aikana yhteistyössä tuomiokapitulien ja tilintarkastajan kanssa. Lausuntokierros on vuoden 2023 alussa ja taloussääntö on tarkoitus hyväksyä kevään 2023 aikana.
- Uutena ohjeena on Kirkkohallituksen osastoille ja yksiköille sekä tuomiokapituleille laadittu talousarvion täytäntöönpano-ohje, joka hyväksyttiin ensimmäistä kertaa vuodelle 2022.

Painopiste 2: Ovet auki uusille mahdollisuuksille: Pidämme Kirkon keskusrahaston talouden tasapainossa ja turvaamme tulevaisuuden toimintaedellytykset

Tavoite 2.1: Laadimme Kirkon keskusrahaston talousennusteen vuoteen 2030 asti ja sen pohjalta talouden tasapainottamissuunnitelman

- Kirkon keskusrahaston talouden tasapainottamissuunnitelma laadittiin syksyllä 2021 ja tuta-neuvottelut käytiin keväällä 2022. Tasapainottamissuunnitelman pohjaksi laadittiin talousennusteet vuoteen 2030 asti.

Painopiste 3: Ovet auki uusille mahdollisuuksille: Luomme toiminnallisia ja taloudellisia edellytyksiä kokeiluille

Tavoite 3.1: Edistämme kokeilutoimintaa hankkeissa, joihin talousosasto osallistuu

- Ostolaskujen automaattitiliöinnin kehittäminen ja kokeilu tekoälyn avulla on aloitettu vuoden 2022 aikana yhdessä Kirkon palvelukeskuksen (Kipa) kanssa.

Talousosasto on vetänyt Tiedolla johtamisen hanketta, jossa seurakuntien yhteistyönä on vuonna 2022 laadittu muun muassa hautaustointa koskeva tietomallinnus.

Painopiste 4: Ovet auki uusille mahdollisuuksille: Kehitämme henkilöstön digivalmiuksia ja edistämme digitalisaatiota

Tavoite 4.1: Tuemme Kirkkohallitusta, hiippakuntia ja seurakuntia digitalisaation kehittämisessä, erityisesti tietoturvaan ja tietosuojaan liittyvissä asioissa

- Yhteistyössä IT-alueiden kanssa on laadittu selvitys ICT-palvelutuotannon ja teknologioiden kehittämistarpeista. Selvitys valmistui helmikuussa 2022. Selvityksen toimenpiteitä viedään käytäntöön muun muassa seurakuntien it-alueiden ja Kirkkohallituksen yhteisessä kirkon tietohallinnon johtoryhmässä.
- Kaikille kirkon työntekijöille on tarjottu mahdollisuus osallistua lyhyisiin koulutustilaisuuksiin (Kahvivartit), joissa on käsitelty M365-palveluiden käyttöä.
- Tietoturvaa on parannettu monin tavoin. On muun muassa otettu käyttöön vahva tunnistautuminen (mobiilitunnistautuminen) kaikille kirkon työntekijöille. Tietoturva-auditointeja on toteutettu useisiin seurakunnissa käytössä oleviin tietojärjestelmiin. Kirkon tietoturvamääräykset ja tietoturva-politiikka päivitettiin vuoden 2022 lopussa. Kirkkohallituksen täysistunto nimesi kirkon tietoturvan johtoryhmän. Kirkon tietoturvapäällikön palvelut

ovat osa talousosaston tietohallintoyksikön palveluita. Talousosastolla on myös Kirkon keskusrahaston tietosuojavastaava.

Painopiste 5: Ovet auki uusille mahdollisuuksille: Ylläpidämme ja kehitämme sähköisiä palveluitamme ja tietojärjestelmiämme käyttäjälähtöisesti

Tavoite 5.1: Kehitämme tietojärjestelmiämme erityisesti Kipa 2 -hankkeessa

- Kipa 2 -hanke kuuluu talousosastolle ja hankkeen toimintakertomus on erillisenä kärkihankkeiden yhteydessä. Kipa 2 -hankkeessa kehitämme yhteistyössä seurakuntien ja Kirkon palvelukeskuksen (Kipan) kanssa toimintaprosesseja ja tietojärjestelmiä. Tavoitteena on entistä käyttäjäystävällisemmät tietojärjestelmät.

Painopiste 6: Ovet auki tulevaisuuteen: Noudatamme omassa toiminnassamme kestävä kehityksen periaatteita

Tavoite 6.1: Toteutamme vuonna 2021 laadittua ympäristöohjelmaa Hiilineutraali kirkko 2030 -tavoitteiden mukaisesti.

- Kirkkohallituksen ympäristövastaava on talousosastolla. Kirkkohallituksella on voimassa oleva ympäristödiplomi. Kirkon keskusrahaston tavoitteena on luopua öljylämmityksestä ja ainoa öljylämmitteinen kohde on Porvoon tuomiokapitulissa. Päätös luopua Porvoon kohteen öljylämmityksestä on tehty vuonna 2022 ja toteutus on vuoden 2023 puolella. Hankkeeseen on myönnetty Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen (ARA) tuki.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousosaston talousarvion toteutumisprosentti oli 85 % ja budjetti alittui noin 830 000 eurolla. Kiinteistöyksikkö, talousyksikkö ja osastonjohtajan yksikkö käyttivät talousarviokehityksensä lähes kokonaan. Säästöä syntyi tietohallintoyksikössä.

Toimintatuottoja kertyi noin 100 000 euroa enemmän kuin oli budjetoitu. Henkilöstökulut alittuivat noin 300 000 eurolla. Kipa 2 -hankkeessa on toiminut kaksi tietohallintoyksikön työntekijää projektipäällikköinä ja heidän palkkakulunsa on kohdistettu vuonna 2022 Kipa 2 -hankkeelle. Osa tietohallintoyksikön Kirjuri-jäsentietojärjestelmään liittyvistä kuluista on kohdistettu valtionrahoitukseen. Ict-palveluita hankittiin n. 400 000 euroa vähemmän, kuin oli budjetoitu. Säästöä on kertynyt muun muassa Oracle-lisensseistä. Lisäksi Kipa 2 -hankkeen yhteydessä toteutetut tietovarasto- ja PowerBI -raportointikustannukset on siirretty Kipa 2 -hankkeen kuluiksi. It-laitteiden leasing-vuokrat olivat noin 90 000 euroa pienemmät kuin talousarviossa oli arvioitu.

Keskusrahaston sijoitussalkun tuotto oli heikko vuonna 2022. Salkun tuotto jäi negatiiviseksi ja oli -10,4 %. Tuotto alitti vertailuindeksinsä tuoton 2,1 prosenttiyksiköllä (indeksin tuotto oli -8,3 %). Tuoton alentumiseen vaikuttivat erityisesti rahastovalinnat osakesalkussa; salkussa oli poissuljettuna energiasektori ja paljon painoa pienyhtiöissä ja kasvuyhtiöissä. Osakesijoitusten paino salkusta oli vuoden lopussa 41,2 % ja osakkeiden tuotto oli -18,6 %. Korkosijoitusten paino oli vuoden lopussa 51,1 % ja korkojen tuotto oli -4,4 %. Muiden sijoitusten paino oli vuoden lopussa 7,7 % ja niiden tuotto oli 5,5 %. Salkun riski-indikaattori (volatiliteetti) oli 7,5 %. Salkusta realisoitiin 1 100 000 euroa vuoden 2022 aikana. Sijoitusomaisuutena seurattavan varallisuuden arvo 31.12.2022 oli 32 572 565 euroa (37 527 943 euroa v. 2021).

Taloussaston turvahenkilöt osallistuivat syksyllä 2022 Kirkkohallituksen turvahenkilöille järjestettyyn ensiapukoulutukseen, jossa harjoiteltiin mm. jalan lastoitusta. Kuvaaja: Minna Rissanen.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Taloussasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	1 894 628	1 644 024		1 745 796	-101 772	-106,2	-7,9 %
Vuokratuotot	600			550	-550	0,0	-8,3 %
Muut toimintatuotot	1 056 271	1 064 024		1 133 617	-69 593	-106,5	7,3 %
Sisäiset tuotot	837 757	580 000		611 629	-31 629	-105,5	-27,0 %
Toimintakulut	-6 773 556	-7 197 991		-6 468 791	-729 200	-89,9	-4,5 %
Henkilöstökulut	-2 273 413	-2 368 324		-2 054 933	-313 391	-86,8	-9,6 %
Palkat ja palkkiot	-1 830 504	-1 800 187		-1 726 177	-74 010	-95,9	-5,7 %
Henkilösivukulut	-551 110	-540 206		-506 735	-33 471	-93,8	-8,1 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	108 201	-27 931		177 979	-205 910	637,2	64,5 %
Palvelujen ostot	-4 026 084	-4 143 017		-3 801 676	-341 341	-91,8	-5,6 %
Palvelun ostot - sisäiset				-1 359	1 359	0,0	
Vuokratulot	-449 209	-672 400		-588 060	-84 340	-87,5	30,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-21 704	-14 150		-20 170	6 020	-142,5	-7,1 %
Annetut avustukset	-600			-345	345	0,0	-42,5 %
Muut toimintakulut	-2 546	-100		-2 248	2 148	-2 247,7	-11,7 %
TOIMINTAKATE	-4 878 928	-5 553 967		-4 722 995	-830 972	-85,0	-3,2 %

Taloussaston johto	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	600			550	-550	0,0	-8,3 %
Vuokratuotot	600			550	-550	0,0	-8,3 %
Toimintakulut	-504 771	-484 991		-485 584	593	-100,1	-3,8 %
Henkilöstökulut	-471 499	-469 091		-466 629	-2 462	-99,5	-1,0 %
Palkat ja palkkiot	-363 050	-355 944		-362 950	7 006	-102,0	0,0 %
Henkilösivukulut	-108 450	-106 783		-106 510	-273	-99,7	-1,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-6 364		2 831	-9 195	44,5	
Palvelujen ostot	-28 433	-15 900		-16 681	781	-104,9	-41,3 %
Aineet ja tarvikkeet	-3 756			-1 864	1 864	0,0	-50,4 %
Annetut avustukset	-600						-100,0 %
Muut toimintakulut	-483			-410	410	0,0	-15,1 %
TOIMINTAKATE	-504 171	-484 991		-485 034	43	-100,0	-3,8 %

Kiinteistöyksikkö	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-250 653	-251 808		-245 720	-6 088	-97,6	-2,0 %
Henkilöstökulut	-224 475	-226 808		-218 364	-8 444	-96,3	-2,7 %
Palkat ja palkkiot	-173 734	-169 300		-170 936	1 636	-101,0	-1,6 %
Henkilösivukulut	-51 737	-50 790		-50 492	-298	-99,4	-2,4 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	996	-6 718		3 063	-9 781	45,6	
Palvelujen ostot	-765			-1 445	1 445	0,0	88,9 %

KIRKKOHALLITUS†

Vuokrakulut	-25 363	-25 000	-25 870	870	-103,5	2,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-50					
Muut toimintakulut			-40	40	0	
TOIMINTAKATE	-250 653	-251 808	-245 720	-6 088	-97,6	-2,0 %

Talousyksikkö	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	1 625						-100,0 %
Muut toimintatuotot	1 625						-100,0 %
Toimintakulut	-268 409	-269 919		-268 419	-1 500	-99,4	0,0 %
Henkilöstökulut	-233 487	-242 169		-235 964	-6 205	-97,4	1,1 %
Palkat ja palkkiot	-180 194	-186 169		-182 820	-3 349	-98,2	1,5 %
Henkilösivukulut	-53 294	-56 000		-53 144	-2 856	-94,9	-0,3 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1			-0	0	0,0	
Palvelujen ostot	-34 415	-27 500		-32 120	4 620	-116,8	-6,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-539	-150		-150	-0	-99,8	-72,3 %
Muut toimintakulut	33	-100		-185	85	-184,8	
TOIMINTAKATE	-266 784	-269 919		-268 419	-1 500	-99,4	0,6 %

ICT	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	1 892 403	1 644 024		1 745 246	-101 222	-106,2	-7,8 %
Muut toimintatuotot	1 054 646	1 064 024		1 133 617	-69 593	-106,5	7,5 %
Sisäiset tuotot	837 757	580 000		611 629	-31 629	-105,5	-27,0 %
Toimintakulut	-5 749 723	-6 191 273		-5 469 068	-722 205	-88,3	-4,9 %
Henkilöstökulut	-1 343 951	-1 430 256		-1 133 975	-296 281	-79,3	-15,6 %
Palkat ja palkkiot	-1 113 527	-1 088 774		-1 009 471	-79 303	-92,7	-9,3 %
Henkilösivukulut	-337 628	-326 633		-296 589	-30 044	-90,8	-12,2 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	107 205	-14 849		172 085	-186 934	1 158,9	60,5 %
Palvelujen ostot	-3 962 472	-4 099 617		-3 751 430	-348 187	-91,5	-5,3 %
Palvelun ostot - sisäi- set				-1 359	1 359	0,0	
Vuokrakulut	-423 847	-647 400		-562 190	-85 210	-86,8	32,6 %
Aineet ja tarvikkeet	-17 359	-14 000		-18 156	4 156	-129,7	4,6 %
Annetut avustukset				-345	345	0,0	
Muut toimintakulut	-2 096			-1 613	1 613	0,0	-23,0 %
TOIMINTAKATE	-3 857 320	-4 547 249		-3 723 822	-823 427	-81,9	-3,5 %

1.9.6.1.5 Toiminnallinen osasto

Johdanto

Toiminnallinen osasto edistää uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa hoitamalla kirkon yhteistä toimintaa. Osasto toteuttaa tehtäväänsä yhteistyössä seurakuntien, tuomiokapitulien ja muiden toimijoiden kanssa. Osasto koordinoi ja edistää kirkon työtä, vaikuttaa yhteiskunnassa ja kirkossa, huolehtii yhteyksistä sekä edistää verkostoitumista ja yhteistyötä.

Kirkon yhteisen toiminnan kehittäminen muodostuu yhteisten tehtävien hoitamisesta ja kirkon työn edistämisestä sekä sisällöllisesti että menetelmällisesti. Toiminnan edistämisen keskeisiä sisältöalueita ovat: diakonia, sielunhoito, jumalanpalveluselämä, kasvatus ja kirkon yhteiskuntavastuu.

Toiminnallinen osasto tukee ja edistää kirkon ja seurakuntien erityistehtävien työtä sairaaloissa, vankiloissa, työpaikoilla, oppilaitoksissa, partiassa ja perheasioiden neuvottelukeskustoissa. Toiminnallinen osasto tukee kirkon työtä erityisryhmien kanssa (esim. viittomakieliset, vammaisryhmät, maahanmuuttajat ja monikulttuuriset yhteisöt, saamelaiset, romanit jne.).

Toiminnallisen osaston henkilöstömäärä oli vuoden 2022 lopussa 33 henkilöä (31,7 htv). Henkilöstön määrä on kehittynyt seuraavasti: v. 2019 50 henkilöä / 48,2 htv ja v. 2021 48 henkilöä / 47,25 htv. Vuosien 2021 ja 2022 henkilöstön määrän lasku selittyi sillä, että Kirkon koulutuskeskuksen henkilöstö siirtyi vuoden 2022 alussa uuteen Tutkimus ja koulutus -erillisyyksikköön sekä tehtävien vähentämisellä osastolla.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 48,2; 2021: 47,25; 2022: 31,7

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Toimintavuoden suunnittelussa keskityimme koronan jälkihoitoon ja toiminnan palauttamiseen ns. uusi normaali -tilanteeseen. Koronan pitkäaikaiset vaikutukset näkyvät edelleen seurakuntien työssä ja seurakuntalaisten arjessa. Seurakuntien työtä olemme tukeneet tarjoamalla tukea verkossa tapahtuvalle työlle, kokoamalla erilaisia verkostoja hyvinvoinnin erityisen tuen vahvistamiseksi sekä pitämällä teemaa esillä mm. kirkon hallitusohjelmataavoitteissa. Käsittelimme koronapandemian seurauksia myös Kirkon kasvatuksen päivillä. Koronan seurauksia lasten, nuorten ja perheiden arjessa käsiteltiin laajasti Kasvatuksen yhteinen kehittäminen verkostossa hiippakuntien ja Kir-

kon ruotsinkielisen työn keskuksen kanssa. Seurakuntien jumalanpalveluselämää tuettiin mm. järjestämällä webinaareja messujen striimaukseen ja etäehtooliskysymyksiin liittyen. Vapautuminen koronarajoituksista lisäsi toimintavuonna kasvokkaisia tapauksia ja nk. läsnätyötä.

Mennyttä toimintavuotta voidaan luonnehtia kasautuvien kriisien vuodeksi. Venäjän hyökkäys ja sotatoimien jatkuminen Ukrainassa aiheutti laajasti tuhoa ja kärsimystä synnyttäen poikkeuksellisen pakolaisaallon Euroopassa. Turvallisuustilanteen muutos näkyi vahvana henkisenä ja aineellisenä tukena Ukrainalle ja ukrainalaisille niin Ukrainassa kuin Suomessa sekä oman sisäisen turvallisuuden vahvistamisena mm. Nato-hakemuspäätöksen muodossa. Pakolaistilanteeseen liittyen toiminnallinen osasto tuotti seurakunnille tilannekuvaa pakolaisaalosta ja ohjeistusta pakolaisten vastaanottamiseen sekä järjesti koulutuksia ja webinaareja. Toimintavuonna päätettiin liittyä kiintiöpakolaisten kotoutumista edistävään SPR:n vetämään Yhteisöllinen kotouttaminen -hankkeeseen (2023–25). Kirkon sairaalasielunhoitotyössä huomattiin asiakkaiden kuolemaan liittyvien pelkojen ja yksinäisyyden lisääntyminen.

Energiakriisi ja voimakkaasti kasvanut inflaatio eivät näkyneet vielä toimintavuonna Kirkon diakoniarahaston (KDR) tilastoissa. Sen sijaan rahastossa ja kirkon perheneuvonnassa asiakkaiden asioissa näkyi taloudellisen huolen kasvu sekä lisääntynyt yleinen ahdistus.

Maassamme toteutettiin laaja ja pitkään odotettu sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus. Tähän liittyen toiminnallinen osasto oli mukana Kirkkohallituksen sote-työryhmässä, jonka tehtävänä oli koota tilannekuvaa, tuottaa tietoa ja järjestää koulutuksia sote-tilanteeseen liittyen. Olimme käynnistämässä Kuntaliiton kanssa prosessia, jossa päivitettiin kuntien ja seurakuntien yhteistyötä edistävä opas. Opas julkaistaan vuonna 2023 ja osaston työntekijät osallistuivat oppaan kirjoittamiseen.

Uskonnon asema ja merkitys varhaiskasvatuksessa (katsomuskasvatus) ja koulussa (katsomusopetus) herätti toimintavuoden aikana laajaa yhteiskunnallista keskustelua. Kirkkohallitus on vaikuttamistoiminnassaan vahvistanut ja laajentanut yhteistyösuhteita opetushallituksen sekä opetus ja kulttuuriministeriön kanssa. Osallistuimme opetus ja kulttuuriministeriön keväällä julkaiseman katsomusopetusselvityksen kuulemiseen hyvässä yhteistyössä vähemmistökirkkojen ja -uskontojen kanssa. Opetushallitus asetti toimintavuoden aikana katsomusaineiden opetuksen uudistamista koskevan kehittämisryhmän vuosille 2022–2024. Toiminnallisen osaston asiantuntija kutsuttiin ryhmään ev.lut. kirkon edustajana.

Vuoden 2022 kevätjaksoa sävytti koko Kirkkohallitusta koskevat tuta-neuvottelut ja niistä seuranneiden säästötoimenpiteiden toteuttaminen. Vaikka henkilöstövähennyksiin ei irtisanomisten muodossa päädytty, vaikuttivat neuvottelut käytännössä toiminnalliselta osastolla kahden henkilön resurssin vähenemisenä. Osastolla ollutta KDY:n johtajan virkaa ei täytetty ja Kirkon kasvatus- ja perheasioiden yksikön verkkotyöntekijä siirtyi Kirkon viestinnän palvelukseen. Muutokset ovat heikentäneet erityisesti kasvatuksen kentän yhteistä viestintäresurssia ja lisännyt asiantuntijoiden työmäärää ja vastuuta. Säästötoimenpiteiden vaikutuksesta nuorille suunnattu pelistriimaustoittoinnin koordinaatio osana Kirkkohallituksen työtä lopetettiin vuoden 2022 alusta. Kokonaisuutena talouden osalta vuoden 2023 budjetointia päästiin kuitenkin suunnittelemaan hyvistä lähtökohdista käsin. Säästötoimet vaikuttivat toiminnallisen osaston talousarvion kehykseen vähentämällä sitä yhteensä 247 400 eurolla.

Toiminnallisen osaston organisaatorakenneprosessissa edettiin vaiheeseen, jossa kaksi uutta yksikköä, Diakonia ja yhteiskunta sekä Jumalanpalvelus ja kasvatus, korvasivat kolme vanhaa (Kirkon diakonia ja sielunhoito, Kirkon kasvatus ja perheasiat sekä Kirkon jumalanpalvelus ja yhteiskunta). Kirkon koulutuskeskus siirtyi vuoden alusta osaksi Tutkimus ja koulutus- yksikköä ja toiminnallisen osaston uudet yksiköt aloittivat toimintansa huhtikuun alussa. Yksiköissä toimii tällä hetkellä yhteensä kuusi tiimiä (DY:ssä diakonian, sielunhoidon ja yhteiskunnan ja JK:ssa kasvatus ja perhe, jumalanpalveluselämä ja aikuiset ja koulutus ja yhteisöt). Tiimiprosessin rinnalla käynnistettiin nk. poikittaistoiminnot (prosessit). Näiden toimintojen tavoitteena on edistää suunnitelmallista yli yksikkö- ja osastorajoja ylittävää yhteistä tekemistä niin toiminnallisella osastolla kuin laajemmin Kirkkohallituksessa. Valitut poikittaistoiminnot ovat Vaikuttamistoiminta, Tiedontuotanto, Kehittäminen, Viestintä ja Koulutus.

Kirkolle luotiin vuoden aikana omat hallitusohjelmataavoitteet kansliapäällikön toimiston koordinoimana. Toiminnallinen osasto oli mukana työstämässä näitä tavoitteita. Osaston keskeisinä pitämät teemat (nuorten hyvinvointi, katsomusopetus, uskonnonvapaus) näkyvät ohjelmataavoitteissa hyvin.

Kirkolliskokouksesta on tullut viimeisten vuosien aikana toiminnalliselle osastolle useita laajoja tehtäväksi antoja (aineiston tuottaminen moninaistuvan hengellisyiden tueksi, seksuaalisen häirinnän vastaisten toimien vahvistaminen kirkossa, konfirmaation ja kodin siunaamisen lisämateriaalit, seurakuntien rooli kiusaamisen vastaisessa työssä, evankelioimistyön toimintalinjaus sekä evankeliumikirjan uuden painoksen valmistelu ja siihen tehtävät korjaukset). Osastolla on todettu, että tehtävät eivät sisällä

kirkolliskokouksen osoittamaa lisäresurssointia, vaan ne tulevat Kirkkohallitukselle hoidettavaksi jo olemassa olevien tehtävien lisäksi. Tehtävät ovat laajoja ja edellyttävät monessa tapauksessa yhteistyötä eri toimijoiden kanssa.

Polku-toimintamallin kokonaisuus ja Millenniaalien kirkko -kärkihanke etenivät asetettujen tavoitteiden suuntaisesti. Polku-mallin sisältöjä, viestintäaineistoja ja työvälineitä luotiin vastaamaan seurakuntien tulevaisuuden kehittämisen ja kokonaissuunnittelun tarpeita. Malli on tavoittanut seurakunnat ja hiippakunnat laajasti, sillä Kasvatuksen barometrin mukaan 90 % seurakuntien työntekijöistä tuntee sen. Millenniaali-ohjelmassa tuotettiin tutkimusjulkaisu Millenniaalien kirkko – kulttuuriset muutokset ja kristillinen usko sekä asiakirja Millenniaalien polut – reittejä aitoon ja läsnäolevaan kirkkoon, valtakunnallinen malli Y- ja Z-sukupolvien kohtaamiseen. Valtakunnallinen malli hyväksyttiin täysistunnossa tammikuussa 2023.

Vuoden aikana valmisteltiin kirkkohallituksen vuonna 2019 hyväksymän Hiilineutraali kirkko -strategian seuraavia askelia. Sellaiseksi laadittiin vuosiksi 2023–2025 uusi kärkihanke, jonka kirkolliskokous perusti marraskuussa. Kärkihanke on kolmen osaston (toiminnallisen osaston, hallinto-osaston ja talousosaston) yhteinen.

Toiminnallinen osasto oli mukana kansallisessa tekoälyhanke AuroraAI:ssa. Osana hanketta pilotoitiin rippikoululaisille suunnattua hyvinvointia tukevaa MunRipari-kyseilyä sekä sururyhmässä käytettävää Surupolkuni-sovellusta. Hankkeen tavoitteena oli rakentaa ennakoivaa ja ihmiskeskeistä yhteiskuntaa. Osasto on tukenut seurakuntia ottamaan käyttöön Palvelutietovarannon (PTV) sekä osallistunut kansallisen sähköisen perhekeskuksen kehittämiseen (omaperhe.fi). Hankkeisiin osallistuminen on edistänyt ihmislähtöisen kirkon rakentumista. Kirkkohallitus on mukana valtionvarainministeriön nuorten tulevaisuuskuvat 2040 -tutkimuksessa. Kyselytutkimus toteutettiin Nuorten tulevaisuusseminaarissa, jossa tutkimusaluetta laajennettiin nuorten visiioihin kirkosta v 2040. Tuloksia esiteltiin Kirkolliskokous kohta lapset ja nuoret -tapahtumassa kevään kirkolliskokousviikolla.

Toimintavuoden aikana julkaistiin Diakoniabarometri 2022 ja työstettiin sekä kirkon kasvatuksen että jumalanpalveluksen barometreja. Kasvatuksen barometri on järjestyksessään toinen ja jumalanpalveluksen barometri tehdään ensimmäistä kertaa. Kasvatuksen ja jumalanpalveluksen barometrit julkaistaan vuonna 2023. Barometrien julkaisuaikatauluja uudistettiin niin, että seuraavat barometrit ilmestyvät vuonna 2026. Tavoitteena on, että nelivuotiskertomuksen ja barometrien julkaisuaikataulut synkronoituvat.

Toiminnallisen osaston sekä Kirkon ruotsinkieisen työn (KRTK/KCSA) ylläpitämiä verkkopalveluja (virsikirja, kirkkovuosikalenteri, kirkkokäsikirja, psalmboken, kyrkoårskalendern ja kyrkohandboken) katseltiin vuoden aikana yhteensä noin 5,4 miljoonaa kertaa. Osastolla valmisteltiin kirkollisiin toimituksiin liittyviä rukouksia, jotka piispainkokous hyväksyi. Uudet kollehtarukoukset saatiin osaston työnä valmiiksi ja ne tulevat kirkolliskokouksen hyväksyttäväksi jatkovalmistelujen jälkeen.

Osastolla valmisteltiin Uskonnonvapauslainsäädännön 100-vuotisjuhlaa vuodelle 2023 Jumalanpalvelus ja kasvatus -yksikön koordinoimana verkostossa, jossa olivat mukana Kulttuuri- ja uskontofoorumi Fokus ry, Suomen Ekumeeninen Neuvosto, USKOT-foorumi ry, eduskunnan uskonnon- ja omantunnonvapausryhmä sekä luterilaisen kirkon Kirkkohallituksen toimijat. Juhlavuonna haluamme tuoda esiin uskonnonvapauden myönteistä puolta: iloa, mahdollisuuksia ja toivoa.

Toiminnallisella osastolla valmisteltiin toimintavuoden aikana yhteensä viisitoista lausuntoa eri ministeriöille, eduskunnalle ja opetushallitukselle. Lausunnot ovat luetuissa evl.fi- sivustoilta. Osaston henkilöstö järjesti tai oli mukana järjestämässä yhteensä kuuttatoista eri valtakunnallista tai kansainvälistä tapahtumaa.

Toimintavuonna käynnistettiin evl.fi-sivuston uudistusprosessiin liittyen keskustelu verkkolehtien ja -palvelujen tulevaisuudesta. Toiminnallinen osasto on joko julkaisijana tai yhteistyökumppanina seuraavissa lehdissä tai verkkojulkaisuissa: Diakonia+, Sielunhoidon Aikakauskirja, Linkki, Villi, Hiljainen seurakunta, Saavu-kirkkoposti ja Maan Suola. Vuoden 2023 aikana kehitämme julkaisutoimintaa osana evl.fi sivustojen uudistamista.

Toiminnallisella osastolla valmisteltiin ja Kirkkohallitus julkaisi toimintavuoden aikana seuraavat seurakuntien työtä tukevat asiakirjat: Kirkon perheneuvonnan uudet suuntaviivat Perheneuvonnan ovet auki – kirkon perheneuvonnan suunta vuoteen 2026, Henkinen ja hengellinen tuki palliatiivisessa hoidossa, Potilaan spiritualiteetin tukeminen ja eksistentiaaliset kysymykset palliatiivisessa hoidossa, Kirkon selkokielen toimenpideohjelma ja Kansallisen lapsistrategian mukainen toimeenpano-ohjelma kirkolle.

Kirkon diakoniarahaston uusi digitaalinen avustuskäsittelyjärjestelmä otettiin käyttöön maaliskuussa 2022. Toimintavuosi osoitti, että järjestelmä vähentää KDR:n henkilöresurssitarvetta yhden henkilötyövuoden verran. Vähentäminen toteutettiin henkilöstöjärjestelyin vuoden 2023 alussa. Kirkon diakoniarahastossa käsiteltiin toimintavuonna 685 hakemusta, yhteensä 1 612 796 euroa, joista myönteisen päätöksen sai 583 kpl,

835 677 euroa. Paikallisen avustamisen tiimien kautta Kirkon diakoniarahaston avustusta annettiin 33 000 euroa.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisen osaston vuoden 2022 keskeisinä painopistealueina olivat koronapandemian jälkihoito, työn vaikuttavuuteen liittyvän arvioinnin kehittäminen, jäsenlähtöisen mallin luominen aikuisten poluksi seurakunnan yhteydessä ja toiminnallisella osastolla toteutettavan organisaation rakennemuutoksen toteuttaminen, johtaminen ja arviointi.

Vapautuminen koronarajoituksista lisäsi toimintavuonna kasvokkaisia tapaamisia ja läsnä olevaa työskentelyä. Osastolla huomattiin, että purkautunut tarve tavata kasvokkain ja kasvaneiden lähitapaamisten määrä näkyi mm. kasvaneina matkakuluina. Matkakulut eivät kuitenkaan ole nousseet koronaa edeltävälle tasolle ja etäyhteyksien käyttö on tullut isoksi osaksi työtämme. Koronan jälkihoito työmme painopisteenä jäi hieman kasautuvien kriisien tuoman työpaineen alle. Venäjän hyökkäyksen aiheuttamat kerrannaisvaikutukset näkyivät työssämme laajasti. Kokemuksemme on, että pystyimme työllämme tukemaan seurakuntaa uuden tilanteen edessä hyvin. Koronakriisi ja sen aiheuttamat pitkittäisvaikutukset tulevat näkymään työssämme edelleen ja näin koronapandemian jälkihoito tulee jatkumaan edelleen.

Työn vaikuttavuuteen liittyvä arvioinnin kehittäminen ei edennyt tavoitelulla tavalla. Asian merkityksellisyys korostui osaston yhteisissä työskentelyissä. Asian tärkeys tunnistetaan hyvin osastolla, mutta asian konkreettinen edistämien jäi pitkälti Kirkkohallituksen yhteisen työskentelyn varaan. Vaikuttavuuden arviointia ja yhteistä työstämistä teeman parissa edistettiin vuoden 2023 toimintasuunnitelmaa laadittaessa.

Jäsenlähtöisen mallin luominen aikuisten poluksi seurakunnan yhteydessä toteutui suunnitellusti. Osana Millenniaalien kirkko -hanketta toteutettiin valtakunnallinen malli Y- ja Z-sukupolvien kohtaamiseen. Malli hyväksyttiin Kirkkohallituksen täysistunnossa tammikuussa 2023. Millenniaali-kohderyhmälle suunnattuja viestinnällisiä kokeiluja toteutettiin yhdessä Hidasta elämää -sivuston kanssa ja tuotetut sisällöt tavoittivat yhdessä noin 2,1 miljoonaa lukijaa. Kirkolliskokous myönsi Millenniaalien kirkko -hankkeelle rahoituksen vuodelle 2023.

Hiilineutraali kirkko 2030 -hanke sai lisää konkretiaa, kun se muotoutui yhdeksi kirkon kärkihankkeista vuosiksi 2023–2025. Silloin kehitetään mm. mitattavuutta, tiekarttaa ja tuetaan seurakuntien mukanaoloa.

Toiminnallisella osastolla toteutettiin organisaatorakennemuutos ja osaston uudet yksiköt, tiimit ja poikittaistoiminnot sekä näihin liittyvät yhteisen työskentelyn tavat käynnistyivät toimintavuonna. Osaston johtamiseen käytettävä henkilöstöresurssi pieneni muutoksen myötä yhdellä viralla. Muutokseen liittyvää arviointia toteutettiin osaston yhteisissä kokoontumisissa. Muutoksen tukena käytettiin ulkopuolisena tukena Filosofian Akatemian konsultteja. Organisaatiomallin löytämisen jälkeen kehittämisen painopiste on ollut poikittaistoiminnoissa (vaikuttamistoiminta, tiedontuotanto, kehittäminen, viestintä ja osaamisen kehittäminen). Poikittaistoimintoja koskevien prosessien avulla on tavoitteena tehdä osastomme työstä yhä enemmän yksikkörajoja ylittävää. Tiimit ja poikittaistoiminnot hakevat edelleen muotoaan. Ajallisesti ja henkisesti tämä muutos on ollut aika raskas. Muutos toteutettiin koronapandemian aikana ja tämä vaikutti lähityöskentelyn käyttämisen mahdollisuuksiin. Uudistus on vaikuttanut koko osaston tekemiseen sekä myös työntekijöiden jaksamiseen. Työssä jaksamiseen tulemme kiinnittämään edelleen huomiota.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisen osaston tilinpäätös oli 360 000 euroa ylijäämäinen. Toimintatuotot olivat 43 400 euroa pienemmät kuin talousarviota laadittaessa arvioitiin. Tähän vaikutti suurimpana tekijänä kasvatuksen neuvottelupäivien toteutuminen etänä. Osaston toimintakulut olivat 404 000 euroa budjetoitua pienemmät. Suurimat säästöt tulivat palkkamenoista 162 000 euroa sekä palvelujen ostoista 178 000 euroa.

Talouden toteutuman arviointia vaikeuttaa se, että osaston organisaatiomuutos tapahtui keskellä toimintavuotta. Yksiköiden yhdistämisen vuoksi eri yksiköiden toteutumien kohdalla pystyttiin arvioimaan vain yksikön kokonaiskuluja. Osaston yksiköt pysyivät annetuissa talousarvioraamassa.

Diakoniabarometri 2022 julkaisuluento Kirkon diakonian päivillä Helsingin kulttuuritalolla 17.9.2022. Kuvassa vasemmalta ohjausryhmän pj. lehtori Tiina Ikonen / DIAK, tutkijat (YAMK) Maija-Liisa Hietaniemi, Sirkku Hammarén ja Meri Kalanti sekä ohjausryhmän sihteeri, asiantuntija Titi Gävert /KKH. Kuvaaja: Tero Konttinen.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Tilinpäätöksen 2022 ja tilinpäätöksen 2021 vertailua ei tehdä, koska toiminnallisen osaston organisaatiomuutos toteutettiin vuoden 2022 alussa.

Toiminnallinen osasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	618 083	260 000		216 563	43 438	-83,3	
Maksutuotot	438 994	40 000		0	40 000	0,0	
Vuokratuotot	9 576	0		200	-200	0,0	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	50 000						
Muut toimintatuotot	118 404	220 000		213 638	6 363	-97,1	
Sisäiset tuotot	1 110			2 725	-2 725	0,0	
Toimintakulut	-4 571 889	-3 706 576		-3 302 816	-403 760	-89,1	
Henkilöstökulut	-3 512 561	-2 590 575		-2 428 693	-161 882	-93,8	
Palkat ja palkkiot	-2 691 367	-1 971 264		-1 820 739	-150 525	-92,4	
Henkilösivukulut	-821 194	-591 380		-552 425	-38 955	-93,4	
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-27 931		-55 529	27 598	-198,8	
Palvelujen ostot	-886 846	-967 833		-789 667	-178 166	-81,6	
Palvelun ostot - sisäiset	-2 821			-3 651	3 651	0,0	
Vuokratulut	-3 523	0		-545	545	0,0	

KIRKKOHALLITUS†

Aineet ja tarvikkeet	-60 094	-88 168	-25 295	-62 873	-28,7
Annetut avustukset	-97 573	-60 000	-46 500	-13 500	-77,5
Muut toimintakulut	-8 470	0	-8 465	8 465	0,0
TOIMINTAKATE	-3 953 806	-3 446 576	-3 086 253	-360 323	-89,5

Osaston johto	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-371 453	-502 317		-398 531	-103 786	-79,3	
Henkilöstökulut	-144 794	-141 417		-210 716	69 299	-149,0	
Palkat ja palkkiot	-110 476	-108 782		-112 248	3 466	-103,2	
Henkilösivukulut	-34 318	-32 635		-34 643	2 008	-106,2	
Henkilöstökulujen oikaisuerät				-63 825	63 825	0,0	
Palvelujen ostot	-140 150	-285 400		-144 499	-140 901	-50,6	
Palvelun ostot - sisäiset				-1 551	1 551	0,0	
Vuokratulot	-231						
Aineet ja tarvikkeet	-2 032	-15 500		-3 205	-12 295	-20,7	
Annetut avustukset	-84 000	-60 000		-38 500	-21 500	-64,2	
Muut toimintakulut	-247			-60	60	0,0	
TOIMINTAKATE	-371 453	-502 317		-398 531	-103 786	-79,3	

Diakonia ja yhteiskunta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	71 027	40 000		67 429	-27 429	-168,6	
Maksutuotot		40 000			40 000		
Vuokratuotot	600			200	-200	0,0	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	50 000						
Muut toimintatuotot	20 427			65 814	-65 814	0,0	
Sisäiset tuotot				1 415	-1 415	0,0	
Toimintakulut	-739 947	-1 562 856		-1 311 289	-251 567	-83,9	
Henkilöstökulut	-644 926	-1 187 009		-1 054 604	-132 405	-88,8	
Palkat ja palkkiot	-495 598	-899 214		-804 304	-94 910	-89,4	
Henkilösivukulut	-149 328	-269 764		-252 849	-16 915	-93,7	
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-18 031		2 548	-20 579	14,1	
Palvelujen ostot	-80 572	-317 884		-241 955	-75 929	-76,1	
Palvelun ostot - sisäiset				-650	650	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-5 970	-57 963		-2 410	-55 553	-4,2	
Annetut avustukset	-5 250			-8 000	8 000	0,0	
Muut toimintakulut	-3 229	0		-3 670	3 670	0,0	
TOIMINTAKATE	-668 920	-1 522 856		-1 243 860	-278 996	-81,7	

Jumalanpalvelus ja yhteiskunta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
--------------------------------	------------	------------	-----------	------------	---------	-----	------------------

KIRKKOHALLITUS†

Toimintatuotot	6 178	220 000	149 594	70 407	-68,0
Muut toimintatuotot	6 178	220 000	148 284	71 717	-67,4
Sisäiset tuotot			1 310	-1 310	0,0
Toimintakulut	-881 786	-1 641 403	-1 561 899	-79 504	-95,2
Henkilöstökulut	-772 365	-1 262 149	-1 136 059	-126 090	-90,0
Palkat ja palkkiot	-588 048	-963 268	-883 153	-80 115	-91,7
Henkilösivukulut	-184 317	-288 981	-258 655	-30 326	-89,5
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-9 900	5 749	-15 649	58,1
Palvelujen ostot	-95 916	-364 549	-400 190	35 641	-109,8
Palvelun ostot - sisäiset	-2 128		-1 450	1 450	0,0
Vuokratulot			-545	545	0,0
Aineet ja tarvikkeet	-7 037	-14 705	-19 119	4 414	-130,0
Annetut avustukset	-500		0	0	0,0
Muut toimintakulut	-3 841		-4 536	4 536	0,0
TOIMINTAKATE	-875 608	-1 421 403	-1 412 305	-9 098	-99,4

Kasvatus ja perheasiat	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	91 798	0		-460	460	0,0	
Muut toimintatuotot	91 798	0		-460	460	0,0	
Toimintakulut	-1 245 543	0		-31 097	31 097	0,0	
Henkilöstökulut	-899 644	0		-27 313	27 313	0,0	
Palkat ja palkkiot	-689 950	0		-21 034	21 034	0,0	
Henkilösivukulut	-209 694	0		-6 279	6 279	0,0	
Palvelujen ostot	-313 233	0		-3 023	3 023	0,0	
Palvelun ostot - sisäiset	-118						
Vuokratulot	-1 504			0	0	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-24 913	0		-562	562	0,0	
Annetut avustukset	-5 623	0			0		
Muut toimintakulut	-509	0		-200	200	0,0	
TOIMINTAKATE	-1 153 745	0		-31 557	31 557	0,0	

1.9.6.1.6 Ulkoasian osasto

Johdanto

Toiminta-ajatus

Ulkoasiain osasto hoitaa kirkon ekumeenisia ja kansainvälisiä suhteita ja niihin liittyviä teologisia asioita, koordinoi kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistä toimintaa, osallistuu uskontojen väliseen keskusteluun ja yhteydenpitoon muiden uskontojen kanssa sekä vastaa ulkomailla asuvien suomalaisten parissa tehtävästä kirkollisesta työstä.

Tehtävät

Ulkoasiain osasto valmistelee ja toimeenpanee kirkkomme teologisia dialogeja, hoitaa yhteyksiä eri kirkkoihin, kansainvälisiin kirkkoliittoihin ja Suomen Ekumeeniseen Neuvostoon sekä yliopistoihin ja tutkimuslaitoksiin. Osasto koordinoi ystävyysseurakuntatyötä, erityisesti suhteita Inkerin, Viron ja Unkarin evankelis-luterilaisiin seurakuntiin sekä hoitaa stipendivaihtoa sopimuskirkkojen kanssa.

Osasto koordinoi kirkon lähetysjärjestöjen ja Kirkon Ulkomaanavun yhteistä toimintaa. Se huolehtii kirkon lähetystyön yhteisestä linjauksesta ja kasvatus-, koulutus- ja tiedotustoiminnasta. Se hoitaa yhteyksiä lähetysten kansainvälisiin toimijoihin ja verkostoihin ja seuraa kansainvälistä lähetystyötä ja missiologista keskustelua. Lisäksi osasto osallistuu uskontojen väliseen keskusteluun ja yhteydenpitoon muiden uskontojen kanssa.

Osasto vastaa ulkomailla asuvien suomalaisten parissa tehtävän kirkollisen työn suunnittelusta ja toteutuksesta yhteistyössä paikallisten sisarkirkkojen kanssa. Ulkomailla arvioidaan asuvan yhteensä 1,5 miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä. Kirkon ulkosuomalaistyötä tehdään lähes 40 maassa. Ulkosuomalaisia palvelee noin 160 päätoimista työntekijää, jotka muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta ovat ulkomaisten sisarkirkkojen palveluksessa. Tämän lisäksi määräaikaiset kirkon turistityön tekijät palvelevat kausisiirtolaisia ja matkailijoita suurimmissa ulkomaisissa lomamatkakoh-teissa.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 21,4; 2021: 23,8; 2022: 20,4

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Ulkoasiain osaston toiminnassa korostuivat Kirkkohallituksen strategian painopisteistä erityisesti painopiste ”Ovet auki kaikille”. Osasto edistää katsomus- ja uskontodialogia, kristillistä todistusta, lähetystä, ekumeniaa ja positiivista uskonnonvapautta kirkossa ja yhteiskunnassa niin kotimaassa kuin kansainvälisesti.

Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokous järjestettiin Saksassa Karlsruhessa 31.8.–8.9.2022 teemalla ”Christ's love moves the world to reconciliation and unity”. Yleiskokous on Kirkkojen maailmanneuvoston ylin päättävä elin, joka kokoontuu noin kahdeksan vuoden välein. Yleiskokous kokosi 655 virallista delegaattia ja noin 3 000 muuta osallistujaa kaikkialta maailmasta. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon delegaattit yleiskokouksessa olivat arkkipiispa Tapio Luoma, seurakuntapastori Vilma Niemi, toiminnanjohtaja Kati Pirttimaa ja tutkimuskoordinaattori Jussi Sohlberg. Ulkoasiain osasto koordinoi kirkkomme delegaattien ja muiden suomalaisten osanottajien valmistautumista yleiskokoukseen. Valmisteluja tehtiin tiiviissä yhteistyössä pohjoismaisten luterilaisten kirkkojen sekä Viron kirkon ja Suomen ortodoksisen kirkon kanssa. Yleiskokouksen teemaan ja aineistoihin liittyen järjestettiin useita seminaareja sekä ennen yleiskokousta että sen jälkeen. Keskeiset aineistot julkaistiin suomennettuina ja niiden pohjalta laadittiin useita julkaisuja.

Suomalais-ugrilainen pappeinkokous järjestettiin elokuussa Turussa. Kyseessä on pitkäaikainen luterilainen kokousperinne. Ensimmäinen Suomen, Unkarin ja Viron evankelis-luterilaisten kirkkojen yhteinen pappeinkokous järjestettiin Budapestissa jo vuonna 1937. Sittemmin mukaan ovat liittyneet Romanian unkarinkielinen ja Inkerin evankelis-luterilainen kirkko. Turun kokouksen 65 osallistujan joukossa oli edustajat kaikista viidestä kirkosta. Kokouksessa käsiteltiin kristillisen kasvatuksen kysymyksiä otsikolla ”Sallikaa lasten tulla”. Osallistujat koostuivat pääosin pappisvirkaan vihityistä teologeista, mutta kirkkojen delegaatioihin kuului myös muita kasvatuksen asiantuntijoita sekä lasten, nuorten ja perheiden kanssa käytännön työtä tekeviä henkilöitä seurakunnista. Suomessa järjestettävässä kokouksessa oli luontevaa huomioida suomalais-ugrilaisuuteen kuuluva saamelaisuus sekä toisen kansankirkon asemassa Suomessa oleva ortodoksisuus. Kasvatusteeman käsittelyn ohella kokoukseen oli varattu aikaa keskustelulle Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutuksista kirkkojen elämäntodellisuuteen ja toimintaan.

Porvoon kirkkoyhteisön priimasten ja johtavien piispojen kokous pidettiin lokakuussa Tampereella. Teemana oli eteenpäin katsominen kirkkoyhteisönä tilanteessa, jossa tuli kuluneeksi 30 vuotta Porvoon yhteisen julkilausuman valmistumisesta. Kokouksen yhteydessä priimaket ja johtavat piispat lähettivät avoimen kirjeen patriarkka Kirillille,

jossa he vetosivat tätä toimimaan sodan ja verenvuodatuksen lopettamiseksi sekä rauhan saamiseksi Ukrainaan. Ulkoasiain osasto ja Tampereen hiippakunnan tuomio-kapituli vastasivat tapahtuman järjestämisestä.

Lähetysten peruslinjaus ”Yhteinen todistus 2023” valmistui ja hyväksyttiin piispainko-kouksessa lokakuussa 2022. Se valmisteltiin yhteistyössä piispainkokouksen, kirkon lähetystyön toimikunnan ja kirkon sopimusjärjestöjen kanssa.

Kirkon ulkosuomalaistyössä keskityttiin Kirkkohallituksen strategiaan liittyen erityisesti painopisteeseen ”Ovet auki yhteiselle työlle ja kumppanuuksille”. Tätä toteutettiin tiivis-tämällä yhteistyötä Suomen Merimieskirkon kanssa joulukuussa 2020 solmitun yh-teistyösopimuksen perusteella siten, että vuonna 2022 valmisteltiin ulkosuomalaistyön operatiivisten tehtävien siirtoa Merimieskirkolle. Siirto tapahtuu asteittain vuosina 2023–2024.

Muu toiminta ja toimintaan vaikuttaneet tekijät

Kirkkomme ja Venäjän ortodoksisen kirkon välinen yhteistyöryhmä kokoontui tammi-kuussa suunnittelemaan koronan vuoksi siirtynyttä teologista dialogia. Suunnittelu katkesi Venäjän hyökättyä Ukrainaan helmikuussa ja patriarkka Kirillin asetettua tuke-maan sota. Venäjän hyökkäyssota vaikeutti yhteydenpitoa Inkerin evankelis-luterilai-sen kirkon kanssa. Kirkkojen yhteisen neuvottelukunnan kokous kyettiin kuitenkin pi-tämään huhtikuussa etäyhteyksillä – joskin tiedostaen yhteydenpitoon liittyvät tieto-turvariskit. Venäjän hyökkäyssota heijastui myös kansainvälisten kirkkoliittojen toi-mintaan, sillä Euroopan keskellä riehuvaan sotaan suhtaudutaan eri tavoin riippuen siitä, mistä maanosasta käsin sitä seurataan.

Oppikeskustelut Suomen Baptistikirkon ja Finlands svenska baptistsamfundetin kanssa pidettiin tammikuussa aiheesta ”Kirkkona eläminen korona-aikana ja kristillisen perin-teen välittäminen seuraaville sukupolville käytännöllisestä ja teologisesta näkökul-masta”. Suomen ortodoksien kanssa käytyjen oppikeskustelujen tuloksena syntynyt yhteinen julistus kasteesta hyväksyttiin kirkolliskokouksessa toukokuussa.

Ulkoasiain osasto järjesti Oulun Kirkkopäivillä kirkon missioon liittyvän ohjelmakoko-naisuuden, jossa pohdittiin kirkon elämän ja strategian kannalta keskeisiä kysymyksiä ekumeenisen ja kansainvälisen vuorovaikutuksen kontekstissa. Kirkkopäivillä järjes-tettiin myös ystävyysseurakuntatyön seminaari tukemaan seurakuntia niihin kysymyk-siin vastaamisessa, joita Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan on nostanut esiin. Osasto valmisteli myös ohjeistuksen ystävyysseurakuntasuhteiden hoitamiseen Inkerin kirk-koon sodan puhjettua.

Ulkoasian osastolla laadittiin useita julkaisuja. Kotimaisia julkaisuja olivat muun muassa Evankeliumin julistaminen tänään. *Luterilaisia ja helluntailaisia näkökulmia* (Tomi Karttunen toim.) ja *Jumalanpalveluselämä ja etäyhteydet koronapandemian aikana. Teologisia ja käytännöllisiä näkökulmia* (Tomi Karttunen ja Juhani Holma). Kansainvälisiä julkaisuja olivat muun muassa *Christianity in Finland*. (Hietamäki, M. & Metso, P.), *Ecumenism and Church Relations*. (Hietamäki, M.) sekä Tomi Karttusen artikkeli Porvoon julistuksen ja pohjoisamerikkalaisten anglikaanis-luterilaisten sopimusten transitiivisuudesta eli rinnastuspäätöksistä Ecclesiology-lehdessä.

Kirkkomme Lähetys -lehdessä julkaistiin 36 artikkelia, ja niiden lukijamäärä kasvoi lähes 20 prosenttia. Ekumeenista ja missionaarista aineistoa jaettiin myös sosiaalisessa mediassa.

Teologisia stipendejä haettiin jälleen varsin vilkkaasti koronapandemian vaikeimman vaiheen laannuttua. Osa perinteisistä ekumeenisten seminaarien toteuttajista järjesti vielä seminaarinsa etänä. Kiinnostus niitä kohtaan ei ollut kovin suurta, vaan oli havaittavissa tarvetta kohdata paikan päällä.

Vuoden 2024 lähetyskumppanuusneuvottelujen valmistelu käynnistettiin ja kumppanuusneuvottelut hyväksyttiin yhdeksi Kirkkohallituksen kärkihankkeista vuosille 2023 ja 2024. Ulkoasiain osasto osallistui arkkipiispan kanslian aloitteesta syntyneen kirkkomme Afrikkaan suuntautuneita kumppanuuksia käsittelevän julkaisun laatimiseen, sekä valmisteli piispainkokoukselle Evankelisen lähetysyhdistys ELY:n hakemuksen käsittelevän kirkon lähetysjärjestöksi ottamisesta. Kirkolliskokous hyväksyi marraskuussa Evankelinen lähetysyhdistys ELY:n kirkon lähetysjärjestöksi. Yhteistyössä Fokus ry:n kanssa tehty opas ev.-lut. seurakunnille Uskontojen ja katsomusten yhteisymmärrysviikon viettämisestä valmistui. Osasto osallistui Uskot-foorumin toimintaan sekä uskonnonvapauden 100-vuotisjuhlavuoden suunnitteluun.

Kirkon ulkosuomalaistyössä käynnistettiin opiskelijatyön kehittäminen EU-alueella ja Brittein saarilla. Yhteistyökumppanina tässäkin on Suomen Merimieskirkko, mutta myös Kirkkohallituksen toiminnallinen osasto ja suomalaisten oppilaitospappien verkosto, josta on saatu mentorointiryhmä ulkosuomalaispapeille, jotka kohtaavat työssään suomalaisia opiskelijoita eri Euroopan maissa.

Tavoitteiden toteutuminen

Oppikeskustelujen osalta asetetut tavoitteet toteutuivat odotetusti lukuun ottamatta teologisen dialogin jatkamista Venäjän ortodoksisen kirkon kanssa. Oppikeskustelut Suomen ortodoksisen kirkon kanssa saivat laajempaa ja suoraan käytännöllistä kanta-

vuotta, kun allekirjoitettiin yhteinen julistus kasteesta ja sen vastavuoroisesta tunnustamisesta. Oppikeskustelut baptistien kanssa auttoivat pohtimaan kirkkona elämistä koronapandemian aikana ja siitä opittua sekä kristillisen perinteen välittämiseen liittyviä kysymyksiä ekumeenisessa kontekstissa, mikä on myös strategisesti entistä tärkeämpää.

Koronapandemian arviointia edisti myös julkaisu siihen liittyvistä teologisista, ekumeenisista ja käytännöllisistä kysymyksistä jumalanpalveluselämän yhteydessä. Julkaisu Evankeliumin julistaminen tänään tuki osaltaan kirkolliskokouksessa meneillään ollutta keskustelua evankelioimisen tehostamiseen kirkossamme liittyvästä aloitteesta. Artikkelin transiitivisuudesta eli sopimusten yhteismitallisuudesta vaikutti prosessin käynnistämiseen Porvoon kirkkoyhteisössä asian selvittämiseksi ja kenties toteuttamiseksi lähitulevaisuudessa.

Yhteyksiä globaalin etelän kirkkoihin vahvistettiin Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokouksessa. Arkkipiispa Tapio Luoma seurueineen vieraili eteläisessä Afrikassa marraskuussa, mikä vahvisti suhteitamme ja avasi tulevaisuuden yhteistyön näkymiä Namibian ev.lut. kirkkoon sekä Eteläisen Afrikan luterilaiseen kirkkoon. Konsultaatiot afrikkalaisten kumppanien ja kirkkoliittojen edustajien kanssa Afrikka kumppanuuksia käsittelevän julkaisun valmisteluvaiheessa osaltaan vahvistivat suhteita. Nyt luotuja suhteita Etelä-Afrikan ja Namibian kirkkojen uuteen johtoon on syytä aktiivisesti ylläpitää.

Koulutuksissa vahvistettiin lähetystyöhön valmistautuvien (Kansainvälisen työn erityiskoulutus) sekä Diakonia, missio, globaali vastuu -opintokokonaisuuteen osallistuneiden missionaarista osaamista ja kansainvälisen työn tuntemusta. Koulutusyhteistyötä tehtiin Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön kanssa sekä koulutusten uudistamisessa (pastoraalikoulutukset sekä erityiskoulutukset), niiden hallinnoinnissa sekä koulutusten toteuttamisessa. Lähetystyön koulutusten osalta yhteistyö on ollut tiivistä myös lähetysjärjestöjen kanssa.

Kirkkomme Lähetys -lehdessä julkaistiin 36 artikkelia, ja niiden lukijamäärä on noussut 18,9 %. Missionaarista aineistoa jaettiin myös sosiaalisessa mediassa (Facebook, Instagram, Twitter). KKK toteutti kaksi missionaarista symposiumia: maaliskuussa osallistujia 37 ja lokakuussa 64.

Ulkosuomalaisyön operatiivisten tehtävien siirron valmistelu Merimieskirkolle eteni suunnitellusti. Siirto tapahtuu asteittain vuosina 2023–2024. Vuonna 2022 valmistelut

etenivät niin, että turistityö (Manner-Espanja, Kanariansaaret ja itäinen Välimeri) voidaan siirtää Merimieskirkolle 1.6.2023 alkaen siten, että Merimieskirkko voi jo helmikuussa 2023 aloittaa tähän liittyvät rekrytoinnit.

Alkuvuonna korona aiheutti vielä useiden tapahtumien siirtämistä tai toteuttamista digitaalisesti. Korona-aikana tiivistynyt etäyhteyksin toteutettu yhteydenpito muiden pohjoismaiden luterilaisten kirkkojen kanssa edisti yhteistä valmistautumista yleiskokouksiin, jolloin pohjoismaiden tasolla oli mahdollista koordinoida toimintaa ja asettaa yhteisiä tavoitteita. Perustyöhön liittyvät kokoukset (toimikunnat, neuvottelukunnat, työryhmät) järjestettiin etäyhteyksin, mikä säästi sekä työaikaa että rahaa. Myös valmistautumiskokoukset kirkkoliittojen yleiskokouksiin järjestettiin etäyhteyksillä, mikä osoittautui tehokkaaksi tavaksi toimia.

Etäkokousvälineitä on hyvä edelleen käyttää niiden tuomien kustannussäästöjen, tehokkuuden ja uusien yhteyksien vuoksi. Samalla on hyvä pitää huolta riittävästä mahdollisuudesta tavata fyysisesti ja rakentaa luottamuksellisia ja avoimia suhteita sekä pohtia aikaa vieviä kysymyksiä vapaamuotoisemmin ajatellen etenkin uusia kumppanuuksia mutta myös uusia työntekijöitä ja luottamushenkilöitä.

Kirkon lähetyskumppanuusneuvottelut 2024 ovat merkittävä mahdollisuus vahvistaa kirkon missionaarista ulottuvuutta ja kansainvälisiä kumppanuuksia. Kirkolliskokouksessa marraskuussa 2022 käyty keskustelu lähetystyön järjestämisestä ennakoitiin tarvetta arvioida nykyistä mallia keskipitkällä aikavälillä. Uuden kirkon lähetysjärjestön ELY:n tuleminen sopimusjärjestöjen joukkoon saattaa vaikuttaa taloudellisen tuen jakautumiseen ja aiheuttaa järjestötasapainon uudelleen etsimistä.

Kirkon keskusrahaston säästöjen kohdentuminen pääosin Kirkkohallitukseen merkitsi huomattavaa leikkausta kirkkomme kansainvälisten ja ekumeenisten suhteiden hoitamiseen varattuihin määrärahoihin. Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto kärsi vuonna 2022 merkittävästä kurssitappiosta niin, että vuoden 2022 lopussa rahastossa ei ollut lainkaan jakovaraa. Tehtyjen leikkausten vuoksi ulkomaisia yhteyksiä joudutaan jatkossa priorisoimaan entistä tarkemmin. Vuodesta 2023 on odotettavissa erityisen haastava, kun siihen sisältyy sekä Euroopan kirkkojen konferenssin että Luterilaisen maailmanliiton yleiskokoukset.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Ulkoasiain osaston talousarvion toteuma oli 92,6 %. Henkilöstökulujen osalta toteuma vastasi hyvin tarkasti talousarviota (100,1 %). Palvelujen ostojen toteuma oli 69,4 %. Tähän vaikutti pääosin se, että vielä alkuvuodesta 2022 useita tapahtumia jouduttiin joko peruuttamaan tai toteuttamaan virtuaalisesti koronapandemian jatkumisen vuoksi.

Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokouksesta syyskuussa 2022 teemalla "Kristuksen rakkaus johtaa maailman sovintoon ja ykseyteen". Kuvassa temaattisen täysistunnon aloittava esitys, jossa nuoret ympäri maailmaa esiintyvät luonnon puolesta. Kuvaaja: Albin Hillert/WCC.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Ulkoasiainosasto yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	807			12 266	-12 266	0,0	
Maksutuotot				27	-27	0,0	
Vuokratuotot				1 211	-1 211	0,0	
Muut toimintatuotot	807			10 328	-10 328	0,0	
Sisäiset tuotot				700	-700	0,0	
Toimintakulut	-1 246 306	-1 622 828		-1 515 081	-107 747	-93,4	21,6 %
Henkilöstökulut	-1 042 392	-1 073 528		-1 074 503	975	100,1	3,1 %

KIRKKOHALLITUS†

Palkat ja palkkiot	-912 712	-817 300	-831 419	14 119	-	-8,9 %
Henkilösivukulut	-276 391	-243 500	-249 137	5 637	-	-9,9 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	146 710	-12 728	6 053	-18 781	47,6	-95,9 %
Palvelujen ostot	-122 700	-451 600	-313 539	-138 061	-69,4	155,5 %
Palvelun ostot - sisäiset	-712		-2 267	2 267	0,0	218,4 %
Vuokratkulut	-246		-414	414	0,0	68,2 %
Aineet ja tarvikkeet	-5 495	-9 700	-13 768	4 068	-	150,6 %
Annetut avustukset	-61 712	-82 000	-98 115	16 115	-	59,0 %
Muut toimintakulut	-13 049	-6 000	-12 475	6 475	-	-4,4 %
TOIMINTAKATE	-1 245 498	-1 622 828	-1 502 815	-120 013	-92,6	20,7 %

Ulkoasianosasto (KUO) yhteinen	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	807			9 858	-9 858	0,0	
Maksutuotot				27	-27	0,0	
Muut toimintatuotot	807			9 131	-9 131	0,0	
Sisäiset tuotot				700	-700	0,0	
Toimintakulut	-299 769	-546 375		-524 448	-21 927	-96,0	75,0 %
Henkilöstökulut	-241 370	-248 175		-278 854	30 679	-	15,5 %
Palkat ja palkkiot	-296 256	-189 400		-216 380	26 980	-	-27,0 %
Henkilösivukulut	-89 779	-56 300		-64 124	7 824	-	-28,6 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	144 664	-2 475		1 650	-4 125	66,7	-98,9 %
Palvelujen ostot	-36 976	-284 400		-186 230	-98 170	-65,5	403,6 %
Palvelun ostot - sisäiset				-2 267	2 267	0,0	
Vuokratkulut				-104	104	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-2 499	-4 800		-8 981	4 181	-	259,4 %
Annetut avustukset	-6 500	-4 000		-35 850	31 850	-	451,5 %
Muut toimintakulut	-12 424	-5 000		-12 163	7 163	-	-2,1 %
TOIMINTAKATE	-298 962	-546 375		-514 591	-31 784	-94,2	72,1 %

Ulkomainen edustus	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				257	-257	0,0	
Muut toimintatuotot				257	-257	0,0	
Toimintakulut	-18 358			-25 411	25 411	0,0	38,4 %
Henkilöstökulut	-844						-100,0 %
Palkat ja palkkiot	-655						-100,0 %
Henkilösivukulut	-189						-100,0 %
Palvelujen ostot	-15 630			-24 352	24 352	0,0	55,8 %
Palvelun ostot - sisäiset	-712						-100,0 %

KIRKKOHALLITUS†

Aineet ja tarvikkeet	-708	-1 059	1 059	0,0	49,7 %
Muut toimintakulut	-465				-100,0 %
TOIMINTAKATE	-18 358	-25 154	25 154	0,0	37,0 %

Teologiset asiat	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				940	-940	0,0	
Muut toimintatuotot				940	-940	0,0	
Toimintakulut	-257 220	-281 675		-282 190	515	100,2	9,7 %
Henkilöstökulut	-230 521	-219 475		-225 441	5 966	102,7	-2,2 %
Palkat ja palkkiot	-178 099	-166 900		-174 049	7 149	104,3	-2,3 %
Henkilösivukulut	-54 469	-50 100		-52 389	2 289	104,6	-3,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 046	-2 475		997	-3 472	40,3	-51,3 %
Palvelujen ostot	-12 126	-24 200		-23 799	-401	-98,3	96,3 %
Aineet ja tarvikkeet	-91			-1 790	1 790	0,0	1862,6 %
Annetut avustukset	-14 462	-38 000		-31 035	-6 965	-81,7	114,6 %
Muut toimintakulut	-20			-124	124	0,0	520,6 %
TOIMINTAKATE	-257 220	-281 675		-281 250	-425	-99,8	9,3 %

Ulkosuomalaistyö	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				1 211	-1 211	0,0	
Vuokratuotot				1 211	-1 211	0,0	
Toimintakulut	-315 518	-348 789		-333 164	-15 625	-95,5	5,6 %
Henkilöstökulut	-266 729	-283 889		-279 096	-4 793	-98,3	4,6 %
Palkat ja palkkiot	-204 750	-215 400		-215 602	202	100,1	5,3 %
Henkilösivukulut	-61 978	-64 600		-64 636	36	100,1	4,3 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889		1 142	-5 031	29,4	
Palvelujen ostot	-46 865	-63 400		-53 357	-10 043	-84,2	13,9 %
Vuokratulut	-246						-100,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-1 598	-1 500		-628	-872	-41,9	-60,7 %
Muut toimintakulut	-80			-83	83	0,0	3,8 %
TOIMINTAKATE	-315 518	-348 789		-331 953	-16 836	-95,2	5,2 %

KLK	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-355 440	-445 989		-349 868	-96 121	-78,4	-1,6 %
Henkilöstökulut	-302 928	-321 989		-291 113	-30 876	-90,4	-3,9 %
Palkat ja palkkiot	-232 952	-245 600		-225 388	-20 212	-91,8	-3,2 %
Henkilösivukulut	-69 976	-72 500		-67 989	-4 511	-93,8	-2,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889		2 264	-6 153	58,2	

Palvelujen ostot	-11 104	-79 600	-25 800	-53 800	-32,4	132,4 %
Vuokratkulut			-310	310	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-599	-3 400	-1 310	-2 090	-38,5	118,7 %
Annetut avustukset	-40 750	-40 000	-31 230	-8 770	-78,1	-23,4 %
Muut toimintakulut	-60	-1 000	-105	-895	-10,5	75,0 %
TOIMINTAKATE	-355 440	-445 989	-349 868	-96 121	-78,4	-1,6 %

1.9.6.1.7 Kirkon viestintä

Johdanto

Kirkon viestintä (KV) edistää uskon, toivon ja rakkauden toteutumista kirkossa ja muualla yhteiskunnassa hoitamalla ja kehittämällä kirkon yhteistä viestintää ja tuemalla seurakuntia ja muita kirkon toimijoita viestinnässään. Erillisyyksikön tavoitteena on olla rohkea viestinnän uudistaja ja edelläkävijä kirkon ja ihmisten parhaaksi.

KV välittää ajankohtaista ja koskettavaa viestiä kirkosta monikanavaisesti. Erillisyyksikkö tuottaa kokonaiskirkon yhteisiä viestintäsisältöjä, kouluttaa ja konsultoi sekä koordinoi ja kehittää kirkon intranetiä. KV tuottaa seurakuntien käyttöön Lukkari-verkkoalustaa ja kehittää ja ylläpitää kirkon verkkosivustojen julkaisujärjestelmiä (esim. evl.fi ja sakasti.fi) sekä verkkosivustoja (kuten virsikirja.fi, kirkkovuosikalenteri.fi, kirkkokasikirja.fi). Yhteistyössä Ylen kanssa KV tuottaa suomenkieliset radion ja tv:n jumalanpalvelukset, radiohartaudet ja Pisara-ohjelman sekä journalistisin periaattein toteutetun Horisontti-ohjelman.

Vuonna 2022 henkilötyövuosia tehtiin 25,8. Kirkkohallituksen talouden tasapainottamisen yhteydessä Ohjelmatuotannoissa jätettiin yksi tehtävä täyttämättä ja yksi tehtävä muutettiin osa-aikaiseksi. Vakinaisten työntekijöiden määrä vuonna 2022 oli 26. Seurakuntavaalien järjestelmäkehityksestä sekä työntekijävaihdoksista johtuen henkilökulumäärä oli 28.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 27,9; 2021: 26,22; 2022: 25,8

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Toteutamme ja koordinoimme ajankohtaista, avointa ja dialogista viestintää yhä selkeämmin prosessein ja vaikuttavuutta kehittäen.

Uusi malli Kirkkohallituksen strategisen viestinnän painopisteiden luomiseksi valmistui, ja mallin avulla luotiin painopisteet vuodelle 2023. Tavoitteena on, että kirkon proaktiivisuus yhteiskunnallisena keskustelijana kasvaa.

Uudistuksen alla olevan evl.fi-sivuston pääkohderyhmäksi valittiin kirkon ja Kirkkohallituksen strategioiden mukaisesti millenniaalit. Kirkon yleissivustona sivusto palvelee myös muita segmenttejä. Syksyllä mm. tuotettiin tyylioppaat sivuston ylläpitäjien tuksi sekä luotiin sivoustuudistuksen sisällöntuotannon prosessit. Uusi sivusto avataan syksyllä 2023.

Sosiaalisen median strategiaa kirkastettiin mm. kanavien äänensävyyn ja kohderyhmien osalta. Kaikkien KV:n ylläpitämien some-kanavien seuraajamäärät kasvoivat. Facebookissa kirkon tilillä oli vuoden lopussa yli 62 500, Instagramissa yli 14 500, Twitterissä yli 10 400 ja LinkedInissä hieman yli 700 seuraajaa. Facebook-seuraajia sitoutivat vuoden aikana erityisesti kirkkovuoden kulkuun liittyvät kirkkopyhä-postaukset sekä koko adventin ajan toistunut julkaisusarja. Instagramissa erityisesti Late Mäntylän viikko tavoitti uusia seuraajia.

Mediaseurannan mukaan kirkosta kirjoitettiin vuonna 2022 verkkomediassa edellisvuotta enemmän (kasvua lähes 20 %). Eniten juttuja kirkosta oli Ylellä (15 %). Vaalitiedotteiden lisäksi vuoden luetuimpia tiedotteita olivat mm. Miksi helatorstaita vietetään? Tasa-arvokysely: Seurakunnissa esiintyy häirintää sekä Täysistunto hyväksyi useita seurakuntaliitoksia.

Verkkosivujen palautekanavan kautta saatiin yhteensä 779 kansalaispalautetta, joihin vastaaminen priorisoitiin korkealle. Eniten yhteydenottoja tuli KV:n Yle-tuotantoihin (mm. adventin tv-jumalapalvelus), virkatodistusten pitkiin toimitusaikoihin sekä vihkimiseen ja häihin liittyen.

Kirkolliskokouksen ulkoisen viestinnän ja striimauksen lisäksi myös täysistuntojen nauhoittaminen siirtyi syksyllä KV:n vastuulle. Marraskuun kirkolliskokouksen täysistuntostriimien tallenteet tekstitettiin ensimmäistä kertaa saavutettavuuden parantamiseksi.

Kirkkohallituksen markkinointiviestintäkumppani kilpailutettiin, ja työ uuden yhteistyökumppanin kanssa käynnistyi. Uusi nelivuotinen messuilme otettiin käyttöön toukuussa 2022 Kirkkopäivillä. Kirkkohallituksen messujen koordinoitivastuu siirtyi Kirkon viestintään.

Horisontti-ohjelma tuotti sisältöjä kirkon, uskontojen, etiikan ja yhteiskunnan kysymyksistä. Uusi lähetysaika kello 15 tavoitti 41 5000 kuuntelijaa, kun aiempi lähetysaika kello 12.15 vuonna 2021 tavoitti 63 000 kuuntelijaa. Ohjelman pito (kuulijoiden pysyminen kanavalla) oli kuitenkin erinomainen, ja se on saanut kyseiselle ohjelma- paikalle aikaisempaa enemmän kuuntelijoita.

Maaliskuussa vietettiin Radiohartaudet 90 vuotta -juhlaviikkoa mm. arkiston toivehartauksin. Marraskuussa aloitettiin kokeiluna musiikkihartaudet, joissa perjantaisin yhdistyvät Hartaita säveliä - ja Iltahartaus-ohjelmien elementit uudella tavalla. Vastaanotto oli pääsääntöisesti myönteistä, ja kokeilua jatketaan.

Radion aamuhartauden uusintalähetys poistui, joten suomenkielisten hartausohjelmien ohjelmapaikkojen määrä väheni 1618:sta 1274:ään. Yleisö ei löytänyt aamuhartauden uutta kello 6.50 lähetysaikaa. Kuulijamäärä lähes puolittui (68 300, kun vuonna 2021 luku oli 134 000). Iltahartauden kuulijamäärät säilyivät lähes ennallaan, arkisin uusintoihin 68 200 (69 000) ja lauantaisin 95 000 (96 000).

Radiojumalanpalvelusten määrätietoista kehittämistä jatkettiin kuuntelijakyselyllä sekä ns. formaattijumalanpalvelusten kehittämällä. Sekä radion että tv:n formaattijumalanpalvelukset laajentavat hieman katselija- ja kuuntelijaprofiilia.

Radiojumalanpalvelusten kuuntelijamäärien pitkään jatkunut lasku taittui. Kello 10 luterilaisten jumalanpalvelusten kuuntelijamäärä oli 110 300 (110 000 vuonna 2021) ja ortodoksisen ja katolisen kirkon sekä vapaiden kirkkojen ja seurakuntien kello 11 lähetys 65 000 (64 000). Hybridimallin (jossa suurin osa jumalanpalveluksista on seurakuntajumalanpalveluksia ja kerran kuussa on ns. formaattijumalanpalvelus) voidaan tulkita vaikuttaneen kuuntelijamäärien laskun taittumiseen. Haasteena oli edelleen kello 11 jumalanpalveluksen heikko pito: kanavalta katoaa lähes puolet kuuntelijoista ohjelman aikana.

Koronavuonna 2020 alkanut käytäntö, että joka sunnuntai sekä kirkollinen pyhä on tv-jumalanpalvelus, jatkui. Merkittävä osa tv-lähetyksistä oli uusintoja, koska budjetileikkaukset vähensivät uusien tuotantojen määrää. Lähetyskysiä oli 62, joista uusia tuotantoja 31 – matalin määrä sitten vuoden 2013. Kevyttuotantoja testattiin, mutta toiseksi niistä ei saatu lähetystasoisia.

Televisiojumalanpalvelusten katsojamäärässä jatkui lievä lasku, palvelu-uusintoihin keskimääräinen katsojamäärä oli 152 700 (163 900 vuonna 2021). Vuoden katsotuim lähetys oli Itsenäisyyspäivän juhla jumalanpalvelus, 307 000 (289 000) katsojaa. Toiseksi katsotuim oli loppiaisen Nojatuolikirkko, 221 000 katsojaa. Areena käynnistyskysiä eniten, yli 90 000, oli runsaasti keskustelua herättäneellä ensimmäisen adventin

Jouluradio 20 vuotta -juhla jumalanpalveluksella (21 500 vastaava ohjelma vuonna 2021).

Pisaran katsojamäärät nousivat. Lähetyksillä oli yhteensä keskimäärin 160 200 katsojaa (149 600 vuonna 2021). Eniten katsojia (250 000) keräsi Hoosianna-hymniä käsittelevä jakso.

Vuoden 2022 aikana Kirkon viestinnän johdolla tehtiin selvitys digitalisaation kehittämisestä Kirkkohallituksessa. Kirkon viestintä koordinoi myös Kirkkohallituksen Työverkossa -kärkihankekokonaisuutta.

Selkeytämme vastuunjakoa ja kehitämme yhteistyötä Kirkkohallituksen, tuomiokapitulin, seurakuntien ja järjestöjen kesken.

Vahvuusryhmässä (Kirkon vahvuuksien ohjausryhmä) työstettiin uutta toimintamallia, jotta sen rooli kirkkomielikuvaa rakentavana viestinnällisenä toimijana vahvistuisi viestintäohjelman mukaisesti. Vuodesta 2013 toimineessa Vahvuusryhmässä toimii seurakuntien, hiippakuntien, järjestöjen ja Kirkkohallituksen viestijöitä.

Kirkon kriisiviestintäohje päivitettiin yhteistyössä hiippakuntien kriisiviestintävastavien sekä suurten seurakuntien viestintävastavien verkoston kanssa. Vuoden aikana KV tuki seurakuntia ja hiippakuntia lukuisissa toteutuneissa tai potentiaalisissa kriisiviestintätapauksissa. Venäjän hyökkäyssodan lisäksi näkyvin kirkkoa koskenut kriisiviestintää vaatinut tilanne oli Rautjärven kirkkopalo joulukuussa.

Kirkon keskusrahaston (Kirkkohallituksen ja hiippakuntien) uutiskirjetyökalu vaihtui tarveselvityksen ja kilpailutuksen myötä. Yhteistyö uuden palveluntarjoajan kanssa alkoi vuoden 2023 alusta.

KV:n edustaja oli mukana kokonaiskirkollisen viestintäselvityksen seurantaryhmässä, ja yhteistyötä hankkeen kanssa tehtiin monin tavoin. Osana vuoden alussa käynnistynyttä viestintäohjelman jalkautusta mm. järjestettiin seurakunta- ja järjestöviestijöille webinaari-työpajoja.

Tuemme seurakuntia löytämään monimuotoisia tapoja toimia ja viestiä, jotta ihmiset voivat olla kristittyjä itselleen merkityksellisillä tavoilla.

Seurakuntavaalit olivat iso yhteinen viestinnällinen ponnistus koko kirkolle. KV vastasi vaalien valtakunnallisesta sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. KV lähetti kaikkiaan 12 seurakuntavaaleihin liittyvää mediatiedotetta ja muistutti vaaleista Mediakalenteri-uutiskirjeissä. Vaaliaiheinen media-aamiainen järjestettiin syyskuussa.

Media-analyysin mukaan seurakuntavaalien näkyvyys nousi edellisistä vaaleista. Vaalit mainittiin 2722:ssa journalistisen verkkomedian artikkelissa aikavälillä 1.1.–

4.12.2022. Samalla aikavälillä seurakuntavaalit mainittiin 18 427:ssa sosiaalisen median julkaisussa.

Suuren yleisön kanavana toimi lisäksi seurakuntavaalit.fi-sivusto. Seurakuntavaalien tekijöiden kanavia olivat info.seurakuntavaalit.fi, Vaaliviesti-uutiskirje, seurakuntavaalien Teams-tiimi sekä Zendesk-palautekanava, jonka kautta käsiteltiin kaikkiaan 2044 palautetta ja kysymystä. Lisäksi tuotettiin some-videot ehdolle asettumisesta ja äänestämisestä sekä tehtiin tiivistä yhteistyötä vaalien markkinointiviestintäkampanjaa tuottaneen Kirkkopalveluiden kanssa. Valmiiksi toteutettuja vaalisisältöjä jaettiin myös Lukkari-alustan kautta seurakuntien hyödynnettäviksi.

Kirkkohallitus tarjosi seurakunnille mahdollisuuden tilata vaalikirjeen tulostuspalvelu keskitetysti. Kirjeen tilasi 186 seurakuntaa, ja yhteensä postitettiin 2 113 248 vaalikirjettä.

KV vastasi myös vaalien uuden laskentajärjestelmän ja tulospalvelun sekä vaalikoneen hankinnasta ja toteutuksesta. Järjestelmistä lisää Työ verkossa -osuudessa. KV:n johdolla tuotettiin myös vaalikonekysymykset yhdessä tähän nimetyn työryhmän kanssa.

Lukkarissa kehitettiin mm. blogityökalua ja striimattujen tapahtumien esittämistä palvelussa sekä uudistettiin tapa, jolla seurakuntien eri tilat näkyvät sivustoilla. Vuoden 2022 lopussa Lukkari oli käytössä 258 seurakuntaloudessa (97 %), ja seurakuntien sivuilla vierailtiin yhteensä yli 20 miljoonaa kertaa.

Uusi valtakunnallinen mediapankki otettiin käyttöön vuoden aikana. Sitä hyödynnettiin erityisesti seurakuntavaalien yhteisten kuvien ja graafisten pohjien jakamisessa seurakuntien käyttöön. Kuvien syöttämistä pilotoitiin yhdessä seurakuntien kanssa. Järjestelmässä ilmeni kuitenkin ongelmia, ja kuvapankkitilanteen selvittäminen jatkuu vuonna 2023.

Koko kirkon sisäistä viestintää kehitettiin erityisesti infonäyttöjen osalta. Perustetussa valtakunnallisessa Infonäyttö-Teams-tiimissä vaihdetaan tehtyjä materiaaleja ja tarjotaan vertaistukea infonäyttöjen käyttäjille ja sisällöntuottajille.

KV:n ylläpitämiä kirkon yhteisiä erillissivustoja kehitettiin erityisesti tietoturvan, käytettävyyden ja teknisen toimivuuden ylläpitämiseksi. Merkittävimmät uudistukset olivat virsikirja.fi:n käytettävyyssuodistus ja Ekopaasto.fi-sivuston uudistus.

Viestintäpäivät järjestettiin Seinäjoella 7.–9. syyskuuta teemalla ”vallattomasti”. Asiantuntijapuheenvuoroissa käsiteltiin mm. viestinnän käyttämää valtaa, kirkon roolia

yhteiskunnassa sekä informaatiovaikuttamista. Päiviin osallistui kaikkiaan 223 viestijää, joista 60 etäyhteyksin.

Saavutettavuusosaamisen lisäämiseksi toteutettiin koulutuksia videoiden tekstittämisen työkaluista ja kehitettiin saavutettavien verkkosivustojen ohjeistusta. Videoiden tekstittämiseen liittyvät linjaukset valmistuivat syksyllä.

KV järjesti vuoden aikana kolme Viestinnän ja vuorovaikutuksen pastoraalia. Kursseilla koulutettiin yhteensä noin 75 pappia.

Korostamme työssämme toivon näkökulmaa sekä luottamusta tulevaisuuteen.

Teemme sen tukemalla ja tekemällä viestintää, joka pyrkii strategian mukaisesti edistämään katsomus- ja uskontodialogia, kristillistä todistusta, lähetystä, ekumeniaa ja positiivista uskonnonvapautta kirkossa ja yhteiskunnassa sekä yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon toteutumista kirkossa.

Kirkkohallitus siirtyi kriisiviestintämoodiin Venäjän hyökättyä Ukrainaan. KV tuotti Ukrainaan liittyen monikanavaisesti yhteisiä sisältöjä, rukouksia sekä tietoa kirkon toimista ja lahjoitusmahdollisuuksista järjestöjen kautta. Radioon tuotettiin kriisihartauksia ja televisioon 206 000 katsojaa kerännyt uskontojen yhteinen rauhanrukous-jumalanpalvelus Ukrainan puolesta.

Ukrainasta Suomeen paenneille julkaistiin suppea ukrainankielinen erillissivusto, josta saa lisätietoja Suomen evankelis-luterilaisesta kirkosta.

Heinäkuussa kirkko osallistui Porin SuomiAreenaan pääteemoinaan nuorten hyvinvointi, diakonian juhluvuosi sekä seurakuntavaalit. Ylen Hyvin Sanottu -hankkeen syksyiseen keskustelufestivaaliin Hämeenlinnassa osallistuttiin diakonian juhluvuoden teemakärjillä. Nk. pop up -keskustelujen teemat olivat Mistä vielä voisın luopua maailman, toisten ihmisten ja itseni vuoksi? sekä Kuolema tuli osaksi arkea.

Seurakuntavaalivuoden takia toteutettiin myös yhteisosallistuminen Helsingin Kirjamessuille Helsingin, Vantaan ja Espoon seurakuntayhtymien kanssa. Yhteistyössä olivat mukana myös KCSA:n, Kirkkopalvelut sekä Lasten ja Nuorten Keskus. Kymmenkunta lavaohjelmaa sisälsi monipuolisia kirjallisuuteen, yhteiskuntaan, uskoon ja uskontojen vuoropuheluun liittyviä keskusteluja ja live-podcasteja. Osaston toiminnallinen elementti "Toiveiden puu" keräsi toistatuhatta toivetta ja rukousta osallistujilta.

Someen ja seurakuntien käyttöön tarkoitettu kirkkopyhistä kertova videosarja täydennettiin videoilla kynttilänpäivästä, tuhkakeskiviikosta, Marian päivästä, juhannuspäivästä, tapaninpäivästä sekä loppiaisesta. Eri kanavissa nostettiin mm. diakonian juhla-

vuotta, kirkon perheneuvontaa sekä Hiilineutraali kirkko -strategiaa. Seurakuntia innostettiin mukaan ympäristödiplomiin mm. Toiminnallisen osaston kanssa yhteistyössä tuotetulla yhdeksän webinaarin sarjalla. KV oli mukana myös Kirkon ympäristöpäivien toteutuksessa ja suunnittelussa.

Tuhkakeskiviikosta pääsiäislauantaihin kestäneen Ekopaaston teemana olivat monenlaiset metsäsuhteet ja metsän kutsu. Kampanja tavoitti some-kanavissa yli 415 000 henkilöä tarjoten kokemuksellisuutta ja hiljentymistä sekä käytännön osallistumisvinkkejä, jotka tuotti Lahden seurakuntayhtymä. Muita kampanjakumppaneita olivat Hiljaisuuden ystävät, Martat, Marthaförbundet, Suomen luonnonsuojeluliitto, Suomen Partiolaiset, Suomen ympäristökeskus, Tapio ja Finska Missionsällskapet.

Tavoitteiden toteutuminen

KV:n perustyö on toiminut hyvin, ja lukuisat kehittämistavoitteet saavutettiin. Viestinnän eri prosesseja kehitettiin niin Kirkkohallituksen sisällä kuin muiden kirkon viestintätoimijoiden kanssa viestinnän vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi. Kehittämistä tulee edelleen aktiivisesti jatkaa, ja vaikuttavuuden mittareita tulee kehittää.

Korona on muuttanut viestinnän toimintatapoja pysyvästi. Etä- ja hybridiratkaisujen myötä monet viestinnälliset tilanteet tehostuvat, mutta ne vaativat myös uudenlaista osaamista koko organisaatiolta.

KV:n prosessien ja tehtäväkuvien kehittämisen myötä henkilöstömäärää on ollut viime vuosina mahdollista vähentää mm. eläköitymisten myötä. Mm. seurakuntavaaliin liittyvissä kehitysprojekteissa korostui kuitenkin, että isot kehittämishankkeet vaativat riittävät lisäresurssit. Muutoin vaarana on työntekijöiden uupuminen työtaakan alle. KV:n henkilöstön jaksamiseen ja hyvinvointiin tulee edelleen kiinnittää erityistä huomiota.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Toimintakate vuodelta 2022 jäi ylijäämäiseksi. Eniten säästöä syntyi palvelunostoista. Pääasiassa henkilöstövaihdosten aiheuttamien resurssivajeiden vuoksi säästöä syntyi myös henkilöstökuluista.

Kirkon viestintä sekä Helsingin, Espoon ja Vantaan seurakuntayhtymät olivat mukana Helsingin kirjamesseilla lokakuussa. Yhteisosaston suosittuun Toivon puuhun kävijät saivat jättää oman toiveensa tai rukouksensa. Kuvaaja: Anna Patronen.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Kirkon viestintä yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	105 808	72 000		114 972	-42 972	-159,7	8,7 %
Maksutuotot	11 032			26 322	-26 322	0,0	
Tuet ja avustukset				6 400	-6 400	0,0	
Muut toimintatuotot	94 776	72 000		80 090	-8 090	-111,2	-15,5 %
Sisäiset tuotot				2 160	-2 160	0,0	
Toimintakulut	-2 365 480	-2 790 842	-85 100	-2 564 406	-311 536	-89,2	8,4 %
Henkilöstökulut	-1 912 697	-1 979 752	-35 100	-1 949 367	-65 485	-96,7	1,9 %
Palkat ja palkkiot	-1 470 274	-1 512 584		-1 509 869	-2 716	-99,8	2,7 %
Henkilösivukulut	-449 392	-453 026		-453 516	490	-100,1	0,9 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	6 968	-14 142	-35 100	14 017	-63 259	28,5	101,2 %
Palvelujen ostot	-375 832	-706 000		-517 355	-188 645	-73,3	37,7 %
Palvelun ostot - sisäiset		-12 000		-680	-11 320	-5,7	
Vuokratulot	-796	-4 000		-955	-3 045	-23,9	20,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-35 312	-38 500		-28 799	-9 701	-74,8	-18,4 %

KIRKKOHALLITUS†

Annetut avustukset	-40 000	-47 950		-47 500	-450	-99,1	18,8 %
Muut toimintakulut	-843	-2 640	-50 000	-19 750	-32 890	-37,5	
TOIMINTAKATE	-2 259 672	-2 718 842	-85 100	-2 449 434	-354 508	-87,4	8,4 %

Hallintopalvelut	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	11 032			31 895	-31 895	0,0	189,1 %
Maksutuotot	11 032			26 322	-26 322	0,0	138,6 %
Muut toimintatuotot				3 413	-3 413	0,0	
Sisäiset tuotot				2 160	-2 160	0,0	
Toimintakulut	-279 128	-275 150		-246 045	-29 105	-89,4	-11,9 %
Henkilöstökulut	-180 811	-129 860		-122 419	-7 441	-94,3	-32,3 %
Palkat ja palkkiot	-143 367	-100 469		-96 757	-3 712	-96,3	-32,5 %
Henkilösivukulut	-40 484	-29 391		-28 038	-1 353	-95,4	-30,7 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 040			2 376	-2 376	0,0	-21,9 %
Palvelujen ostot	-56 490	-73 250		-72 695	-555	-99,2	28,7 %
Palvelun ostot - sisäiset		-12 000			-12 000		
Vuokratkulut		-4 000		-955	-3 045	-23,9	
Aineet ja tarvikkeet	-1 396	-6 000		-2 126	-3 874	-35,4	52,3 %
Annetut avustukset	-40 000	-47 500		-47 500	0	-100,0	18,8 %
Muut toimintakulut	-430	-2 540		-350	-2 190	-13,8	-18,6 %
TOIMINTAKATE	-268 095	-275 150		-214 149	-61 001	-77,8	-20,1 %

Viestintäpalvelut	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot				4 000	-4 000	0,0	
Muut toimintatuotot				4 000	-4 000	0,0	
Toimintakulut	-550 878	-682 920	-20 000	-689 166	-13 754	-98,0	25,1 %
Henkilöstökulut	-476 324	-510 055		-518 869	8 814	-101,7	8,9 %
Palkat ja palkkiot	-365 073	-388 542		-403 230	14 688	-103,8	10,5 %
Henkilösivukulut	-111 250	-116 563		-119 344	2 781	-102,4	7,3 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-4 950		3 704	-8 654	74,8	
Palvelujen ostot	-62 444	-170 375		-150 638	-19 737	-88,4	141,2 %
Palvelun ostot - sisäiset				-40	40	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-11 737	-2 000		-2 011	11	-100,6	-82,9 %
Annetut avustukset		-450			-450		
Muut toimintakulut	-373	-40	-20 000	-17 608	-2 432	-87,9	
TOIMINTAKATE	-550 878	-682 920	-20 000	-685 166	-17 754	-97,5	24,4 %

KIRKKOHALLITUS†

Ohjelmatuotannot	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	94 776	72 000		79 077	-7 077	-109,8	-16,6 %
Tuet ja avustukset				6 400	-6 400	0,0	
Muut toimintatuotot	94 776	72 000		72 677	-677	-100,9	-23,3 %
Toimintakulut	-797 492	-847 708	-20 000	-769 821	-97 887	-88,7	-3,5 %
Henkilöstökulut	-745 491	-753 813		-724 168	-29 645	-96,1	-2,9 %
Palkat ja palkkiot	-570 741	-577 681		-558 477	-19 204	-96,7	-2,1 %
Henkilösivukulut	-178 105	-173 304		-170 380	-2 924	-98,3	-4,3 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 354	-2 828		4 689	-7 517	165,8	39,8 %
Palvelujen ostot	-50 542	-90 375		-42 542	-47 834	-47,1	-15,8 %
Palvelun ostot - sisäiset				-640	640	0,0	
Vuokratkulut	-796						-100,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-643	-3 500		-699	-2 801	-20,0	8,8 %
Muut toimintakulut	-20	-20	-20 000	-1 772	-18 248	-8,8	
TOIMINTAKATE	-702 716	-775 708	-20 000	-690 744	-104 964	-86,8	-1,7 %

Kehitys ja verkko	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-717 408	-955 064	-10 000	-785 402	-179 662	-81,4	9,5 %
Henkilöstökulut	-510 071	-586 024		-536 740	-49 284	-91,6	5,2 %
Palkat ja palkkiot	-391 092	-445 892		-414 970	-30 922	-93,1	6,1 %
Henkilösivukulut	-119 552	-133 768		-125 018	-8 750	-93,5	4,6 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	574	-6 364		3 248	-9 612	51,0	
Palvelujen ostot	-185 782	-342 000		-224 679	-117 321	-65,7	20,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-21 535	-27 000		-23 962	-3 038	-88,7	11,3 %
Muut toimintakulut	-20	-40	-10 000	-20	-10 020	-0,2	0,0 %
TOIMINTAKATE	-717 408	-955 064	-10 000	-785 402	-179 662	-81,4	9,5 %

Seurakuntavaalit	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-20 574	-30 000	-35 100	-73 972	8 872	-113,6	259,5 %
Henkilöstökulut			-35 100	-47 170	12 070	-134,4	
Palkat ja palkkiot				-36 434	36 434	0,0	
Henkilösivukulut				-10 736	10 736	0,0	
Henkilöstökulujen oikaisuerät			-35 100		-35 100		
Palvelujen ostot	-20 574	-30 000		-26 802	-3 198	-89,3	30,3 %
TOIMINTAKATE	-20 574	-30 000	-35 100	-73 972	8 872	-113,6	259,5 %

1.9.6.1.8 Kirkon tutkimus ja koulutus

Johdanto

Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikkö aloitti toimintansa vuoden 2022 alusta. Sen tehtävänä on kirkon, uskonnollisen elämän ja yhteiskunnan muutosten tutkimus sekä kirkon henkilöstökoulutus, koulutuksen koordinointi ja koulutuspoliittinen vaikuttaminen. Tutkimus tuottaa tietoa kirkon kehittämisen tueksi organisaation eri tasoille sekä tuottaa yhteiskunnalle tietoa kirkosta. Tutkimus myöntää apurahoja kirkon ja seurakuntien päätöksenteolle ja toiminnan kehittämiseksi tarpeelliselle tutkimukselle.

Koulutus toteuttaa kirkon työntekijöiden henkilöstökoulusta, jonka pääpaino on pastoraalitutkinnossa ja erityiskoulutuksissa. Henkilöstökoulutuksen koordinaatio toteutuu verkostomaisessa yhteistyössä kirkon töihin kouluttavien laitosten, kirkollisten palvelujärjestöjen sekä muiden koulutuspalvelujen tuottajien kanssa. Kirkkohallituksen koulutuspoliittista vaikuttamistoimintaa tehdään yhteistyössä Kirkon työmarkkinalaitoksen ja Kirkkohallituksen muiden osastojen kanssa.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 8,7; 2021: 9,7; 2022: 20,3

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Uuden yksikön toiminnan aloittaminen vuoden 2022 alussa merkitsi tehtävien uudelleenjärjestelyä. Yksikön vs. johtajana aloitti vuoden alussa Veli-Matti Salminen, ja elokuussa tehtävää palasi hoitamaan Hanna Salomäki. Koulutuskeskuksen johtajan tehtävä muutettiin koulutuspäällikön tehtäväksi, jossa vuoden alusta aloitti Ulla Tuovinen. Keskusten yhdistäminen edellytti yhteisen toimintakulttuurin rakentamista. Uuden yksikön sisäinen vuorovaikutus on vahvistunut ja sille on luotu rakenteita (mm. teemotetut/profiloidut työntekijäkokoukset, viestinnän kehittäminen), lisäksi on perehdytty yksikön työalueiden sisältöihin ja toimintaprosesseihin (tutkimus, koordinaatio, koulutuspoliittinen vaikuttaminen). Yksikköön tehtiin useita rekrytointeja: valittiin musiikin ja moniammatillisen jumalanpalveluselämän kouluttaja, jumalanpalveluselämän ja spiritualiteetin kouluttaja, tilastoasiantuntija sekä ja julkaisukoordinaattori-

Kirkon yhteiskunnalliseen rooliin liittyvä tutkimushanke

Vuoden 2022 päätutkimushankkeen ”Kirkko yhteiskunnassa” tavoitteena on analysoida kirkon rooliin ja sen muutokseen sekä uskonnonvapauteen liittyviä teemoja. Tutkimuksen käsikirjoitusta valmisteltiin ja toteutettiin uskonnonvapauteen liittyvä kysely. Uskonnonvapauden 100-vuotisjuhlan merkeissä yksikkö aloitti Kirkko ja tutkimus

-blogissa tematiikkaan liittyvien postausten sarjan. Yksikkö osallistui kansainväliseen tutkimushankkeeseen Complexity and Beyond in Studies of Religiosity in Nordic Countries, jossa tavoitteena on kehittää aiempaa täsmällisempi ja monitahoisempi kuva uskonnon asemasta Pohjoismaissa. Hankkeessa järjestettiin 2022 kaksi kansainvälistä seminaaria ja tekeillä on artikkelikokoelma.

Pitkittäistutkimushankkeiden edistäminen

Tutkimuskeskus kokoaa pitkittäistutkimuksen avulla jatkuvasti täydentyvää tietovarantoa useista teemoista. Vuoden aikana valmistui nelivuotiskertomuksen havaintoihin syventyvän tutkimushankkeen julkaisu Suomalainen spiritualiteetti 2020-luvun Suomessa, joka analysoi uskonnollisuuden keskeisiä muutoksia. Barometrijulkaisu Muuttuva ja muuttava diakonia. Diakoniabarometri 2022 käsitteli ajankohtaisia diakonian kysymyksiä. Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa toteutettavassa pitkittäistutkimushankkeessa koottiin tietoa eri puolella Suomea sijaitsevista seurakunnista. Hankkeen ensimmäinen raportti julkaistiin vuonna 2022. Kasvu kirkon työntekijäksi -tutkimushankekokonaisuudessa tutkimus osallistui Itä-Suomen yliopiston vetämän Maisterista papiksi -hankkeen työskentelyyn. Uskonnot Suomessa -hankkeessa on koottuna nyt yli 1100 Suomessa toimivan uskonnollisen yhteisön tiedot.

Ajankohtaisiin yhteisiin hankkeisiin osallistuminen

Tutkimus on tiiviisti mukana Kirkkohallituksen yhteisissä hankkeissa. Siunauksen signaalit -tulevaisuusselonteossa asiantuntijat tuottivat sisältöjä ja tilastovisualisointeja. Yksikkö osallistui kirkon Millenniaalien kirkko -kärkihankkeeseen, jossa pureuduttiin kyseisen ikäryhmän ajatteluun ja kirkkosuhteeseen. Tutkimus valmistui vuoden 2022 aikana ja se julkaistiin alkuvuonna 2023. Yksikön johtaja oli mukana tiedolla johtamisen hankkeessa ja Kirkkohallituksen tilannekuvatiimissä. Seurakuntavaaleissa tutkimuksella oli vastuuta suunnittelu-, viestintä-, tulospalvelu- ja analyysitehtävissä. Ajankohtaisisten kyselyiden sarjaa jatkoi Ukraina-kysely, jossa selvitettiin seurakuntien toimintaa ukrainalaisten pakolaisten parissa.

Kirkon henkilöstökoulutuksen selvitys, vaikuttavuuden arviointi ja toimintalinjausten laadinta

Toimintalinjausten pohjaksi koottiin tietoa koulutusten asiakkuuksista, kustannuksista, koulutusten toteumasta ja vaikuttavuudesta. Selvityksen ja sen pohjalta laadittavien toimintalinjausten tavoitteena on, että kirkon henkilöstökoulutus vastaa seurakuntien osaamistarpeisiin ja henkilöstön osaamisen kehittämiseen, ja että koulutuksiin osallistuminen on taloudellisesti mahdollista.

Kirkon tutkimuksen ja koulutuksen koulutusfunktion johtamistehtävän kehittäminen, selkiyttäminen ja vahvistaminen Kirkkohallituksessa

Tutkimus ja koulutusyksikön toiminnan käynnistymisen sekä toiminnallisen osaston uudelleen organisoitumisen seurauksena kirkon henkilöstökoulutusta, sen koordinoimista ja johtamista selkeytettiin. Lisäksi koulutuspoliittisen vaikuttamistoiminnan painopisteitä, tavoitteita, koordinaatiota, tehtäväjakoja sekä käytettävissä olevia resursseja jäsennettiin uudelleen kirkkohallituksessa. Tavoitteena on ollut sisäisen yhteistyön ja toiminnan vaikuttavuuden parantuminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Tehtävien ja prosessien selkiyttäminen organisaatiomuutoksessa

Arvio: Toteutui hyvin. Yksikkö on määritellyt perustoimintojen mallia tutkimuksen ja koulutuksen kesken (mm. vastuut, kokoustoiminta, päätöksentekoketjut, viestinnän muodot) sekä yksikön roolia suhteessa muuhun Kirkkohallitukseen ja sen tehtäviin (mm. toiminnallinen osasto/koulutus). Työntekijöiden ja yksikön tehtäväalueiden parempi tunteminen on kehittänyt ja vahvistanut luontevaa yhteistyötä. Yksikön johtajan ja koulutuspäällikön tehtävänjako on koettu selkeänä. Vuonna 2022 yhteistyötä oli eniten datan keräämisessä ja analysoinnissa.

Osallistumme aktiivisesti yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vahvistamme vaikuttamistoimintaamme

Arvio: Toteutui hyvin. Aktiivisella tutkimusviestinnällä yksikkö on nostanut uskontoon ja kirkkoon liittyviä teemoja julkiseen keskusteluun. Yksikön näkyvyys lisääntyi edellisvuotisesta. Haastatteluiden määrä lisääntyi: tutkimuksen asiantuntijat antoivat lähes 90 haastattelua. Tutkijat ja johtaja pitivät 74 esitelmää ja muuta puheenvuoroa. Tieteellisiä artikkeleita valmistui kymmenen ja yleistajuisia neljä. Tämän lisäksi julkaistiin 27 blogia ja 19 muuta tekstiä sekä toimitettiin kolme kirjaa. Refereelausuntoja annettiin 12. Tutkimuksen työntekijät olivat mukana lähes neljässäkymmenessä työryhmässä (kirkolliset, akateemiset ja yhteiskunnalliset). Sosiaalisen median seuraajamäärät lisääntyivät edellisvuotisesta (Facebook +44 %, Twitter +41 ja Instagram +27 %)

Tuemme seurakuntien työtä kehittämällä tiedon visualisointia ja yhtenäistämistä (tutkimus)

Arvio: Toteutui osittain. Tutkimus on ollut tiiviisti mukana kirkon tiedolla johtamisen hankkeissa, joissa käsitellään ja kehitetään sekä paikallistason että kokonaiskirkon prosesseja tutkitun tiedon hyödyntämiseksi kirkon päätöksenteossa. Koulutuksen ja

tutkimuksen yhteistyönä on kehitetty tilastotietojen hyödyntämistä ja niiden visualisointeja (mm. Johtamisen peili). Tutkimus oli tiiviisti mukana mm. seurakuntavaalien viestinnässä. Nelivuotiskertomukseen suunniteltiin hiippakuntia koskevaa lisävisualisointia.

Systemaattisen tiedon kerääminen pitkittäistutkimusten avulla ja tiedon monipuolistaminen

Arvio: Toteutui osittain. Eri alojen barometriaineistoissa on koottu aikasarjaa keskeisistä sisällöistä. Yhdessä nelivuotiskertomukseen liittyvien aineistojen kanssa on voitu luoda monipuolista kuvaa keskeisiltä toiminnan kentiltä. Diakonia-ammattikorkeakoulun kanssa toteutetussa pitkittäistutkimuksessa vahvistettiin alueellisen tiedon keruuta ja laadullisen aineiston saantia.

Koulutuksen koordinaation järjestäminen

Arvio: Toteutui osittain. Kirkkohallituksessa koulutuksen koordinaatiota jäsennettiin päivittämällä tehtävää ja toimintaperiaatetta kuvaavia dokumentteja. Samalla päivitettiin yhteiset toimintarakenteet.

Sähköinen oppimisympäristö Peda.net otettiin laajasti käyttöön Kirkon keskusrahaston toiminnassa. Kirkkohallituksen järjestämän koulutustoiminnan kehittäminen ja uudistaminen on aloitettu moduulirakenteisten erityiskoulutusten uudistamisella yhteistyössä Kirkkohallituksen eri osastojen kanssa.

Koulutuspoliittinen vaikuttamistoiminnan järjestäminen

Arvio: Toteutui hyvin. Tutkimus ja koulutus -yksikkö johtaa Kirkkohallituksen toteuttamaa koulutuspoliittista vaikuttamistoimintaa. Vuonna 2022 aloitti asiantuntijaverkosto Osaamisen ennakkoinnin ja koulutuspolitiikan yhteistyöverkosto (OKY), jota koordinoi Tutkimus ja koulutus. Verkoston asiantuntijat edustavat Kirkkohallituksen eri osastoja ja yksiköitä. Tämä selkeytti yksikön roolia ja tehtävää koulutuspoliittisen vaikuttamistoiminnan johtajana Kirkkohallituksessa. Kirkon henkilöstön osaamisen ennakkointia sekä koulutuspoliittista vaikuttamista toteutetaan seuraavilla sektoreilla: varhaiskasvatus, esi- ja perusopetus, lukiokoulutus, toisen asteen ammatillinen koulutus, vapaan sivistystyön koulutus sekä korkeakoulukoulutus. Lisäksi verkosto seuraa ja koordinoi katsomuskasvatuksen ja uskonnonopetuksen vaikuttamiseen liittyvää vaikuttamista.

OKY on laatinut yhteiset koulutuspoliittisen vaikuttamistoiminnan painopisteet ja tavoitteet kuluvalle KKH:n strategiakaudelle. OKY on arvioinut ja selkeyttämässä myös

koulutuspoliittisen vaikuttamisen prosesseja, esimerkiksi luotiin KKH:n yhteinen koulutuspoliittisten lausuntojen prosessimalli. Vaikuttamistoiminnan pitkäkestoisten painopisteiden arvioiminen ja päivittäminen on käynnissä.

Tulevaisuuden näkymät

Yhteiskunnassa jatkuvan oppimisen, tiedon ja tiedolla johtamisen rooli on korostunut. Kirkkohallituksen taloustilanteen vuoksi tutkimuksen apurahoihin jouduttiin tekemään merkittävä leikkaus, jonka vuoksi kyettiin tukemaan selvästi aiempaa pienempää määrää (10) tutkimushankkeita (22 hanketta v. 2021). Kehityksen myötä kirkkoa koskevan tutkimustiedon kokoaminen on entistä enemmän kirkon oman tutkimustoiminnan varassa. Tutkimuskeskuksessa kerätty tietovaranto on Suomessa ainutlaatuinen eikä sitä ole saatavissa muualta. Tiedonkeruun turvaaminen jatkossakin edellyttää aktiivisia toimia.

Kirkon henkilöstökoulutuksessa ja koulutuksen verkostoissa on havaittu kirkon työntekijöiden ja opiskelijoiden kirkollisen taustan ja tietämyksen oheneminen. Koulutuskeskelyissä on todettu kirkon oman henkilöstökoulutuksen positiivinen vaikutus työmotivaatioon, työhön sitoutumiseen, identiteettiin kirkon työssä ja kokemukseen kirkon merkityksellisyydestä. Hengellisen elämän tukeminen kuuluu kirkon vastuulle, ja tämä toteutuu omassa henkilöstökoulutuksessa. Jotta kirkko jatkossakin voi toteuttaa ydintehtäväänsä, korostuu tulevaisuudessa niin opiskelijoiden kuin jo kirkon työssä toimivien ammatillisen identiteetin ja hengellisen elämän tukeminen. Henkilöstökoulutuksen on kyettävä myös tarjoamaan tukea jatkuvalle oppimiselle.

Henkilöstökoulutuksen opiskelija-aines on polarisoitunutta: osalla osaaminen on vahvaa, osalla perusasioiden haltuunotto on vielä kesken. Lisäksi osallistujissa on aiempaa enemmän monenlaisia oppijoita.

Hiippakunnat ja Kirkkohallitus ovat arvioineet työvoiman saatavuuden edelleen vaikeutuneen, mikä lisää myös nykyisen henkilöstön kuormittuneisuutta. Kirkon tehtävien veto- ja pitovoima on heikentynyt oleellisesti. Kirkon tehtäviin opiskelevien ja kirkon työhön rekrytointiin on pikaisesti kiinnitettävä huomiota kokonaiskirkon tasolla yhteistyössä kouluttavien laitosten, hiippakuntien, seurakuntien ja Kirkon työmarkkinalaitoksen kanssa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Koulutuksen osalta talouden tulokertymä jäi vajaaksi. Syynä tähän oli tammikuussa 2022 tapahtunut vesivahinko, jonka vuoksi koulutukset siirrettiin verkkoympäristöön

tammi-maaliskuun ajaksi. Tämä vaikutti majoitustulojen kertymään, joka jäi suunniteltua pienemmäksi. Tuottojen toteuma oli 79,6 %, kulujen 92,3 % ja toimintakate 102,9 %. Tutkimuksen palkkakuluissa näkyy menehtyneen työntekijän palkkakulut, jonka vuoksi henkilöstökuluissa on ylijäämää. Tuottojen toteuma oli 134,0 %, kulujen 87,8 % ja toimintakate 87,1 %.

Tutkimus ja koulutus matkalla Suomenlinnaan yksikön avajaisten jälkeen toukokuussa 2022. Kuvaaja: Veli-Matti Salminen.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Tilinpäätöksen 2022 ja tilinpäätöksen 2021 vertailua ei tehdä, koska Kirkon tutkimuskeskus omana erillisyyksikkönä päätti toimintansa ja tilalle muodostettiin Kirkon tutkimus ja koulutus -erillisyyksikkö. Uusi erillisyyksikkö muodostui Kirkon tutkimuskeskuksen ja Kirkon koulutuskeskuksen yhdistymisestä. Organisaatiomuutos toteutettiin vuoden 2022 alussa.

Kirkon tutkimus ja koulutus yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	60 530	723 000		583 826	139 174	-80,8	
Myyntituotot	4 937	15 000		6 699	8 301	-44,7	
Maksutuotot		694 000		529 782	164 218	-76,3	
Vuokratuotot		14 000		9 847	4 153	-70,3	
Muut toimintatuotot	53 513			13 924	-13 924	0,0	
Sisäiset tuotot	2 080			23 574	-23 574	0,0	

KIRKKOHALLITUS†

Toimintakulut	-1 045 414	-2 546 799	-2 304 776	-242 023	-90,5
Henkilöstökulut	-696 925	-1 710 499	-1 636 543	-73 956	-95,7
Palkat ja palkkiot	-534 690	-1 305 100	-1 262 692	-42 408	-96,8
Henkilösivukulut	-162 235	-391 610	-375 282	-16 328	-95,8
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-13 789	1 431	-15 220	10,4
Palvelujen ostot	-71 841	-552 200	-411 226	-140 974	-74,5
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110		-588	588	0,0
Vuokratulot	-47 296	-19 200	-21 177	1 977	-110,3
Aineet ja tarvikkeet	-3 144	-32 500	-18 019	-14 481	-55,4
Annetut avustukset	-224 891	-230 000	-214 674	-15 326	-93,3
Muut toimintakulut	-207	-2 400	-2 549	149	-106,2
TOIMINTAKATE	-984 884	-1 823 799	-1 720 950	-102 849	-94,4

Tutkimuskeskus	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	60 530	15 000		20 106	-5 106	-134,0	
Myyntituotot	4 937	15 000		6 699	8 301	-44,7	
Maksutuotot				7	-7	0,0	
Muut toimintatuotot	53 513			13 400	-13 400	0,0	
Sisäiset tuotot	2 080						
Toimintakulut	-1 045 259	-996 281		-874 397	-121 884	-87,8	
Henkilöstökulut	-696 925	-682 681		-580 835	-101 846	-85,1	
Palkat ja palkkiot	-534 690	-519 700		-448 793	-70 907	-86,4	
Henkilösivukulut	-162 235	-155 910		-132 649	-23 261	-85,1	
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-7 071		607	-7 678	8,6	
Palvelujen ostot	-71 686	-75 200		-67 101	-8 099	-89,2	
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110						
Vuokratulot	-47 296	-7 200		-10 186	2 986	-141,5	
Aineet ja tarvikkeet	-3 144	-1 000		-1 184	184	-118,4	
Annetut avustukset	-224 891	-230 000		-214 674	-15 326	-93,3	
Muut toimintakulut	-207	-200		-418	218	-208,8	
TOIMINTAKATE	-984 729	-981 281		-854 291	-126 990	-87,1	

Koulutus	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot		708 000		563 720	144 280	-79,6	
Maksutuotot		694 000		529 775	164 225	-76,3	
Vuokratuotot		14 000		9 847	4 153	-70,3	
Muut toimintatuotot				524	-524	0,0	
Sisäiset tuotot				23 574	-23 574	0,0	
Toimintakulut	-155	-1 550 518		-1 430 379	-120 139	-92,3	
Henkilöstökulut		-1 027 818		-1 055 708	27 890	-102,7	
Palkat ja palkkiot		-785 400		-813 898	28 498	-103,6	
Henkilösivukulut		-235 700		-242 634	6 934	-102,9	

Henkilöstökulujen oikaisuerät	-6 718	824	-7 542	12,3
Palvelujen ostot	-155 -477 000	-344 125	-132 875	-72,1
Palvelun ostot - sisäiset		-588	588	0,0
Vuokrakulut	-12 000	-10 992	-1 008	-91,6
Aineet ja tarvikkeet	-31 500	-16 835	-14 665	-53,4
Muut toimintakulut	-2 200	-2 132	-68	-96,9
TOIMINTAKATE	-155 -842 518	-866 660	24 142	-102,9

1.9.6.1.9 Kyrkans central för det svenska arbetet

Inledning

Verksamhetsidé

Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA) är en specialenhet vid Kyrkostyrelsen och ansvarar för helhetskyrkans svenska verksamhet. KCSA arbetar på ett sätt som beaktar det unika för den finlandssvenska kulturen och är relevant för det finlands-svenska kyrkliga fältet. KCSA består av enheterna för Kyrkans verksamhet och Kommunikation och har ett nära samarbete med Kyrkostyrelsens övriga avdelningar (främst då Kyrkans kommunikation och Verksamhetsavdelningen), Borgå stift och dess församlingar.

Uppgifter

Enheten för kyrkans verksamhet arbetar med frågor som berör småbarnspedagogik, undervisning, kristen fostran, själavård, konfirmandarbete, kultur, vuxenarbete och samhälle. Inom enheten finns även två prästtjänster för arbetet bland döva och personer med kognitiv funktionsnedsättning. Enheten arrangerar årligen Ungdomens kyrkodagar (UK), Forum för kyrkans fostran och ansvarar för och koordinerar Samtalstjänsten.

Enheten för kommunikation betjänar finlandssvenska medier med ändamålsenlig information, upprätthåller kyrkans svenska webbtjänster och sociala mediekkanaler och koordinerar och producerar andakter och gudstjänster i radio och tv i samarbete med Svenska YLE.

Till den svenska centralens uppdrag hör att följa med, beakta och informera om ny lagstiftning och utveckling som berör kyrkans verksamhet och skapa material och

verktyg som stöder församlingarna i deras arbete. Den samlar också församlingarnas anställda till forum och bidrar med sakkunskap till kyrkans svenska personalutbildning. Dessutom står den i växelverkan med de nordiska systerkyrkorna och samarbetar aktivt med samhällseliga aktörer, i synnerhet inom Svenskfinland.

Antal årsverken 2020-2022

Under år 2022 hade KCSA 17 anställda och antalet årsverken var 15,1. Av tabellen nedan framgår utvecklingen gällande antalet årsverken åren 2020-2022.

2020: 16,6; 2021: 16,7; 2022: 15,0

Verksamhetsberättelse 2022

KCSA har under 2022 i enlighet med Kyrkostyrelsens strategi förverkligat och koordinerat en aktuell, öppen och dialoginriktad kommunikation och stött församlingarnas arbete med beaktande av på forskning baserad kunskap och erhållen respons. Vi har dessutom hjälpt församlingarna att finna mångsidiga sätt att arbeta och kommunicera så att människor kan leva som kristna på ett för dem betydelsefullt sätt. I vårt arbete betonar vi under året hoppets dimension och tillförsikt inför framtiden i den nya situationen efter Corona-pandemin.

Som ett led i de Tuta-förhandlingar som genomfördes inom Kyrkostyrelsen valde KCSA att inte besätta 1,5 tjänst som blev lediga 1.1 2022. En del av de arbetsuppgifter dessa tjänsteinnehavare ansvarade för övertogs av andra anställda medan andra som t.ex. vuxenarbetet och arbetet på sociala medier minskade.

Utöver den regelbundna verksamheten – att i samarbete med Yle tillhandahålla svenska andakts- och gudstjänstprogram i radio och TV och ge ut material för och utbildna och inspirera församlingarnas anställda i deras arbete inom småbarnspedagogik, fostran, skolsamverkan, konfirmandarbete, ungdomsarbete, själavård, omsorg och kultur – satsade KCSA under 2022 på följande centrala uppgiftsområden:

KCSA förverkligade och koordinerade en aktuell, öppen och dialoginriktad kommunikation genom olika typer av utvecklingsprojekt och samlingar för dem som arbetade med kommunikation i församlingarna.

Särskild vikt fästes vid att analysera och dra nytta av de digitala landvinningar som gjordes under Corona-pandemin, t.ex. den möjlighet virtuella möten och webinarier gav att regelbundet hålla kontakt med och inspirera och uppmuntra församlingsanställda.

Avsikten var även att granska möjligheten till och behoven av att fortsättningsvis strömma en del gudstjänster och andra aktiviteter för att öka kontaktytorna mellan församlingarna och deras medlemmar. Den här målsättningen uppfylldes inte p.g.a. en mindre personalresurs som tvingade KCSA att prioritera de löpande uppgifterna.

Eftersom Svenska YLE inte beviljade medel för ändamålet förverkligades inte heller målsättningen att utveckla radiogudstjänsterna så att de fungerar innehållsligt och kommunikativt bättre i dagens medielandskap.

Under året gjordes en analys och konsekvensbedömning av arbetet på sociala medier och fokus lades företrädesvis på satsningar som relaterade till kyrkoåret. KCSA informerade om och bidrog tillsammans med Kyrkans kommunikation och Kyrktjänst (Kirkkopalvelut) till att de svenska församlingarna hade relevant material för församlingsvalet hösten 2022. Två bilagor om församlingsvalet publicerades i Kyrkpressen.

Genom deltagande i evenemang som t.ex. Bokmässan och Stafettkarnevalen mötte vi barn, unga och vuxna med kyrkans grundbudskap. Under Stafettkarnevalen besöktes vårt tält av ca 2400 barn och unga och under bokmässan mötte vi ca 5000 tusen personer i vår monter och bjöd på ca 4000 koppar kaffe och ca 400 koppar te. Vi ansvarade även för sju boksamtal på de finlandssvenska scenerna.

Vi uppmuntrade och inspirerade församlingsanställda till personliga möten med församlingsmedlemmar i olika åldrar. Det här skedde bl.a. genom Stigen-projektet. Ett tiotal webinarier ordnades, bl.a. kring tematiken ungdomars välmående och tillgänglighet. Fem webinarier riktades till religionslärare och en webinariserie om kristen meditation inleddes under året och fortsätter 2023. Det har visat sig vara rätt svårt att få deltagare till en del webinarier och marknadsföring och behovet av dem bör ses över.

KCSA stödde under året församlingarnas arbete med beaktande av på forskning baserad kunskap och erhållen respons.

Vi följde med aktuell forskning, analyserade strömningar i tiden och använde oss av den statistik som Kyrkostyrelsen samlar in för att utveckla både vårt eget och församlingarnas arbete inom olika områden. Vi informerade om och aktualiserade för församlingsarbetet relevant forskning genom Teams-möten och Kyrklig tidningstjänst.

Som sakkunniga medverkade vi i Borgå stifts personalutbildning och erbjöd också utbildningsdagar i aktuella frågor och konsultering för kyrkans anställda. Under året medverkade KCSA:s anställda i en pastoralkurs i fostran, fyra Stigen workshops och en kurs om barn och sorg.

Stigen-projektet och arbetet med spetsprojektet Millennialernas kyrka fortgick planenligt under året. Utbildning om Stigen hölls i 4 prosterier och sammanlagt 13 församlingar var representerade. Millennialerna i kyrkan uppmärksammades vid Stigen workshoparna, biskopens webinarium och en workshop med Vasa svenska församling.

Vi uppmuntrade församlingarna att finna fungerande samarbeten med centrala aktörer inom samhällets småbarnspedagogik och i kontakten till skolor och läroinrättningar. Broschyren Fyra steg till ett samarbetsavtal publicerades. Vi stödde och uppmanade församlingarna att ingå samarbetsavtal med skolorna gällande skolsamverkan och arrangerade tillsammans med Centret för livslångt lärande vid Åbo Akademi Religionspedagogiska dagar och retreatar för småbarnspedagoger, religions- och klasslärare.

KCSA stödde och hjälpte församlingarna att finna mångsidiga sätt att arbeta och kommunicera så att människor kan leva som kristna på ett för dem betydelsefullt sätt. Via mentorskap, utvecklingsprojekt och regelbundna Teamsöverläggningar hjälpte vi församlingarna att göra en omvärldsanalys för att möta människor med det kristna budskapet på ett relevant sätt. Inom ramen för våra specialuppgifter erbjöd vi döva och personer med kognitiv funktionsnedsättning gudstjänster, andakter och själavård på teckenspråk, genom stödtecken, samt konstnärliga och musikaliska uttryck. Under året hölls 18 teckenspråkiga gudstjänster eller andakter och ett tiotal hembesök gjordes. Ett teckenspråkigt läger med 15 deltagare hölls också. Omsorgsprästen besökte dagverksamheter och boenden på 8 orter, höll andakter, 7 mässor och ett konfirmandläger med 8 konfirmander.

Samtalstjänsten betjänade hela det svenskspråkiga Finland och mötte människors behov av stöd och själavård. Under året ökade antalet samtal och uppgick till 1250 (1141 år 2021). Däremot minskade antalet kontakter i själavårdsschatten - p.g.a. stort utbud från andra aktörer - från 340 år 2021 till 119 år 2022.

Arbetet på språköarna ägnades större uppmärksamhet under året och i t.ex. Uleåborg skapades under året ett system för regelbundna svenska gudstjänster. KCSA medverkade även med två svenska programpunkter under de finska kyrkodagarna (Kirkkopäivät) i Uleåborg.

Vi bidrog till att kyrkans röst hördes på ett positivt sätt och kommunicerade en positiv andlighet bl.a. genom programmet Himlaliv och de insatser som gjordes inom ramen för Stigen-projektet. Som ett led i detta arbetade vi med attityder och fäste vikt vid att betrakta församlingsmedlemmarna som subjekt som är delaktiga i arbetet.

Vi betonade hoppets dimension och tillförsikt inför framtiden i vårt arbete.

Vi fortsatte under året arbetet med att utveckla nya arbetssätt och rutiner efter Corona-pandemin. Härvid fästes vikt vid att genom en tydlig profilering av när- och distansarbete stärka arbetsförmågan och atmosfären i arbetslaget efter pandemiåren. På grund av en stramare ekonomi och beslutet att lämna 1,5 tjänst obesatta från början av år 2022 analyserade vi vårt arbete och prioriterade kärnverksamheten trots att den personella resursen minskade. Antalet resor minimerades och vi arbetade virtuellt då det var funktionellt och möjligt. Erfarenheterna av det nya arbetssättet och resultatet utvärderades. I utvärderingarna och i den av arbetsgivaren utförda arbetsplatsundersökningen framkom att både arbetsmotivationen och trivseln i arbetet var hög inom KCSA. Responsen från församlingarna var likaså god.

I kontakten till församlingarna stödde vi dem att finna relevanta former för sitt arbete efter pandemin. Genom konsultationer, utbildningar och personligt stöd uppmuntrades församlingsanställda till att inta en positiv och frimodig approach i kontakten till samhället och samarbetspartners.

Hur målsättningarna uppnåtts

De centrala målsättningarna i verksamhetsplanen för år 2022 har till övervägande del uppnåtts. I de fall då de inte kunnat infrias har det – som framgått tidigare i verksamhetsberättelsen – oftast berott på faktorer som vi inte kunnat påverka, som att t.ex. en utomstående aktör inhiberade ett evenemang, extern finansiering uteblev eller ett gemensamt planerat projekt inte genomfördes. Under våren var smittspridningsläget sådant att en del planerade evenemang inte kunde ordnas som planerat.

Corona-pandemin har inte i förhindrat uppnåendet av målsättningarna i verksamhetsplanen. Däremot ledde den till att en del verksamheter flyttades fram, ställdes in eller genomfördes digitalt. Det här var fallet med t.ex. Ungdomens kyrkodagar som flyttades från januari till slutet av april, vilket även resulterade i ett mindre antal deltagare än tidigare.

Erfarenheterna från de virtuella evenemangen har varit delade. Positivt är att de kunde genomföras och att deltagarantalet i en del samlingar var lika stort eller t.o.m. större än tidigare. Negativt upplevdes det faktum att deltagarna i någon samling var mindre än tidigare, samt att deltagarna inte kunde träffas fysiskt, vilket hämmade samvaron och diskussionerna.

Den pågående Corona-pandemin ledde också till att antalet resor minimerades under vintern våren. Arbetsmöten och överläggningar med församlingarna via Teams prioriterades framom långa resor. Genom en ökad användning av digitala lösningar kunde

även andelen distansarbete inom enheten öka. Den utdragna pandemin blottade emellertid även distansarbetets svagheter. För att skapa kreativa miljöer och god arbetsgemenskap krävs även fysiska möten och diskussioner ansikte mot ansikte.

Förverkligande av de ekonomiska målsättningarna

Bokslutet för KCSA visar ett överskott om 44 954 € för år 2022. Överskottet beror till övervägande del på att KCSA – som ett led i Kyrkostyrelsens Tuta-förhandlingar – valde att inte besätta 1,5 tjänster som blev lediga den 1.1. 2022 då tjänsteinnehavarna övergick till annan arbetsgivare. I övrigt iakttog centralen en sparsam linje i sin verksamhet. Resorna minimerades och inga större inköp av utrustning gjordes. Den strama budgeten inger emellertid bekymmer inför framtiden. KCSA finansierade även en del av sin verksamhet genom externa intäkter i form av fyra stiftskollekter från församlingarna i Borgå stift och församlingarnas ersättning för Samtalstjänsten. De externa intäkterna i form av kollekt och understöd för samtalstjänsten uppgick till ca 80 000 €.

KCSA:s Tyhydag / KCSA:n Tyhy-päivä. Foto: Lucas Snellman

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus

Johdanto

Toiminta-ajatus

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus (KRTK) on Kirkkohallituksen erillisyksikkö, joka vastaa kokonaiskirkon ruotsinkielisestä toiminnasta. KRTK:n työssä otetaan huomioon suomenruotsalaisen kulttuurin erityispiirteet, jotka vaikuttavat merkittävästi ruotsinkielisellä kirkollisella toimintakentällä. KRTK:ssa on kaksi yksikköä: toiminnallinen yksikkö ja viestintäyksikkö. Keskus tekee tiivistä yhteistyötä Kirkkohallituksen muiden osastojen (lähinnä Kirkon viestinnän ja toiminnallisen osaston) ja Porvoon hiippakunnan ja sen seurakuntien kanssa.

Tehtävät

Toiminnallisen yksikön vastuualueisiin kuuluvat varhaiskasvatukseen, opetukseen, kristilliseen kasvatukseen, sielunhoitoon, rippikoulutyöhön, kulttuuriin, aikuistyöhön ja yhteiskuntaan liittyvät asiat. Yksikössä on myös kaksi papinvirkkaa: kehitysvammaistyöpappi ja kuurojenpappi. Yksikkö järjestää vuosittain Nuorten kirkkopäivät (Ungdomens kyrkodagar) ja Kirkon kasvatusfoorumin (Forum för kyrkans fostran), sekä vastaa Palvelevasta puhelimesta ja koordinoi sen toimintaa.

Viestintäyksikkö palvelee suomenruotsalaista mediaa asianmukaisella tiedotuksella, ylläpitää kirkon ruotsinkielisiä verkkopalveluja ja sosiaalisen median kanavia sekä koordinoi ja tuottaa hartauksia ja jumalanpalveluksia radioon ja televisioon yhteistyössä Svenska Ylen kanssa.

KRTK:n tehtäviin kuuluu seurata kirkon toimintaa koskevaa uutta lainsäädäntöä ja kehitystä, ottaa ne huomioon ja tiedottaa niistä sekä tuottaa materiaalia ja työkaluja seurakunnille tukemaan niiden työtä. Lisäksi keskus kokoaa seurakuntien työntekijöitä foorumeihin ja tarjoaa asiantuntemusta kirkon ruotsinkieliseen henkilöstökoulutukseen. KRTK pitää myös yhteyttä pohjoismaisiin sisarkirkkoihin ja tekee aktiivista yhteistyötä yhteiskunnan toimijoiden kanssa, erityisesti Suomen ruotsinkielisillä alueilla.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

Vuonna 2022 KRTK:lla oli 17 työntekijää ja henkilötyövuosia oli 15,1. Henkilötyövuosien määrän kehitys vuosina 2020–2022:

2020: 17,0; 2021: 16,3; 2022: 15,1

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

KRTK on vuoden 2022 aikana Kirkkohallituksen strategian mukaisesti toteuttanut ja koordinoi ajantasaista, avointa ja vuorovaikutteista viestintää ja tukenut seurakuntien työtä ottaen huomioon tutkimukseen perustuvan tiedon ja saadun palautteen. Lisäksi olemme auttaneet seurakuntia löytämään monipuolisia tapoja toimia ja viestiä niin, että ihmiset voivat elää kristittyinä heille merkityksellisellä tavalla. Vuoden aikana olemme painottaneet työssämme toivon ulottuvuutta ja luottamusta tulevaisuuteen koronapandemian jälkeisessä uudessa tilanteessa.

Osana Kirkkohallituksessa käytyjä tuta-neuvotteluja KRTK päätti jättää täyttämättä 1,5 virkaa, jotka vapautuivat 1.1.2022. Osa näiden viranhaltijoiden vastuulla olleista työtehtävistä siirtyi toisille työntekijöille kun taas osa, kuten aikuistyö ja sosiaalisen median työ, väheni.

Säännöllisen toiminnan – ruotsinkielisten hartaus- ja jumalanpalvelusohjelmien tarjoaminen radiossa ja televisiossa yhteistyössä Ylen kanssa sekä materiaalin tuottaminen seurakuntien työntekijöille ja työntekijöiden koulutus ja kannustaminen heidän työssään varhaiskasvatukseen, kasvatukseen, kouluyhteistyön, rippikoulutyön, nuorisotyön, sielunhoidon, heikoimmista huolehtimisen ja kulttuurin alalla – lisäksi KRTK panosti vuoden 2022 aikana seuraaviin keskeisiin tehtäväalueisiin:

KRTK toteutti ja koordinoi ajantasaista, avointa ja vuorovaikutteista viestintää erilaisen kehittämishankkeiden ja seurakunnissa viestintätehtävissä työskenteleville järjestettävien tilaisuuksien kautta.

Erityistä huomiota kiinnitettiin koronapandemian aikana saavutettujen digitaalisten edistysaskelten analysointiin ja hyödyntämiseen, kuten esimerkiksi virtuaalisten kokousten ja webinaarien tarjoamaan mahdollisuuteen pitää säännöllisesti yhteyttä ja innostaa ja kannustaa seurakuntien työntekijöitä.

Tarkoituksena oli myös tarkastella mahdollisuutta ja tarvetta jatkaa jumalanpalvelusten ja muiden toimintojen striimausta seurakuntien ja niiden jäsenten välisten rajapintojen lisäämiseksi. Tämä tavoite jäi toteutumatta vähentyneiden henkilöresurssien vuoksi, joiden takia KRTK:n oli priorisoitava juoksevat tehtävät.

Koska Svenska YLE ei myöntänyt tarkoitukseen varoja, myöskään tavoite kehittää radiojumalanpalveluksia nykyistä paremmin sisällöllisesti ja viestinnällisesti toimiviksi nykypäivän mediaympäristössä ei toteutunut.

Vuoden aikana tehtiin analyysi ja vaikutusten arviointi sosiaalisessa mediassa tehtävästä työstä, jossa keskityttiin ensisijaisesti kirkkovuoteen liittyviin panostuksiin.

KRTK tiedotti ja vaikutti yhdessä Kirkon viestinnän ja Kirkkopalvelujen kanssa siihen, että ruotsinkielisillä seurakunnilla oli relevanttia materiaalia syksyn 2022 seurakuntavaaleihin. Kyrkpressen-lehdessä julkaistiin kaksi seurakuntavaaleja käsittelevää liitettä.

Osallistumalla tapahtumiin, kuten esimerkiksi Kirjamesseille ja Stafettkarnevalen-tapahtumaan, välitimme lapsille, nuorille ja aikuisille kirkon perussanomaa. Stafettkarnevalen-tapahtuman aikana noin 2 400 lasta ja nuorta vieraili teltassamme. Kirjamesseilla tapasimme osastollamme noin 5 000 ihmistä, tarjosimme noin 4 000 kuppia kahvia ja 400 kuppia teetä. Vastasimme myös seitsemästä kirjakeskustelusta suomenruotsalaisilla lavoilla.

Kannustimme ja innostimme seurakuntien työntekijöitä kohtaamaan eri-ikäisiä seurakunnan jäseniä henkilökohtaisesti. Tämä tapahtui mm. Polku-hankkeen kautta. Järjestimme kymmenisen webinaaria, joissa käsiteltiin muun muassa nuorten hyvinvoinnin ja saavutettavuuden teemoja. Järjestimme viisi uskonnonopettajille suunnattua webinaaria, ja kristillistä meditaatiota käsittelevä webinaarisarja alkoi vuoden aikana ja jatkuu vuonna 2023. Osaan webinaareista on ollut vaikea saada osallistujia, ja markkinointia ja webinaarien tarvetta tulee tarkastella.

Vuoden aikana KRTK tuki seurakuntien työtä ottaen huomioon tutkimukseen perustuvan tiedon ja saadun palautteen.

Seurasimme ajankohtaista tutkimusta, havaitsimme ja analysoimme ajan virtauksia ja käytimme Kirkkohallituksen kokoamia tilastoja kehittääksemme sekä omaa työtämme että seurakuntien työtä eri alueilla. Tiedotimme seurakuntatyön kannalta merkityksellisestä tutkimuksesta ja päivitimme sitä Teams-kokousten ja kirkon lehdistöpalvelun (Kyrklig tidningstjänst) kautta.

Asiantuntijoina osallistuimme Porvoon hiippakunnan henkilöstökoulutukseen, ja tarjosimme myös kirkon työntekijöille koulutuspäiviä ajankohtaisista kysymyksistä sekä konsultointia. Vuoden aikana KRTK:n työntekijät olivat mukana järjestämässä kasvatuksen pastoraalikurssia, neljää Polku-työpajaa sekä lapsia ja surua käsittelevää kurssia.

Polku-hanke ja työ Millenniaalien kirkko -kärkihankkeen parissa etenivät suunnitellusti vuoden aikana. Polku-hanketta koskevia koulutuksia järjestettiin 4 rovastikunnassa, ja yhteensä 13 seurakuntaa oli edustettuna. Kirkon milleniaalit huomioitiin Polku-työpajoissa, piispan webinaarissa sekä Vaasan ruotsalaisen seurakunnan kanssa järjestetyssä työpajassa.

Kannustimme seurakuntia löytämään toimivia yhteistyötapoja yhteiskunnan keskeisten varhaiskasvatustoimijoiden kanssa sekä yhteydenpidossa kouluihin ja oppilaitoksiin. Neljä askelta yhteistyösopimukseen -esite julkaistiin. Tuimme ja kehoitimme seurakuntia solmimaan koulujen kanssa yhteistyösopimuksia koskien kouluyhteistyötä, ja järjestimme yhdessä Åbo Akademin Elinikäisen oppimisen keskuksen kanssa Uskonnonpedagogiset päivät sekä varhaiskasvatuksen, uskonnon- ja luokanopettajien retriitit.

KRTK tuki seurakuntia ja auttoi niitä löytämään monipuolisia tapoja toimia ja viestiä niin, että ihmiset voivat elää kristittyinä itselleen merkityksellisellä tavalla. Mentoroinnin, kehityshankkeiden ja säännöllisten Teams-neuvottelujen kautta autoimme seurakuntia tekemään toimintaympäristöanalyysin, jotta ihmisille voidaan levittää kristillistä sanomaa relevantilla tavalla. Erityistehtäviemme puitteissa tarjosimme kuuroille ja kehitysvammaisille jumalanpalveluksia, hartauksia ja sielunhoitoa viittomakielellä ja tukiviittomin sekä taiteellisia ja musiikillisia esityksiä. Vuoden aikana pidettiin 18 viittomakielistä jumalanpalvelusta tai hartaushetkeä ja tehtiin kymmenkunta kotikäyntiä. Myös 15 osallistujan viittomakielinen leiri järjestettiin. Hoivapappi vieraili päivätoiminnassa ja asuntoloissa 8 paikkakunnalla, piti hartaushetkiä, 7 messua ja 8 rippikoululaisen rippikoululeirin.

Kirkon keskusteluapu palveli koko ruotsinkielistä Suomea ja vastasi ihmisten tuen ja sielunhoidon tarpeisiin. Puheluiden määrä kasvoi ja oli vuoden aikana 1250 (1141 vuonna 2021). Sen sijaan sielunhoidollisessa chatissa yhteydenottojen määrä väheni muiden toimijoiden runsaasta tarjonnasta johtuen vuoden 2021 340:stä vuoden 2022 119:een.

Kielisaarten työhön kiinnitettiin enemmän huomiota vuoden aikana, ja esimerkiksi Ouluun luotiin säännöllisten ruotsinkielisten jumalanpalvelusten järjestelmä. KRTK oli myös mukana kahdessa ruotsinkielisessä ohjelmassa Kirkkopäivillä Oulussa.

Vaikutimme siihen, että kirkon ääni kuului positiivisesti, ja viestimme myönteisestä hengellisyydestä esimerkiksi Taivaallista menoa -ohjelman ja Polku-hankkeen puitteissa toteutettujen panostusten kautta. Osana tätä työtä työskentelimme asenteiden parissa ja kiinnitimme huomiota seurakuntien jäsenten näkemiseen työhön osallistuvina subjekteina.

Painotimme työssämme toivon ulottuvuutta ja luottamusta tulevaisuuteen.

Vuoden aikana jatkoimme työtä uusien toimintatapojen ja rutiinien kehittämiseksi koronapandemian jälkeen. Työssä painotettiin työkyvyn ja työyhteisön ilmapiirin paran-

tamista pandemiavuosien jälkeen lähi- ja etätöön selkeällä profiloinnilla. Johtuen tiukentuneesta taloustilanteesta ja päätöksestä jättää 1,5 virkaa täyttämättä vuoden 2022 alusta alkaen analysoimme työtämme ja priorisoimme ydintoimintaa henkilöressurssien vähenemisestä huolimatta. Matkojen määrä minimoitiin ja työskentelimme virtuaalisesti silloin, kun se oli toimivaa ja mahdollista. Kokemuksia uudesta toimintatavasta ja tuloksista arvioitiin. Arvioissa ja työnantajan tekemässä työpaikkatutkimuksessa ilmeni, että sekä työmotivaatio että työssä viihtyminen olivat KRTK:ssa korkealla tasolla. Seurakunnilta saatu palaute oli myös hyvää.

Kun pidimme yhteyttä seurakuntien kanssa, autoimme niitä löytämään työlleen sopivia muotoja pandemian jälkeen. Konsultaatioilla, koulutuksilla ja henkilökohtaisella tuella kannustettiin seurakuntien työntekijöitä omaksumaan myönteinen ja avomielinen asenne suhteessa yhteiskuntaan ja yhteistyökumppaneihin.

Tavoitteiden saavuttaminen

Vuoden 2022 toimintasuunnitelman keskeiset tavoitteet on pääosin saavutettu. Tilanteet, joissa tavoitteita ei ole voitu saavuttaa – kuten toimintakertomuksessa aiemmin on käynyt ilmi – ovat useimmiten johtuneet tekijöistä, joihin ei ole voitu vaikuttaa, kuten esim. ulkopuolisen tahon estymisestä tai siitä, että ulkoista rahoitusta ei saatu tai yhteisesti suunniteltu hanke on jäänyt toteuttamatta. Kevään aikana koronapandemian tartuntatilanne oli sellainen, että joitakin suunniteltuja tapahtumia ei voitu järjestää suunnitellusti.

Koronapandemia ei ole estänyt toimintasuunnitelman tavoitteiden saavuttamista. Sen sijaan se johti siihen, että joitakin toimintoja siirrettiin, peruttiin tai toteutettiin digitaalisesti. Näin oli esimerkiksi tammikuusta huhtikuun loppuun siirtyneiden Nuorten kirkkopäivien (Ungdomens kyrkodagar) kohdalla, jolloin myös osallistujia oli aiempaa vähemmän.

Kokemukset virtuaalitapahtumista ovat olleet jakautuneita. Myönteistä on, että tapahtumat pystyttiin toteuttamaan ja että joissakin tilaisuuksissa osallistujia oli yhtä paljon kuin aiemmin tai jopa enemmän. Kielteiseksi koettiin se, että joissakin tilaisuuksissa oli aiempaa vähemmän osallistujia ja että osallistujat eivät voineet tavata fyysisesti, mikä hankaloitti yhdessäoloa ja keskustelua.

Lisäksi meneillään olevan koronapandemian vuoksi talven ja kevään aikana tehtiin mahdollisimman vähän matkoja. Työkokouksia ja keskusteluja pidettiin seurakuntien Teamsin välityksellä pitkien matkojen sijasta. Digitaalisten ratkaisujen käytön lisääntyessä myös etätöön osuutta yksikössä pystyttiin kasvattamaan. Pitkittynyt pandemia paljasti kuitenkin, että etätööhön liittyy myös heikkouksia. Luovien ympäristöjen ja

hyvän työyhteisön luominen edellyttää myös fyysistä kohtaamista ja keskustelua kasvokkain.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

KRTK:n tilinpäätös on 44 954 euroa ylijäämäinen vuonna 2022. Ylijäämä johtuu pääosin siitä, että KRTK päätti osana Kirkkohallituksen tuta-neuvotteluja jättää täyttämättä 1,5 virkaa, jotka tulivat avoimeksi 1.1. 2022, jolloin viranhaltijat siirtyivät toiselle työnantajalle. Muilta osin keskus noudatti toiminnassaan säästeliästä linjaa. Matkojen määrä minimoitiin, eikä suurempia laiteostoja tehty. Talousarvion tiukkuus aiheuttaa kuitenkin huolta tulevaisuutta ajatellen. KRTK rahoitti osan toiminnastaan Porvoon hiippakunnan seurakunnilta saaduilla neljällä hiippakuntakolehdilla ja seurakuntien maksamalla korvauksella Palvelevasta puhelimesta. Ulkoiset tuotot kolehtien ja Palvelevan puhelimen avustusten muodossa olivat noin 80 000 euroa.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	99 732	130 000		105 534	24 466	-81,2	5,8 %
Maksutuotot	22 520	50 000		20 229	29 771	-40,5	-10,2 %
Vuokratuotot	200						
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	16 411	30 000		28 117	1 883	-93,7	71,3 %
Muut toimintatuotot	59 871	50 000		57 189	-7 189	-114,4	-4,5 %
Sisäiset tuotot	730						
Toimintakulut	-1 274 131	-1 322 114		-1 252 694	-69 420	-94,7	-1,7 %
Henkilöstökulut	-1 141 655	-1 181 714		-1 097 090	-84 624	-92,8	-3,9 %
Palkat ja palkkiot	-878 264	-900 300		-847 545	-52 755	-94,1	-3,5 %
Henkilösivukulut	-266 112	-270 100		-252 468	-17 632	-93,5	-5,1 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 722	-11 314		2 923	-14 237	25,8	7,4 %
Palvelujen ostot	-110 292	-135 000		-133 502	-1 498	-98,9	21,0 %
Palvelun ostot - sisäiset				-2 368	2 368	0,0	
Vuokrakulut	-5 460	0		-6 280	6 280	0,0	15,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-10 734	-4 900		-10 446	5 546	-213,2	-2,7 %
Annetut avustukset	-5 822			-2 422	2 422	0,0	-58,4 %
Muut toimintakulut	-167	-500		-587	87	-117,3	
TOIMINTAKATE	-1 174 399	-1 192 114		-1 147 160	-44 954	-96,2	-2,3 %

KIRKKOHALLITUS†

Kirkon ruotsinkielisen työn keskus	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	39 141		50 000	74 805	-24 805	-149,6	91,1 %
Maksutuotot	14 270						-100,0 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	16 411			20 117	-20 117	0,0	22,6 %
Muut toimintatuotot	7 730			54 688	-4 688	-109,4	607,5 %
Sisäiset tuotot	730						-100,0 %
Toimintakulut	-286 545	-238 543		-273 237	34 694	-114,5	-4,6 %
Henkilöstökulut	-226 960	-223 443		-224 952	1 509	-100,7	-0,9 %
Palkat ja palkkiot	-174 180	-168 600		-173 800	5 200	-103,1	-0,2 %
Henkilösivukulut	-52 780	-50 600		-51 152	552	-101,1	-3,1 %
Henkilöstökulujen oi- kaisu-erät		-4 243			-4 243		
Palvelujen ostot	-45 266	-13 300		-29 831	16 531	-224,3	-34,1 %
Palvelun ostot - sisäiset				-2 368	2 368	0,0	
Vuokratulot	-5 460	0		-5 680	5 680	0,0	4,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-3 194	-1 300		-7 883	6 583	-606,4	146,8 %
Annetut avustukset	-5 618			-2 422	2 422	0,0	-56,9 %
Muut toimintakulut	-47	-500		-100	-400	-20,0	114,2 %
TOIMINTAKATE	-247 404	-238 543	50 000	-198 432	9 889	-105,2	-19,8 %

Viestintä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot		15 000			15 000		
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat		15 000			15 000		
Toimintakulut	-406 255	-435 643		-431 797	-3 846	-99,1	6,3 %
Henkilöstökulut	-396 980	-414 243		-396 828	-17 415	-95,8	0,0 %
Palkat ja palkkiot	-303 962	-315 400		-305 200	-10 200	-96,8	0,4 %
Henkilösivukulut	-93 269	-94 600		-92 248	-2 352	-97,5	-1,1 %
Henkilöstökulujen oi- kaisu-erät	251	-4 243		620	-4 863	14,6	147,5 %
Palvelujen ostot	-9 088	-18 800		-33 785	14 985	-179,7	271,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-166	-2 600		-1 163	-1 437	-44,7	
Muut toimintakulut	-20			-21	21	0,0	5,0 %
TOIMINTAKATE	-406 255	-420 643		-431 797	11 154	-102,7	6,3 %

Diakonia ja yhteiskunta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	-4 000						-100,0 %
Muut toimintatuotot	-4 000						-100,0 %
Toimintakulut				-978	978	0,0	
Palvelujen ostot				-978	978	0,0	
TOIMINTAKATE	-4 000			-978	978	0,0	-75,5 %

Toiminta	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	64 591	115 000	-50 000	30 730	34 270	-47,3	-52,4 %
Maksutuotot	8 250	50 000		20 229	29 771	-40,5	145,2 %
Vuokratuotot	200						-100,0 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat		15 000		8 000	7 000	-53,3	
Muut toimintatuotot	56 141	50 000		2 501	-2 501	0,0	-95,5 %
Toimintakulut	-581 331	-647 928		-546 683	-101 245	-84,4	-6,0 %
Henkilöstökulut	-517 715	-544 028		-475 310	-68 718	-87,4	-8,2 %
Palkat ja palkkiot	-400 122	-416 300		-368 545	-47 755	-88,5	-7,9 %
Henkilösivukulut	-120 064	-124 900		-109 068	-15 832	-87,3	-9,2 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 471	-2 828		2 303	-5 131	81,4	-6,8 %
Palvelujen ostot	-55 938	-102 900		-68 908	-33 992	-67,0	23,2 %
Vuokratulot		0		-600	600	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-7 374	-1 000		-1 400	400	-140,0	-81,0 %
Ostot tilikauden aikana	-7 374	-1 000		-1 400	400	-140,0	-81,0 %
Annetut avustukset	-205						-100,0 %
Muut toimintakulut	-100			-465	465	0,0	
TOIMINTAKATE	-516 739	-532 928	-50 000	-515 953	-66 975	-88,5	-0,2 %

1.9.6.1.10 Piispainkokouksen kanslia

Johdanto

Piispainkokouksen kanslia auttaa piispainkokousta toteuttamaan kirkkolain ja kirkkojärjestyksen tälle säätämät tehtävät, jotka liittyvät kirkon uskoon, opetukseen, eumeniaan ja lähetystehtävään sekä uskontosuhteisiin, hiippakuntien hoitoon sekä pappisvirkaan, jumalanpalveluselämään ja rippikouluun. Lisäksi piispainkokouksen kanslia tukee arkkipiispan ja piispojen kollegion työskentelyä sekä Kirkkohallituksen toimintaa erityisesti teologisissa kysymyksissä.

Piispainkokouksen kanslian työ on vakiintunut vuonna 2020 tapahtuneiden muutosten jälkeen. Henkilöstön muodostavat piispainkokouksen pääsihteeri ja piispainkokouksen teologinen sihteeri. Kokousten ja toimistopalvelujen järjestämisessä merkittävää tukea on saatu hallinto-osaston hallintosihteeriltä (n. ½ htv).

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 1,7; 2021: 2; 2022: 2

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Koronapandemia heijastui myös vuoteen 2022, vaikka monessa suhteessa toiminta normalisoitui. Erityisesti tämä on näkynyt siinä, että kansliassa tehtiin pääasiassa etätyötä. Piispainkokoukset pidettiin suunnitellusti. Poikkeuksellista oli, että ajankohtaisten asioiden vuoksi järjestettiin kaksi ylimääräistä piispainkokousta. Piispainkokousten keskeisiä päätöksiä olivat seuraavat:

- Annettiin lausunto kirkollisten toimitusten uusista esirukouksista sekä valmisteltiin kirkolliskokoukselle esitystä kirkollisiin toimituksiin sisältyvistä ns. kollehtarukouksista.
- Tehtiin kirkolliskokoukselle esitys yhteinen julistus kasteesta Suomen ortodoksisen kirkon kanssa.
- Päätettiin avustuksista kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahastosta. Erityisen merkittävä oli kertaluontoinen avustus Luterilaiselle maailmanliitolle ukrainalaisten ja Ukrainan kirkkojen tukemiseen (100 000 euroa).
- Päivitettiin asiakirja Suomen evankelis-luterilaisen kirkon lähetyksen peruslinjaus 2023. Asiakirjaa hyödynnetään mm. yhteistyössä kirkon lähetysjärjestöjen kanssa.
- Tehtiin kirkolliskokoukselle esitys Evankelinen lähetysyhdistys – ELY ry. hyväksymisestä kirkon lähetysjärjestöksi.
- Päivitettiin piispainkokouksen työjärjestys sekä päätettiin piispainkokouksen asialistojen julkaisemisesta.
- Käynnistettiin hankkeet
 - Kirkolliskokouksen 1/2022 pyynnön mukaisesti jatkettiin työskentelyä, jossa pyritään edistämään kunnioittavaa keskustelua sekä selvitetään vaihtoehtoja avioliittokäsityksestä vallitsevan erimielisyyden ratkaisemiseksi.
 - Sämmliliih kirhoost – Sä'mmla ceerkvest – Sápmelaccat girkus – Saamelaiset kirkossa vuosille 2023–2024.
 - Valmisteltiin vuonna 2023 julkaistavaa seuraavaa piispainkirjettä, jonka teemana tulee olemaan rukous.
- Annettiin lausunto kenttäpiispan kelpoisuusehdoista.
- Nimettiin kirkon edustajia kirkkoliittojen kokouksiin (mm. LML, EKK).
- Nimettiin edustajia piispainkokouksen alaisiin työryhmiin.

Edellä mainittujen päätösten ja käynnistettävien hankkeiden valmistelun ohella piispainkokouksen kanslia on työskennellyt myös jo aiemmin käynnistettyjen hankkeiden parissa. Tällaisia ovat olleet mm.

- Vuoden 2022 synodaalikirja Pelastus, joka julkaistiin suomeksi ja ruotsiksi elokuussa 2022. Kirjan julkaisemisen ohella osallistuttiin kirjan teemoihin liittyvien Podcastien ja radion aamuhartauksien toteuttamiseen.
- Selvitys kirkollisten toimitusten teologiasta, joka valmistuu vuonna 2023.
- Yliopistojen kanssa tehtävä tutkimushanke Maisterista papiksi. Valmistuu vuonna 2023.
- Yhteistyön vahvistaminen teologeja kouluttavien laitosten kanssa.
- Yhteistyössä Helsingin yliopiston teologisen tiedekunnan kanssa järjestetty seminaari Luterilaisen teologian tulevaisuudesta marraskuussa 2022 (n. 50 osallistujaa). Seminaarin taustalla oli pääsihteerin ja professori Risto Saarisen tutkimus ”Läsnäoleva Kristus. Tuomo Mannermaan koulu teologian ja kirkon asiassa”.

Tavoitteiden toteutuminen

Piispainkokouksen kanslia on onnistunut toteuttamaan perustehtävänsä hyvin. Kokoukset on valmisteltu huolellisesti. Piispainkokousten valmistelun edellyttämä yhteistyö Kirkkohallituksen eri yksiköiden kanssa on ollut luontevaa ja mahdollistanut hyvien päätösten tekemisen. Tämä on osaltaan vahvistanut näkemystä, että nykyisessä piispainkokouksen kansliassa tehdään verkostomaista yhteistyötä ja edistetään monenlaisia hankkeita. Kanslia on kyennyt luontevasti tukemaan myös piispojen kollegion yhteistyötä piispojen neuvotteluissa ja muissa yhteistyöverkostoissa.

Muutoin piispainkokouksen kanslian toiminnalle on kuluneena vuonna ollut ominaista uudenlaisten hankkeiden edistäminen ja aktiivinen toiminta yhteistyössä piispojen ja Kirkkohallituksen asiantuntijoiden kanssa. Tämä näkyy varsinkin toteutuneissa ja käynnistetyissä hankkeissa: esimerkiksi synodaalikirja, yhteistyö teologeja kouluttavien laitosten kanssa, kirkollisten toimitusten teologia, toimitusten uudet rukoukset ja rukouselämän vahvistaminen.

Toimintavuodelle oli asetettu kolme painopistettä, jotka toteutuivat seuraavasti:

- Noudatamme omassa toiminnassamme kestävä kehityksen periaatteita. Hankkeissa sekä niihin liittyvissä kokouksissa ja arjen työskentelyissä on hyödynnetty verkkoa. Näin on voitu vähentää matka-, ravitsemus- ja majoituspalvelujen tarvetta.
- Tuemme seurakuntien työtä tutkitun tiedon ja saamamme palautteen pohjalta. Vuonna 2022 tätä tavoitetta edistettiin erityisesti erilaisilla hankkeilla, joilla pyritään saavuttamaan tutkittua tietoa kirkon työstä. Hyviä esimerkkejä näistä ovat selvitys kirkollisten toimitusten teologiasta, tutkimus Maisterista papiksi

sekä synodaalikirja, jota käsiteltiin hiippakuntien synodaalikokouksissa syyskuussa 2022.

- Toteutamme ja koordinoimme ajankohtaista, avointa ja dialogista viestintää. Tavoitteen edistämiseksi olemme päivittäneet piispainkokouksen verkkosivuja sekä tiedottaneet aktiivisesti piispainkokouksen työstä. Samalla tuomme aikaisempaa avoimemmin julkisuuteen tiedon piispainkokouksissa käsiteltävistä asioista. Monien asioiden valmisteluissa (esimerkiksi synodaalikirja ja selvitys kirkollisten toimitusten teologia) on hyödynnetty laaja-alaista yhteistyöverkostoa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Taloudellisesti piispainkokouksen kanslian vuosi toteutui suunnitellulla tavalla. Kanslian osalta toimintakate oli 98,9 % ja teologikoulutustoimikunnan osalta 85,1 %, jolloin toimintakate oli kokonaisbudjetista 96,7 %. Teologikoulutustoimikunnan säästöihin vaikuttaa teologian opiskelijoiden soveltuvuustutkimuksen vähäisempi osallistujamäärä. Tämä on osittain kausittaista vaihtelua, mutta jo pitkään on ollut nähtävissä seurakuntaharjoitteluun ja soveltuvuustutkimukseen osallistuvien määrän aleneminen. Opiskelijajärjestöille ei voitu myöntää kaikkia suunniteltuja avustuksia, sillä pandemian heijastui vielä järjestöjen toimintaan vuonna 2022.

Vuonna 2022 ilmestyneen synodaalikirjan Pelastus / Frälsning – kansi. Kuvan on valmistanut kuvittaja Siru Tirronen (Pelastus – Synodaalikirja 2022, @sirutirronen_illustrations).

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Piispainkokouksen kanslia yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	3 900			4 275	-4 275	0,0	9,6 %
Maksutuotot				675	-675	0,0	
Sisäiset tuotot	3 900			3 600	-3 600	0,0	-7,7 %
Toimintakulut	-272 147	-289 914		-285 227	-4 687	-98,4	4,8 %
Henkilöstökulut	-191 469	-184 914		-186 545	1 631	-100,9	-2,6 %
Palkat ja palkkiot	-146 952	-141 000		-143 589	2 589	-101,8	-2,3 %
Henkilösivukulut	-44 517	-42 500		-43 976	1 476	-103,5	-1,2 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-1 414		1 020	-2 434	72,1	
Palvelujen ostot	-78 916	-98 000		-95 583	-2 417	-97,5	21,1 %
Palvelun ostot - sisäiset				-60	60	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-761	-2 500		-914	-1 586	-36,6	20,0 %
Annetut avustukset	-941	-4 000		-2 065	-1 935	-51,6	
Muut toimintakulut	-60	-500		-60	-440	-12,0	0,0 %
TOIMINTAKATE	-268 247	-289 914		-280 952	-8 962	-96,9	4,7 %

1.9.6.1.11 Arkkipiispan kanslia**Johdanto**

Arkkipiispan kanslian tehtävänä on avustaa arkkipiispaa hänen viranhoidossaan. Arkkipiispantalon tontilla sijaitsevassa kanslian Turun toimipisteessä työskentelevät arkkipiispan erityisavustaja ja sihteeri ja Helsingin toimipisteessä Kirkon talossa arkkipiispan kaksi teologista erityisavustajaa.

Arkkipiispan rooli yhteiskunnallisena arvojohtajana, kirkkomme äänenä ja ekumeenisten ja kansainvälisten suhteiden hoitajana painottuu kanslian työssä. Arkkipiispan kokonaiskirkollisten ja hiippakunnallisten tehtävien kautta kanslian työ palvelee Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Kirkkohallituksen strategian tavoitteita.

Henkilötyövuosien määrä vuosina 2020–2022

2020: 3; 2021: 4; 2022: 4,2

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Tehtävänsä mukaisesti Arkkipiispan kanslia huolehti siitä, että arkkipiispalla on ajantasainen ja kattava tieto yhteiskunnallisesta tilanteesta, kansainvälisistä ja ekumeenisista kysymyksistä, mediakentästä, seurakuntien toiminnasta ja haasteista sekä taloudellisista tilanteista ja ennusteista.

Vuoden aikana kansliassa tapahtui henkilöstövaihdoksia. Arkkipiispan sihteeri ja erityisavustaja eläköityivät, ja heidän tilalleen palkattiin uudet työntekijät samoihin tehtäviin. Samalla kanslian työnjakoa muutettiin siten, että viestintäasiat keskitettiin erityisavustajalle ja yhteiskuntasuhteiden hoito toiselle teologisista erityisavustajista. Näin tehostettiin kummankin tehtäväalueen hoitoa, kun työt jakautuvat vastaisuudessa johdonmukaisemmin niiden erilaisen sisällön ja työrytmin mukaan.

Arkkipiispan yhteiskuntasuhteiden avaintekijöitä ovat verkottuminen ja vaikuttavuus. Vuonna 2022 arkkipiispan säännölliset verkostotapaamiset käynnistyivät uudelleen koronapandemian jälkeen. Arvojen Akatemian ja Arvojen Areenan uudet kurssin kokoukset, ja Arvojen Eurooppa IV:n jatkotapaaminen järjestettiin Suomen Nato-edustustossa Brysselissä. Arkkipiispa tapasi sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan että valtakunnallisten medioiden päätoimittajia ja vieraili STT:n toimituksessa.

Mediaympäristön muutos, sen sirpaloituminen ja monimuotoistuminen vaativat huomiota ja kokeiluja. Arkkipiispan julkisissa esiintymisissä ja viestinnässä suunta kulki kohti vuorovaikutuksellisuutta ja arkkipiispan oman persoonan läsnäoloa. Eeva-lehden ja YLE TV1:n Flinkkilä & Kellomäki -ohjelman henkilöhaastatteluissa korostuivat henkilökohtaisuus ja vuoropuhelu. Vuoden 2022 lopulla avattiin arkkipiispan Instagram-tili ja monipuolistettiin muidenkin somekanavien sisältöjä.

Koronapandemia on vaikuttanut merkittävästi kirkon kansainvälisten suhteiden hoitoon. Vuoden 2022 aikana arkkipiispa teki monia pandemian vuoksi lykkääntyneitä matkoja. Hän osallistui Pohjoismaiseen piispainkokoukseen Islannissa, kolmikantaneuvotteluihin EKD:n ja Ruotsin kirkon kanssa Ruotsissa, Sant'Egidion rauhankonferenssiin Roomassa ja Ruotsin arkkipiispan virkaanasettamiseen Upsalassa. Kirkkojen maailmanneuvoston yleiskokouksessa Karlsruhessa Saksassa arkkipiispa valittiin KMN:n keskuskomitean jäseneksi. Lisäksi arkkipiispa vieraili Etelä-Afrikan ja Namibian kumppanikirkoissa ja Naton päämajassa Brysselissä. Arkkipiispan kanslia tuki arkkipiispan matkavalmisteluja ja kansainvälisten suhteiden hoitamista.

Venäjän hyökkäys Ukrainaan ja ajankohtaiset saamelaiskysymykset vaikuttivat arkkipiispan ja kanslian työhön. Sodan vaikutus näkyi kumppanikirkkojen kanssa tehtä-

vässä yhteistyössä valtakunnallisesti ja maailmanlaajuisesti sekä mediatyössä kansalaisten kriisinkestävyyden tukemiseksi. Suomen evankelis-luterilaisen kirkon ja Venäjän ortodoksisen kirkon pitkäaikaiset kahdenväliset suhteet asetettiin sodan johdosta jäihin. Elokuussa arkkipiispa osallistui saamelaisten kirkkopäiville ja toimitti saamelaisalueen hautausmailta 1800- ja 1900-luvuilla kaivettujen saamelaisvainajien maahan-
kätkemisen Inarissa ja Utsjoella yhdessä Oulun piispan kanssa. Luulajassa järjestetyssä messussa Ruotsin kirkko esitti anteeksipyyntönsä saamelaisten kohtelusta, ja arkkipiispa lähetti tapahtumaan tervehdyksensä.

Arkkipiispan kaitsenta-alueella kanslia osallistui arkkipiispan ja Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin työhön seurakuntien tukemiseksi. Turun Maarian seurakunnassa järjestettiin piispantarkastus. Yhteistyö Turun kaupungin kanssa oli aktiivista ja näkyi jälleen esimerkiksi Turun ekumeenisen joulun toteutuksessa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Arkkipiispan kanslian talouden toteuma oli hieman alijäämäinen (- 101,3 %). Ylitys johtuu pääosin kahden uuden työntekijän rekrytointikuluista ja henkilöstövaihdoksiin liittyvistä tarvikehankinnoista arkkipiispan kansliassa vuoden 2022 aikana. Lisäksi aikaisempaa useampia, korona-ajalta siirtyneitä arkkipiispan virkamatkoja voitiin toteuttaa vuoden 2022 aikana, mikä näkyi matkakustannusten ylityksenä arvioidusta.

Arkkipiispan kanslian väki vierailulla Tampereen piispalassa. Kuvassa vasemmalta arkkipiispan sihteerin Katri Lautjärvi, teologinen erityisavustaja Petri Merenlahti, teologinen erityisavustaja Juha Meriläinen, arkkipiispa Tapio Luoma sekä erityisavustaja Meri-Anna Paloniemi.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Arkkipiispan kanslia yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-355 902	-345 229		-349 557	4 328	-101,3	-1,8 %
Henkilöstökulut	-334 862	-317 829		-312 660	-5 169	-98,4	-6,6 %
Palkat ja palkkiot	-256 261	-240 405		-241 007	602	-100,3	-6,0 %
Henkilösivukulut	-78 601	-72 121		-72 477	356	-100,5	-7,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-5 303		824	-6 127	15,5	
Palvelujen ostot	-17 751	-25 700		-31 053	5 353	-120,8	74,9 %
Palvelun ostot - sisäiset	-50			-440	440	0,0	780,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-3 139	-1 700		-5 341	3 641	-314,1	70,1 %
Muut toimintakulut	-100			-63	63	0,0	-37,0 %
TOIMINTAKATE	-355 902	-345 229		-349 557	4 328	-101,3	-1,8 %

1.9.6.1.12 Kirkolliskokous

Kirkolliskokous on kirkon ylin päättävä toimielin. Se käsittelee asioita, jotka koskevat kirkon oppia ja työtä sekä kirkon lainsäädäntöä, hallintoa ja taloutta. Se myös vastaa kirkon suhteista valtioon, muihin kirkkoihin ja järjestöihin. Kirkolliskokous kokoontuu työjärjestyksensä mukaan kaksi kertaa vuodessa, toukokuussa ja marraskuussa. Kevätistuntokausi pidettiin 3.–6.5.2022 ja syysistuntokausi 7.–11.11.2022. Kirkolliskokouksen valmistelevista toimielimistä valiokunnat ja puheenjohtajien neuvosto koontuivat myös istuntokausien väliaikoina.

Kirkolliskokouksen tehtäviä osana muuta työnkuvaansa hoitavat muun muassa kirkolliskokouksen pääsihteeri, hallintosihteeri ja toimistosihteeri. Heidän osaltaan henkilöstökulut ja henkilöstömäärää koskevat tiedot sisältyvät hallinto-osaston tietoihin. Kirkolliskokouksen kanslian kokoonpanoon kuuluvat lisäksi valiokuntasihteerit, valitsijoiden sihteeri sekä notaari. Muuta henkilötöyövoimaa hankitaan istuntokausien ajaksi myös ostopalveluna.

Kirkolliskokouksessa käsiteltiin vuoden 2022 aikana muun muassa talousarvioita, lisätalousarvioita ja tilinpäätöksiä sekä lähetysjärjestöksi hyväksymistä koskevia esityksiä. Lisäksi käsiteltiin aloitteita, jotka liittyvät samaa sukupuolta olevien parien vihkimiseen ja siunaamiseen, tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitteluun, ympäristövaikutusten arviointiin, evankelioimistoiminnan vahvistamiseen, seksuaalisen häirinnän vastaisiin toimiin ja moninaistuvan hengellisyysjärjestelmän tarpeisiin sopivaan aineistoon. Kirkkohallitus lähetti kirkolliskokoukselle kahdeksan ja piispainkokous kaksi esitystä. Edustaja-aloitteita kirkolliskokoukselle jätettiin neljä. Talousarvioaloitteita ei tällä kertaa jätetty. Puheenjohtajien neuvosto antoi kirkolliskokoukselle muun muassa työjärjestyksen muuttamista koskevan esityksen, jonka takia sidonnaisuustietojen rekisterinpito ja valiokuntien yhteiskokoukset tulivat mahdollisiksi. Kehittämistarpeita, tavoitteita ja niiden saavuttamista arvioidaan puheenjohtajien neuvostossa aina tarpeen mukaan.

Kirkolliskokouksen valiokunnat saivat valmiiksi kahdeksantoista mietintöä, joiden perusteella päätöksiä tehtiin täysistunnoissa. Talousvaliokunnassa näistä laadittiin kuusi. Kirkolliskokouksen työskentelyn kehittämistyöryhmä valmisteli kirkolliskokoukselle uudet ohjeet sidonnaisuuksien ilmoittamisesta ja valiokuntiin sijoittamisesta, jotka kirkolliskokous hyväksyi. Myös valiokuntatyöskentelyä pyrittiin kehittämään. Kevätistuntokaudella pidettiin 245 puhetta ja syysistuntokaudella 209. Kun keväällä 2022 koronapandemia ei enää vaikeuttanut toimintaa merkittävästi, päästiin toteuttamaan tapaamisia ja vierailuita. Kevätistuntokaudella kirkolliskokouksessa vieraili uusi tiede- ja

kulttuuriministeri Petri Honkonen sekä eduskunnan hallintovaliokunnan jäseniä. Kirkolliskokous on päättänyt, että se tapaa lapsia ja nuoria kerran toimikautensa aikana ja tämä tapaaminen toteutettiin myös kevätistuntokaudella. Syysistuntokaudella järjestettiin viisipäiväinen istuntoviikko aikaisemmasta poikkeavan työskentelyrytmin kokeilemiseksi. Istuntoviikolla pidettiin myös iltakoulu.

Kirkolliskokouksen vuoden 2022 työskentelytahti oli yleisesti ottaen huomattavasti edellisvuotta rauhallisempaa. Menot olivat 22 % edellisvuotta pienemmät ja jäivät alle budjetoidun määrän. Huomattavin pudotus oli palkoissa ja palkkioissa (vuonna 2021: 467 722 euroa; vuonna 2022: 335 000 euroa). Vuonna 2022 valmisteltavana ei ollut poikkeuksellisen laajoja ja työläitä asioita, kuten vuonna 2021. Kokousten määrä oli vähäinen erityisesti syksyllä. Hiljaisen kokousvuoden takia myös maksetut ansionmenetykskorvaukset ja tuntipalkat jäivät alle budjetoidun määrän. Matkakulut pysyivät kohtuullisina mm. etäkokousten vuoksi. Kirkolliskokous päätti 5.8.2021 säilyttää maksettavat palkkiot ja korvaukset edellisten vuosien tasolla kuluvan toimikauden loppuun saakka, minkä vuoksi kokouspalkkiokulut eivät ole nousseet pitkällä aikavälillä.

Kirkolliskokouksen palvelujen ostot muodostuvat lähinnä matkakustannuksista, istuntoviikkoja varten tarvittavien tilojen sekä ateriat- ja kokouspalveluiden kuluista, käännöskuluista ja puheiden litterointikuluista. Myös palvelujen ostot pienenevät hieman edellisvuodesta. Koronapandemia ei enää aiheuttanut lisäkuluja.

Kirkolliskokouksen kokoonpano vuosina 2020–2024 kuvattuna 3.5.2022. Kuvaaja: Aarne Ormio.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Kirkolliskokous	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-843 827	-689 900		-657 271	-32 629	-95,3	-22,1 %
Henkilöstökulut	-499 201	-363 500		-337 317	-26 184	-92,8	-32,4 %
Palkat ja palkkiot	-467 722	-335 000		-316 543	-18 457	-94,5	-32,3 %
Henkilösivukulut	-31 479	-28 500		-20 773	-7 727	-72,9	-34,0 %
Palvelujen ostot	-340 896	-322 200		-319 284	-2 916	-99,1	-6,3 %
Vuokratulot	-700						
Aineet ja tarvikkeet	-3 030	-4 200		-670	-3 530	-16,0	-77,9 %
TOIMINTAKATE	-843 827	-689 900		-657 271	-32 629	-95,3	-22,1 %

1.9.6.1.13 Kirkon ulkosuomalaistyö

Ulkosuomalaistyön maabudjetin osalta toteuma oli 92,8 %, mitä voidaan pitää tyydyttävänä. Kyse ei ole ylibudjetoinnista, sillä toiminnan globaalin luonteen vuoksi (esim. yllättävät tilanteet kuten valuuttakurssiheilahtelut) sitä ei voida budjetoida liian kireäksi. Lisäväljyyttä vuoden 2022 toteutumaan toi Kaakkois-Aasian papin irtisanoutumisen kesken vuoden. Paikkaa ei ole täytetty, koska tähän aiemmin osoitetut varat on päätetty sijoittaa jatkossa ulkosuomalaisnuorten rippikoulujen jatkumisen varmistamiseen. Ilman tätä irtisanoutumista toteuma olisi ollut noin 95 %.

Kirkon ulkosuomalaistyö, talousarvion 2022 toteumavertailu

	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	32 498	80 900		66 908	13 992	-82,7	105,9 %
Vuokratuotot	18 212	25 900		21 196	4 704	-81,8	16,4 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	13 741	55 000		45 695	9 305	-83,1	232,6 %
Muut toimintatuotot	545			17	-17	0,0	-97,0 %
Toimintakulut	-1 460 003	-1 489 900		-1 374 793	-115 107	-92,3	-5,8 %
Henkilöstökulut	-389 371	-439 600		-413 875	-25 725	-94,1	6,3 %
Palkat ja palkkiot	-302 563	-338 100		-323 738	-14 362	-95,8	7,0 %
Henkilösivukulut	-87 166	-98 500		-91 892	-6 608	-93,3	5,4 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	357	-3 000		1 755	-4 755	58,5	391,2 %
Palvelujen ostot	-35 394	-25 000		-44 789	19 789	-179,2	26,5 %
Vuokratulot	-600			-495	495	0,0	-17,5 %

KIRKKOHALLITUS†

Aineet ja tarvikkeet			-2 508	2 508	0,0	
Annetut avustukset	-1 024 265	-1 025 300	-884 140	-141 160	-86,2	-13,7 %
Muut toimintakulut	-10 372		-28 987	28 987	0,0	179,5 %
TOIMINTAKATE	-1 427 505	-1 409 000	-1 307 885	-101 115	-92,8	-8,4 %

Kohdema	Toimintakate	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Saksa	TOIMINTAKATE	-80 000	-90 000		-92 527	2 527	-102,8	15,7 %
Norja	TOIMINTAKATE	-713			-2 142	2 142	0,0	
Tanska	TOIMINTAKATE	-43 505	-41 900		-40 514	-1 386	-96,7	-6,9 %
Itävalta	TOIMINTAKATE	-32 000	-32 000		-32 128	128	-100,4	0,4 %
Sveitsi	TOIMINTAKATE	-12 000	-62 000		-12 273	-49 727	-19,8	2,3 %
USA	TOIMINTAKATE	-319 079	-320 000		-371 603	51 603	-116,1	16,5 %
Kanada	TOIMINTAKATE	-15 268	-15 000		-26 434	11 434	-176,2	73,1 %
Australia	TOIMINTAKATE	-109 049	-85 000		-85 000	0	-100,0	-22,1 %
Kanarian saaret	TOIMINTAKATE	-105 739	-129 400		-112 232	-17 168	-86,7	6,1 %
Manner-Espanja	TOIMINTAKATE	-246 632	-275 000		-280 230	5 230	-101,9	13,6 %
Ranska	TOIMINTAKATE	-105 000	-105 000		-105 000	0	-100,0	0,0 %
Venäjä	TOIMINTAKATE	-2 209	-2 000			-2 000		
Italia	TOIMINTAKATE	-3 300	-3 300		-3 300	0	-100,0	0,0 %
Viro	TOIMINTAKATE	-98 357	-100 100		-98 194	-1 906	-98,1	-0,2 %
Muut maat, uud.proj.	TOIMINTAKATE	-107 112	-78 500		-13 413	-65 087	-17,1	-87,5 %
Ulkosuom.työn yht.	TOIMINTAKATE	13 741	55 000		45 695	9 305	-83,1	232,6 %
Belgia	TOIMINTAKATE	-35 000						
Kreikka, Rhodos	TOIMINTAKATE	-14 579	-5 000		-972	-4 028	-19,4	-93,3 %
Kypros	TOIMINTAKATE	-9 209	-54 800		-37 901	-16 899	-69,2	311,5 %
Kaakkois-Aasia	TOIMINTAKATE	-102 492	-65 000		-39 716	-25 284	-61,1	-61,2 %
YHTEENSÄ	TOIMINTAKATE	-1 427 505	-1 409 000		-1 307 885	-101 115	-92,8	-8,4 %

1.9.6.1.14 Kiinteistöt

Kirkon talon (Eteläranta 8) luvut on esitetty kohdassa "4 Muut liitetiedot" olevassa erillisliitteessä "Kirkon talon (Eteläranta 8) tuotot ja kulut".

Vuoden 2020 lopussa myydyn Sipoon kiinteistön osalta on kirjattu kuluksi epävarma siirtosaaminen. Kaupan jälkeen on ollut epätietoisuutta siitä, kuuluivat kaupan jälkeen syntyneet suoriteperusteiset kulut ostajien maksettavaksi. Tarvittavaa dokumentaatiota ei ole saatu, joten laskutusperusteita ei ole.

Kirkon koulutuskeskuksen tiloissa Järvenpäässä korjattiin vesivahinko. Vesivahingon korjaamisen ja sähkön hinnan nousun takia talousarvio ylittyi noin 40 000 eurolla.

Kiinteistöt, talousarvion 2022 toteumavertailu

Kiinteistöt yhteensä	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	148 703	152 000		155 370	-3 370	-102,2	4,5 %
Vuokratuotot	148 208	152 000		153 212	-1 212	-100,8	3,4 %
Muut toimintatuotot	495			2 158	-2 158	0,0	336,0 %
Toimintakulut	-555 249	-468 700		-526 722	58 022	-112,4	-5,1 %
Henkilöstökulut	-634						
Palkat ja palkkiot	-1 167						
Henkilösivukulut	533						
Palvelujen ostot	-406 478	-298 500		-350 646	52 146	-117,5	-13,7 %
Vuokratkulut	-12 002	-35 000		-21 133	-13 867	-60,4	76,1 %
Aineet ja tarvikkeet	-96 118	-94 000		-114 174	20 174	-121,5	18,8 %
Muut toimintakulut	-40 017	-41 200		-40 770	-430	-99,0	1,9 %
TOIMINTAKATE	-406 546	-316 700		-371 352	54 652	-117,3	-8,7 %

Kirkon talo, Eteläranta 8, talousarvion 2022 toteumavertailu

Eteläranta 8 (Kirkon talo)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	1 683			2 922	-2 922	0,0	73,6 %
Vuokratuotot	1 188			764	-764	0,0	-35,7 %
Muut toimintatuotot	495			2 158	-2 158	0,0	336,0 %
Toimintakulut	-212 619	-106 700		-114 361	7 661	-107,2	-46,2 %
Palvelujen ostot	-201 236	-81 000		-99 884	18 884	-123,3	-50,4 %
Vuokratkulut		-22 500		-9 021	-13 479	-40,1	
Aineet ja tarvikkeet	-8 519			-2 846	2 846	0,0	-66,6 %
Muut toimintakulut	-2 864	-3 200		-2 610	-590	-81,6	-8,9 %
TOIMINTAKATE	-210 936	-106 700		-111 439	4 739	-104,4	-47,2 %

Vainiemi, Sipoo

Sipoo, Vainiemi	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-1 434			-10 064	10 064	0,0	601,9 %
Henkilöstökulut	-634						
Palkat ja palkkiot	-1 167						
Henkilösivukulut	533						
Palvelujen ostot	-474			-10 064	10 064	0,0	2023,1 %
Aineet ja tarvikkeet	-326						-100,0 %
TOIMINTAKATE	-1 434			-10 064	10 064	0,0	601,9 %

Kirkon koulutuskeskus, Järvenpää, talousarvion 2022 toteumavertailu

Kirkon koulutus- keskus, Järvenpää	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	147 020	152 000		152 448	-448	-100,3	3,7 %
Vuokratuotot	147 020	152 000		152 448	-448	-100,3	3,7 %
Toimintakulut	-341 196	-362 000		-402 297	40 297	-111,1	17,9 %
Palvelujen ostot	-204 768	-217 500		-240 698	23 198	-110,7	17,5 %
Vuokratulut	-12 002	-12 500		-12 112	-388	-96,9	0,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-87 274	-94 000		-111 327	17 327	-118,4	27,6 %
Muut toimintakulut	-37 153	-38 000		-38 160	160	-100,4	2,7 %
TOIMINTAKATE	-194 176	-210 000		-249 849	39 849	-119,0	28,7 %

1.9.6.2 Hiippakunnallinen toiminta

Hiippakunnalliseen toimintaan kuuluvat tuomiokapituleiden perustoimintaan liittyvät tuotot ja kulut, tuomiokapituleiden talousarvioissa esitetyt toimitilakulut, eräät yhteiset kulut ja kiinteistön omistajan toimitilakulut. Hiippakunnallisen toiminnan kulut vuonna 2022 olivat noin 29 % Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitettavan toiminnan kuluista.

Perustoiminnalla tarkoitetaan tuomiokapituleiden henkilöstö- yms. muuttuvia kuluja (matkat, aineet tarvikkeet, palveluiden ostot). Toimitilakuluihin kirjataan toimitilojen ylläpitokulut, joita ovat esim. sähkö, vesi, lämmitys, siivous, jätehuolto, vartiointi, irtaimen omaisuuden vakuutusmaksut ja mahdolliset tilavuokrat.

Tuomiokapituleiden yhteisillä kuluilla tarkoitetaan mm. hiippakuntien myöntämiä, pieniä koulutusavustuksia seurakuntien työntekijöille. Näiden lisäksi yhteisiin kuluihin kirjataan piispojen nettisivujen ylläpito. Vuoden 2022 talousarviossa synodaalikokouksia varten varattiin 400 000 euron määräraha, jonka jaosta hiippakunnille päätti piispain kokous. Vuoden 2022 kolmannessa talousarvion muutoksessa kirkolliskokous päätti myöntää 100 000 euron määrärahan saamelaisten kirkkopäiviä varten.

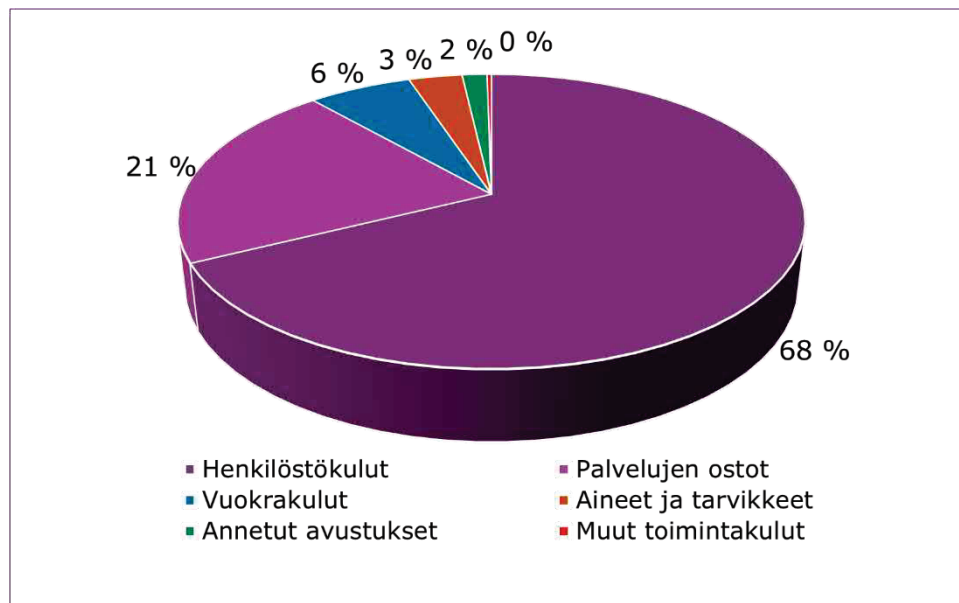
Kiinteistön omistajan kuluina kirjataan toimitiloihin kohdistuneet korjaustyöt sekä kiinteistöverot. Lapuan piispan asuntona toimineen huoneiston käytöstä luovuttiin.

Yksityiskohtainen talousarvioiden toteutumavertailu esitetään hiippakunnittain jäljempänä siten, että tuomiokapituleiden perustoiminnan tuotot ja kulut (=kirkolliskokouksen päättämä sitovuustaso, toimintakate) esitetään omana taulukkona ja toimitilojen tuotot ja kulut omana taulukkona.

Hiipakunnallinen toiminta yhteensä, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	1. TA- muutos	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	987 176	709 345			872 003	-162 658	-122,9	-11,7 %
Korvaukset	49 230				47 000	-47 000	0,0	
Maksutuotot	304 407	412 025			404 873	7 152	-98,3	33,0 %
Vuokratuotot	128 227	40 600			104 153	-63 553	-256,5	-18,8 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	51 060	89 000			81 204	7 796	-91,2	59,0 %
Tuet ja avustukset	30 692	81 720			43 242	38 478	-52,9	40,9 %
Muut toimintatuotot	420 027	86 000			157 328	-71 328	-182,9	-62,5 %
Sisäiset tuotot	3 533				34 202	-34 202	0,0	
Toimintakulut	-12 962 674	-13 963 984	-201 956	-100 000	-14 094 115	-171 825	-98,8	8,7 %
Henkilöstökulut	-9 356 730	-9 631 383			-9 533 200	-98 183	-99,0	1,9 %
Palkat ja palkkiot	-7 300 733	-7 481 311			-7 430 407	-50 904	-99,3	1,8 %
Henkilösivukulut	-2 181 404	-2 243 461			-2 194 706	-48 755	-97,8	0,6 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	125 407	93 389			91 912	1 477	-98,4	-26,7 %
Palvelujen ostot	-1 996 127	-2 753 725		-100 000	-2 918 766	65 041	-102,3	46,2 %
Palvelun ostot - sisäiset	-6 295	0			-28 747	28 747	0,0	356,7 %
Vuokrakulut	-820 913	-835 900			-895 564	59 664	-107,1	9,1 %
Aineet ja tarvikkeet	-433 075	-383 175			-463 655	80 480	-121,0	7,1 %
Annetut avustukset	-316 999	-314 500			-215 399	-99 101	-68,5	-32,1 %
Muut toimintakulut	-32 535	-45 301	-201 956		-38 784	-208 473	-15,7	19,2 %
TOIMINTAKATE	-11 975 498	-13 254 639	-201 956	-100 000	-13 222 112	-334 483	-97,5	10,4 %

Hiipakunnallinen toiminta, toimintakulut 2022:

Hiippakunnallinen toiminta yhteensä 2022

(Eur)	Hiippa- kunnallinen toiminta yhteensä	Turun arkkihiippa- kunta	Tampereen hiippakunta	Oulun hiippakunta	Mikkelin hiippakunta	Porvoon hiippakunta	Kuopion hiippakunta	Lapuan hiippakunta	Helsingin hiippakunta	Espoon hiippakunta	Tuomio- kapitulien toimitilat	Tuomio- kapitulien yhteiset
Toimintatuotot	872 003	220 727	52 121	128 348	44 793	96 851	56 764	120 375	84 541	54 078	8 161	5 244
Korvaukset	47 000	47 000										
Maksutuotot	404 873	86 258	33 205	19 610	34 026	37 351	19 016	116 074	21 180	38 154		
Vuokratuotot	104 153	15 924	15 504			20 042	19 464	998	24 060		8 161	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	81 204	27 689	1 476	10 883		5 395	13 932	712	11 695	9 420		
Tuet ja avustukset	43 242		1 284	5 237		29 974	2 490		1 380	2 878		
Muut toimintatuotot	157 328	17 185	2	92 618	7 669	3 972	1 862	203	26 227	2 347		5 244
Sisäiset tuotot	34 202	26 670	650		3 098	116		2 388		1 280		
Toimintakulut	-14 094 115	-2 133 369	-1 192 108	-1 842 391	-1 366 063	-1 507 266	-1 205 394	-1 458 359	-1 461 947	-1 215 400	-161 545	-550 273
Henkilöstökulut	-9 533 200	-1 513 817	-919 001	-1 281 391	-1 105 745	-1 038 035	-875 279	-1 035 423	-881 883	-852 799	152	-29 980
Palkat ja palkkiot	-7 430 407	-1 168 389	-706 343	-993 395	-860 065	-815 507	-678 533	-849 271	-679 232	-656 921		-22 751
Henkilösivukulut	-2 194 706	-350 494	-212 658	-294 158	-255 179	-227 516	-199 149	-249 207	-203 285	-195 982	152	-7 228
Henkilöstökulujen oikaisuerät	91 912	5 066		6 163	9 499	4 988	2 402	63 056	635	104		
Palvelujen ostot	-2 918 766	-369 964	-177 052	-487 394	-207 036	-245 787	-176 888	-291 089	-247 194	-150 284	-98 376	-467 702
Palvelun ostot - sisäiset	-28 747	-1 360	-3 219	-3 486	-2 288	-7 881	-3 344	-1 423	-3 147	-1 799		-800
Vuokratulut	-895 564	-120 705	-28 699	-1 928		-73 115	-74 651	-93 932	-276 296	-161 772	-39 925	-24 540
Aineet ja tarvikkeet	-463 655	-108 392	-26 583	-62 537	-32 572	-92 696	-30 948	-24 964	-30 856	-31 520	-1 151	-21 437
Annetut avustukset	-215 399	-17 180	-36 303	-4 500	-17 229	-48 667	-43 252	-9 940	-21 149	-17 180		0
Muut toimintakulut	-38 784	-1 951	-1 250	-1 156	-1 193	-1 085	-1 033	-1 588	-1 423	-46	-22 245	-5 815
TOIMINTAKATE	-13 222 112	-1 912 642	-1 139 987	-1 714 043	-1 321 269	-1 410 415	-1 148 630	-1 337 984	-1 377 406	-1 161 322	-153 384	-545 030

1.9.6.2.1 Turun arkkihiippakunta

Johdanto

Toiminta-ajatus, missio, visio ja strategia

Vuosi 2022 oli Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin 746. toimintavuosi. Toimintalinjauksensa (2017) mukaan Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli on Jumalan palvelijoiden palvelija, joka tukee uskon ja rakkauden toteutumista seurakuntien ja seurakuntayhtymien kumppanina arkkihiippakunnan alueella. Tuomiokapituli edistää armon, oikeudenmukaisuuden ja elämän mielekkyyden toteutumista kirkossa ja yhteiskunnassa vuorovaikutuksessa arkkihiippakunnan ihmisten kanssa. Tehtävänsä toteuttamiseksi tuomiokapituli ohjaa, neuvoa, päättää, viestii, valmentaa ja tukee.

Hiippakuntaan kuului toimintavuonna yhteensä 49 seurakuntaa ja viisi rovastikuntaa. Arkkipiispa Tapio Luoman kaitsenta-alueeseen kuuluvat Turun tuomiorovastikunnan suomenkieliset seurakunnat (9 kpl): Turun Henrikinseurakunta, Kaarinan seurakunta, Turun Katariinanseurakunta, Maarian seurakunta, Turun Martinseurakunta, Turun Mikaelinseurakunta, Paattisten seurakunta, Piikkiön seurakunta ja Turun Tuomiokirkkoseurakunta.

Turun arkkihiippakunnan piispa Mari Leppäsen kaitsenta-alueeseen kuului 40 seurakuntaa. Paimion rovastikunta: Liedon seurakunta, Loimaan seurakunta, Länsi-Turunmaan suomalainen seurakunta, Martinkosken seurakunta (liittyi vuoden 2023 alusta lukien Salon seurakuntaan), Paimion seurakunta, Pöytyän seurakunta, Salon seurakunta ja Someron seurakunta. Nousiaisten rovastikunta: Kustavin seurakunta, Laitilan seurakunta, Maskun seurakunta, Mynämäen seurakunta, Naantalin seurakuntayhtymä (Merimaskun seurakunta, Naantalin seurakunta, Rymättylän seurakunta), Nousiaisten seurakunta, Pyhärannan seurakunta, Rasion seurakunta, Ruskon seurakunta, Taivassalon seurakunta, Uudenkaupungin seurakunta ja Vehmaan seurakunta. Ala-Satakunnan rovastikunta: Eurajoen seurakunta, Euran seurakunta, Harjavallan seurakunta, Huittisten seurakunta, Kokemäen seurakunta, Nakkilan seurakunta, Rauman seurakunta ja Säskylä-Köyliön seurakunta. Porin rovastikunta: Kankaanpään seurakunta, Karvian seurakunta (liittyi vuoden 2023 alusta lukien osaksi Kankaanpään seurakuntaa), Merikarvian seurakunta. Porin evankelisluterilainen seurakuntayhtymä (Keski-Porin seurakunta, Länsi-Porin seurakunta, Meri-Porin seurakunta, Porin Teljän seurakunta, Noormarkun seurakunta), Siikaisten seurakunta (liittyi vuoden 2023 alusta lukien osaksi Kankaanpään seurakuntaa) ja Ulvilan seurakunta.

Hiippakuntavaltuuston kokoonpano: maallikkojäsenet: Annikka Viitaniemi (pj), Kerttu Palmunen (vpj), Tommy Björkskog, Jorma Hellstén, Kimmo Koivisto, Simo Korpela, Aki Laaksonen, Hanna Lindberg, Anna Lintunen, Iisak Pertola, Sanna Pitkänen, Harri Saine, Kaarina Valo-Laukkanen ja Jarkko Viljanen. Pappisjäsenet: Ville Auvinen, Anna-Kaisa Hautala, Pasi Jaakkola, Maria Ollila, Saara Palmunen ja Aino Vesti. Hiippakuntavaltuusto kokoontui toimintavuonna 2022 kaksi kertaa (17.2.2022 ja 7.6.2022). Aloitteita ei tehty.

Tuomiokapitulin istunnon kokoonpano: Turun arkkihiippakunnan piispa Mari Leppänen, arkkipiispa Tapio Luoma (pj oman vastuualueensa asioissa), tuomiorovasti Aulikki Mäkinen, lakimiesasessori Matleena Engblom (1.3.2022 alkaen), pappisasessori Sari Lehti (28.2.2022 asti), pappisasessori Jani Kairavuo (1.3.2022 alkaen), pappisasessori Kaisa Huhtala, maallikkojäsen Kimmo Koivisto, hiippakuntadekaani Mika Nokelainen, hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Annika Viitaniemi ja hiippakuntapastori Pauliina Järvinen (siht.). Tuomiokapituli istunto kokoontui 15 kertaa ja käsitteli 381 pykälää.

Tuomiokapitulin henkilötyövuosien määrä sekä tapahtuneet muutokset

2020: 15,8; 2021: 15,4; 2022: 17,7

Tuomiokapitulissa työskentelee projektirahoituksella kaksi työntekijää pyhiinvaellushankkeessa. Arkkihiippakunnan piispan sihteerin Annariina Soini aloitti tehtävässään 1.1.2022. Lakimiesasessori Matleena Engblom aloitti tehtävässään 1.3.2022.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022 ja painopisteet

1. Tuomiokapitulin vuoteen 2026 ulottuvan strategian valmistuminen keväällä 2022. Siinä määriteltiin tuomiokapitulin toiminnan painopistealueet ja niihin liittyvät tavoitteet, joissa on erityisen tärkeitä onnistua strategiakaudella. Painopistealueet ovat 1. Pyhän tulkitseminen, 2. Resurssiviisas toiminta, 3. Rohkea vaikuttamistyö ja 4. Ennakkoluuloton kokeilukulttuuri ja hyvinvoivat työyhteisöt.
2. Arkkihiippakunnan piispan vierailut seurakunnissa. Piispa seurueineen (erityisavustaja ja hiippakuntadekaani) teki seurakuntavierailun 17 piispan kaitsenta-alueeseen kuuluvaan seurakuntaan. Päivän mittaisella vierailulla käsiteltiin työyhteisön tilaa ennakkokyselyjä hyödyntäen sekä seurakunnan tulevaisuuden näkymiä 10 vuoden tähtäimellä. Tulevaisuustyöskentelyyn osallistuivat myös luottamushenkilöt. Lisäksi piispa vieraili kolmessa liitosseurakunnassa ja osallistui erilaisiin seurakuntien juhliin ja tapahtumiin.

3. Rovastikunta 2030 prosessin työryhmät. Rovastikuntiin on muodostettu talouden, kiinteistö- ja hautaustoimen työryhmät, joiden tehtävänä on kehittää seurakuntien välistä yhteistyötä ja yhteistyörakenteita. Ryhmät toimivat aktiivisesti koko vuoden.
4. Pyhiinvaellustoiminnan kehittämisen ensimmäinen kolmivuotisvaiheen päätyminen 31.12.2022. Toimintavuonna arvioitiin aikaan saatuja tuloksia ja varmistettiin pyhiinvaellustoiminnan jatko vuoden 2025 loppuun asti.
5. Kristillisen uskon sanoittaminen ja Pyhän tulkitseminen viestintävälineissä. Tämän toiminnan oleellisen tärkeä areena on media. Toimintavuonna arkkihiippakunnan piispa ja arkkipiispa ovat toteuttaneet tätä tehtävää monipuolisesti ja aktiivisesti myös kansallisesti merkittävissä viestintäkanavissa.

Muu toiminta ja toimintaan vaikuttaneet tekijät

1. Tuomiokapituli toimi seurakuntien ja seurakuntayhtymien kumppanina, tuki seurakuntien työyhteisöjä, työntekijöitä, vastuunkantajia, johtamista ja hallintoa sekä vaikutti hiippakunnan alueen verkostoissa ja osallistui yhteiskunnalliseen keskusteluun. Tätä toteutettiin monipuolisesti ohjaamalla ja neuvomalla hallintoasioissa, tekemällä hallintopäätöksiä, tukemalla seurakuntien strategista suunnittelua ja johtamista, työyhteisöjen hyvinvointia ja seurakuntatyön kehittämistä sekä viestimällä.
2. Tuomiokapitulin strategia painottaa kestävästä kehitystä ja aineellisesti vähempään tyytymistä. Tuomiokapituli päivitti ja uusi ympäristödiplominsa. Se on voimassa 31.12.2027 asti. Tuomiokapitulin käytännön toimintoja uudistettaessa otettiin korostetusti huomioon ympäristönäkökohdat.
3. Ukrainan sodan syttyminen ja sen seurannaisilmiöt sävyttivät vahvasti vuotta 2022. Tuomiokapituli ja seurakunnat suoriutuivat hyvin pakolaisten vastaanotosta ja organisoivat erilaista avustustoimintaa omin toimin ja yhteistoiminnassa mm. SPR:n kanssa. Korona-aikana vahvistunut viranomaisyhteistyö sujui erinomaisesti. Piispojen mediaesiintyminen, ihmisten kohtaaminen seurakuntavierailuilla ja monin tavoin loivat tulevaisuuden uskoa ja vahvistivat yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä.

Tavoitteiden toteutuminen

Tuomiokapitulin toimintasuunnitelmassa 2022 määriteltiin viisi keskeistä toiminnallista tavoitetta:

1. Tuomiokapitulin uuden strategian jalkauttaminen

Tavoite toteutui osittain. Suunnitelman mukaan uuden strategian oli määrä valmistua siten, että olisi ollut toimeenpantavissa vuoden 2022 alusta alkaen. Prosessi vaati suunniteltua enemmän aikaa, sillä se toteutettiin koko työyhteisöä osallistamalla. Keväällä 2022 valmistunut strategia alkoi suunnata tuomiokapitulin toimintaa jo syksystä 2022 alkaen, ja vuoden 2023 toimintasuunnitelmat on laadittu uuden strategian pohjalta.

2. Pyhiinvaellustoiminnan jatkon turvaaminen

Tavoite toteutui. Pyhiinvaellustoiminnan ensimmäinen kolmivuotinen kehittämisjakso päättyi 31.12.2022. Sen kuluessa pyhiinvaellustoiminta kehittyi voimakkaasti Turussa ja koko Suomessa ja luotiin hanketta tukeva kansainvälinen verkosto. Toimintaa ovat rahoittaneet ja ohjanneet Turun arkkihiippakunnan tuomiokapituli, Turun kaupunki, Domkapitlet i Borgå Stift, Turun ja Kaarinan seurakuntayhtymä ja Kirkkohallitus. Samat toimijat laativat vuoden 2022 aikana suunnitelman ja kokosivat toimintavuoden aikana rahoituksen pyhiinvaellustoiminnan kehittämiseen 31.12.2025 asti. Uudella toimintakaudella on tarkoitus kehittää toimintaa edelleen ja saattaa toiminta pysyvän rahoituksen piiriin.

3. Hiippakunnan seurakuntien rakennemuutoksen tukeminen

Tavoite toteutui. Rovastikunnittaiset talouden, kiinteistöjen ja hautaustoimen työryhmät työskentelivät aktiivisesti koko vuoden seurakuntien välisen yhteistyön ja yhteistyörakenteiden kehittämiseksi. Työskentelyn ansiosta käynnistettiin kiinteistöjen huoltokirjaohjelman koko kirkon tasoiseksi laajentunut kilpailutusprosessi. Loppuvuodesta 2022 työryhmien toiminta virallistui, kun tuomiokapituli pyysi seurakuntia nimeämään edustajansa mainittuihin ryhmiin. Toimintakertomusta kirjoitettaessa tiedossa on, että kaikki arkkihiippakunnan seurakunnat päättivät osallistua jatkotyöskentelyyn ja nimesivät edustajansa ryhmiin.

Toimintavuoden aikana kolme taloudellisiin vaikeuksiin ajautunutta seurakuntaa liittyi toiseen seurakuntaan. Näin turvattiin hyvätasoisen seurakuntatyön jatkuvuus mainituilla alueilla.

4. Toivon ja luottamuksen hengen vahvistaminen arkkihiippakunnassa

Tavoite toteutui. Arkkihiippakunnan piispa seurueineen vieraili 17:ssä piispan kait-senta-alueeseen kuuluvassa seurakunnassa. Keskinäinen tutustuminen, työyhteisön tilanteen arviointi ja tulevaisuustyöskentely vahvistivat palautteenkin mukaan toivoa

ja luottamusta tulevaisuuteen sekä kirkastivat näkyä kirkon työstä ja sen merkityksestä. Vierailut osoittivat, tulevaisuuteen vaikuttavia kehityskulkuja hahmotetaan vaihtelevasti. Tulevaisuustietoisuutta on tärkeä vahvistaa. Tuomiokapitulilla on tässä tärkeä rooli.

Suomalaisten henkinen jaksaminen on ollut koetteilla koronan ja Ukrainan sodan takia. Vierailut, monitahoinen vuorovaikutus mediassa, viranomaisverkostoissa ja arkkihiippakunnan alueella asuvien ihmisten keskuudessa on vahvistanut yhteiskunnan henkistä kriisinkestävyyttä.

5. Synodaalikokouksen järjestäminen 27.9.2022

Tavoite toteutui. Arkkihiippakunnan synodaalikokous oli sisällöltään tasokas ja ajan-kohtainen. Se kokosi hiippakunnan papiston koolle kattavasti. Kokousjärjestelyissä toteutettiin tuomiokapitulin uuden strategian mukaisesti kohtuullisuuden ja kestävä kehityksen periaatteita. Kokouskulut alittivat kirkon yhteisistä varoista arkkihiippakunnalle budjetoidun 35 000 euroa.

Korona vaikutti toimintaan toimintavuoden alkupuolella. Edellisen vuoden tapaan tähän kyettiin reagoimaan nopeasti, joustavasti ja uusia toimintatapoja etsien. Tuomiokapitulin varautumisryhmä teki tiivistä viranomaisyhteistyötä sekä ohjeisti ja tuki arkkihiippakunnan seurakuntia. Tuomiokapitulin perustehtävään kuuluvat koulutukset, seurakuntien johtamisen, työyhteisöjen ja toiminnan tuki toteutuivat pandemiatilanteesta huolimatta hyvin ja kustannustehokkaasti.

Kesästä 2022 alkaen korona ei enää merkittävästi rajoittanut tuomiokapitulin ja seurakuntien toimintaa. Seurakuntien jumalanpalveluksiin ja muuhun toimintaan osallistuneiden määrä ei syksyn aikana palannut koronaa edeltävälle tasolle. Seurakuntalaisten tuki aktivoitumisessa on tärkeää. Korona-aikana opittiin pitämään rutiinikokouksia etänä ja toteuttamaan henkilöstökoulutuksia etä- ja lähiopetusta yhdistävinä hybriditoteutuksina. Näistä hyvistä käytänteistä halutaan pitää kiinni.

Ukrainan sodan syttyminen 24.2.2022 koronan vielä jyllätessä on kuormittanut seurakuntalaisia ja kirkon työntekijöitä. Tämä näkyy tuomiokapitulille osoitettujen työnohjauspyyntöjen merkittävänä lisääntymisenä arkkihiippakunnassa. Ukrainan pakolaisten vastaanotto arkkihiippakunnassa on sujunut hallitusti ja hyvässä yhteistyössä eri toimijatahojen kanssa.

Vuoden aikana opittua ja havaittua:

Tuomiokapituli on pyrkinyt kehittämään toimintaansa ja suhdettaan seurakuntiin yhä enemmän palvelu- ja tukiorganisaation suuntaan unohtamatta valvovan ja päättävän viranomaisen roolia. Tässä tavoitteessa on edistytty hyvin. Suhteet seurakuntien henkilöstöön ja luottamushenkilöihin sekä hiippakuntavaltuustoon ovat luontevat ja pääsääntöisesti kaikki toimijat kokevat pelaavansa samassa joukkueessa.

Toimintavuoden aikana rakennettiin 2023 alusta toimintansa aloittavia hyvinvointialueita. Tuomiokapituli ja seurakunnat muodostivat yhteistyörakenteet uuteen toimijaan. Arkkhiippakunnassa Satakunnan seurakunnat ovat osallistuneet hyvinvointialueen rakennustyöhön jo pitkään ja päässeet vaikuttamaan yhteistyörakenteisiin. Varsinais-Suomessa seurakuntien ja koko hyvinvointialueen liikkeelle lähtö on ollut hitaampaa ja tuomiokapituli on ollut seurakuntien tukena. Hyvinvointialue ja seurakuntien suhde siihen on osin hahmottumaton ja vaatii aktiivista seuraamista ja yhteistyömahdollisuuksien tunnistamista. Samoin huomiota kaipaa myös uusimuotoisen kunnan rooli ja seurakunnan suhde siihen. Tuomiokapitulilla on tässä merkittävä rooli.

Toimintavuonna toteutuneiden seurakuntavierailujen yksi keskeinen havainto on, että tulevaisuuden ja siihen vaikuttavien kehityskulkujen (seurakuntien jäsenmäärän kehitys, syntyneiden ja kuolleiden suhde sijaintikunnassa, talousalueen elinvoima ja veto-voimaisuus jne.) hahmottaminen on hyvin vaihtelevaa. Katse ei tahdo kantaa käsillä olevaa toimintaa ja meneillään olevaa valtuustokautta pidemmälle. Tulevaisuuden lukutaitoa, tulevaisuustietoisuutta ja ennakointia pitää vahvistaa seurakunnissa. Tuomiokapitulin tulee tukea tätä.

Seurakunnan hallinnollinen itsenäisyys ei ole uskon sisältö ja kohde eikä itseisarvo. Tärkeää on hyvätasoisien seurakuntatyön turvaaminen kirkon jokaisella kolkalla nykyisistä seurakuntarajoista riippumatta. On syytä kunnioittaa ja arvostaa niitä seurakuntia, jotka ottavat vastaan taloudellisen ja toiminnallisen kantokykynsä menettäneet seurakunnat. Tällaista solidaarisuuden, omasta jakamisen ja toisen puoleen kääntymisen henkeä tarvitaan kirkossa lisää. Kirkossa tarvitaan myös seurakuntarakenteen uudistus.

Korona ohjasi seurakunnat ja tuomiokapitulin sopeuttamaan ja muuttamaan toimintatapojaan nopealla aikataululla. Parhaimmillaan muutospaine uudisti toimintaa erinomaisin tuloksin. Vaarana on, että ulkoisen muutospakon poistuessa luova kekseliäisyys taantuu ja toiminnassa palataan vanhoille raiteille.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2022 talousarvio laadittiin hiippakunnalle ilmoitetun kehyksen pohjalta. Kirkolliskokous päätti arkkihiippakunnan toimintakatteeksi 1 558 500 euroa. Arkkihiippakunnan toteutunut varsinaisen toiminnan toimintakate oli 1 633 382 euroa. Toimintakate jäi 74 882 euroa alijäämäiseksi. Pääosa varsinaisen toiminnan ylityksestä, 74 000 euroa, selittyy seuraavista tekijöistä:

Arkkipiispantalon vuokrat oli virheellisesti budjetoitu tuomiokapitulin varsinaisen toiminnan tuotoiksi (15 500 euroa). Arkkipiispan 60-vuotisjuhlallisuuksia ei ollut budjetoitu (15 000 euroa). Lisätalousarviossa saatu määräraha (22 900) oli kohdennettu kustannuspaikalle satunnaiset, vaikka oikea kohdennuspaikka olisi ollut varsinainen toiminta. Näistä muodostuu yhteensä 53 400 euroa. Kun yllä olevat tekijät otetaan huomioon, ylityksen määräksi jää 20 600 euroa. Tuomiokapituliin tuli neljä uutta työntekijää. Näistä uusista työntekijöistä johtuvia ylimääräisiä kuluja ei ollut voitu budjetoida vuoden 2022 talousarviota tehtäessä keväällä 2021.

Vuoden 2022 talousarvio on tehty touko-kesäkuussa 2021 olosuhteissa, joissa edellisen vuoden ja kuluvan vuoden toteutumat olivat monissa asioissa hyvin poikkeavia koronatilanteen takia. Näin ollen kustannusten ja tuottojen arviointi on ollut erityisen haastavaa.

Pyhiinvaellushankkeen tulot ja menot on kirjattu kustannuspaikalle ”Turku satunnainen”, jossa hankkeen taloutta voidaan seurata erillään tuomiokapitulin muusta taloudesta. Lisäksi kustannuspaikalla on erillinen projektikohtainen seuranta tuloista ja menoista. Pyhiinvaellushankkeen rahoitus kaudella 2020–2022 tuli useasta lähteestä. Vuosittain budjetti koostui seuraavasti: Kirkon keskusrahasto 40 000 euroa, Turun kaupunki 30 000 euroa, Turun arkkihiippakunta 10 000 euroa ja Porvoon hiippakunta 3 000 euroa.

Vuoden 2020 säästö oli 4 844 euroa ja vuoden 2021 säästö 12 621 euroa, ja ne laskettiin tuloksi vuoden 2022 budjettiin. Koska hankekausi oli 2020–2022, laskettiin kokonaistalouden toteumassa kaikki vuodet yhteen. Pyhiinvaellushankkeen toteuma oli 10 140 euroa ylijäämäinen. Merkityksellisen matkailun verkostokoordinoitihankkeen toteuma oli alijäämäinen 13 466 euroa. Näiden kahden hankkeen yhteinen talouden toteuma hankekaudella oli alijäämäinen 3 325 euroa.

Turun arkkihiippakunnan tuomiokapitulin talouden seuranta on eri syistä johtuen ollut haasteellista vuonna 2022. On myös syytä todeta, että vuonna 2021 tuomiokapitulin toimintakate oli noin 96 000 euroa ylijäämäinen.

Tuomiokapitulin omakatteisen erillisrahaston tarkoituksena on tukea Turun arkkihiippakunnan ja koko hiippakunnan toimintaa. Rahastosta voidaan tuomiokapitulin päätöksellä myöntää avustuksia kirkon ja hiippakunnan tehtäviä ja toimintoja edistäviin tarkoituksiin. Rahaston käytöstä päättää tuomiokapituli. Vuonna 2022 rahaston tuotot olivat -27 850,27 euroa ja toimintakulut 66 713,07 euroa. Alijäämä 38 862,80 euroa siirretään rahaston pääomaan. Rahaston negatiivista tuottoa selittää markkinatilanne ja erityisesti se, että rahaston omistamien osakkeiden arvo oli hyvin alhaalla tilikauden päättymishetkellä.

Hiippakuntavaltuusto 20.3.2023

Tuomiokapitulin 1.3.2023 pidetyn istunnon jälkeen Kirkkohallituksen talousyksikkö on vahvistanut, että kirkolliskokouksen lisätalousarviossa myöntämä määräraha 22 918 euroa on budjetoitu väärälle kustannuspaikalle. Asia huomattiin niin myöhään, että erehdyttä ei voitu enää korjata, koska vuoden 2022 kirjanpito oli jo suljettu. Kirkkohallituksen ilmoittamasta ylityksestä, 74 883 euroa, voidaan tällä perusteella vähentää 22 918 euroa, jolloin ylityksen oikeaksi määräksi jää 51 965 euroa.

Turun arkkihiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	42 689	70 700		48 970	21 730	-69,3	14,7 %
Maksutuotot	29 899	35 700		29 019	6 681	-81,3	-2,9 %
Vuokratuotot	4 878	15 500		0	15 500	0,0	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	4 100	16 000		16 851	-851	-105,3	
Tuet ja avustukset	3 812	3 500			3 500		
Muut toimintatuotot				2 500	-2 500	0,0	
Sisäiset tuotot				600	-600	0,0	
Toimintakulut	-1 513 310	-1 629 200		-1 682 353	53 153	-103,3	11,2 %
Henkilöstökulut	-1 260 955	-1 364 400		-1 365 194	794	-100,1	8,3 %
Palkat ja palkkiot	-971 194	-1 056 400		-1 054 582	-1 818	-99,8	8,6 %
Henkilösivukulut	-293 001	-310 000		-315 678	5 678	-101,8	7,7 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	3 240	2 000		5 066	-3 066	-253,3	56,4 %
Palvelujen ostot	-185 263	-225 100		-237 020	11 920	-105,3	27,9 %
Palvelun ostot - sisäiset	-1 120			-1 360	1 360	0,0	21,4 %
Vuokratulot	-5 150	-7 500		-1 868	-5 632	-24,9	-63,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-41 295	-13 700		-57 781	44 081	-421,8	39,9 %
Annetut avustukset	-19 180	-17 500		-17 180	-320	-98,2	-10,4 %
Muut toimintakulut	-346	-1 000		-1 951	951	-195,1	
TOIMINTAKATE	-1 470 620	-1 558 500		-1 633 383	74 883	-104,8	11,1 %

Satunnaiset, Pyhiinvaellushanke ja verkostokoordinointi, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	133 761	83 000		155 832	-72 832	-187,7	16,5 %
Korvaukset	47 000			47 000	-47 000	0,0	0,0 %
Maksutuotot	56 900			57 239	-57 239	0,0	0,6 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	8 297			10 838	-10 838	0,0	30,6 %
Tuet ja avustukset	7 000						
Muut toimintatuotot	14 564	83 000		14 685	68 315	-17,7	0,8 %
Sisäiset tuotot				26 070	-26 070	0,0	
Toimintakulut	-173 148	-83 000	-22 918	-229 678	123 760	-216,8	32,6 %
Henkilöstökulut	-110 362	-58 000		-148 623	90 623	-256,2	34,7 %
Palkat ja palkkiot	-84 171	-45 000		-113 807	68 807	-252,9	35,2 %
Henkilösivukulut	-26 191	-13 000		-34 816	21 816	-267,8	32,9 %
Palvelujen ostot	-45 413	-25 000		-66 298	41 298	-265,2	46,0 %
Vuokrakulut	-380			-1 755	1 755	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-16 988			-13 002	13 002	0,0	-23,5 %
Muut toimintakulut	-5		-22 918		-22 918		
TOIMINTAKATE	-39 387	0	-22 918	-73 846	50 928	-322,2	87,5 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	14 682			15 924	-15 924	0,0	8,5 %
Maksutuotot	94						
Vuokratuotot	14 588			15 924	-15 924	0,0	9,2 %
Toimintakulut	-215 327	-200 500		-221 337	20 837	-110,4	2,8 %
Palvelujen ostot	-75 274	-60 400		-66 647	6 247	-110,3	-11,5 %
Vuokrakulut	-108 396	-113 000		-117 082	4 082	-103,6	8,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-31 658	-27 100		-37 609	10 509	-138,8	18,8 %
TOIMINTAKATE	-200 645	-200 500		-205 413	4 913	-102,5	2,4 %

1.9.6.2.2 Tampereen hiippakunta

Johdanto

Tampereen hiippakunta on alueensa seurakuntien kumppani. Tuemme seurakuntia ohjauksen, valmennuksen, konsultoinnin, neuvonnan ja koulutuksen keinoin. Hiippakuntaan kuului toimintakertomusvuonna 38 seurakuntaa viidessä rovastikunnassa: Tuomiorovastikunta (Tampereen Eteläinen, Messukylä, Tuomiokirkko ja Harju), Hämeenkyrön (Ikaalinen, Hämeenkyrö, Ylöjärvi, Nokia, Pirkkala, Kihniö, Parkano, Sastamala) ja Kangasalan (Kangasala, Akaa, Sääksmäki, Pälkäne, Lempäälä, Vesilahti, Urjala, Ruovesi, Orivesi, Mänttä-Vilppula, Punkalaidun, Virrat) rovastikunnat sijaitsevat Pirkanmaalla, Hämeenlinnan (Hämeenlinna-Vanaja, Hauho, Kalvola, Lammi, Hattula, Loppi, Janakkala, Riihimäki, Hausjärvi) ja Tammelan (Tammela, Forssa, Ypäjä, Humpila, Jokioinen) rovastikunnat Kanta-Hämeessä.

Hiippakuntavaltuustoon kuuluu 7 pappisjäsentä: Jari Kemppainen, vara-pj., Risto Korhonen, Hanna-Leena Kevätsalo-Vuorio, Yrjö Niemi, Heidi Pitkänen, Heikki Repo, Ulla Ruusukallio ja 14 maallikkojäsentä: Kari Aakula, Antti Ahonen, Asko Alajoki, Tiina Eskelinen, Mikko Hieta, Anna-Kaisa Immonen, Timo Koivula, pj., Tytti Lindroos, Olli Löytty, Anja Peräkääly, Torsti Tulenheimo, Mikko Uotila, Ritva Viitala, Tuula Yli-Krekola. Tampereen hiippakunnasta kirkkohallituksen maallikkojäseneksi on valittu Kalle Mäki. Hänellä on siten hiippakuntavaltuuston kokouksessa läsnäolo- ja puheoikeus.

Vuoden 2022 aikana kokouksia on pidetty kaksi: helmikuussa ja toukokuussa. Hiippakuntavaltuustossa on vuoden 2022 aikana tehty kaksi aloitetta: Aloite nuorten vaikuttajaryhmien perustamiseen liittyvän koulutuksen järjestämiseksi ja Torsti Tulenheimon aloite, että lääninrovastin kotiseurakunnat saisivat jatkossa korvauksen kirkkoheransa rovastikunnalliseen työhön kuluva ajasta ja palkasta.

Tuomiokapitulin istunnon jäseniä ovat piispa Matti Repo pj., tuomiorovasti Olli Hallikainen, lakimiesasessori Jorma Juutilainen, hiippakuntadekaani Terhi Törmä, maallikkojäsen Tiina Eskelinen sekä pappisasessorit Leena Sorsa ja Juha Itkonen. Lisäksi kokouksissa läsnä on ollut hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Timo Koivula. Tuomiokapituli kokoontui 11 kertaa.

Tuomiokapitulin henkilötöyvuosien määrä on vuosina 2020–2022 pysynyt jokseenkin samana. Kunkin vuoden lopussa tuomiokapitulissa on ollut 10 vakituista työntekijää.

Keskeiset tapahtumat

Tuomiokapitulin työtä ohjaaviksi yleisiksi painopisteiksi oli määritelty tuki seurakunnissa toteutuvalla työllä, kumppanuus ennakoimattomassa toimintaympäristössä ja uudistumisessa sekä kestävien tulevaisuusratkaisujen toteutumisessa, seurakuntien yhteiskunnallisen verkostoitumisen vahvistaminen sekä tuki kirkon ilmastostrategiaan liittymisessä.

Koronapandemian jälkeisessä tilanteessa seurakuntien työtä tuettiin erilaisten ohjausprosessien kautta. Koronan jälkeen seurakuntien työntekijöitä ja luottamushenkilöitä tavattiin kasvokkain muun muassa kuulumisbrunsseilla, jotka tavoittivat n. 300 henkeä eri puolilla hiippakuntaa. Työn uudistumisen tueksi toteutettiin esimerkiksi Tulevaisuustaa-juus-työpajoja ja Kokeileva kirkko -aamupäivä. Ohjauksellinen kehittäminen (työnohjaukset, konsultaatioprosessit, valmennukset) on kapitulin perustyötä, jonka kautta kumppanuus toteutuu niissä kohdissa, jotka ovat seurakuntien työntekijöille ja työyhteisöille itselleen merkityksellisiä.

Venäjän hyökkäyssota ja sitä seurannut yhteiskunnallisen tilanteen muutos konkretisoivat ennakoimattoman arjen, jossa kumppanuus toteutuu. Jo aiemmin opitut verkossa tapahtuvat tilannekatsaukset osoittautuivat hyväksi tavaksi jakaa tilannekuvaa sekä hyviä käytäntöjä seurakuntien välillä.

Hyvinvointialueisiin valmistautumisen muutostukea tarjottiin molemmissa maakunnissa. Kanta-Hämeessä tuomiokapitulin asiantuntija on ollut mukana yhdyspintatyöryhmässä ja alueen seurakunnat olivat mukana myös hyvinvointialueen, kuntien ja sidosryhmien yhteistyön kutsuseminaarissa. Pirkanmaalla seurakuntien ja hyvinvointialueen johto tapasivat keväällä verkossa ja piispa kutsui aluevaltuutettuja sekä seurakuntien työntekijöitä keskustelemaan muutoksesta. Lisäksi perehdytettiin seurakuntia palvelutietovarannon käyttöön. Henkisen huollon organisointia kehitettiin molemmissa maakunnissa vastaamaan hyvinvointialueille siirtyvää Pelastustointia ja sosiaali- ja kriisipäivystystä. Seurakuntien valmiusasioiden tueksi molemmissa maakunnissa toteutettiin Puolustusvoimien kanssa valmiuspäivät sekä osallistuttiin valmiusharjoituksiin. Tämä kaikki tuki myös seurakuntien yhteiskunnallista verkostoitumista.

Muita keskeisiä tapahtumia vuonna 2022 olivat esimerkiksi: Pyhiinvaellus Suomi -hiippakunnallinen osuus, synodaalikokous, piispantarkastukset Punkalaitumella, Sastamalassa, Hämeenlinna-Vanajassa, Kangasalla ja Lopella, Porvoon kirkkoyhteisön priimasien kokous, kirkon kansainvälisen työn verkostopäivät. Vuoden 2022 aikana Kalvola valmistautui liitokseen Hämeenlinna-Vanajan seurakunnan kanssa.

Tavoitteiden toteutuminen

Tampereen hiippakunnan työlle oli asetettu viisi erityistä tavoitetta vuonna 2022.

1. *Synodaalikokoukselle asetettiin tavoitteeksi vahvistaa kirkon virkaan vihittyjen identiteettiä, uudistaa näkyä yhteisestä työstä ja innostaa teologian tekemiseen ja syventämiseen.*

Synodaalikokouksen näkyviä vaikutuksia olivat kokemus 450 osallistujan yhteydestä, ilosta ja esillä olleiden nuorten työntekijöiden sekä verkostokumppaneiden osaamisesta. Myös kapitulin oman työn suhteen kokous vahvisti näkyä yhteisestä työstä: kokous toteutettiin yhdessä ohjausryhmän sekä yli 20 verkostokumppanin kanssa. Kokous toi myös näkyvyyttä kirkon työlle, sillä ohjelma sisälsi vahvan kytkeytymisen yhteiskunnan eri toimijoihin. Kokoukseen kutsuttiin Tampereen hiippakunnassa papit, lehtorit ja diakonian virkaan vihityt. Keskustelu kutsuttavien joukosta osoitti kokouksen merkittävyyden. Teeman tutkiminen jatkuu myös vuoden 2023 kokouksessa, jolloin koolla ovat eläkkeellä olevat tai muualla kuin kirkon piirissä toimivat papit. Teologian tekemisen ja syventämisen osalta kokouksen tarjoamien virikkeiden ja puheenvuorojen soveltaminen sekä synodaalikirjan antiin liittäminen jäi osallistujille itselleen. Pelastus -teeman tueksi julkaistiin koko vuoden ajan aina lokakuulle asti uutiskirjettä. Kokonaisuudessaan asetettu tavoite saavutettiin hyvin.

2. *Johtamisen tukeen liittyvänä tavoitteena oli tuottaa koulutusta, ohjausprosesseja, foorumeja sekä sovitteluosaamista seurakuntien käyttöön.*

Koulutus ja johtavien foorumit, kuten uusien johtajien päivä tai päivä johtamisen tueksi, mahdollistivat oppimista ja verkostojen syntymistä. Osallistujille merkittävää on vuorovaikutus ja asiantuntijoiden virittämä yhdessä ajatteleva.

Erilaisten ohjausprosessien vaikuttavuus on sitä parempi, mitä oikea-aikaisempi, tavoitteiltaan täsmällisempi ja johdon taholta sitoutuneempi prosessi on kyseessä. Näihin on hyvä kiinnittää huomiota, sillä erilaisten työyhteisöprosessien tarve näyttää korona-ajan jälkeen kasvaneen. Sovitteluosaamisen vahvistaminen kapitulin omassa tiimissä ja sovittelijoiden verkostossa koulutuksen keinoin oli oikea-aikainen lisä osaamiseen. Työyhteisösovittelu tarjoaa jatkossa konfliktitilanteisiin juridisen selvitysprosessin rinnalle osapuolten omaa vastuuta ja ongelmanratkaisukykyä vahvistavan menetelmän.

Tulevaisuuden johtamisen tueksi järjestettiin etenkin Ylä-Pirkanmaalla luottamushenkilöille ja johtaville viranhaltijoille mahdollisuuksia tutkia tulevaisuutta rakenneselvityksen sekä muiden selvitysten valossa. Vaikka liitoshanke Parkanon ja Kihinöin seurakuntien välillä raukesi, kestäviä tulevaisuusratkaisuja koskevan keskustelun tulee jatkua ja vahvistua lähivuosina edelleen. Seurakunnat odottavat tuomiokapitulin aktiivisuutta ja tukea rakenneratkaisuista keskusteltaessa. Uhkana on, että kariutuvat tai muuten vaikeat rakennekeskustelut lamauttavat seurakuntia ajattelemasta tulevaisuutta. Myös kokonaiskirkollista lähestymistä tarvitaan.

3. Ilmastajohtamisen foorumien tavoitteena oli tuottaa kumppanuuksia alueella ja ilmastotekoja seurakunnissa.

Hyytiälän ilmastajohtamisen foorumi vahvisti jo aiemmin luotua kapitulin yhteistyötä Pirkanmaan liiton, Pirkanmaan ELY-keskuksen ja Helsingin yliopiston välillä. Sen myötä on opittu verkostomaista yhteistyötä ilmastoasiassa. Osallistujille se tuotti mahdollisuuden seurakuntien ja kuntien yhteiseen ajatteluun ilmastoasioissa. Kahtena vuonna toteutetut Pirkanmaan ilmastajohtamisen foorumit laajenevat vuonna 2023 elinkeinoelämän suuntaan.

Kanta-Hämeessä ilmastofoorumi toteutettiin kaikille avoimena osana synodaalikousta. Vaikka osallistujamäärä synodaalikokouksen ulkopuolisten osalta jäi vähäiseksi, paneelin sisältö ja ilmastoteema tulivat laajasti jaetuksi blogi- ja lehtikirjoitusten (Lehteri, HäSa, hiippakunnan omat sivut ja uutiskirjeet) kautta.

Hiippakunnan ympäristöpäivä tuki seurakuntien ympäristödiplomien hakuprosessia konkreettisesti. Ekoteologinen koulutuspilotti tuotti seurakuntien työntekijöille omaan työhönsä teologisia ja käytännöllisiä ilmastotyöhön liittyviä välineitä.

Ilmastotyölle asetettuja tavoitteita arvioitaessa on kaikesta huolimatta todettava, että varsinaiset teot syntyvät seurakuntien oman toiminnan tuloksena. Joskus ne syntyvät myös ennakoimattoman maailmantilanteen seurauksena, kuten Astetta alemmas -kampanjaan liittymisenä loppuvuonna 2022. Seurakunnilla on myös paljon muita toimijatahoja tukemassa niitä ilmastotoimissa. Vaikka ilmastovaikutukset otetaan yhä paremmin huomioon seurakuntien työn suunnittelussa, päätöksenteossa ja toteutuksessa, ilmastotyö tarvitsee panostusta. Kuten tulevaisuusselonteko osoittaa, seurakuntien merkityksellisyyden kannalta on ratkaisevaa, miten huoli luonnon monimuotoisuudesta ja ekologisesta kehityksestä muuttuu todeksi ja toivoksi arjen tasolla. Tulevaisuudessa myös kapitulin on hyvä arvioida oma roolinsa ja painopisteensä tässä.

4. *Kapitulin omana oppimistavoitteena vuodelle 2022 oli hyödyntää pandemia-aikana syntyneitä verkkopohjaisia toimintatapoja.*

Tavoitteessa onnistuttiin hyvin. Kokoontumisen tavassa ensisijaisena määrittävänä tekijänä on tarkoituksenmukaisuus. Kun monet kokoukset ovat siirtyneet verkkoon, matkakuluissa on tullut sekä taloudellista että ekologista säästöä. Verkkokokoukset myös lisäävät tavoitettavuutta. Verkkopohjaisen toiminnan hyviä vaikutuksia ovat tiedon nopea jakaminen, kokoontumisen ketteryys sekä laajapohjaisen osallistumisen ja kumppanuuksien mahdollisuus.

5. *Osallistavien toimintatapojen vahvistamisen tavoite*

Tavoite konkretisoitui kouluttamalla Art of Hosting ja Erätauko-ohjaajia seurakuntiin ja hyödyntämällä menetelmää esimerkiksi osana Hämeenlinna-Vanajan piispan tarkastusprosessia. Tunnustuksena dialogisuudesta Tampereen hiippakunnalle myönnettiin kuluneena vuonna Dialogiteko-palkinto. Dialogisuustaitojen vahvistuminen tuottaa työhyvinvointia ja osallisuuden kokemusta. Sen vuoksi osallistavia menetelmiä pyritään käyttämään myös erilaisissa kumppaneiden kanssa toteutettavissa yhteistyötilanteissa. Tuomiokapitulin asiantuntijat olivat aktiivisesti mukana tarjoamassa polarisaatiota lievenyttävää koulutusta seurakuntien työntekijöille. Koulutuksissa oli mukana yhteensä 40 osallistujaa, osa myös muista hiippakunnista ja kirkon ulkopuolelta. Vastakkainasettelun purkamiseen liittyviä taitoja tarvitaan todennäköisesti yhä enemmän sekä kirkon sisällä että yhteiskunnassa laajemminkin. Näiden taitojen oppimiseen olisi mahdollisuuksien mukaan hyvä kiinnittää huomiota jo uusien työntekijöiden valmennuksessa, jotta ymmärrystä etsivästä asenteesta tulisi perustava työelämätaito jo uran alkuvaiheessa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvion toteuma oli toiminnan osalta 1 079 298,41 euroa. Ylijäämää kertyi näin ollen n. 54 000 euroa (toteuma n. 95 % budjetoidusta). Henkilöstökulut toteutuivat varsin tarkasti budjetoituun nähden. Määrärahoja on kuitenkin säästynyt monilla toiminnan osa-alueilla. Suurin yksittäinen säästö syntyi asiantuntijapalveluiden ennakointia vähäisemmästä käytöstä. Toimitilojen osalta talousarvion toteuma oli 60.688,97 euroa, jolloin ylijäämäksi muodostui n. 18 300 euroa (toteuma n. 77 % budjetoidusta).

Sijoitustoiminnalle vuosi 2022 oli yleisesti hankala ja myös tuomiokapitulin rahasto tuotti vaatimattomasti. Rahaston sijoitustuotot olivat 11 095,37 euroa. Kulujen vähentämisen jälkeen siirroksi omakatteeseen rahastoon muodostuu 2 858,67 euroa. Rahastosta ei ole nostettu varoja vuonna 2022.

Tampereen hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	13 889	46 500		36 617	9 883	-78,7	163,6 %
Maksutuotot	10 585	36 500		33 205	3 296	-91,0	213,7 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	873	10 000		1 476	8 524	-14,8	69,1 %
Tuet ja avustukset	2 430			1 284	-1 284	0,0	-47,2 %
Muut toimintatuotot				2	-2	0,0	
Sisäiset tuotot				650	-650	0,0	
Toimintakulut	-1 087 499	-1 158 122	-21 718	-1 115 915	-67 349	-94,3	2,6 %
Henkilöstökulut	-927 076	-927 230		-919 001	-8 229	-99,1	-0,9 %
Palkat ja palkkiot	-711 418	-729 445		-706 343	-23 102	-96,8	-0,7 %
Henkilösivukulut	-215 658	-199 785		-212 658	12 873	-106,4	-1,4 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät		2 000			2 000		
Palvelujen ostot	-129 023	-180 000		-148 279	-35 145	-80,5	14,9 %
Palvelun ostot - sisäiset				-3 219	3 219	0,0	
Vuokratulot	-845			-1 106	1 106	0,0	30,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-9 014	-9 500		-7 631	-1 869	-80,3	-15,3 %
Annetut avustukset	-18 382	-41 000		-36 303	-4 697	-88,5	97,5 %
Muut toimintakulut	-3 160	-392	-21 718	-376	-21 734	-1,7	-88,1 %
TOIMINTAKATE	-1 073 610	-1 111 622	-21 718	-1 079 298	-57 465	-94,9	0,5 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	16 608			15 504	-15 504	0,0	-6,6 %
Vuokratuotot	16 608			15 504	-15 504	0,0	-6,6 %
Toimintakulut	-71 792	-79 000		-76 193	-2 807	-96,4	6,1 %
Palvelujen ostot	-25 271	-32 000		-28 774	-3 226	-89,9	13,9 %
Vuokratulot	-26 681	-26 000		-27 593	1 593	-106,1	3,4 %
Aineet ja tarvikkeet	-19 002	-20 000		-18 953	-1 047	-94,8	-0,3 %
Muut toimintakulut	-838	-1 000		-874	-126	-87,4	4,2 %
TOIMINTAKATE	-55 184	-79 000		-60 689	-18 311	-76,8	10,0 %

1.9.6.2.3 Oulun hiippakunta

Johdanto

Oulun hiippakunnan ja sen seurakuntien tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Pelastavan evankeliumin julistus, osallisuus, yhteisvastuu, heikoimpien puolesta puhuminen, sielunhoito, tasa-arvosta ja ihmisarvosta huolehtiminen sekä luomakunnan eheyden vaaliminen kuuluvat yhteen. Oulun hiippakunnan tehtävänä on tukea ja edistää kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnassa ja sen seurakunnissa.

Oulun hiippakunnalle hyväksyttiin uusi strategia - Uskon, toivon ja rakkauden asialla pohjoisessa, kesäkuussa 2021. Strategialla halutaan innostaa uudenlaisen työotteen kokeiluun ja käyttöönottamiseen. Siinä painotetaan teologisen työskentelyn ja toimintaympäristöanalyysin tärkeyttä. Strategiassa muistutetaan marginaaleissa tehtävän työn merkityksestä, kuinka seurakunnallinen työ tulisi aina aloittaa kaikkein vähimmistä ja siitä, kuinka seurakuntien tulee olla valmiita muuttamaan totuttuja toimintamallejaan ja rakenteitaan.

Oulun hiippakuntaan kuuluivat seuraavat 62 seurakuntaa vuonna 2022: Alavieska, Enontekiö, Haapajärvi, Haapavesi, Hailuoto, Halsua, Haukipudas, Ii, Inari, Kalajoki, Kannus, Karjasilta, Kaustinen ja Ullava, Kemi, Kemijärvi, Keminmaan, Kempele, Kii-minki, Kittilä, Kokkolan suomalainen, Kolari, Kuusamo, Kälviä, Käsämäki, Liminka, Lohtaja, Lumijoki, Muhos, Muonio, Nivala, Oulainen, Oulujoki, Oulun tuomiokirkko, Oulunsalo, Pelkosenniemi, Pello, Perho, Posio, Pudasjärvi, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Raahe, Ranua, Reisjärvi, Rovaniemi, Salla, Sievi, Siikalatva, Simo, Sodankylä, Taivalkoski, Tervola, Toholampi, Tornio, Tuira, Tyrnävä, Utajärvi, Utsjoki, Vaala, Veteli, Ylitornio ja Ylivieska.

Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi Jukka Paananen ja varapuheenjohtaja Eija Nivala. Jäseniä olivat: Markku Hekkala, Suvi Helanen, Arja Heikkinen, Juha Hänninen, Hannu Kallunki, Rita Kumpulainen, Jari Kupsala, Pekka Lehto, Mirja-Liisa Lindström, Pekka Mustakallio, Erja Oikarinen, Aslak Pekkala, Tapio Pokka, Arja Savuoja, Jouni Sirviö, Matti Taskila, Antti Tornberg, Tuomas Tölli ja Kalervo Vuokila. Hiippakuntavaltuusto kokoontui vuoden aikana kaksi kertaa. Hiippakuntavaltuustossa ei tehty aloitteita.

Tuomiokapitulin istunnoissa puheenjohtajana toimi piispa Jukka Keskitalo ja varapuheenjohtaja tuomiorovasti Satu Saarinen (virkavapaalla 1.8. alkaen). Jäseninä olivat

lakimiesasessori Mari Aalto, hiippakuntadekaani Juha Rauhala, pappisasessori Heikki Nissinen, pappisasessori Mirva Ahola ja maallikkojäsen Hannu Kallunki sekä pappisvarajäsenenä Eija Nivala (1.8. alkaen). Hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Jukka Paanasella oli kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Sihteerinä toimi hiippakuntapastori Päivi Liiti ja vs. hiippakuntapastori Seija Helomaa (2.5. alkaen). Tuomiokapituli koontui vuoden aikana yhteensä 13 kertaa.

Tuomiokapitulin henkilötöyvuosien määrä vuonna 2022 oli 13,9 (2021: 14,98 ja 2020: 14,44 htv).

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Koronapandemiaan liittyvät kokoontumisrajoitukset jatkuivat aina maaliskuulle saakka. Tämä vaikutti työn tekemiseen ja alkuvuoden tapahtumien järjestämiseen. Venäjä aloitti helmikuussa hyökkäyssodan Ukrainaan mikä aiheutti mm. kymmenien tuhansien pakolaisten saapumisen Suomeen ja Barentsin alueen kirkkojen välisen yhteistyön keskeytymisen. Sodan seurauksena elinkustannukset nousivat merkittävästi, mikä on rasittanut erityisesti pienempituloisten ihmisten taloutta. Tämä tuo painetta erityisesti diakoniatyöhön ja siltä odotettuun taloudelliseen ja henkiseen auttamiseen.

Piispantarkastukset toteutettiin vuoden aikana Kaustisen ja Ullavan, Kuusamon, Hailuodon, Ranuan, Oulujoen, Lohtajan ja Raahen seurakunnissa sekä Kokkolan seurakuntayhtymässä. Piispa johti tammikuussa ekumeenista delegaatiota Roomaan ja tapasi paavi Franciscuksen yksityisvastaanotolla. Vierailun teemana oli saamelaisen alkuperäiskansan asema. Paaville lahjoitettiin pohjoissaamenkielinen Raamattu.

Toimintavuonna järjestettiin monia kooltaan suuria tapahtumia, luotiin yhteistyöverkostoja ja aloitettiin merkittäviä hankkeita. Diakoniatyön 150-juhlavuotta vietettiin useissa seurakunnissa ja tapahtumia hiippakunnassamme oli kymmeniä kuten esimerkiksi Diakonian tulevaisuusseminaari ja kansanjuhla Oulun Rotuaarilla. Keväällä 2022 Oulussa järjestettiin valtakunnalliset Kirkkopäivät. Oulun hiippakunnan tuomiokapituli ja sen henkilöstö osallistui Kirkkopäivien toteuttamiseen. Saamelaiset kirkkopäivät pidettiin Inarissa 5.-7.8.2022. Kirkkopäivät kokosivat runsaasti saamelaisia Norjasta, Ruotsista ja Suomesta. Venäjän saamelaiset eivät osallistuneet tapahtumaan. Saamelaiden kirkkopäivien yhteydessä toteutui myös saamelaisten jäänteiden hautaaminen Inarin hautuumaasaassa, Utsjoen Pyhän Ulriikan hautausmaalla ja Nellimissä. Oulun hiippakunnan synodaalikokous kokosi suuren joukon (350) hiippakunnan pappeja. Synodaalikokouksen aiheena oli Pelastus. Oulun hiippakunnan ja Ulkoministeriön aloit-

teesta järjestettiin yhteispohjoismainen Rajalla-På gränsen -tapahtuma Torniossa. Tapahtuma oli osa Suomen valtion Barents-puheenjohtajakautta. Kokouksen yhteydessä Norjan, Ruotsin ja Suomen luterilaisten kirkkojen pohjoisimmat hiippakunnat (Nord-Hålogaland, Sör-Hålogaland, Luulaja ja Oulu) sekä Oulun ortodoksinen hiippakunta päättivät perustaa Pohjoiskalotin kirkollisen yhteistyöverkoston. Musiikkityön osalta merkittävin tapahtuma oli Bach-konsertti. J.S. Bachin H-mollimessu esitettiin Haapajärvellä, Alatornilla ja Oulussa lokakuussa 2022.

Saamelaiset kirkossa-Sápmelaččat girkus -hankkeen suunnitteluun palkattiin projekti-suunnittelija syksyllä 2022. Itse projektin on suunniteltu kestävän kaksi vuotta (2023–2024) ja alkavan tammikuussa 2023. Hankkeessa korostuu pastoraalinen ote, tutkimus ja kenttätö. Hanke jatkaa vuonna 2012 alkanutta saamelaisten ja kirkon välistä totuus- ja sovintotyötä. Hanke vakiinnuttaa saamelaisten asemaa kirkossa, tukee ja vahvistaa saamelaisten kirkollista ja hengellistä elämää. RatKee -hanke eli ratkaisukeskeisen, ennaltaehkäisevän konsultoinnin hanke pääsi käyntiin ja toimintavuoden aikana pidettiin neljä työpajaa. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa hiippakunnan työ-elämäkonsulttien osaamista, yhteistyötä ja parempaa verkostoitumista seurakuntien kanssa ja näin edistää työyhteisöjen työhyvinvointia. Koulutukseen on osallistuneet lähes kaikki hiippakunnan organisaatiokonsultit. Hiippakunnan strategiaan liittyen järjestettiin ”Anna meille meidän jokapäiväinen leipämme”- ajankohtaispäivä kolmella paikkakunnalla. Työntekijöille, luottamushenkilöille ja vapaaehtoisille suunnatussa päivässä käsiteltiin kysymystä lapsiperheköyhyydestä ja tutustuttiin kokeiluihin ja käytäntöihin hädän lievittämiseksi. Päivä toteutettiin yhteistyössä Ensi- ja Turvakotienliiton kanssa.

Kiinteistöasiantuntijan apua tarjottiin vähävaraisille seurakunnille. Kiinteistöasiantuntija jatkaa työtään ensi vuonna. Nuorille suunnattu Walk in -terapia ja Walk in talk -käynnistyi eri paikkakunnilla. Oulun hiippakunta tuki toiminnassa työskennelleitä järjestämällä heille mahdollisuuden osallistua ryhmätyönohjausprosessiin. Kuluneen vuoden aikana koulutukset ja tapaamiset, joissa digitaalinen työskentely on ollut mahdollista, on toteutettu verkon kautta, kuten ”Teologiset- ja Ajankohtais-ikkuna”. Osallisuus Suhteessa -hanke jatkui, jossa parannetaan seurakuntien henkilökunnan työhyvinvointia ja osaamista.

Kirkkohallituksen virastokollegio myönsi rahoituksen alueellisen katsomusdialogimallin rakentamiseen Rovaniemellä vuoden 2023 loppuun asti. Päähakijana oli Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry. Kokeilun yhteistyökumppaneina ovat Rovaniemen kaupunki

ja seurakunta, STEP-koulutus ja Oulun hiippakunta. Kulttuuri- ja uskontofoorumi FOKUS ry:n kokeilussa päämääränä on katsomusopetuksen kehittäminen ja katsomustietoinen dialogi.

Tavoitteiden toteutuminen

Toiminnalle asetetut tavoitteet saavutettiin pääosin suunnitelmien mukaan. Hiippakunnan strategian mukaisesti on onnistuttu eri työaloilla ja tapahtumissa painottamaan marginaaleista lähtevän työn merkitystä. Kokous- ja koulutuskäytännöissä siirryttiin tavoitteiden mukaisesti digitaalisen työtapaan onnistuneesti. Tuomiokapitulin aloittama koulutus organisaatiokonsulteille, jolla on tarkoitus tukea seurakuntien johtajuutta ja työhyvinvointia, on onnistuneesti saatu käyntiin. Pandemian siirtämät Saamelaiset kirkkopäivät toteutuivat yhteispohjoismaisena tapahtumana elokuussa, jossa päävastuu oli Suomen ev.-lut. kirkolla. Kirkkopäivien yhteydessä toteutettiin myös saamelaisten jäänteiden hautaaminen Inarin. Piispainkokouksen aloitteesta valmisteltiin projekti Saamelaiset kirkossa. Oulun hiippakunta vastasi projektisuunnittelijan palkkaamisesta loppuvuodeksi 2022.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Oulun hiippakuntaa sitovaksi toimintakatteeksi kirkolliskokous vahvisti 1 625 050 euroa, johon sisältyi kiinteistökuluja 98.950 euroa. Lisäksi kirkolliskokous hyväksyi hiippakunnan vuoden 2021 ylijäämästä 45 900 euron (n. 159 000 eurosta) siirron vuodelle 2022. Vuonna 2022 hiippakunnan toimintakate toiminnan osalta oli 1 614 055 euroa ja toimitilojen 99 988 euroa. Henkilöstökulut toteutuivat lähes suunnitellusti ja olivat noin 80 % kaikista toimintakuluista. Toimintakate ylittyi yhteensä 43 093 eurolla. Alijäämä selittyy Saamelaisille kirkkopäiville varatun budjetin n. 43 000 euron ylityksellä, joka johtui kirkkopäivien järjestämisestä aiheutuneiden kustannusten noususta.

Kirkon keskusrahaston taloussäännön 5 §:n mukaan Sitovuustason mukaista määrärahaa ei saa ylittää. Mikäli määräraha on ylittynyt, ylityksen merkittävyyttä arvioitaessa siitä vähennetään edellisenä vuonna syntynyt vastaava säästö. Oulun hiippakunta toivoi ylitystä vähennettäväksi vuonna 2021 syntyneestä ylijäämästä, jota on budjettivuoden aikana tapahtuneen ylijäämäsiirron jälkeen 113 100 euroa.

Saamelaiset kirkkopäivät 5.-7.8.2022. Kuvaaja Pekka Mustakallio.

Oulun hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	43 807	33 900		128 348	-94 448	-378,6	193,0 %
Korvaukset	-7 270						
Maksutuotot	30 477	15 400		19 610	-4 210	-127,3	-35,7 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	6 307	15 000		10 883	4 117	-72,6	72,6 %
Tuet ja avustukset	4 067	3 500		5 237	-1 737	-149,61	28,8 %
Muut toimintatuotot	9 515	0		92 618	-92 618	0,0	873,4 %
Sisäiset tuotot	712						-100,0 %
Toimintakulut	-1 457 514	-1 560 000	-45 900	-1 742 402	136 502	-108,5	19,5 %
Henkilöstökulut	-1 184 221	-1 231 000		-1 281 391	50 391	-104,1	8,2 %
Palkat ja palkkiot	-912 110	-912 600		-993 395	80 795	-108,9	8,9 %
Henkilösivukulut	-274 851	-318 400		-294 158	-24 242	-92,4	7,0 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	2 740			6 163	-6 163	0,0	124,9 %
Palvelujen ostot	-230 789	-280 400		-416 192	135 792	-148,4	80,3 %
Palvelun ostot - sisäiset	-1 110			-3 486	3 486	0,0	214,1 %
Vuokratulut	-717			-1 571	1 571	0,0	119,2 %

Aineet ja tarvikkeet	-30 083	-27 900		-34 107	6 207	-122,2	13,4 %
Annetut avustukset	-9 847	-15 000		-4 500	-10 500	-30,0	-54,3 %
Muut toimintakulut	-748	-5 700	-45 900	-1 156	-50 444	-2,2	54,5 %
TOIMINTAKATE	-1 413 707	-1 526 100	-45 900	-1 614 055	42 055	-102,7	14,2 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-105 765	-98 950		-99 988	1 038	-101,0	-5,5 %
Palvelujen ostot	-78 614	-70 850		-71 201	351	-100,5	-9,4 %
Vuokratkulut	-1 071	-2 500		-357	-2 143	-14,3	-66,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-26 079	-25 600		-28 430	2 830	-111,1	9,0 %
TOIMINTAKATE	-105 765	-98 950		-99 988	1 038	-101,0	-5,5 %

1.9.6.2.4 Mikkelin hiippakunta

Johdanto

Tuomiokapituli on 2.6.2020 hyväksynyt Rohkeasti kristittyinä -strategian vuosille 2021–2025. Strategian mukaisesti toiminta-ajatuksena on, että tuomiokapituli edistää piispan johdolla kirkon tehtävän toteutumista hiippakunnan seurakunnissa. Tämä tapahtuu vahvistamalla seurakuntien toimintaedellytyksiä, verkostoitumista ja ammatillista osaamista.

Visiona on se, että Mikkelin hiippakunta olisi vuonna 2025 dynaaminen ja innovatiivinen hiippakunta, jossa tuomiokapituli, seurakunnat ja yhteistyötahot yhdessä kehittävät toimintaansa yhä uusien seurakuntalaisten tavoittamiseksi ja tuovat toivoa ihmisten elämään. Mikkelin hiippakunnan alueelta lähdettäisiin aiempaa innokkaammin kouluttautumaan kirkon työhön, ja hiippakunnan seurakunnat näyttäytyisivät houkuttelevina työpaikkoina. Alati kasvava vapaaehtoisten joukko palvelisi seurakunnissa mielekkäissä ja vastuullisissa tehtävissä.

Koko strategiakauden painopisteinä ovat 1) seurakuntien tukeminen, 2) viestinnän kehittäminen, 3) verkostoituminen ja 4) viisas varautuminen seurakuntien tukemiseen ja rohkaisemiseen ajankohtaisissa haasteissa.

Mikkelin hiippakuntaan on vuonna 2022 kuulunut 38 seurakuntaa. Ne jakautuvat neljään maakuntapohjaiseen rovastikuntaan (Etelä-Savon rk, Etelä-Karjalan rk, Kymenlaakson rk ja Päijät-Hämeen rk), paitsi Hollolan seurakuntaan kuuluva Kuhmoinen on osa Pirkanmaata. Hiippakunnan seurakuntien jäsenmäärä pieneni yli 9000 hengellä.

Hiippakuntavaltuuston kokoonpano, kokousten määrä ja tehdyt aloitteet

Simo Suutari, puheenjohtaja; maallikkojäsenet: Salla Natunen, Minni Kuisma, Pentti Rauhala, Pekka Kotiaho, Martti Talja, Marja Sisko Nousiainen, Kari Simolin, Aimo Koskelo, Juha Rantalainen, Vuokko Vänskä, Eija Peura, Seppo Eerola, Jouko Leppänen; pappisjäsenet: Eija Juuma, Mirva Lehtinen, Elina Lehdeskoski, Anna Kinnunen, Heikki Pelkonen, Mika Malinen, Kaisa-Liisa Pehkonen-Suoranta. Hiippakuntavaltuusto kokoontui vuonna 2022 kaksi kertaa. Aloitteita hiippakuntavaltuustolle ei jätetty.

Tuomiokapitulin istunnon kokoonpano ja kokousten määrä

Puheenjohtaja, piispa Seppo Häkkinen; varapuheenjohtaja, tuomiorovasti Arja Huuskonen, jäsenet: Jyri Klemola (lakimiesasessori), Marko Marttila (hiippakuntadekaani 1.1.-31.7.2022), Kai Jantunen (vs. hiippakuntadekaani 1.8.-31.12.2022), Ann-Maarit Joenperä (pappisasessori), Kirsi Hämäläinen (pappisasessori), Aimo Koskelo (maallikkojäsen). Läsnaolo- ja puheoikeudella Leena Fritius (notaari) ja Simo Suutari (hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja). Tuomiokapitulin istunto kokoontui vuonna 2022 yhteensä 18 kertaa. Käsiteltävien asiapykäliden määrä oli 582.

Tuomiokapitulin henkilötyövuosien määrä 2020–2022:

2020: 12,64, 2021: 12,99; 2022: 13,4

Tuomiokapitulin ainoa henkilöstön muutos toimintavuonna oli hiippakuntadekaanin Marko Marttilan virkavapaus 1.8.2022-31.7.2023. Hiippakuntadekaanin sijaiseksi kutsuttiin rovasti Kai Jantunen. Hiippakuntasihteereiden virkanimitykset muutettiin kirkon yleistyvää käytäntöä mukaillen asiantuntijoiksi. Tuomiokapituli hyväksyi marraskuussa henkilöstösuunnitelmansa. Siinä otetaan huomioon mahdollinen henkilöstön vähennystarve vuonna 2024. Samalla siinä kuitenkin hyväksyttiin myös diakonian ja kasvatuksen asiantuntijoiden rekrytointi vuoden 2023 aikana. Piispa ilmoitti eläköitymisestä 1.9.2023, minkä vuoksi piispan vaalin järjestelyt aloitettiin.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Vuoden 2022 alkupuolen toimintaan vaikutti vielä koronapandemia. Suurin osa toiminnasta tapahtui etänä ja internetverkon kautta. Maaliskuusta 2022 alkaen alettiin vähitellen siirtyä lähitapaamisiin. Venäjän hyökkäys Ukraina helmikuussa 2022 toi esille tarpeen henkisen kriisinkestävyyden ja toivon ylläpitämiseen.

Piispan tarkastuksia oli Parikkalan seurakunnassa sekä Kouvolan seurakuntayhtymässä, jossa tarkastus oli viidessä seurakunnassa (Anjalankoski, Elimäki, Kouvola, Kuusankoski ja Valkeala) sekä Jaalan kappeliseurakunnassa sekä Kouvolan seurakuntayhtymässä. Pappisvihkimyksiä oli toimintakertomusvuonna kolme. Yhteensä 11 pappia vihittiin pappisvirkaan. Diakoniavihkimyksiä oli yksi, syyskuussa toteutunut vihkimys oli diakonian 150. juhluvuoden vihkimys. Vihittäviä oli 10.

Syyskuussa 2022 toteutuivat hiippakuntien synodaalikokoukset. Kokouksen aiheena oli Pelastus.

Savonlinnasta lähti toukokuussa liikkeelle Pyhän Olavin mannerreitin viestipyhiinvaellus. Vaellus päättyi elokuussa Turkuun. Pyhiinvaellus kulki useiden seurakuntien kautta nostaen esille erilaisia teemoja mm. spiritualiteettia, jumalanpalveluselämää, luontosuhdetta, ympäristökasvatusta, liikuntaa, lähimatkailua tai maakunnallista kulttuuria. Viestikapulana toiminut vesipullo sisälsi viestin kestäväyydestä, kohtuullisuudesta ja toivosta.

Vuoden 2022 aikana alkoi kehittämishanke Kirkkovuosi ja jumalanpalveluselämä Po-lulla sekä valtakunnallisessa verkostossa että Mikkelin hiippakunnassa.

Työttömyystyön päivät toteutuivat moniammatillisesti syyskuussa. Paikalla oli kokemusasiantuntijoita eri verkostojen työntekijöiden lisäksi. Neuvottelussa laadittu julklausuma sai medianäkyvyyttä. Järjestäjinä olivat tuomiokapitulin lisäksi Hollolan seurakunta ja Työttömien keskusjärjestö.

Kansainvälisen työn painopiste on ollut Ukrainan tukemisessa. Yli kymmenen rekkalastillista avustustarvikkeita yhteistyössä eri sote-toimijoiden, seurakuntien ja vapaaehtoisten kanssa on kuljetettu Puolaan ja sieltä Ukraina. Avustuskanavassa merkittävänä toimijana on Eleos-järjestö Puolassa, jonka kanssa Mikkelin hiippakunnalla on ollut avustusyhteistyötä jo vuodesta 2016 lähtien. Lähetysnäky seurakunnissa on edelleen vireä. Siitä viestii noin sadan hengen lähetysseminaariin osallistujien osallistujajoukko.

Vuonna 2022 Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulin, Haminan ja Pieksämäen seurakuntien ympäristödiplomi uusittiin. Hollolan, Kotka-Kymin seurakuntien ja Kouvolan seurakuntayhtymän ympäristödiplomin uudistaminen on vireillä ja ne toteutunevat kevään 2023 aikana.

Energiakriisi on haastanut seurakuntien tilankäyttöä. Kaksi Mikkelin hiippakunnan kirkkoa, Nuijamaan ja Rautjärven kirkot, joutuivat tuhotyön kohteeksi. Rautjärven kirkko tuhoutui jouluaamuna täysin.

Tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2022 toimintasuunnitelmassa asetettiin neljä keskeistä tavoitetta: 1) Tuomiokapituli tukee seurakuntia, kun niissä suunnitellaan koronan jälkeistä aikaa niin hengellisen toiminnan, etätyön ja etäjohtamisen kuin valmiussuunnittelunkin näkökulmasta. 2) Tuomiokapituli rohkaisee seurakuntia uusiin avauksiin toiminnassa ja jäsenyyden vahvistamisessa sekä jäsenten hankinnassa. 3) Tuomiokapituli kehittää toimintaansa Kirkon ympäristödiplomin mukaisesti ja tukee seurakuntia ympäristödiplomin hankkimisessa. 4) Tuomiokapitulin viestintä on ajantasaista ja vuorovaikutteista sekä ajanmukaisia kanavia ja välineitä hyödyntävää.

Seurakuntien tukeminen koronan jälkeisessä ajassa vaikuttaa tärkeältä. Tavoite on siis ajankohtainen. Tilannetta on tosin ollut vaikea ennakoida. Asiat ovat vaan tulleet vastaan. Jumalanpalvelusten striimaukset ovat tavoittaneet heitä, joilla ei ollut mahdollisuutta tulla kirkkoon. Striimaukset ovat tulleet jäädäkseen. Työntekijöiden kohtaamisiin ja rohkaisuun on kiinnitetty huomiota. Tuomiokapitulilla on ollut merkittävä, tukeva rooli seurakuntia kohdanneissa katastrofitilanteissa mm. kirkkopalon yhteydessä.

Työntekijöiden ammatti-identiteetti- ja alanvaihtokysymykset ovat pinnalla. Hiippakunnassa on ollut vaikea saada päteviä hakijoita mm. diakonian, kasvatuksen virkoihin. Kristillisen kasvatustyön merkityksellisyys laimenee ja substanssi ohenee. Rippikoulutyössä koronan varjot ovat näkyvissä

Työnohjauksen ja muiden tukitoimien tarve on kasvanut samanaikaisesti, kun täydennyskoulutuksiin tai neuvottelupäiviin osallistuminen on vähentynyt. Erityisesti on huomattava pandemia-ajan jälkeinen live-konsultointi- ja ohjaamiskohtaamisten tarpeen lisääntyminen. Kirkkoherrojen hyvinvointivalmennukseen osallistui 11 kirkkoherraa. Seurakuntien tukemisen tulosten mittaaminen ja merkitys on näkyvissä useamman vuoden jälkeen.

Seurakuntien toiminnallisten tai jäsenyyteen liittyvien uusien avausten suunniteltu palkitsemiskäytäntö ei ole lähtenyt liikkeelle. Uusia avauksia lienee seurakunnissa syntynyt, mutta koronan jälkeinen toiminnan käynnistyminen sekä uudenlainen ajattelu on vienyt ja vie aikansa. Seurakuntien uusia toiminnallisia avauksia tai jäsenyyden vahvistamistoimenpiteitä ei ole kartoitettu.

Ympäristödiplomiseurakuntien määrän lisääntymisessä ollaan jäljessä. Tavoite, että kaikki hiippakunnan seurakunnat saisivat ympäristödiplomin vuoteen 2025 mennessä näyttää epätodennäköiseltä. Etenkin pienillä seurakunnilla on ilmennyt haasteita, vaikka tukeakin olisi tarjolla. Pienten seurakuntien ympäristödiplomihankkeita voisi olla hyvä lähteä edistämään esimerkiksi rovastikunnittain tai useamman seurakunnan yhteisvoimin.

Tuomiokapitulin viestintä sen sijaan on toiminut tavoitteen mukaisesti. Viestintä on monipuolista: nettisivut, Facebook, Instagram, Youtube sekä Uutiskirje.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tilinpäätös on 7 311 euroa ylijäämäinen. Ylijäämän syntymisen mahdollisti kirkolliskouksen päätös, jolla tuomiokapituli sai edellisen vuoden ylijäämästä käyttöönsä 13 601 euroa.

Mikkelin hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	57 508	118 345		44 496	73 849	-37,6	-22,6 %
Maksutuotot	52 663	53 125		34 026	19 099	-64,0	-35,4 %
Tuet ja avustukset	3 128	65 220			65 220		
Muut toimintatuotot	1 600			7 372	-7 372	0,0	360,7 %
Sisäiset tuotot	118			3 098	-3 098	0,0	
Toimintakulut	-1 346 173	-1 412 325	-13 601	-1 346 717	-79 209	-94,4	0,0 %
Henkilöstökulut	-1 065 596	-1 117 100		-1 105 745	-11 355	-99,0	3,8 %
Palkat ja palkkiot	-821 021	-864 600		-860 065	-4 535	-99,5	4,8 %
Henkilösivukulut	-245 882	-255 500		-255 179	-321	-99,9	3,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	1 307	3 000		9 499	-6 499	-316,6	
Palvelujen ostot	-175 842	-227 075		-195 409	-31 666	-86,1	11,1 %
Palvelun ostot - sisäiset	-375			-2 288	2 288	0,0	
Vuokratkulut	-3 918	-1 000			-1 000		

Aineet ja tarvikkeet	-35 737	-22 300		-24 910	2 610	-111,7	-30,3 %
Annetut avustukset	-63 059	-43 000		-17 229	-25 771	-40,1	-72,7 %
Muut toimintakulut	-1 646	-1 850	-13 601	-1 136	-14 315	-7,4	-31,0 %
TOIMINTAKATE	-1 288 665	-1 293 980	-13 601	-1 302 221	-5 360	-99,6	1,1 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	366	300		298	2	-99,2	-18,7 %
Vuokratuotot		300			300		
Muut toimintatuotot	366			298	-298	0,0	-18,7 %
Toimintakulut	-16 415	-21 300		-19 346	-1 954	-90,8	17,9 %
Palvelujen ostot	-10 875	-14 800		-11 627	-3 173	-78,6	6,9 %
Aineet ja tarvikkeet	-5 539	-6 500		-7 662	1 162	-117,9	38,3 %
Muut toimintakulut				-57	57	0,0	
TOIMINTAKATE	-16 049	-21 000		-19 048	-1 952	-90,7	18,7 %

1.9.6.2.5 Borgå stift. / Porvoon hiippakunta

Inledning

Verksamhetsidé

Borgå stift med sitt domkapitel och stiftsfullmäktige har som sin uppgift att hjälpa och stöda stiftets församlingar, kyrkliga samfälligheter och anställda vid fullgörandet av deras grunduppgifter att förkunna Guds ord, förvalta sakramenten, utöva diakoni, mission och ansvara för den kristna fostran. Domkapitlet sköter dessutom de myndighetsuppgifter som i enlighet med kyrkans bekännelse och bestämmelserna i kyrkolagen och kyrkoordningen ankommer på nämnda organ, att betjäna förvaltningen och ge stöd i det dagliga arbetet, samt att företräda kyrkan i ärenden som gäller stiftet.

Stiftets församlingar:

Agricola svenska församling, Bergö församling, Borgå svenska domkyrkoförsamling, Brändö-Kumlinge församling, Eckerö-Hammarlands församling, Ekenäsnejdens svenska församling, Esbo svenska församling, Grankulla svenska församling, Hangö

svenska församling, Ingå församling, Jakobstads svenska församling, Johannes församling, Jomala församling, Karis-Pojo svenska församling, Karleby svenska församling, Kimitoöns församling, Korsholms svenska församling, Korsnäs församling, Kristinestads svenska församling, Kronoby församling, Kvevlax församling, Kyrksläpps svenska församling, Larsmo församling, Lemland-Lumparlands församling, Malax församling, Mariehamns församling, Matteus församling, Norra Ålands församling, Nykarleby församling, Närpes församling, Pedersöre församling, Petalax församling, Petrus församling, Replots församling, Rikssvenska Olaus Petri församling, Saltviks församling, Sibbo svenska församling, Sjundeå svenska församling, Solfs församling, Tammerfors svenska församling, Tyska ev-luth. församlingen i Finland, Vanda svenska församling, Vasa svenska församling, Väståbolands svenska församling, Vörå församling, Åbo svenska församling, Ålands södra skärgårdsförsamling.

Stiftsfullmäktige

Stiftsfullmäktiges sammansättning 1.5.2020-30.4.2024. Två sammanträden hölls under 2022.

Lekmän: Anita Ismark, ordförande, Frank Lindholm, Hans Snellman, Jan-Erik Eklöf, Krister Mård, Magnus Engblom, Marcus Henricson, Olle Victorzon, Rita Nordström-Ritz, Sabina Lumivirta, Susanne Björkman, Thomas Rosenberg, Åsa Eklund, Christian Beijar. Präster: Daniel Norrback, Katarina Gäddnäs, Sini Aschan, Jon Lindeman, Siv Jern, Tomas Klemets, Yvonne Terlinden (vice ordförande).

Domkapitlets kollegium

Domkapitlets kollegium 2022. Antalet sammanträden under 2022 var 15 st.

Bo-Göran Åstrand, biskop (ordförande); Mats Lindgård, domprost (vice ordförande); Robert Lemberg, tf. stiftsdekan (t.o.m. 15.8); Mia Anderssén-Löf, stiftsdekan (fr.o.m. 16.8.); Lars-Eric Henricson, lagfaren assessor; Stina Lindgård, prästassessor; Monica Heikel-Nyberg, prästassessor; Magnus Engblom, lekmanamedlem; Anita Ismark, stiftsfullmäktiges ordförande; Linus Stråhlman, notarie, sekreterare.

Domkapitlets personårsverken 2022

31.12.2022 13 personer anställda, en färre än 2021

- Ingen stiftssekreterare för mission och internationell diakoni
- En deltidsanställd 52 %. I stället är gårdskar/städaren tillfälligt anställd 100 %

- En anställd i arbetsavtalsförhållande (tidsbunden anställning)
- 12 anställda i tjänsteförhållande (varav en deltidsanställd 52 %)
- Kvinnornas andel av de anställda är 9 (69 %), männens andel 4 (31 %)

Personalens ålder

Under 20	0
20-24	0
25-29	0
30-34	2
35-39	1
40-44	1
45-49	2
50-54	0
55-59	3
60-64	3
65-	1

S:lagt 13

Personalens sammanlagda medelålder	50,54
Kvinnornas medelålder	50,78
Männens medelålder	50

Personalkostnaderna 2022 uppgick till 1 038 035,09 €, vilket är 7 % lägre än föregående år. Under år 2021 användes 82 564,91 € till resor vilket är 46 % mera än året innan (egen personal). Utomstående personers resekostnader uppgick till 13 879,96 € vilket 20 % mera än året innan. Arbetsplatshälsovårdens kostnader ökade med 33 %, dvs till 21 126,79 €. Arbetsgivaren har erbjudit personalen influensavaccin på arbetsplatsen och dessutom har man kunnat få fästingvaccin. Personalen har bokfört 44 sjukfrånvarodagar under år 2022 vilket är 19 % mera än föregående år.

Hur enhetens verksamhet främjar genomförandet av kyrkans strategi?

Domkapitlet hjälper församlingarna att fullgöra sina grunduppgifter genom personalutbildning, personliga kontakter, inspiration och information. Domkapitlet rustar församlingarna och de anställda att ta itu med framtidens utmaningar och att möta sina medlemmar med förståelse, respekt och kärlek. Domkapitlet anser det viktigt att frivilligverksamheten utvecklas i församlingarna.

Händelser i verksamhetsmiljön och verksamheten under år 2022

Under år 2022 normaliserades situationen efter covid-19-pandemin, som i många avseendet påverkat miljön och verksamheten alltsedan dess utbrott i mars år 2020. Begränsningarna som ännu var i kraft vid ingången till 2022 avvecklades under vårvintern. Det har ändå inte inneburit att all verksamhet återupptagits eller att livet i stiftet

återgått till vad det var innan denna kris. Den fortsatta krismedvetenheten har också sin grund i att Ryssland den 24 februari 2022 inledde en offensiv mot Ukraina, vilket påverkat Europa och Finland.

Dessa två internationella kriser har medfört nya sätt att arbeta och förhålla sig till närvaro respektive avstånd. Det har inneburit att både all kyrkans personal utvecklat en beredskap att studera, arbeta och hålla kontakt över via digitala plattformar. När så möjligheten att i det avseendet återgå till arbetsförhållanden sådana som de var innan 2020 öppnade sig vid ingången till höstterminen 2022, inleddes också en diskussion om vad som bäst tjänar arbetsuppgifterna och bygger upp verksamheten. Frågan om hur fördelarna med närvaro på arbetsplatsen och i fortbildningarna samt möjlighet att utnyttja distansarbetets fördelar dryftades.

Vårterminen år 2022 påverkades av att det under år 2021, på grund av det förlängda krisläget, varit svårt att planera verksamheten. När så situationen stabiliserades blev det tydligt att planeringsarbete uteblivit eller gjorts med kortare perspektiv och att situationen under krisåren förändrats varaktigt, så att det inte i alla avseenden var konstruktivt att återuppta alla rutiner och verksamheter sådana de varit innan. Det innebär en belastning att tänka om och planera om utifrån de förändrade omständigheterna.

Kyrkans svenska personalutbildning har på det stora hela gått att genomföra under år 2022, om än med en större beredskap till digitala lösningar när situationen så krävt. Även möten och sammanträden har i huvudsak gått att genomföra som fysiska möten.

Församlingarna, som år 2022 var 47 till antalet, är relativt små och behöver stöd från stiftet i förvaltningsärenden. Under året förrättade biskopen fyra biskopsvisitationer (Åbo svenska församling, Larsmo församling, Malax församling, Kristinestads svenska församling och Kristinestads kyrkliga samfällighet). Biskopsvisitationerna föregås av förhandsbesök, förhandsgranskning av ekonomi och förvaltning samt samtal med varje anställd, vilket har bundit personal främst inom förvaltningen. Under året vigdes sju präster, varav fyra kvinnor och tre män, och fyra diakoner (alla kvinnor) till sina ämbeten. En ungdomsarbetsledare (kvinna) välsignades till tjänst. Fem kyrkoherdar installerades, varav två kvinnor och tre män.

För arbetet med det av stiftsfullmäktigeledamot Tomas Rosenberg väckta initiativet gällande frågan om Kyrkpressens framtid utsåg SFM en arbetsgrupp 27.5 2021.

Arbetsgruppen presenterade 24.5.2022 sin rapport vid SFM:s sammanträde. Rapporten behandlades vid en överläggning med stiftets kyrkoherdar och förtroendevalda i Tammerfors den 15.10.2022 till vilken biskopen hade kallat.

Uppfyllandet av verksamhetsmål som godkänts i budgeten för år 2022

Mål 1: Borgå stifts 100-årsjubileum 2023

En jubileumskommitté fortsätter planeringen av Borgå stifts 100 års jubileum.

Förverkligande: Jubileumskommittén har sammanträtt regelbundet för att fortsätta planeringen av 100-årsjubiléet. Till stöd för arbetet har ett arbetsutskott bildats. Kommunikationen kring jubiléet handhas av en arbetsgrupp och festskriften handläggs av ytterligare en arbetsgrupp.

Mål 2: Stödåtgärder för församlingsstrukturer i förändring

Församlingar i omstruktureringsprocesser erbjuds stöd och rådgivning.

Förverkligande: Församlingarna och samfälligheterna i stiftet har erbjudits stöd i förvaltning och rådgivning gällande församlings-strukturer. En församling beviljades konsultrådgivning i förvaltnings- och ekonomifrågor. I slutet av året har församlingarna i Malax samfällighet, Malax församling, Petalax församling och Bergö församling indragits för att grunda en ny Malax församling från och med början av år 2023. Grundandet föregicks av en utredning utförd av en av domkapitlet tillsatt utredningsman.

Mål 3: Personalutbildningen

Den svenskspråkiga personalutbildningen prioriteras fortsättningsvis. Biskopsmötets beslut och utvecklingen inom helhetskyrkan följs upp. Den nya utbildningen Ledarskapets grunder ägnas speciell uppmärksamhet.

Förverkligande: Personalutbildningen kunde i stort sett förverkligas som planerat, emedan restriktionerna avtog under vårvintern 2022. Under år 2022 slutfördes den pågående långa ledarskapsutbildningen (Kirjo II).

Mål 4 Rekryteringen

Rekryteringen sker kontinuerligt gällande alla kategorier av församlingsarbetare.

Förverkligande: Nätverket i alla studerandegrupper utvecklas kontinuerligt. Under hösten 2022 gjordes ansatser för att utveckla kontaktgruppen för studerande till kyrkliga

yrken, för att understöda processen med att tillsätta en fakultetska-plan vid Åbo Akademi samt för att etablera kontakter till Itä-Suomen Yliopistos teologiska fakultet.

Mål 5 Uppföljning av utbildningsfrågor för diakoner och ungdomsarbetsledare

Domkapitlet står i kontakt med Novia och Åbo Akademi och följer upp den nya utbildning av diakoner och ungdomsarbetsledare som planeras och genomförs.

Förverkligande: Domkapitlets tjänsteinnehavare höll kontakt med personal och studerande vid den nybildade utbildningsenheten för socionomer med kyrklig inriktning vid YH Novia i Vasa.

Mål 6 Miljöarbetet

Stiftssekreteraren koordinerar miljöarbetet på stiftsnivå i Borgå stift och strävar efter att genom miljödagar tillsammans med andra stift, materialproduktion och medverkan vid evenemang och utbildningsdagar av olika slag uppmuntra församlingarna i stiftet att aktivt delta i miljöarbetet.

Förverkligande: Arbetet med Kyrkans Miljödiplom fortsatte. På svenska fortsatte projektet Ekofastan i samarbete med Kyrkans central för det svenska arbetet (KCSA), samt andra organisationer, som står för kunskande när det gäller miljöfrågor både lokalt och globalt, samt för en hållbar livsstil.

Mål 2021–2023: Kyrkans förnyade miljödiplom och nya klimatprogram (Kolneutral kyrkan 2030) utgör de styrdokument som är viktiga i stiftets miljöarbete. Ett av målen i kyrkans nya klimatprogram är att alla församlingar skall ha Miljödiplomet inom år 2025.

Verksamhet 2022: Antalet församlingar som har miljödiplom är i Borgå stift är ganska få, men berör ändå ett stort antal församlingsmedlemmar. Antalet borde ändå öka för att stiftet skall nå de mål som finns i rikskyrkans klimatprogram. Information om miljödiplomet för församlingar presenterades i lämpliga sammanhang i stiftet. En kurshelhet för kyrkans miljödiplom planerades för våren 2023. Arbetet med Ekofastan är en stor del av miljöarbetet i stiftet.

Stiftssekreteraren för mission och internationell diakoni lämnade in ett meddelande om avsked i juni 2022, varefter befattningen inte lediganslogs. När stiftsdekanen tillträdde i medlet av augusti 2022 gjordes en genomlysning av arbetsinsatsen, som gav för handen att insatsen varit central ifråga om bl.a. rekrytering och miljöarbete. Under höstterminen 2022 blev dessvärre dessa arbetsområden eftersatta.

Ekonomisk målsättning år 2022

Borgå stifts målsättning är att inom av kyrkomötet beviljade budgetmedel handha stiftets förvaltning och den svenska fortbildningen inom kyrkan på ett kostnadseffektivt sätt. All planerad verksamhet kunde genomföras under året. Under år 2021 beviljade kyrkomötet 1 394 300 € för år 2022. Budgetmedlen överskreds med 16 114,95 € vid årets slut, vilket innebär en användningsgrad om 101,2 %. Verksamheten visade ett överskott om 8 707,54 € (99,3 %) medan fastighetssidan visade ett underskott om 24 822,49 € (120,9%). Domkapitlet hade 13 anställda under år 2022. Tjänsteinnehavare på centrala poster byttes ut under året. Tf. stiftsdekanen Robert Lemberg och stiftssekreteraren för personalärenden Virva Nyback avgick med pension under året. Till ny stiftssekreterare för personalärenden valdes församlingspastorn Heidi Juslin-Sandin och till stiftsdekan kyrkoherden Mia Anderssén-Löf. Stiftssekreterartjänsten för mission och internationellt arbete, vilken var en projektjänst på fem år från 2014 framåt, sköttes under det första halvåret av församlingsdiakonen Milja Westerlund medan den ordinarie stiftssekreteraren Tomas Ray var tjänstledig för studier. Efter att Tomas Ray avgått på egen begäran under sommaren 2022 har befattningen lämnats obesatt. Även gårdskarlstädaren Stig Nygård slutade under året och har ersatts av Kaj-Sebastian Blomgren. Den ekonomiska situationen gör att en omställning i domkapitlets arbetsstyrka måste göras inför år 2023, då budgetmedlen ytterligare krymps.

Borgå stifts fond, som består av åt Borgå stift givna och testamenterade medel samt avkastningen för dem, skall användas stiftet till fromma. I fonden ingår den allmänna fonden benämnd Fiscus, Synodalfonden som är avsedd för präster i trångmål, Fonden för barn och ungdom, Diakonifonden samt Segerstråles gård, vilken ingår i Bostads Ab Segerstråles gård, som ägs av Borgå stift tillsammans med Svenska Litteratursällskapet i Finland. Domkapitlets fond förvaltas av kyrkans centralfond.

Budgetutfall			
	Resultat 2022	Budget 2022	Avvikelse
Verksamhetsintäkter	96 850,69	105 600,00	8 749,31
Verksamhetskostnader	1 507 265,64	1 499 900,00	7 365,64
Verksamhetsbidrag	1 410 414,95	1 394 300,00	16 114,95
Underskott 2022			- 16 114,95

Porvoon hiippakunta

Toiminta-ajatus

Porvoon hiippakunnan ja sen tuomiokapitulin ja hiippakuntavaltuuston tehtävänä on auttaa ja tukea hiippakunnan seurakuntia, seurakuntayhtymiä ja niiden työntekijöitä perustehtävissään: Jumalan sanan julistamisessa, sakramenttien jakamisessa, diakoniatyössä, lähetystyössä sekä kristillisessä kasvatuksessa. Lisäksi tuomiokapituli hoitaa viranomaistehtäviä, jotka kuuluvat sille kirkon tunnustuksen sekä kirkkolain ja kirkkojärjestyksen nojalla, palvelee hallintoa, tukee jokapäiväistä työtä sekä edustaa kirkkoa hiippakuntaa koskeissa asioissa.

Hiippakunnan seurakunnat:

Agricolan ruotsalainen seurakunta, Bergön seurakunta, Porvoon ruotsalainen tuomiokirkkoseurakunta, Brändö-Kumlingen seurakunta, Eckerö-Hammarlands församling, Tammisaarensuudun ruotsalainen seurakunta, Esbo svenska församling, Grankulla svenska församling, Hangö svenska församling, Ingå församling, Jakobstads svenska församling, Johannes församling, Jomala församling, Karjaan-Pohjan ruotsalainen seurakunta, Karleby svenska församling, Kemiönsaaren seurakunta, Korsholms svenska församling, Korsnäs församling, Kristiinankaupungin ruotsalainen seurakunta, Kronoby församling, Kvevlax församling, Kyrksläts svenska församling, Larsmo församling, Lemland-Lumparlands församling, Maalahden seurakunta, Mariehamns församling, Matteus församling, Norra Ålands församling, Uusikaarlepyyn seurakunta, Närpes församling, Pedersöre församling, Petalax församling, Petrus församling, Replots församling, Rikssvenska Olaus Petri församling, Saltviks församling, Sibbo svenska församling, Sjundeå svenska församling, Solfs församling, Tammerfors svenska församling, Suomen saksalainen evl seurakunta, Vanda svenska församling, Vasa svenska församling, Väståbolands svenska församling, Vörå församling, Åbo svenska församling, Ålands södra skärgårdsförsamling.

Hiippakuntavaltuusto

Hiippakuntavaltuuston kokoonpano 1.5.2020–30.4.2024. Vuonna 2022 pidettiin kaksi kokousta.

Maallikkojäsenet: Anita Ismark, puheenjohtaja, Frank Lindholm, Hans Snellman, Jan-Erik Eklöf, Krister Mård, Magnus Engblom, Marcus Henricson, Olle Victorzon, Rita

Nordström-Ritz, Sabina Lumivirta, Susanne Björkman, Thomas Rosenberg, Åsa Ek-lund, Christian Beijar. Papit: Daniel Norrback, Katarina Gäddnäs, Sini Aschan, Jon Lindeman, Siv Jern, Tomas Klemets, Yvonne Terlinden (varapuheenjohtaja).

Tuomiokapitulin kollegio

Tuomiokapitulin kollegio vuonna 2022. Vuonna 2022 pidettiin 15 kokousta.

Bo-Göran Åstrand, piispa (puheenjohtaja); Mats Lindgård, tuomiorovasti (varapuheenjohtaja); Robert Lemberg, vt. hiippakuntadekaani (15.8. saakka); Mia Anderssén-Löf, hiippakuntadekaani (16.8. alkaen); Lars-Eric Henricson, lakimiesasessori; Stina Lindgård, pappisasessori; Monica Heikel-Nyberg, pappisasessori; Magnus Engblom, maalikkojäsen; Anita Ismark, hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja; Linus Stråhlman, notaari, sihteeri.

Tuomiokapitulin henkilötyövuodet 2022

31.12.2022 13 henkilöä palveluksessa, yksi vähemmän kuin vuonna 2021

- Ei lähetystyön ja kansainvälisen diakonian hiippakuntasihtööriä
- Yksi osa-aikainen työntekijä 52 %. Sen sijaan talonmies/siivooja on tilapäisesti palkattu 100 % työajalla
- Yksi työsopimussuhteinen työntekijä (määräaikainen työsuhde)
- 12 virkasuhteista työntekijää (joista yksi on osa-aikainen 52 %)
- Naisten osuus henkilöstöstä on 9 (69 %), miesten osuus 4 (31 %)

Henkilöstön ikä, lukumäärä

Alle 20	0
20-24	0
25-29	0
30-34	2
35-39	1
40-44	1
45-49	2
50-54	0
55-59	3
60-64	3
65-	1

Yhteensä 13

Henkilöstön keski-ikä	50,54
Naiset, keski-ikä	50,78
Miehet, keski-ikä	50

Henkilöstökulut vuonna 2022 olivat 1 038 035,09 euroa, joka on 7 % vähemmän kuin edellisenä vuonna. Vuoden 2021 aikana matkoihin käytettiin 82 564,91 euroa, joka on 46 % enemmän kuin edellisenä vuonna (oma henkilöstö). Ulkopuolisten henkilöiden matkakustannukset olivat 13 879,96 euroa, 20 % enemmän kuin edellisenä vuonna. Työterveydenhuollon kustannukset kasvoivat 33 %, eli olivat 21 126,79 euroa. Työnantaja on tarjonnut henkilöstölle influenssarokotuksia työpaikalla, ja lisäksi on tarjottu mahdollisuus saada punkkirokote. Henkilöstö on kirjannut 44 sairauspoissaolopäivää vuoden 2022 aikana, mikä on 19 % enemmän kuin edellisenä vuonna.

Miten tuomiokapitulin toiminta tukee kirkon strategian toteutumista?

Tuomiokapituli auttaa seurakuntia perustehtävien toteuttamisessa henkilöstökoulutuksen, henkilökohtaisten kontaktien, innostamisen ja tiedotuksen avulla. Tuomiokapituli varustaa seurakuntia ja työntekijöitä vastaamaan tulevaisuuden haasteisiin ja kohtamaan jäsenensä ymmärtäen, kunnioittaen ja rakastaen. Tuomiokapituli pitää tärkeänä vapaaehtoistoiminnan kehittämistä seurakunnissa.

Toimintaympäristön ja toiminnan tapahtumat vuoden 2022 aikana

Vuoden 2022 aikana tilanne normalisoitui covid-19-pandemian jälkeen, joka on monilta osin vaikuttanut ympäristöön ja toimintaan sen puhkeamisesta lähtien vuoden 2020 maaliskuussa. Rajoitukset, jotka olivat vielä voimassa vuoden 2022 alussa, purettiin kevättalvella. Se ei kuitenkaan ole tarkoittanut, että kaikki toiminta olisi aloitettu uudelleen tai että elämä hiippakunnassa olisi palannut siihen, mitä se oli ennen tätä kriisiä. Kriisitietoisuuden jatkuminen perustuu myös siihen, että Venäjä aloitti 24. helmikuuta 2022 hyökkäyksen Ukrainaan, mikä on vaikuttanut Eurooppaan ja Suomeen.

Nämä kaksi kansainvälistä kriisiä ovat tuoneet mukanaan uusia tapoja työskennellä ja suhtautua läsnäoloon ja välimatkaan. Tämä on tarkoittanut, että koko kirkon henkilöstö on kehittänyt valmiuksiaan opiskella, työskennellä ja pitää yhteyttä digitaalisten alustojen kautta. Kun syyskauden 2022 alussa avautui mahdollisuus palata tässä suhteessa ennen vuotta 2020 vallinneisiin työoloihin, käynnistettiin myös keskustelu siitä, mikä palvelee työtehtäviä ja rakentaa toimintaa parhaiten. Läsnäolon hyötyjä työpaikalla ja täydennyskoulutuksissa sekä mahdollisuutta hyödyntää etätöön etuja pohdittiin.

Vuoden 2022 kevätkauteen vaikutti se, että toiminnan suunnittelu oli ollut vaikeaa vuonna 2021 pitkittyneen kriisitilanteen vuoksi. Tilanteen vakiinnuttua kävi selväksi, että suunnittelutyö on jäänyt tekemättä tai sitä on tehty lyhyemmällä aikavälillä ja

että kriisivuosina tilanne on pysyvästi muuttunut. Siksi ei olisi kaikilta osin ollut rakentavaa aloittaa uudelleen kaikkia aiemmin käytössä olleita rutiineja ja toimintoja. Tämä tarkoitti sitä, että asioita oli mietittävä uudelleen ja suunniteltava muuttuneiden olosuhteiden valossa.

Kirkon ruotsinkielinen henkilöstökoulutus on yleisesti ottaen ollut mahdollista toteuttaa vuonna 2022, joskin suuremmalla valmiudella digitaalisiin ratkaisuihin tilanteen niin vaatiessa. Myös tapaamiset ja kokoukset on pääosin voitu toteuttaa fyysisinä kohtauksina.

Hiippakunnan seurakunnat, joita vuonna 2022 oli 47, ovat suhteellisen pieniä, ja ne tarvitsevat hiippakunnan apua hallintoasioissa. Piispa teki vuoden aikana neljä piispantarkastusta (Åbo svenska församling, Larsmo församling, Malax församling, Kristiinankaupungin ruotsalainen seurakunta ja Kristiinankaupungin seurakuntayhtymä). Piispantarkastuksia edeltävät ennakkotapaamiset, hallinnon ja talouden tarkastukset sekä – etupäässä hallinnon työntekijöitä koskien – keskustelut kunkin työntekijän kanssa. Vuoden aikana virkoihin vihittiin seitsemän pappia, joista neljä oli naisia ja kolme miehiä, sekä neljä diakonia (kaikki naisia). Yksi nuorisotyönohjaaja (nainen) siunattiin virkaan. Virkaan asetettiin viisi kirkkoherraa, joista kaksi oli naisia ja kolme miehiä.

Hiippakuntavaltuusto asetti työryhmän 27.5.2021 hiippakuntavaltuutettu Tomas Rosenbergin tekemän Kyrkpressen-lehden tulevaisuutta koskevan aloitteen parissa tehtävää työtä varten.

Työryhmä esitteli raporttinsa hiippakuntavaltuuston kokouksessa 24.5.2022. Raporttia käsiteltiin piispan kutsumassa neuvottelussa hiippakunnan kirkkoherrojen ja luottamushenkilöiden kesken Tampereella 15.10.2022.

Talousarviossa hyväksytyjen toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen vuonna 2022

Tavoite 1: Porvoon hiippakunnan 100-vuotisjuhlavuosi 2023

Juhlatoimikunta jatkaa Porvoon hiippakunnan 100-vuotisjuhlavuoden suunnittelua.

Toteutuminen: Juhlatoimikunta on kokoontunut säännöllisesti jatkamaan 100-vuotisjuhlavuoden suunnittelua. Työn tueksi on perustettu työvaliokunta. Juhlavuoden viestintää hoitaa työryhmä, ja juhlaulkaisua käsittelee toinen työryhmä.

Tavoite 2: Muuttuvien seurakuntarakenteiden tukitoimet

Seurakunnille tarjotaan tukea ja neuvontaa rakennemuutosprosesseissa.

Toteutuminen: Hiippakunnan seurakunnille ja seurakuntayhtymille on tarjottu tukea seurakuntarakenteita koskevaan hallintoon ja neuvontaan. Yhdelle seurakunnalle myönnettiin konsulttineuvontaa hallinto- ja talousasioissa. Vuoden lopussa Maalahden seurakuntayhtymän seurakunnat eli Maalahden seurakunta, Petolahden seurakunta ja Bergön seurakunta on lakkautettu ja niiden tilalle on perustettu uusi Maalahden seurakunta vuoden 2023 alusta alkaen. Perustamista edelsi tuomiokapitulin asettaman selvitysmiehen selvitys.

Tavoite 3: Henkilöstökoulutus

Ruotsinkielistä henkilöstökoulutusta painotetaan edelleen. Piispainkokouksen päätöksiä ja kokonaiskirkon kehitystä seurataan. Uuteen Johtamisen perusteet -koulutukseen kiinnitetään erityistä huomiota.

Toteutuminen: Henkilöstökoulutus pystyttiin suurilta osin toteuttamaan suunnitellusti rajoitusten hellittäessä kevättalvella 2022. Vuoden 2022 aikana saatiin päätökseen käynnissä ollut pitkä johtamiskoulutus (Kirjo II).

Tavoite 4: Rekrytointi

Rekrytointia tehdään jatkuvasti kaikissa seurakuntien työntekijöiden ryhmissä.

Toteutuminen: Verkostoja kehitetään jatkuvasti kaikissa opiskelijaryhmissä. Syksyn 2022 aikana tehtiin toimia kirkolliseen työhön opiskelevien yhteysryhmän kehittämiseksi, Åbo Akademien tiedekuntasuunnitelman asettamisen tukemiseksi sekä yhteyksien vakiinnuttamiseksi Itä-Suomen yliopiston teologiseen tiedekuntaan.

Tavoite 5: Diakonien ja nuorisotyönohjaajien koulutuksen seuranta

Tuomiokapituli on yhteydessä Noviaan ja Åbo Akademiin ja seuraa uutta suunniteltua ja toteutettavaa diakonien ja nuorisotyönohjaajien koulutusta.

Toteutuminen: Tuomiokapitulin viranhaltijat pitivät yhteyttä Vaasan AMK Novian vastaperustetun kirkolliseen työhön suuntautuvien sosionomien koulutusyksikön henkilöstöön ja opiskelijoihin.

Tavoite 6: Ympäristötyö

Hiippakuntasihtööri koordinoi ympäristötyötä Porvoon hiippakunnassa ja pyrkii yhteisillä ympäristöpäivillä muiden hiippakuntien kanssa, materiaalien tuottamisella sekä osallistumisella erilaisiin tapahtumiin ja koulutuspäiviin kannustamaan hiippakunnan seurakuntia osallistumaan aktiivisesti ympäristötyöhön.

Toteutuminen: Työ Kirkon ympäristödiplomin parissa jatkui. Ruotsin kielellä Eko-paasto-hanketta jatkettiin yhteistyössä Kirkon ruotsinkielisen työn keskuksen (KRTK) sekä muiden järjestöjen kanssa, joilla on osaamista paikallisista ja globaaleista ympäristöasioista sekä kestävästä elämäntavasta.

Tavoitteet 2021–2023: Kirkon uusittu ympäristödiplomi ja uusi ilmasto-ohjelma (Hiili-neutraali kirkko 2030) ovat tärkeitä ohjausasiakirjoja hiippakunnan ympäristötyössä. Kirkon uuden ilmasto-ohjelman yhtenä tavoitteena on, että kaikilla seurakunnilla on ympäristödiplomi vuonna 2025.

Toiminta 2022: Porvoon hiippakunnassa melko harvalla seurakunnalla on ympäristödiplomi, mutta niillä on kuitenkin suuri määrä seurakuntalaisia. Määrää tulisi kuitenkin lisätä, jotta hiippakunta saavuttaisi kokonaiskirkon ilmasto-ohjelman tavoitteet. Tietoa seurakuntien ympäristödiplomista jaettiin hiippakunnassa sopivissa yhteyksissä. Kursikokonaisuus koskien kirkon ympäristödiplomia suunniteltiin keväälle 2023. Työ Eko-paaston parissa on suuri osa hiippakunnan ympäristötyötä.

Lähetystyön ja kansainvälisen diakonian hiippakuntasihteeri jätti eroilmoituksen kesäkuussa 2022, jonka jälkeen tehtävää ei julistettu avoimeksi. Hiippakuntadekaanin astuessa virkaan elokuussa 2022 tehtiin työpanoksen läpivalaisu, jonka mukaan panos on ollut keskeinen mm. rekrytoinnissa ja ympäristötyössä. Syyskaudella 2022 nämä työalat jäivät valitettavasti jälkeen.

Taloudelliset tavoitteet vuonna 2022

Porvoon hiippakunnan tavoitteena on ollut hoitaa hiippakunnan hallintoa ja ruotsinkielistä täydennyskoulutusta kirkossa kustannustehokkaasti kirkolliskokouksen myöntämien budjettivarojen puitteissa. Kaikki suunniteltu toiminta pystyttiin toteuttamaan vuoden aikana. Vuonna 2021 kirkolliskokous myönsi 1 394 300 € vuodelle 2022. Budjettivarat ylittyivät vuoden lopussa 16 114,95 €, eli käyttöaste oli 101,2 %. Toiminta oli ylijäämäistä 8 707,54 € (99,3 %), ja kiinteistöpuolen alijäämä oli 24 822,49 € (120,9 %). Tuomiokapitulin palveluksessa oli 13 henkilöä vuonna 2022. Keskeisissä tehtävissä olevat viranhaltijat vaihtuivat vuoden aikana. Vuoden aikana eläkkeelle jäivät vt. hiippakuntadekaani Robert Lemberg ja henkilöstöasiain hiippakuntasihteeri Virva Nyback. Uudeksi henkilöstöasiain hiippakuntasihteeriksi valittiin seurakuntapastori Heidi Juslin-Sandin ja hiippakuntadekaaniksi kirkkoherra Mia Anderssén-Löf. Lähetystyön ja kansainvälisen työn hiippakuntasihteerin virkaa, joka oli viiden vuoden pro-

jehtivirka vuodesta 2014 eteenpäin, hoiti ensimmäisen puolen vuoden aikana seurakuntadiakoni Milja Westerlund, kun vakinainen hiippakuntasihtööri Tomas Ray oli virkavapaalla opintojen vuoksi. Tomas Rayn erottua oma-aloitteisesti kesän 2022 aikana tehtävä on jäänyt täyttämättä. Myös talonmies-siivooja Stig Nygård lopetti vuoden aikana, ja hänen tilalleen tuli Kaj-Sebastian Blomgren. Taloudellisen tilanteen vuoksi tuomiokapitulin työvoimaa joudutaan muuttamaan vuodelle 2023, jolloin budjettivaroja supistetaan entisestään.

Porvoon hiippakunnan rahasto, joka muodostuu Porvoon hiippakunnalle annetuista ja testamentatuista varoista sekä niiden tuotoista, on käytettävä hiippakunnan hyväksi. Rahastoon kuuluvat yleisrahasto Fiscus, ahdingossa oleville papeille tarkoitettu synodaalirahasto (Synodalfonden), lapsille ja nuorille tarkoitettu Fonden för barn och ungdom, Diakoniarahasto (Diakonifonden) sekä Segerstråles gård -rahasto, joka kuuluu Porvoon hiippakunnan ja Svenska Litteratursällskapet i Finland -seuran kanssa omistamaan Bostads Ab Segerstråles gård -yhtiöön. Tuomiokapitulin rahastoa hoitaa Kirkon keskusrahasto.

Talousarvion toteuma			
	Toteutuma 2022	Talousarvio 2022	Erotus
Toimintatuotot	96 850,69	105 600,00	8 749,31
Toimintakulut	1 507 265,64	1 499 900,00	7 365,64
Toimintakate	1 410 414,95	1 394 300,00	16 114,95

Alijäämä 2022 **- 16 114,95**

Porvoon hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	53 265	85 800		76 809	8 991	-89,5	44,2 %
Korvaukset	9 500						-100,0 %
Maksutuotot	19 743	58 800		37 351	21 449	-63,5	89,2 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	6 030	21 000		5 395	15 605	-25,7	-10,5 %
Tuet ja avustukset	3 343	3 000		29 974	-26 974	-999,1	796,5 %
Muut toimintatuotot	14 649	3 000		3 972	-972	-132,4	-72,9 %
Sisäiset tuotot				116	-116	0,0	
Toimintakulut	-1 403 974	-1 361 600		-1 343 901	-17 699	-98,7	-4,3 %
Henkilöstökulut	-1 103 490	-1 111 600		-1 000 872	-110 728	-90,0	-9,3 %
Palkat ja palkkiot	-865 951	-851 600		-786 714	-64 886	-92,4	-9,2 %
Henkilösivukulut	-237 540	-260 000		-219 146	-40 854	-84,3	-7,7 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät				4 988	-4 988	0,0	
Palvelujen ostot	-205 505	-169 000		-226 632	57 632	-134,1	10,3 %
Palvelun ostot - sisäiset	-1 440	0		-7 881	7 881	0,0	447,3 %
Vuokrakulut	-3 444	-500		-12 358	11 858	-2 471,6	258,8 %
Aineet ja tarvikkeet	-33 904	-24 500		-46 407	21 907	-189,4	36,9 %
Annetut avustukset	-55 825	-55 000		-48 667	-6 333	-88,5	-12,8 %
Muut toimintakulut	-367	-1 000		-1 085	85	-108,5	
TOIMINTAKATE	-1 350 709	-1 275 800		-1 267 092	-8 708	-99,3	-6,2 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	19 809	19 800		20 042	-242	-101,2	1,2 %
Vuokratuotot	19 809	19 800		20 042	-242	-101,2	1,2 %
Toimintakulut	-125 410	-138 300		-163 365	25 065	-118,1	30,3 %
Henkilöstökulut	-10 961	-33 400		-37 163	3 763	-111,3	239,1 %
Palkat ja palkkiot	-8 971	-24 900		-28 794	3 894	-115,6	221,0 %
Henkilösivukulut	-1 989	-8 500		-8 370	-130	-98,5	320,7 %
Palvelujen ostot	-10 730	-7 200		-19 155	11 955	-266,0	78,5 %
Vuokrakulut	-63 696	-64 000		-60 757	-3 243	-94,9	-4,6 %
Aineet ja tarvikkeet	-40 023	-33 700		-46 289	12 589	-137,4	15,7 %
TOIMINTAKATE	-105 602	-118 500		-143 322	24 822	-120,9	35,7 %

1.9.6.2.6 Kuopion hiippakunta

Johdanto

Kuopion hiippakunnan toiminta-ajatuksena vuosille 2019–2023 on edistää kirkon tehtävää ja ykseyttä sekä tukea hiippakunnan seurakuntia niiden tehtävässä. Toimintalinjauksessa määritellyt toiminnan ja hallinnon tavoitteet ovat seuraavat: Hiippakunnan seurakunnissa jumalanpalveluselämä hoidetaan hyvin ja hengellinen elämä on monimuotoista. Seurakunnissa noudatetaan hyvää hallintoa ja ne ovat taloudellisesti kestävällä pohjalla. Työhyvinvointi seurakunnissa on kohentunut ja ongelmien osalta noudatetaan varhaisen puuttumisen periaatetta. Seurakuntalaisten osallisuus on vahvistunut. Tuomiokapituli on kehittänyt omaa toimintaansa vastaavien periaatteiden ja annettujen resurssien mukaisesti.

Kuopion hiippakunnassa oli 44 seurakuntaa ja viisi rovastikuntaa. Iisalmen rovastikuntaan kuuluivat Kiuruveden, Rautavaaran ja Vieremän seurakunnat sekä Ylä-Savon seurakuntayhtymään kuuluvat Iisalmen, Nilakan, Lapinlahden, Sonkajärven ja Varpaisjärven seurakunnat. Joensuun rovastikuntaan kuuluivat Ilomantsin, Juuan, Kiteen, Kontiolahden, Lieksan, Liperin, Nurmeksen, Outokummun, Polvijärven ja Tohmajärven seurakunnat sekä Joensuun seurakuntayhtymään kuuluvat Enon, Joensuun, Pielisen-suun, Pyhäselän, Rantakylän ja Vaara-Karjalan seurakunnat. Kajaanin rovastikuntaan kuuluivat Hyrynsalmen, Kajaanin, Kuhmon, Paltamon, Puolangan, Suomussalmen ja Sotkamon seurakunnat. Kuopion tuomiorovastikuntaan kuuluivat Siilinjärven seurakunta sekä Kuopion seurakuntayhtymään kuuluvat Kuopion tuomiokirkkoseurakunta ja Kuopion Alavan, Kallaveden, Männistön ja Puijon seurakunnat sekä Järvi-Kuopion seurakunta. Rautalammin rovastikuntaan kuuluivat Joroisten, Leppävirran, Niiniveden, Rautalammin, Suonenjoen ja Varkauden seurakunnat.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui puheenjohtaja Pekka Niirasen johdolla kolme kertaa (21.2., 8.6. ja 14.11.2022). Maallikkoja edustivat Ahonen Helena, Huttunen Markku, Iskanius Raija, Kaskiniemi Mikko, Ketonen Matti, Kilpeläinen Heli, Kopperoinen Juuso, Paavilainen Sauli, Pulkkinen Marjatta, Vehkaoja Tarja, Venäläinen Ritva, Väistö Eevi ja Välimäki Tarja. Pappisedustajina olivat Hurtig Ruut, Knuuttila Elina, Marin Sanna, Mertanen Sanna, Oikarinen Esa, Pehkonen Niina ja Suutari Timo. Aloitteita ei tehty.

Tuomiokapitulin istunnon jäseninä olivat puheenjohtaja piispa Jari Jolkkonen, tuomiorovasti Ilpo Rannankari (30.9.2022 asti), tuomiorovasti Risto Voutilainen (1.10.2022 alkaen), lakimiesasessori Riikka Ryökäs, hiippakuntadekaani Sakari Häkkinen, maallik-

koedustaja Elina Siirola sekä pappisasessorit Jari Uimonen ja Teemu Voutilainen. Maalilikkojäsenen ensimmäinen varajäsen Juuso Kopperoinen osallistui yhteen kokoukseen (13.1.2022). Lisäksi läsnä olivat hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Pekka Niiranen ja sihteerit Janne Bovellan. Tuomiokapituli kokoontui 16 kertaa.

Henkilötyövuosien (htv) määrä Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulissa vuonna 2022 oli 9,4. Vastaava luku vuosina 2021 oli 10,2, 2020 10,0 ja 2019 12,7.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Vielä vuoden 2022 alkupuolen toimintaan vaikutti jonkin verran koronapandemia. Sen takia osa toimintasuunnitelmaan merkityistä tapahtumista toteutettiin verkossa. Henkilöstöltä muutokset vaativat vielä erityisjärjestelyjä.

Vuoden aikana tuomiokapitulissa oli henkilöstövajetta yhden hiippakuntasihteerin ollessa virkavapaalla siten, että hänelle palkattiin sijainen osa-aikaisesti (60 %) ajalle 1.2.-31.12.2022, sekä yhden hiippakuntasihteerin irtisanouduttua työstään 31.7.2022 lähtien. Tätä tehtävää ei saatu syksyn aikana lainkaan täytettyä. Lisäksi palkattiin vuoden 2021 ylijäämästä saaduilla lisätalousarvion varoilla taloushallinnon asiantuntija 40 %:n osa-aikaisuudella yhdeksäksi kuukaudeksi.

Tuomiokapitulissa käytiin vuonna 2022 Kirkon yhteistoimintasopimuksen mukainen yhteistoimintamenettely työvoiman käytön vähentämiseksi (tuta-menettely). Vähennystarve ei koskenut toimintavuotta 2022 eikä irtisanomiseen ole tarvetta vuoden 2023 alusta. Yhden henkilötyövuoden vähennys toteutunee vuoden 2024 aikana. Samalla päätettiin käynnistä työtehtävien uudelleenorganisointiprosessi.

Pappisvihkimyksiä järjestettiin kolme ja niihin liittyviä ordinaatiovalmennuksia kaksi. Yhteensä vihittiin 13 pappia. Diakoniavihkimyksiä järjestettiin yksi, vihittäviä oli kaksi. Diakonian ordinaatiovalmennus järjestettiin yhdessä Mikkelin ja Lapuan tuomiokapitulin kanssa.

Piispantarkastuksia toteutettiin Kiteen ja Tohmajärven sekä Ylä-Savon seurakuntayhtymään kuuluvissa Lapinlahden ja Varpaisjärven seurakunnissa.

Keiteleen ja Pielaveden seurakunnat liittyivät vuoden 2022 alussa yhteen ja uuden seurakunnan nimeksi tuli Nilakan seurakunta ja se kuuluu Ylä-Savon seurakuntayhtymään. Toinen seurakuntaliitos tapahtui niin ikään vuoden 2022 alussa, kun Heinäveden seurakunta liittyi Liperin seurakuntaan.

Hiippakunnassa järjestettiin johtamiskoulutuksia ja pastoraalitutkinnon opintokokonaisuuksia, jotka toteutettiin yhteisenä Mikkelin hiippakunnan kanssa. Luottamushenkilöille järjestettiin verkossa neuvottelupäivä. Eri työntekijäryhmiä koottiin Teamsiin saamaan tietoa ajankohtaisista asioista. Vertaistuki näissä tapahtumissa osoittautui tärkeäksi työhyvinvoinnin kannalta.

Synodaalikokous järjestettiin yksipäiväisenä syyskuussa, samoin koottiin kirkkoherroja ja seurakunnan ylintä johtoa Kuopioon Johtamisforumiin.

Vuoden aikana tuettiin kirkon alan opiskelijoita reflektiopäivässä ja seminaarissa. Uusille kirkon työntekijöille järjestettiin retriitti. Omat neuvottelupäivänsä joko verkossa tai paikan päällä järjestettiin kasvatuksen, diakonian, viestinnän, oppilaitostyön ja kansainvälisen työn toimijoille sekä työnohjaajille, ympäristötyötä tekeville, seurakuntatyön konsulteille ja kanttoreille. Nämä tapaamiset järjestettiin lähes aina yhteistyössä jonkun yhteistyökumppanin kanssa. Seurakuntalaisille suunnattuna tapahtumana toteutettiin hiippakunnan nuorisotapahtuma. Kontiolahden seurakunta sai ympäristödiplomin. Kuopion seurakuntayhtymälle ja Siilinjärven seurakunnalle tuomiokapituli esitti ympäristödiplomia, joka myönnettäneen alkuvuodesta 2023. Hiippakunnassa aloitettiin myös hyvinvointialueiden valmisteluun liittyvä verkostoyhteistyö.

Tavoitteiden toteutuminen

Seurakuntien jumalanpalveluselämän kehittymistä vaikeutti merkittävästi koronapandemia vielä vuoden 2022 alkupuolella. Rajoitusten hellittäessä seurattiin, palautuuko jumalanpalvelusten kävijämäärä pandemiaa edeltävälle tasolle. Samalla käynnistettiin joitakin palautumista vahvistavia toimia. Jaetut eväät -jumalanpalveluspäivät järjestettiin keväällä 2022 Kuopiossa. Piispan videomuotoinen paimenkirje ”Palvovan kiitoksen juhla” jumalanpalveluselämän kehittämisen tueksi julkaistiin samassa yhteydessä ja jaettiin seurakuntiin. Tuomiokapitulilla ei ole jumalanpalveluksen kehittämiseen erikoistunutta työntekijää. Hiippakunnasta kävi huhtikuussa piispan johtama delegaatiokumppanuuskirkon luona sopimukseen liittyvissä neuvotteluissa. Matkan aikana tutustuttiin erityisesti Jordanian ja Pyhän maan luterilaisen kirkon diakoniatyöhön, jota on suunniteltu seuraavan sopimuskauden yhdeksi painopisteeksi.

Seurakuntien hallinnon tehostuminen ja talouden saaminen kestäväälle pohjalle oli yhtenä tavoitealueena. Taloushallinnon työntekijöille järjestettiin neuvontapalveluja määräaikaisten talousasiantuntijan avulla. Ulkopuolisen rahoituksen hankkiminen koetaan edelleen monissa hiippakunnan seurakunnissa vieraaksi ja vähän vaikeaksikin asiaksi. Talousjohdolle järjestettiin koulutuspäivä yhteistyössä Kirkkohallituksen

kanssa. Taloushallinnon johtaville työntekijöille järjestettiin työnohjausta Pohjois-Karjalassa yhdessä alueen kirkkoherrojen kanssa. Seurakuntatalouksien kehittymissuuntia tarkasteltiin laaja-alaisesti. Luottamushenkilöille järjestettiin syksyllä Teamsissa neuvottelupäivä, jossa esillä olivat varsinkin hallinnon ja talouden kysymykset.

Seurakuntien työyhteisöjen hyvinvointia parannettiin johtamiskoulutuksen ja konsulttitoiminnan avulla. Seurakuntien työhyvinvointitilannetta tutkittiin piispan tarkastusten yhteydessä.

Verkossa järjestetyt tapahtumat koettiin palautteen mukaan tärkeiksi ja ne vahvistivat osallistujien työssä jaksamista ja mahdollistivat paremman saavutettavuuden ja tasa-vertaisuuden toteutumisen kuin yhdellä paikkakunnalla toteutettava kokoontuminen. Samalla ne toivat säästöjä niin seurakunnille kuin tuomiokapitulillekin.

Erityisesti seurakuntien taloustilanteen heikkeneminen hiippakunnan alueella näyttää tulevaisuudessa vaativan sekä priorisointia seurakunnissa että aktiivista kehittämistä myös tuomiokapitulissa.

Talouden tavoitteiden toteutuminen

Kirkolliskokous päätti Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin talousarvion kokonaiskehykseksi 1 262 745 euroa. Kehys sisälsi henkilöstö- ja toimintamenoja 1 162 545 euroa ja toimitila yms. kuluja 100 200 euroa. Lisäksi tuomiokapitulin arvokalusteiden korjaukseen saatiin kalustomäärärahaa 38 500 euroa. Kirkolliskokous päätti toukuussa 2022 jakaa vuoden 2022 lisätalousarviossa Kuopion hiippakunnalle 24 484 euroa.

Henkilöstö- ja toiminta. Toimintatuottoja kertyi 37 300 euroa ja toimintakuluihin käytettiin 1 098 917 euroa. Toimintakate oli 1 061 616 euroa, joten tilinpäätös on 125 413 euroa ylijäämäinen. Talousarvion toimintakatteesta toteutui 89,4 %. Vuoden 2022 toimintakate oli vuoden 2021 toimintakatteeseen verrattuna 55 272 euroa (4,9 %) pienempi.

Vuoden 2022 toimintatuotot olivat 37 300 euroa, joka on 96,4 % budjetoidusta määrästä. Vuoden 2022 toimintatuotot olivat vuoden 2021 toimintatuottoihin verrattuna 15 738 euroa (73 %) suuremmat.

Toimintakuluista suurin kuluerä oli henkilöstökulut, 875 279 euroa, jotka toteutuivat 92,2 %:sti. Vuoden 2022 henkilöstökulut olivat vuoden 2021 henkilöstökuluihin verrattuna 67 743 euroa (7,2 %) pienemmät.

Palvelujen ostoihin käytettiin tilivuonna 152 757 euroa, joka on 79,4 % budjetoidusta määrästä. Vuoden 2022 palvelujen ostot olivat vuoden 2021 palvelujen ostoihin verrattuna 26 701 euroa (21,2 %) suuremmat. Toimintaan liittyvät vuokratulot toteutui-
vat 92,4 %. Aineita ja tarvikkeita hankittiin 21 836 eurolla ja talousarvioon niille va-
rattu määräraha toteutui 122 %. Vuonna 2022 aineita ja tarvikkeita hankittiin vuoteen
2021 verrattuna 4 977 euroa (18,6 %) pienemmällä euromäärällä.

Kehittämisavustusta annettiin seurakuntien välisiin yhteistyöhankkeisiin Kiteen, Outo-
kummun, Polvijärven ja Tohmajärven seurakunnille sekä Joensuun seurakuntayhty-
mälle yhteensä 24 500 euroa. Kehittämisavustuksista 6 500 euroa jaettiin lisätalousar-
viossa saaduista varoista. Pappisasessorien työn korvausta maksettiin 17 352 euroa.
Jaettujen avustusten nettomääräksi tuli 43 252 euroa (113,8 % budjetoidusta).
Vuonna 2022 avustuksia annettiin vuoden 2021 avustuksiin verrattuna 3 851 euroa
(9,8 %) enemmän.

Tuomiokapitulin henkilöstön osalta vuosi oli poikkeuksellinen kuten edellä on todettu.
Virkavapauksilla ja irtisanoutumisella oli merkittävää vaikutusta henkilöstön palkka- ja
sivukulujen lisäksi henkilöstön koulutusmenoihin, matka- ja majoituskuluihin ja ravit-
semuspalveluihin. Kevätkaudella vaikuttanut Covid19-pandemia sekä koko vuoden
ajan vaikuttanut henkilöstövajaus vaikuttivat toimintaan siten, että osa koulutuk-
sista/tapaamisista toteutettiin tietoverkon välityksellä. Tämä on pienentänyt osallistu-
jilta saatuja maksutuottoja ja vastaavasti pienentänyt koulutuksesta aiheutuneita asi-
antuntija-, matka-, majoitus- ja ravitsemuskustannuksia. Tietoverkon välityksellä to-
teutetut koulutukset ja työkokousten toteutuminen aiempaa enemmän tietoverkossa
ovat pienentäneet henkilöstön matka- ja majoituskuluja sekä vähentäneet maksetta-
vien päivärahojen määrää. Henkilöstövajaus on tuonut säästöä kapitulin henkilöstön
palkka- ja sivukuluissa noin 74 000 euroa ja henkilöstön matka-, majoitus-, ravitse-
mus- ja koulutuspalveluissa säästö oli noin 24 000 euroa.

Lisätalousarvion muutos on kirjattu kohtaan muut toimintakulut. Tuomiokapituli on
käyttänyt lisätalousarviona saadut varat taloushallinnon asiantuntijan palkkaamiseen
17 984 euroa ja seurakunnille myönnettyihin kehittämisavustuksiin 6 500 euroa. Me-
not on kirjattu henkilöstökuluihin ja muihin avustuksiin.

Tuomiokapitulin tavoitteena on käyttää vuoden 2022 ylijäämä taloushallinnon asian-
tuntijan palkkaamiseen, tuomiokapitulin työhyvinvoinnin ja työmotivaation tukemi-
seen, vuoden aikana esiin tuleviin ajankohtaisiin tarpeisiin ja seurakunnille jaettavaan
kehittämismäärärahaan.

Kalustomäärärahalla entisöitiin tuomiokapitulin arvokalusteet.

Toimitilojen talousarvio oli 100 200 euroa. Talousarvion ulkopuolisia toimintatuottoja kirjattiin 19 464 euroa. Tilikauden toimintakulut olivat 106 478 euroa. Tilinpäätökseen kirjattujen budjetoimattomien tulojen johdosta toimintakate oli 87 014 euroa, joten tilikausi oli 13 186 euroa ylijäämäinen. Vuoden 2022 toimintakate oli vuoden 2021 toimintakatteeseen verrattuna 5 859 euroa (7,2 %) suurempi.

Tuomiokapitulin rahasto on luonteeltaan Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulin vararahasto. Rahastolle budjetoitiin sijoitustuottoja 5 000 euroa ja toimintakuluja 2 500 euroa. Rahaston korko- ja osinkotuotot ja rahastojen tuotto-osuudet olivat 15 164 euroa. Arvonmuutoksia kirjattiin 30 721 euroa, joten sijoitustuotot olivat -15 557 euroa. Rahaston toimintakulut, 1 143 euroa, koostuvat posti- ja pankkipalveluista sekä muistamisista. Tilikauden tulos oli alijäämäinen 16 700 euroa.

Erillisrahastot. Kuopion hiippakunnan tuomiokapitulissa on kaksi erillisrahastoa. Reino Ylösen muistorahaston sääntöjen mukaan rahaston vuosittaisesta nettotuotosta jaetaan 2/3 apurahoina, stipendeinä tai muina avustuksina säännössä määrättyihin tarkoituksiin. Vuonna 2022 tuomiokapituli myönsi viisi 1 400–5 000 euron suuruista apurahaa, yhteensä 13 200 euroa. Rahaston vuosittaiset sijoitustuotot, jotka muodostuivat korko- ja osinkotuotoista ja rahastojen tuotto-osuuksista, olivat 28 925 euroa. Arvonmuutoksia kirjattiin -22 590 euroa. Tilikauden tulos oli alijäämäinen 6 967 euroa.

Kerttu ja Oiva Turusen diakoniarahaston sääntöjen mukaan rahaston vuosittaisesta nettotuotosta jaetaan 2/3 opinto- ja apurahoina, tunnustuspalkintoina tai avustuksina säännöissä määrättyihin tarkoituksiin. Vuonna 2022 piispa myönsi seitsemän opinto- ja apurahaa tai tunnustuspalkintoja, yhteensä 8 000 euroa. Tuomiokapituli myönsi 12 diakonia-avustusta yhteismäärältään 12 575 euroa. Rahaston sijoitustuotot, jotka muodostuivat korko- ja osinkotuotoista ja muista rahastotuotoista, olivat 112 892 euroa. Arvonmuutoksia kirjattiin -119 430 euroa. Avustuksina, apurahoina ja stipendeinä jaettiin yhteensä 20 575 euroa. Tilikauden tulos oli alijäämäinen 27 729 euroa.

*Osallisena kirkon uskosta ja tehtävästä” – uusien kirkon työntekijöiden koulutusta Jo-
ensuussa. Kuvaaja Sakari Häkkinen.*

Kuopion hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	21 562	38 700		37 300	1 400	-96,4	73,0 %
Maksutuotot	6 083	22 200		19 016	3 184	-85,7	212,6 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	11 882	14 000		13 932	68	-99,5	17,3 %
Tuet ja avustukset	2 417	2 500		2 490	10	-99,6	3,0 %
Muut toimintatuotot	1 179			1 862	-1 862	0,0	57,9 %
Toimintakulut	-1 138 450	-1 201 245	-24 484	-1 098 917	-126 812	-89,7	-3,5 %
Henkilöstökulut	-943 022	-949 545		-875 279	-74 266	-92,2	-7,2 %
Palkat ja palkkiot	-725 691	-730 900		-678 533	-52 367	-92,8	-6,5 %
Henkilösivukulut	-217 332	-218 645		-199 149	-19 496	-91,1	-8,4 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät				2 402	-2 402	0,0	
Palvelujen ostot	-126 056	-192 500		-152 757	-39 743	-79,4	21,2 %
Palvelun ostot - sisäiset				-3 344	3 344	0,0	
Vuokrakulut	-2 829	-2 400		-2 218	-182	-92,4	-21,6 %
Aineet ja tarvikkeet	-26 813	-17 900		-21 836	3 936	-122,0	-18,6 %
Annetut avustukset	-39 401	-38 000		-43 252	5 252	-113,8	9,8 %

Muut toimintakulut	-330	-900	-24 484	-230	-25 154	-0,9	-30,3 %
TOIMINTAKATE	-1 116 888	-1 162 545	-24 484	-1 061 616	-125 413	-89,4	-4,9 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	20 851			19 464	-19 464	0,0	-6,7 %
Vuokratuotot	20 851			19 464	-19 464	0,0	-6,7 %
Toimintakulut	-102 007	-100 200		-106 478	6 278	-106,3	4,4 %
Palvelujen ostot	-25 287	-25 500		-24 131	-1 369	-94,6	-4,6 %
Vuokrakulut	-64 785	-65 000		-72 433	7 433	-111,4	11,8 %
Aineet ja tarvikkeet	-9 569	-8 700		-9 111	411	-104,7	-4,8 %
Muut toimintakulut	-2 365	-1 000		-803	-197	-80,3	-66,0 %
TOIMINTAKATE	-81 155	-100 200		-87 014	-13 186	-86,8	7,2 %

1.9.6.2.7 Lapuan hiippakunta

Johdanto

Kirkon tehtävänä on kutsua ihmisiä Jumalan yhteyteen sekä rohkaista välittämään lähimmäisistä ja luomakunnasta. Lapuan hiippakunta tukee seurakuntia kirkon perustehtävän toteuttamisessa ja toteuttaa sitä tuomiokapitulin omassa työssä. Lisäksi hiippakunta vahvistaa seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Hiippakunnan toimintaa ohjaavat perinteiset kristilliset hyveet: usko, toivo ja rakkaus (1. Kor. 13:13).

Hiippakuntavaltuusto hyväksyi Lapuan hiippakunnan vuoteen 2026 suuntaava strategian helmikuussa 2021. Hiippakunta liittyy lähivuosisien strategisissa tavoitteissa monilta osin kirkon yhteiseen Ovet auki -strategiaan. Hiippakunta toimii, keskustelee ja viestii rohkeasti kristillisen sanoman pohjalta. Tuomiokapitulin työ rakentuu luottamuksen, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen varaan.

Vuonna 2022 Lapuan hiippakuntaan kuului 40 seurakuntaa: Lapuan tuomiokirkkoseurakunta, Alajärven seurakunta, Alavuden seurakunta, Evijärven seurakunta, Kauhavan seurakunta, Kuortaneen seurakunta, Lappajärven seurakunta, Soinin seurakunta, Vimpelin seurakunta, Ähtärin seurakunta, Ilmajoen seurakunta, Isojoen seurakunta, Isonkyrön seurakunta, Karijoen seurakunta, Kauhajoen seurakunta, Kurikan seurakunta, Seinäjoen seurakunta, Teuvan seurakunta, Kaskisten seurakunta, Kristiinankaupungin

suom. seurakunta, Laihian seurakunta, Mustasaaren suom. seurakunta, Pietarsaaren suom. seurakunta, Vaasan suom. seurakunta, Vähänkyrön seurakunta, Joutsan seurakunta, Jyväskylän seurakunta, Jämsän seurakunta, Keuruun seurakunta, Muuramen seurakunta, Petäjäveden seurakunta, Toivakan seurakunta, Uuraisten seurakunta, Hankasalmen seurakunta, Kinnulan seurakunta, Laukaan seurakunta, Pihtiputaan seurakunta, Saarijärven seurakunta, Viitasaaren seurakunta ja Äänekosken seurakunta.

Hiippakuntavaltuuston puheenjohtajana toimi Eino Nissinen ja varapuheenjohtajana Kirsi Pohjola. Jäseniä olivat: Elina Kalliovalkama, Piia Kattelus-Kilpeläinen, Tuomas Koivuniemi, Suvi Ilonen, Siiri Muhonen, Kai Niemelä, Heikki Palola, Raija Pekkarinen, Erkki Puhalainen, Eija Sippola, Erkki Tukeva, Jari Tuukkanen, Pipsa Wilhelms, Aila Jaakkola, Tuomo Klapuri, Jenny Kärki, Minna Lainimo, Arto Lehtineva ja Harri Silvolahti. Hiippakuntavaltuusto kokoontui vuoden aikana kahteen kokoukseen. Hiippakuntavaltuustolle ei tehty aloitteita.

Tuomiokapitulin istunnoissa puheenjohtajana toimi piispa Simo Peura (31.1.2022 saakka) ja Matti Salomäki (1.2.2022 alkaen). Varapuheenjohtajana toimi tuomiorovasti Matti Salomäki (31.1.2022 saakka) ja Jussi Peräaho (1.10.2022 alkaen). Jäseninä olivat lakimiesasessori Tuomas Hemminki, hiippakuntadekaani Terhi Kaira, pappisasessori Elina Tourunen, pappisasessori Ari Auranen ja maallikkojäsen Kai Niemelä. Hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Eino Nissisellä oli kokouksissa läsnäolo- ja puheoikeus. Pöytäkirjanpitäjänä toimi piispan teologinen sihteeri Jaakko Antila. Tuomiokapituli kokoontui vuoden aikana yhteensä 13 kertaa.

Henkilötyövuodet 2020–2022

2020:13,6; 2021: 13,4; 2022: 13,0

Tuomiokapitulin henkilöstöstrategian mukaisesti joulukuun 2022 alussa avoimeksi jäänyttä asiantuntijan virkaa ei täytetä.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Lapuan hiippakunnan uusi piispa TM Matti Salomäki aloitti virassaan helmikuun alussa. Piispanvaihdos tapahtui tiukkojen koronarajoitusten voimassa ollessa. Nopeasti muutuvat rajoitukset aiheuttivat epävarmuutta ja lisäjärjestelyjä sekä piispa Simo Peuran lähtöjuhllisuuksiin että uuden piispan vihkimykseen liittyen. Laadukkaat verkkolähettykset tavoittivat kuitenkin tuhansia ihmisiä, mikä lisäsi huomattavasti tilaisuuksien näkyvyyttä ja vaikuttavuutta. Hiippakuntajuhlassa toukokuussa seurakuntalaisilla oli

laajemmin mahdollisuus tavata piispa Salomäki. Tuomiokapitulissa pyrittiin luomaan mahdollisimman hyvät puitteet uuden piispan tehtävään perehtymiseen sekä seurakuntiin ja niiden työntekijöihin tutustumiseen.

Kertomusvuonna Lapuan hiippakunnassa järjestettiin monia alueellisia ja valtakunnallisia tapahtumia. Piispanvaihdosjuhlallisuuksien lisäksi merkittävä hiippakunnallinen tapahtuma oli papiston synodaalikokous syyskuussa. Tuomiokapituli osallistui seuraavien tapahtumien järjestelyihin: työnohjaajien verkostopäivät toukokuussa, Kirkon viestinpäivät syyskuussa, Papiston päivät lokakuussa ja johtavien nuorisotyöntekijöiden neuvottelu marraskuussa. Koronatauon jälkeen vahvistettiin suhteita yhteistyöhiippakuntiin muun muassa vierailemalla Tansaniassa ja Etiopiassa sekä lähettämällä delegaatio Mittnordenmöten, joka järjestettiin Härnösandissa.

Tuomiokapitulilla on ollut vuodesta 2014 alkaen toimistot Seinäjoella ja Jyväskylässä. Tuomiokirkko on Lapualla, missä pidetään myös pääsääntöisesti tuomiokapitulin istunnot. Haapaniemen hiippakuntakartano Kuortaneella on ”hiippakunnan sydän”. Tuomiokapitulin Seinäjoen toimisto muutti joulukuun 2022 alussa Aalto-keskukseen Seinäjoen seurakunnalta vuokrattuihin toimitiloihin. Tilat on alun perin suunniteltu kirkkokansliaksi. Kirkon keskusrahaston kiinteistöstrategian mukaisesti uudet toimitilat ovat entisiä tiloja pienemmät ja kustannuksiltaan halvemmat. Uusi toimisto on nykyaikainen ja ratkaisuiltaan ekologinen, arkityössä se on osoittautunut erittäin hyvin toimivaksi. Tammikuussa 2023 järjestetyissä avointen ovien tilaisuuksissa noin 300 henkeä tutustui tuomiokapituliin ja sen työhön.

Tavoitteiden toteutuminen

Kirkon yhteinen Ovet auki -strategia ja hiippakunnan Rohkeasti-strategia ovat ohjanneet kaikkea tuomiokapitulin työtä ja toimintaa. Strategian linjaukset olivat esillä lähes kaikissa vuoden mittaan järjestetyissä kokouksissa ja koulutuksissa. Seuraavassa tarkastellaan niitä strategioista johdettuja tavoitteita, jotka hiippakuntavaltuusto asetti vuodelle 2022.

Koronasta palautuminen

Eri koulutuksissa ja tilaisuuksissa pohdittiin yhdessä seurakuntien työntekijöiden ja luottamushenkilöiden kanssa poikkeusoloissa opittuja uusia työn tekemisen tapoja ja muita oivalluksia. Erityisesti panostettiin jumalanpalveluselämän sekä seurakuntalaisten osallisuuden ja vapaaehtoistyön palautumiseen koronarajoitusten jäljiltä. Palautumista tapahtui, mutta ei siinä määrin kuin toivottiin.

Koulutusten kautta autettiin seurakuntia kehittämään digitaalista työtä, palveluja ja viestintää entistä yhteisöllisemmäksi ja vuorovaikutteisemmaksi. Tuomiokapitulin henkilöstö toteutti myös omaa tehtäväänsä digitaalisia välineitä hyödyntäen. Toimintojen digitalisointi on tehnyt hiippakunnan eri maantieteelliset alueet tasaveroisemmiksi poikkeusolojen jälkeenkin. Samalla yhteys eri työntekijäryhmiin yli työalarajojen on syventynyt. Verkkoneuvottelujen myötä myös yhteistyö ja osaamisen jakaminen kirkon eri toimijoiden välillä on vahvistunut.

Edellä kuvatusta huolimatta kokoavan toiminnan merkitys, halu kokoontua yhteen ja tavata toisia on korona-ajan jälkeen korostunut. Erityisesti tämä näkyi viittomakielissä työssä. Viittomakielisten vanhusten yksinäisyyden ja syrjäytymisen kysymykset ja niihin vastausten pohtiminen osoittautui tärkeäksi. Tämä tapahtui yhteistyössä kirkon työntekijöiden ja viittomakielialan järjestöjen työntekijöiden kanssa. Verkossa tehtävä työ, viittomakieliset videopuhelinpäivystykset ja säännölliset viittomakieliset videohartaudet tavoittavat laajasti. Verkossa tehtävä työ ei kuitenkaan ole saavutettavaa kaikille viittomakielisille. Sen rinnalla henkilökohtaiset tapaamiset, koti- ja laitospöytäkäynnit sekä sielunhoidolliset keskustelut ovat jatkossakin tärkeä osa kuurojenpapin työtä.

Pitkäaikaisen stressin ennaltaehkäisy ja siitä palautuminen oli vahvasti esillä seurakuntien johdolle pidetyissä koulutuksissa ja kokouksissa. Työyhteisökonsultaatioissa nostettiin esiin erityisesti työhyvinvointiin liittyviä näkökulmia. Työnohjauksen kysyntä lisääntyi hieman. Varautumisen ja kokonaisturvallisuuden teemoihin perehdyttiin keväällä järjestetyissä kirkkoherrojen alueellisissa maanpuolustuspäivissä.

Polku-toimintamallin vakiinnuttaminen

Kertomusvuonna seurakuntia kannustettiin Polku-toimintamallin käyttöönottoon. Polku-tietoisuutta vahvistettiin muun muassa webinaareissa, koulutuksissa, piispanarkastuksissa ja uutiskirjeissä. Kirkkoherroja ja talousjohtajia sitoutettiin Polku-toimintamalliin korostamalla sen roolia keskeisenä osana kirkon strategian toteuttamista. Yksittäisille seurakunnille tarjottiin konsultaatioita ja eri tahojen järjestämiä koulutuksia. Kirkon kasvatuksen barometrin mukaan Lapuan hiippakunnassa Polku-mallin tunteminen on hyvin vahvaa - vain kaksi prosenttia vastanneista ilmoitti, ettei tunne toimintamallia.

Diakonian juhluvuosi 2022

Alkujaan juhluvuosi suunniteltiin diakonian virkaan vihkimyksen 150-vuotisjuhlaksi. Kokonaisuutena vuosi toi kuitenkin hyvin esille tämän päivän diakonian arkea. Diakonisia teemoja käsiteltiin ja diakoniaa tehtiin näkyväksi uutiskirje Lehtisessä, synodaalokokouksessa, starttipäivässä, Johtamisen päivillä, eri verkostoissa ja julkisessa keskustelussa. Hiippakunnan seurakunnat lähtivät juhluvuoteen monipuolisesti mukaan ja muun muassa viestivät aktiivisesti sosiaalisessa mediassa eri tapahtumista. Marraskuussa järjestettiin Lapuan hiippakunnan ensimmäinen pappien ja diakonien yhteinen ordinaatiovalmennus ja virkaan vihkimysmessu. Toivon näkökulmaa pidettiin esillä monikanavaisesti viestinnässä ja eri tapahtumissa.

Hyvän hallintokulttuurin edistäminen

Piispantarkastukset toteutettiin Alavuden, Laihian ja Kuortaneen seurakunnissa. Seurakuntia tuettiin seurakuntavaalien järjestämisessä. Ohjauksen ja neuvonnan tarve oli huomattava. Lääninrovastien kanssa pohdittiin uusien luottamushenkilöiden koulutuskokonaisuutta. Kertomusvuonna analysoitiin seurakuntien kanssa soteuudistuksen vaikutuksia seurakuntien kumppanuuksiin ja kirkon työn edellytysten turvaamista muutosten keskellä. Seurakuntia opastettiin rekrytointiin liittyvissä kysymyksissä. Päteviä hakijoita avoinna oleviin tehtäviin on hankala löytää. Ilmiö on havaittavissa kaikissa ammattiryhmissä, mutta erityisesti kirkkoherrojen, diakonian viranhaltijoiden ja nuorisotyönohjaajien kohdalla.

Vuoden aikana selvitettiin ja valmisteltiin seurakuntien rakennemuutoksia siten, että vuoden 2023 alussa Lappajärven ja Vimpelin seurakunnat liittyivät Alajärven seurakuntaan, Evijärven seurakunta Kauhavan seurakuntaan ja Karijoen seurakunta Kauhajoen seurakuntaan. Eteläisessä Keski-Suomessa käynnistettiin laaja rakennemuutos selvitys.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Tuomiokapitulin tilikausi oli ylijäämäinen 24 770 euroa. Tilikauden aikana koulutuksista kerätyt kurssimaksut kasvoivat ennakoitua suuremmiksi, henkilöstömenot pysyivät lähes ennakoidussa, samoin ostot.

Koronarajoitusten hellittäessä matkakustannukset kasvoivat selvästi aikaisempaan verrattuna.

Piispanvaihduksesta aiheutuneita kustannuksia katettiin Kirkon keskusrahaston erikseen osoittamasta 50 000 euron määrärahasta.

Toimitilakustannusten osalta tuomiokapitulin kustannuksiin vaikutti uusiin toimitiloihin muutto. Uudet toimitilat ovat aikaisempia pienemmät ja kustannustehokkaammat. Kallustuksen kustannukset kohdentuivat Kirkon keskusrahaston erillisestä määrärahasta. Toimitilakustannukset alittivat budjetoidut kustannukset noin 52 000 eurolla.

Tuomiokapitulin rahastossa näkyy vuoden 2022 vaikea sijoitusympäristö. Hajautuksen ansiosta pääoma kuitenkin pysyi kohtuullisella tasolla, eikä rahaston käyttötarkoituksen toteutuminen vaikeutunut.

Tuomiokapitulin Seinäjoen toimisto muutti joulukuun 2022 alussa Aalto-keskukseen Seinäjoen seurakunnalta vuokrattuihin toimitiloihin. Avointen ovien tilaisuudessa tuomiokapituliin ja sen työhön tutustui noin 300 henkilöä. Kuvaja: Annukka Pihlaja.

Lapuan hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	74 511	90 000		119 377	-29 377	-132,6	60,2 %
Maksutuotot	70 644	90 000		116 074	-26 074	-129,0	64,3 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 906			712	-712	0,0	-62,6 %
Muut toimintatuotot	1 386			203	-203	0	-85,4 %
Sisäiset tuotot	575			2 388	-2 388	0,0	
Toimintakulut	-1 384 875	-1 305 000		-1 309 608	4 608	-100,4	-5,4 %
Henkilöstökulut	-1 045 616	-1 000 000		-1 035 423	35 423	-103,5	-1,0 %
Palkat ja palkkiot	-893 094	-839 552		-849 271	9 719	-101,2	-4,9 %
Henkilösivukulut	-270 597	-245 837		-249 207	3 370	-101,4	-7,9 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	118 075	85 389		63 056	22 333	-73,8	-46,6 %
Palvelujen ostot	-302 054	-250 000		-242 694	-7 306	-97,1	-19,7 %
Palvelun ostot - sisäiset	-2 250			-1 423	1 423	0,0	-36,8 %
Aineet ja tarvikkeet	-32 715	-45 000		-18 539	-26 461	-41,2	-43,3 %
Annetut avustukset	-2 000			-9 940	9 940	0,0	
Muut toimintakulut	-240	-10 000		-1 588	-8 412	-15,9	
TOIMINTAKATE	-1 310 363	-1 215 000		-1 190 230	-24 770	-98,0	-9,2 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	19 355	5 000		998	4 002	-20,0	-94,8 %
Vuokratuotot	17 227	5 000		998	4 002	-20,0	-94,2 %
Sisäiset tuotot	2 128						
Toimintakulut	-138 158	-205 000		-148 752	-56 248	-72,6	7,7 %
Palvelujen ostot	-35 200	-75 000		-48 395	-26 605	-64,5	37,5 %
Vuokrakulut	-98 155	-100 000		-93 932	-6 068	-93,9	-4,3 %
Aineet ja tarvikkeet	-4 803	-30 000		-6 424	-23 576	-21,4	33,8 %
TOIMINTAKATE	-118 803	-200 000		-147 754	-52 246	-73,9	24,4 %

1.9.6.2.8 Helsingin hiippakunta

Johdanto

Helsingin hiippakuntaan kuuluu 30 seurakuntaa, jotka muodostavat kuusi rovastikuntaa. Tuomiorovastikuntaan kuuluvat Tuomiokirkkoseurakunta, Kallio, Lauttasaari, Päävali ja Töölö. Huopalahden rovastikuntaan kuuluvat Kannelmäki, Munkkiniemi, Pitäjämäki ja Haaga. Malmin rovastikuntaan kuuluvat Malmi, Oulunkylä ja Pakila. Vartiokylän rovastikuntaan kuuluvat Herttoniemi, Helsingin Mikaelin seurakunta, Roihuvuori, Vartiokylä ja Vuosaari. Näiden rovastikuntien seurakunnat muodostavat Helsingin seurakuntayhtymän. Vantaan rovastikuntaan kuuluvat Hakunila, Hämeenkylä, Korso, Rekola, Tikkurila ja Vantaankoski. Vantaan rovastikunnan seurakunnat muodostavat Vantaan seurakuntayhtymän. Porvoon rovastikuntaan kuuluvat Agricolan suomalainen seurakunta (Loviisanseudun seurakuntayhtymä), Porvoon suomalainen seurakunta (Porvoon seurakuntayhtymä), Sipoon suomalainen seurakunta (Sipoon seurakuntayhtymä) sekä Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan seurakunnat.

Hiippakuntavaltuuston jäsenet toimikaudella 2020–2024: Viivi Ali-Löytty, pj., Lari Ahokas (3.6.2021 alkaen), Reino Halonen, Soili Haverinen, Anne Heikkinen (17.2.2022 saakka), Kirsi Hiilamo, Heidi Hovisilta (17.2.2022 alkaen), Leena Huovinen, Jaakko Jonkka (4.1.2022 saakka), Loviisa Kaartokallio, Eija-Riitta Korhola, Samuli Korkalainen, Katri Korolainen, Paula Lehmuskallio (17.2.2022 alkaen), Arttu Lindroth (3.6.2021 saakka), Hanna Mithiku, Jussi Mäkelä, Laura Late Mäntylä, Juha Perilä, Hannu Ronimus, Eve Rämö, Marjaana Toiviainen, Tiina Tuomela, Wiking Vuori (vpj. 17.2.2022 alkaen). Kokousten määrä vuonna 2022 oli kaksi.

Lääninrovasteina ovat Juha Ilonen (Porvoon rovastikunta), Hannu Pöntinen 1–4/2022 ja Janne Silvast 5–12/2022 (Vantaan rovastikunta), Maika Vuori (Huopalahden rovastikunta), Jukka Pakarinen (Vartiokylän rovastikunta), Ulla Kosonen (Malmin rovastikunta), Juha Rintamäki (Tuomiorovastikunta).

Tuomiokapitulin istunnon kokoonpano: Piispa Teemu Laajasalo, tuomiorovasti Marja Heltelä, maallikkojäsen Hanna Mithiku, pappisasessori Hannu Pöntinen, pappisasessori Anna-Maija Viljanen-Pihkala (1.2.2022 alkaen), lakimiesasessori Ritva Saario, hiippakuntadekaani Reijo Liimatainen sekä hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Viivi Ali-Löytty. Syksyn ajan tuomiorovastia sijaisti pappisvarajäsenenä lääninrovasti Jukka Pakarinen. Sihteerinä toimii tuomiokapitulin notaari. Kokouksia oli vuonna 2022 12.

Tuomiokapitulin henkilöstö: Piispa Teemu Laajasalo, lakimiesasessori Ritva Saario, hiippakuntadekaani Reijo Liimatainen, hiippakuntasihteeri Hanna Remes, hiippakuntasihteeri Salla Poropudas (virkavapaa 1.1.–30.6.2022); sijainen Hanna Paananen, notaari Antti Luoma (2/2022–), Anniina Himberg (1–2/2022), talous- ja hallintosihteeri Birgit Kuusinen (3/2022–), Jessiina Nurmela (50 %) ja Satu-Sinikka Himanen (50 %) (1–2/2022), piispan sihteeri Ulla Paananen, piispan erityisavustaja Satu Huttunen. Tuomiokapitulin henkilötövuosien määrä vuonna 2020 oli 10,4, vuonna 2021: 9,1 ja vuonna 2022: 9,01.

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Helsingin hiippakunnan keskeiset tehtävät ja kehityshankkeet toteuttavat kokonaiskirkon Ovet auki -strategiaa 2020–2026. Toiminnan painopistealueita ovat missionaarisien ajattelun edistäminen, kirkon näkyväksi tekeminen, työyhteisöjen tukeminen ja hyvän hallinnon kulttuurin rakentaminen. Ovet auki -strategian tavoitteita olemme pitäneet esillä vastuullamme olevissa tehtävissä, joita ovat piispantarkastukset, orientoitumis- ja ordinaatiokoulutukset, pappien ja diakonien virkaan vihkimiset, kirkkoheranvirkojen hakuprosessit ja viranhoidon alun mentorointi, monimuotoiset koulutukset, viestintä ja mediatyöt, työyhteisöjen tukeminen ja konsultoinnit sekä hyvän hallinnon edistäminen seurakunnissa. Edellä mainittujen lisäksi piispan viranhoidossa keskeistä on ollut piispan rooli yhteiskuntasuhteiden rakentajana ja ylläpitäjänä sekä kirkon sanoman esillä pitäminen.

Tavoitteiden toteutuminen

Edistämme missionaarista ajattelua

Missionaarisien ajattelun edistäminen näkyy kaikessa toiminnassa kokonaisvaltaisesti koulutuksista viestintään. Globaali Kristuksen kirkon missio näkyy muun muassa seurakuntien ohjaamisessa, ordinaatiovalmennuksissa, kannanotoissa ja vaikuttamisviestinnässä. Rohkaisemme jatkuvasti seurakuntia kutsumaan mukaan ja avaamaan ovia ihmisille ja yhteiskuntaan. Kannustamme pohtimaan keinoja maahanmuuttajien mukaan kutsumiseen ja etsijöiden kohtaamiseen. Jaamme hyviä käytäntöjä koko hiippakunnan alueella. Järjestämme synodaalikokouksen hiippakunnan papistolle 27.9.2022. Teemana Pelastus. Hyödynnämme yhteyttä walesilaisen St. Asaphin hiippakunnan kanssa. Jaamme kokemuksia ihmisten osallisuuden ja toimintamahdollisuuksien lisäämisestä. Vuonna 2022 isännöimme Pohjoismaiden pääkaupunkien piispojen kokousta Helsingissä. Helsingin hiippakunnan edustajat osallistuvat Itämeren alueen kirkkojen TheoBalt-konferenssiin Kööpenhaminassa toukokuussa 2022.

- Synodaalikokoukseen osallistui enemmän pappeja kuin koskaan aikaisemmin, yhteensä noin 600 ja iltajuhlaan osallistui noin 500. Synodaalikokouksen järjestäminen vaati merkittävää työpanosta vuonna 2022. Synodaalikokouksen suunnitteluun ja järjestämiseen kutsuttiin mukaan laajasti hiippakunnan pappeja. Mukana toteuttamisessa oli mukana yhteensä 80 ihmistä. Helsingin hiippakunta toteutti synodaalikokouksen historiasta videon dosentti Esko M. Laineen kanssa sekä synodaalikirjasta podcastin, jota kuunneltiin vuonna 2022 yhteensä 6 922 kertaa. Synodaalikokousta varten perustetulla Instagram-tilillä tehtiin yhteensä 170 päivitystä vuoden aikana. Lääninrovastit järjestivät piispan pyynnöstä synodaalikokouksen rovastikunnalliset jatkotapaamiset, joissa jokaisessa piispa vieraili.
- Istunnon väki ja kapitulin työntekijät vierailivat kesäkuussa Tanskassa. Vierailulla tutustuttiin Kööpenhaminan erilaisiin kohderyhmiin keskittyneisiin kirkkoihin ja vierailtiin piispan luona.
- Namibian luterilaisen kirkon ELCIN:n työntekijöitä vieraili Helsingin tuomiokapitulissa. Keskeisenä keskustelunaiheena olivat kirkkojen selviytymisen koronapandemiasta ja ihmisten tavoittaminen kirkon julistustyön piiriin.
- Yhteistyö St. Asaphin hiippakunnan kanssa ei toteutunut suunnitellulla tavalla koronapandemiasta, paikallisen hiippakunnan henkilövaihdoksista ja rakenteellisista uudistuksista johtuen. Yhdessä Diakin kanssa ideoitu opiskelija- ja opettajavaihto sekä korkeakoulu yhteistyö kuitenkin käynnistyi ja jatkuu myös tulevana vuonna.
- Lundin hiippakunta kävi syyskuussa tutustumassa Helsingin hiippakuntaan ja kirkon toimintaan Suomessa.
- TheoBalt-konferenssi ja Pohjoismaiden pääkaupunkien piispojen kokous siirtyi vuodelle 2023.
- Piispa vieraili Helsingissä farsinkielisessä seurakunnassa sekä katolisen seurakunnan afrikkalaisen yhteisön jumalanpalveluksessa Kallion kirkossa. Helsingin seurakuntien arabiankielisen työn kanssa järjestettiin yhteinen messu Kulosaaren kirkossa. Näiden lisäksi piispa on tavannut vuoden aikana maahanmuuttajataustaisia kristittyjä ja keskustellut heidän kanssaan ajankohtaisista haasteista.
- Piispa osallistui piispan vihkimyksiin Tanskassa ja Islannissa.
- Pohjoismaiden piispojen kokous järjestettiin Islannissa.

- Piispa ja erityisavustaja tutustuivat kristillisen SAT7-median toimintaan konferenssissa Kyproksella. SAT7 välittää kristillistä ohjelmaa Välimeren alueella ja Lähi-Idässä.
- Piispa tapasi Helsingin tuomiokirkossa eri maiden Suomessa olevat suurlähettiläät ja keskusteli kirkon tilanteesta ja ajankohtaisista aiheista. Tämän lisäksi piispa on tavannut yksittäisten maiden suurlähettiläitä kahdenkeskissä tapaamisissa ja keskustellut kirkon ja kristittyjen asemasta ja uskontodialogin teemoista.
- Piispa osallistui antisemitismiin ja rasismiin vastaiseen konserttiin Holo-kaustin muistopäivänä.

Teemme kirkkoa näkyväksi

Piispa toimii näkyvästi mediassa sekä sidosryhmätilaisuuksissa. Luomme ja pidämme yllä aktiivista yhteistyötä politiikan, tieteen, taiteen, yritysmaailman, julkishallinnon ja median toimijoihin. Järjestämme piispantarkastukset Roihuvuoren ja Töölön seurakunnissa sekä Helsingin seurakuntayhtymässä. Vahvistamme seurakuntien työntekijöiden viestinnällistä osaamista kouluttamalla, tukemalla ja ohjaamalla. Olemme seurakuntien viestinnän vahva ja luotettava tuki etenkin kriisiviestintätilanteissa. Viestimme toiminnastamme avoimesti ja ennakoivasti. Teemme selkeää, ymmärrettävää ja suunniteltua viestintää toiminnastamme, kirkon hallinnosta ja päätöksenteosta sekä rakennamme aktiivisesti mediasuhteita. Viestinnässä otetaan erityisesti huomioon vuoden 2022 seurakuntavaalit.

- Seurakuntien ja seurakuntayhtymien sekä Kirkon viestinnän kanssa käydään jatkuvaa vuoropuhelua viestinnän kysymyksistä. Olemme toimineet aktiivisena tukena etenkin kriisiviestintätilanteissa. Hiippakunnan sosiaalisen median tileillä (Facebook, Instagram, Twitter) tehtiin yhteensä 420 päivitystä vuoden aikana.
- Mediaosumia piispasta oli yhteensä 1 300 kappaletta ja niiden tavoittavuus oli 387 miljoonaa. Piispan sosiaalisen median tileillä (Facebook, Instagram, Twitter) julkaistiin vuoden 2022 aikana yhteensä 715 julkaisua.
- Televisiossa, radiossa, podcasteissa ja printtimediassa oli vuoden 2022 aikana yhteensä 48 piispan kirjoittamaa kirjoitusta, haastattelua tai muuta vierailua.
- Piispa oli puhujana tilaisuuksissa sekä paikan päällä että etäyhteyden välityksellä ja teki lisäksi nauhoitettuja videotervehdyksiä vuoden aikana yhteensä 52 kertaa.

- Piispalla on ollut vuoden aikana jumalanpalveluksia ja hartauksia, joissa hän on ollut saarnaamassa, toimittamassa tilaisuutta tai tuomassa tervehdyksen yhteensä 37 kappaletta. Piispa saarnasi tai piti puheen jumalanpalveluksissa ja hartauksissa yhteensä 34 kertaa.
- Piispalla oli vuoden aikana 15 kastetta, avioliittoon vihkimistä, hautaan siunaamista ja konfirmaatiota vuoden aikana.
- Huhtikuussa piispa julkaisi toimittamansa kirjan Uusi alkua - Elämä kulkutaudin muuttamassa maailmassa. Kirjaan oli kutsuttu 12 kirjoittajaa yhteiskunnan eri aloilta julkishallinnon ja järjestöjen edustajista taiteen tekijöihin ja mediavaikuttajiin. Kirjan tekijänpalkkiot lahjoitettiin kirkon diakoniarahastolle. Kirjan julkistustilaisuudessa hiljaisella viikolla oli läsnä laajasti median edustajia. Piispa kävi keskustelemassa kirjasta YLE Aamussa ja MTV3:n Uutisaamussa. Piispa ja kolme kirjan kirjoittajaa olivat Kirjamessuilla keskustelemassa kirjasta.
- Venäjän hyökkäyssodan alettua 24.2. piispa kirjoitti mielipidekirjoituksen Helsingin Sanomiin, piti radion iltahartausten sekä kehotti kirkkoherroja osallistumaan yhteiseen rauhankellojen soittamiseen kaikissa Suomen seurakunnissa. Maaliskuussa piispa osallistui kolmeen hyväntekeväisyyskonserttiin Ukrainan hyväksi. Toukokuussa järjestettiin kolmen kirkon rauhankokous katolisen Pyhän Henrikin katedraalin pihalla Tehtaankadulla. Tilaisuuden yhteydessä kolmen kirkon piispat tuomitsivat Venäjän hyökkäyssodan ja kutsuivat ihmisiä rauhanrukoukseen. Sodan sytyttyä pääkaupunkiseudun hiippakunnat ja seurakuntayhtymät toteuttivat venäjänkielisen työn kanssa rukoushetket Helsingissä, Espoossa ja Vantaalla.
- Piispa osallistui toukokuussa Kirkkopäiville Oulussa. Hän keskusteli presidentti Tarja Halosen kanssa teemalla Sanan voimalla kohti parempaa. Piispa keskusteli teemasta sota ja rauha Mika Aaltolan, Martti J. Karin ja Laura Lodeniuksen kanssa.
- Piispan virka-asunnossa järjestettiin yhteensä yhdeksän vastaanottoa, joihin osallistui politiikan, tieteen, taiteen, yritysmaailman, julkishallinnon, median ja kirkon toimijoita. Vastaanottoihin osallistui yhteensä noin 355 osallistujaa.
- Piispalla oli 110 yksittäistä sovittua tapaamista kirkon, yritysmaailman, politiikan, tieteen, taiteen ja julkishallinnon toimijoiden kanssa.
- Piispan erityisavustaja kutsuttiin mukaan valtioneuvoston kanslian asettamaan työryhmään, joka selvittää veteraaniperinnetyön tulevaisuutta.

Tuemme seurakuntia

Seurakuntien tukemisen tavoitteena on varmistaa, että hiippakunnan seurakunnat ja niiden työyhteisöt voivat hyvin. Virkaan vihittyjen pappien ja diakonien sekä orientoitumiskoulutukseen osallistuneiden ryhmämentorointia kehitetään huomioiden uusien kirkkoherrojen mentoroinnissa saadut palautteet ja kokemukset. Jatkamme skenaariotyöskentelyä itäisen Uudenmaan pienten seurakuntien Askolan, Myrskylän ja Pukkilan kanssa. Tuemme seurakuntien johtoa säännöllisellä yhteydenpidolla, mm. piispan infoilla, joihin verkkokokouksissa osallistuvat kirkkoherrat ja seurakuntayhtymien johto. Piispa käy kehityskeskustelut kirkkoherrojen kanssa. Organisoimme verkkotapaamisia kohtaamisen foorumeita eri teemojen ympärille (kuten teemalliset foorumit). Näissä mahdollistuu osallisuus kaikille seurakuntien ammattiryhmille. Tuemme tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden toteutumista seurakunnissa muun muassa rekrytoinnin ja työhyvinvoinnin osa-alueilla. Koronapandemia on osoittanut kirkon merkityksen kansalaisten kriisinkestävyyyden tukemisessa. Kirkon näkyväksi tekeminen on tästä näkökulmasta tärkeää myös vuonna 2022, kun globaali kriisi on väistymässä. Toimimme aktiivisesti eri viranomaisverkostoissa sekä teemme yhteistyötä eri tahojen kanssa, kun tuemme pandemiasta toipuvaa Suomea. Koronapandemialla on ollut merkittäviä vaikutuksia Helsingin hiippakunnan toimintaan. Tällä hetkellä emme tiedä kuinka suuria ja pysyviä vaikutukset tulevat olemaan. Koronapandemian ulospääsyssä tärkeintä on aluksi kaikki tukeva toiminta ja myöhemmin siirtyminen uudistavaan toimintaan ja yhteistyöhön eri toimijoiden kanssa. Valmistaudumme antamaan seurakuntatyöyhteisöille erityistä tukea kriisiajan jälkeen.

- Piispantarkastukset toimitettiin Töölön ja Roihuvuoren seurakunnissa sekä Helsingin seurakuntayhtymän yhteisissä palveluissa. Piispantarkastusten toteutuksessa keskeisessä roolissa ovat luottamushenkilöiden ja työyhteisöjen kuuleminen sekä eri-ikäisten seurakuntalaisten tapaaminen mahdollisimman laajasti. Töölön ja Helsingin seurakuntayhtymän piispantarkastukset osuivat organisaatioiden merkittävään muutosvaiheeseen.
- Kirkkoherra asetettiin virkaansa Herttoniemen, Malmin, Pukkilan ja Pakilan seurakunnissa.
- Papiksi vihittiin kahdessa vihkimyksessä yhteensä 13 pappia. Syksyn diakoniavihkimyksessä vihittiin neljä diakonian virkaan. Orientoitumiskoulutukseen osallistui viisi ensimmäiseen seurakuntavirkaan valittua työntekijää.
- Kirkkoherrojen yksilömentorointeja käynnistyi kolme. Eri ammattialojen ryhmämentorointeja käynnistyi 4. Ryhmämentorointeihin hahmotettiin yhdenmukainen rakenne ja sisältö soveltaen kirkkoherrojen mentoroinnin

muotoja. Yksittäisten työntekijöiden mentorointeja hiippakunta organisoi vuoden aikana kolme.

- Diakonian juhluvuosi oli esillä useilla foorumeilla. Hiippakunnan seurakuntien kaikki diakoniatyötä tekevät kutsuttiin tuomiokirkon kryptaan iltatilaisuuteen, jossa kerättiin ajankohtaista tietoa, onnistumisia ja huolia hiippakunnan diakoniatyön tilanteesta. Piispa saarnasi diakonian juhluvuoden jumalanpalveluksessa Kallion kirkossa. Kolmen hiippakunnan diakonian Floranpäivä kokosi yli 100 osallistujaa.
- Toukokuussa järjestettiin Piispan foorumi Vantaan seurakuntayhtymän palvelukeskuksen työntekijöille Teams-verkkoalustalla.
- Vuoden aikana järjestettiin seitsemän Piispan infoa kirkkoherroille Teamsissä.
- Piispa piti kehityskeskustelut kahdeksan kirkkoherran kanssa.
- Lastenohjaajille järjestettiin kaksi Thank God it's Monday (TGIM) verkko-tapaamista teemoilla Uuden alun äärellä sekä Työn tulevaisuus ja seurakuntatyön murros.
- Seurakuntien rippikoulutyötä tuettiin koronatilanteessa sekä sen jälkeisessä ajassa ohjeistamalla ja kouluttamalla rovastikunnallisia rippikoulukonsultteja ja rippikouluvastaavia.
- Helsingin ja Espoon hiippakuntien kanttoreiden yhteinen tapaaminen järjestettiin Teams-verkkoalustalla keväällä 2022.
- Helsingin hiippakunta järjesti lokakuun alussa Minä teen teistä ihmisten kalastajia -suntiokoulutuksen. Koulutus asemoituu suntioille suunnattuun jumalanpalveluselämän täydennyskoulutuksen piiriin ja siihen osallistui 49 kirkonpalvelutyössä toimivaa yhteensä neljästä hiippakunnasta.
- Hiippakunta järjesti yhdessä kokonaiskirkon saamenkielisen työn ja Helsingin tuomiokirkkoseurakunnan kanssa Saamenkieliset kauneimmat joululaulut -tilaisuuden Helsingin tuomiokirkossa.
- Laajoja työyhteisökonsultointeja tehtiin kahdessa seurakunnassa. Yhteydenpito tiivistyi erityisesti Helsingin seurakuntayhtymän henkilöstöpalvelujen kanssa. Pistemäistä konsultointia tehtiin runsaasti tiimien, johtoryhmien ja yksittäisten työntekijöiden kanssa.
- Uuden Helsingin Mikaelin seurakunnan konsultointiprosessien suunnitelma valmistui. Työyhteisön konsultointi käynnistyy tammikuussa 2023 tuomiokapitulin henkilöstön fasilitoimana.

- Loppuvuonna 2021 valmistui konsultin raportti Askolan, Myrskylän ja Pukilan seurakuntien tulevaisuusskenaarioista ja kirkkovaltuustojen yhteisistä kokoontumisista ja pienryhmätyöskentelyistä. Tuomiokapitulin istunto antoi hiippakuntadekaanille tehtäväksi laatia suunnitelma jatkotyöskentelyksi. Seurakunnat nimesivät henkilöt työryhmään, joka kokoontui 2022 keväällä 4 kertaa. Työryhmä tutki seurakuntien tilinpäätöstietoja, kiinteistöjen tilannetta, rippikoulujen koordinoitumahdollisuuksia sekä pohjusti seurakuntavaalien teemoja.
- Pandemiassa tapahtui käänne alkuvuonna. Seurakuntia ohjeistettiin koronavirustilanteeseen liittyen vuoden aikana neljä kertaa. Viimeinen ohje julkaistiin 11.2.2022. Koronaviruksen aiheuttamat henkilörajoitukset päättyivät hiippakunnan alueella 14.2.2022.
- Kaartin Jääkäriyrykmentin kanssa päivitettiin ja allekirjoitettiin yhteistointasopimus. Kirkkoherroille järjestettiin maanpuolustuspäivä maaliskuussa 2022. Kaikki seurakunnat veloitettiin päivittämään valmiussuunnitelmansa.

Rakennamme hyvän hallinnon kulttuuria

Hallinnossa tarjoamme käytettävissä olevien resurssien puitteissa mahdollisimman paljon osaamista seurakuntien ja seurakuntayhtymien käyttöön. Papiston henkilöstöhallinnossa varmistamme, että kirkkoon ja hiippakuntaan saadaan jatkossakin motivoitunutta, ammattitaitoista ja kutsumustietoista papistoa. Tuemme ennakoivasti ja räätälöidysti seurakuntien ja seurakuntayhtymien hallintoa ja henkilöstöhallintoa tarjoamalla matalan kynnyksen konsultaatiota kirkkoherroille ja hallinnon parissa työskenteleville. Kolmivuotisen suunnittelukauden aikana tapaamme henkilökohtaisesti tai Teams-alustan kautta kaikki hiippakunnan kirkkoherrat ja käymme läpi seurakunnan hallintoon liittyviä kysymyksiä sekä kartoitamme seurakunnan koulutustarpeita. Kehitämme kirkkoherranvaaliprosessia laatimalla ohjeistusta vaalinvalmistelijoita ja seurakuntia varten. Edistämme hyvän hallinnon kulttuuria myös papiston ja diakonian virkaan vihittävien ordinaatiokoulutuksissa, työyhteisö ja hallinto -pastoraalikursseilla sekä erikseen sovittavissa muissa koulutuksissa. Erityisesti painotamme kirkkolainsäädännön kokonaisuudistukseen perehdyttämistä, kun uudistuksen sisältö ja voimaantulon ajankohta on tiedossa. Osallistumme pyydettyä asiantuntijoina seurakuntahallintoa kehittäviin työryhmiin.

- Kirkkoherran vaalit suoritettiin viidessä seurakunnassa: Rekolan, Pakilan, Pukkilan, Töölön ja Vantaankosken seurakunnissa. Ohjeita vaalin toimittajille ja vaalilautakunnille annettiin tapauskohtaisesti.

- Helsingin hiippakunnan tuomiokapitulin työntekijät, kirkkoherrat ja Vantaan ja Helsingin seurakuntayhtymien johtajat vierailivat Lundin hiippakunnassa. Vierailulla tutustuttiin seurakuntien erilaisiin todellisuuksiin jälkimodernissa ja paikoin hyvin monikulttuurisessa toimintaympäristössä. Matkan keskeisimpiä teemoja olivat kirkon missio ja uskontodialogi sekä myös näihin liittyvä diakoninen työote ja nuorisotyö.
- Helsingin hiippakunta vastasi kahdesta PT10 Työyhteisö ja hallinto -pastoraalikurssista, johon osallistuivat Helsingin, Espoon ja Turun arkkihiippakunnan pappeja.
- Seurakuntien häirintäyhdyshenkilöille järjestettiin koulutus yhdessä Espoon hiippakunnan kanssa koskien seksuaalisen häirinnän, ahdistelun ja hyväksikäytön ennaltaehkäisyä sekä niissä tilanteissa toimimista. Kirkkoherroja koulutettiin seksuaalirikoslain kokonaisuudistuksesta kirkkoherraseminaarissa marraskuussa.
- Lakimiesasessori ja notaari ovat antaneet hallinnollista ja henkilöstöhallinnollista neuvontaa seurakunnille ja seurakuntayhtymille.

Pidämme esillä seurakuntavaaleja

Marraskuussa 2022 pidettävissä seurakuntavaaleissa valitaan uudet luottamushenkilöt seurakuntaneuvostoihin, kirkkovaltuustoihin ja yhteisiin kirkkovaltuustoihin. Tuemme seurakuntavaalien toteutusta kahdella tavalla. Pidämme viestinnässämme esillä seurakuntavaaliteemaa ja kannustamme sekä aktiiviseen ehdokasrekrytointiin että äänioikeuden käyttämiseen. Annamme myös vaaliprosessiin liittyvää neuvontaa ja tukea.

- Seurakuntavaalien näkyvyyttä nostettiin hiippakunnan viestinnässä aiempaa enemmän. Julkaisuja tehtiin kaikille hiippakunnan sekä piispan sosiaalisen median tileille. Piispa kävi keskustelemassa seurakuntavaaleista YLE Radio Suomessa sekä MTV3 Uutisaamu-ohjelmassa.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Talousarvio on laadittu normaalia toimintavuotta silmällä pitäen. Talousarviokehys oli suuruudeltaan 1 488 651,00 euroa, josta budjetoitujen henkilöstökulujen ja toimintamenojen osuus oli 1 251 301,00 euroa. Talousarviokehys sisältää vuoden 2021 ylimääräisyvitystä 56 076,00 €, joka hyväksyttiin lisämäärärahana kapitulin käyttöön. Tilikauden toteumaksi muodostui 1 377 405,93, joka on 92,5 % talousarviosta.

Vuotta 2022 leimasi edelleen COVID-19-pandemia, joka vaikutti hiippakunnan toimintaan kevään aikana. Vaikutus näkyy myös tilinpäätöksessä lähinnä palvelujen ostojen

pienempänä toteutmana (92,1 %). Henkilöstökulut toteutuivat talousarvion mukaisesti (99,8 %). Vuodelle 2022 suunnitelluista tapahtumista joitakin jäi toteutumatta, kuten piispan pääsiäisvastaanotto, TheoBalt-konferenssi sekä pohjoismaiden piispojen kokous. Lisäksi joitakin tapaamisia ja tilaisuuksia toteutettiin etäyhteyksin.

Vuosi 2022 oli synodaalikokouksen vuosi. Pääosa Helsingin hiippakunnan synodaalikokouksen kustannuksista katettiin piispainkokouksen päätöksen mukaisella 47 000 euron määrärahalla. Kustannuksista noin 15 000 euroa katettiin tuomiokapitulin talousarviokehystä. Synodaalikokouksen kulut alittivat arvioidun.

Tuomiokapitulin rahastoa voidaan sääntöjen mukaan käyttää Helsingin hiippakunnan toimintaan. Tuomiokapitulin rahaston varat ovat sijoitettuina kolmeen asuntoon sekä Kirkkohallituksen kautta SEB:n varainhoitoon. Tavoitteena on, että hiippakunnan normaali toiminta toteutetaan talousarviokehysten puitteissa. Rahastoa voidaan käyttää erityisesti sellaisten kulujen ja projektien rahoittamiseen, joita ei ole mahdollista katata talousarviokehystä tai sellaisiin kuluihin, joita ei ole mahdollisuus ennakoida. Tällaisia kustannuksia ovat esimerkiksi kriisiytyneiden seurakuntatyöyhteisöjen erilaiset tuki- ja konsultaatiotoimet tai suuret tapahtumat, kuten hiippakunnan juhluvuodet ja muut yksittäiset isot tapahtumat.

Helsingin hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	38 355	62 300		60 481	1 819	-97,1	57,7 %
Maksutuotot	13 484	56 300		21 180	35 120	-37,6	57,1 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	4 376	4 000		11 695	-7 695	-292,4	167,2 %
Tuet ja avustukset	1 815	2 000		1 380	620	-69,0	-24,0 %
Muut toimintatuotot	18 680			26 227	-26 227	0,0	40,4 %
Toimintakulut	-1 003 937	-1 195 225	-56 076	-1 163 126	-88 175	-93,0	15,9 %
Henkilöstökulut	-818 056	-884 000		-881 883	-2 117	-99,8	7,8 %
Palkat ja palkkiot	-625 944	-680 000		-679 232	-768	-99,9	8,5 %
Henkilösivukulut	-192 112	-204 000		-203 285	-715	-99,6	5,8 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät				635	-635	0,0	
Palvelujen ostot	-81 518	-243 950		-228 649	-15 301	-93,7	180,5 %
Palvelun ostot - sisäiset				-3 147	3 147	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-25 366	-29 875		-26 876	-2 999	-90,0	6,0 %
Annetut avustukset	-78 737	-37 000		-21 149	-15 851	-57,2	-73,1 %
Muut toimintakulut	-260	-400	-56 076	-1 423	-55 053	-2,5	446,6 %
TOIMINTAKATE	-965 582	-1 132 925	-56 076	-1 102 645	-86 356	-92,7	14,2 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	26 265			24 060	-24 060	0,0	-8,4 %
Vuokratuotot	26 265			24 060	-24 060	0,0	-8,4 %
Toimintakulut	-278 304	-299 650		-298 821	-829	-99,7	7,4 %
Palvelujen ostot	-17 953	-24 350		-18 545	-5 805	-76,2	3,3 %
Vuokrakulut	-258 279	-269 000		-276 296	7 296	-102,7	7,0 %
Aineet ja tarvikkeet	-2 072	-6 300		-3 980	-2 320	-63,2	92,1 %
TOIMINTAKATE	-252 040	-299 650		-274 761	-24 889	-91,7	9,0 %

1.9.6.2.9 Espoon hiippakunta**Johdanto**

Espoon hiippakunnan tuomiokapituli on toimintalinjauksessaan Kutsuttuina kirkon työssä määritellyt tehtäväkseen osallistua Kristuksen kirkon missioon mahdollistamalla, tukemalla ja turvaamalla seurakuntien työtä ja työyhteisöjä.

Espoon hiippakunnassa on 19 seurakuntaa, jotka muodostavat kolme rovastikuntaa. Espoon tuomiorovastikuntaan kuuluvat Espoon tuomiokirkkoseurakunta, Espoonlahden seurakunta, Kauniaisten suomalainen seurakunta, Kirkkonummen suomalainen seurakunta, Leppävaaran seurakunta, Olarin seurakunta ja Tapiolan seurakunta. Lohjan rovastikuntaan kuuluvat Hangon suomalainen seurakunta, Karkkilan seurakunta, Lohjan seurakunta, Raaseporin suomalainen seurakunta, Siuntion suomalainen seurakunta ja Vihdin seurakunta. Tuusulan rovastikuntaan kuuluvat Hyvinkään seurakunta, Järvenpään seurakunta, Keravan seurakunta, Nurmijärven seurakunta, Mäntsälän seurakunta ja Tuusulan seurakunta. Seurakuntarakenteessa ei tapahtunut muutoksia vuoden 2022 aikana.

Hiippakuntavaltuuston jäsenet toimikaudella 2020–2024 ovat:

1) maallikkojäsenet: Pentti Aspila, Lea Ahonen, Anni Hyvärinen, Tuomo Hyvärinen, Mika Leppäaho, Jouni Mykkänen, Kirsi Nummi, Juha Pitkä, Jaakko Rahja, Sirpa Rantala, Päivi Raunu, Heikki Sorvari, Salla Sutinen ja Raija Urama. 2) pappisjäsenet: Sini Mäkelä, Mimosa Mäkinen, Meri-Anna Paloniemi, Juha-Pekka Rissanen, Juha Vähäsarja, Kaisa Yletyinen ja Heidi Zitting.

Hiippakuntavaltuusto kokoontui kaksi kertaa. Hiippakuntavaltuustolle tehtiin 21 seurakuntien jäsenen allekirjoittama kirkkolain 17 b luvun 4 a §:n mukainen jäsenaloite kirkon jäsenen mahdollisuudesta säilyttää seurakunnan jäsenyys henkilön asuinpaikan muuttuessa hänen ottaessaan vastaan sosiaalihuoltolain (1301/2014) 14 §:n 1 momentin 7 kohdan tarkoittamia asumispalveluja tai kohdan 8 tarkoittamia laitospalveluja. Aloite jätettiin raukeamaan.

Tuomiokapitulin puheenjohtajana toimi piispa Kaisamari Hintikka ja jäseniä olivat tuomiorovasti Ari Paavilainen, vanhempi pappisasessori Tarja Meijer ja nuorempi pappisasessori Eero Jokela, lakimiesasessori Aappo Laitinen, hiippakuntadekaani Kai Peltonen (30.9.2022 asti) ja Mika Nurmi (1.10.2022 alkaen) ja maallikkojäsen Lea Ahonen. Läsnaolo- ja puheoikeudella tuomiokapitulin istuntoihin osallistui hiippakuntavaltuuston puheenjohtaja Pentti Aspila. Istunnon esittelijänä ja sihteerinä toimi notaari Pilvi Keravuori. Tuomiokapitulin istunto kokoontui 12 kertaa.

Henkilötyövuosien määrä vuonna 2022 oli 10,2 (vuonna 2021 10,4 ja vuonna 2020 10,2).

Keskeiset tapahtumat vuonna 2022

Tuomiokapitulin ja hiippakunnan seurakuntien toimintaan kohdistuneet koronarajoitukset päättyivät alkuvuodesta 2022. Piispantarkastukset päästiin toteuttamaan Hangon suomalaisessa seurakunnassa ja Espoon seurakuntayhtymässä. Mäntsälän seurakunnan piispantarkastus aloitettiin hallinnon, talouden ja suunnittelujärjestelmän tarkastuksella syksyllä 2022. Uusitun piispantarkastuksen ohjeistuksen mukaisesti tarkastettavilta seurakunnilta edellytettiin aiempaa perusteellisempaa strategista suunnittelua ja johtopäätöksiä seurakunnan resurssien muutosten vaikutuksista.

Venäjän helmikuun lopussa Ukrainassa aloittama hyökkäyssota heijastui myös kirkon ja hiippakunnan seurakuntien työhön. Tuomiokapituli järjesti yhdessä Kaartin Jääkäri-rykmentin kanssa maaliskuussa kirkkoherrojen ja seurakuntien ja -seurakuntayhtymien valmiuspäälliköiden maanpuolustuspäivän ja ohjeisti seurakuntia valmiussuunnitelmien päivittämiseen. Myös hiippakunnan henkisen huollon (HeHu) kehittämistä jatkettiin. Piispa piti eri yhteyksissä esillä kirkon tehtävää henkisen kriisinkestävyyden vahvistamisessa.

Piispanmessuja oli kuluneena vuonna huomattavan paljon johtuen juhluvuosista ja pandemian siirtämistä tapahtumista. Näitä olivat muun muassa Järvenpään seurakunnan ja Vihdin kirkon juhlat sekä Tapiolan kirkon uudelleen käyttöön ottaminen.

Hiippakunnan seurakunnissa järjestettiin useita diakonian viran 150-juhlavuoteen liittyviä tapahtumia. Espoon hiippakunnan piispa oli yksi Helsingissä järjestettyjen Diakoniapäivien pääpuhujista. Tuomiokapitulin asiantuntija oli mukana juhlavuoden tapahtumien suunnittelussa ja muun muassa Kirkkohallituksen vetämässä Kestävä diakonia-ryhmässä.

Edinburghin ystävyshiippakunnan delegaation pitkään suunniteltu vierailu Suomeen toteutui piispa John Armesin johdolla. Ohjelmaan sisältyi kohtaamisia eri puolilla Espoon hiippakuntaa. Kaksi Espoon hiippakunnan edustajaa osallistui puolestaan Edinburghin hiippakunnan pappien kokoontumiseen marraskuussa 2022. Keskusteluissa työstettiin ajatuksia ystävyshiippakuntien yhteydenpidosta koronasulkujen jälkeisessä ajassa. Kehittyneet etäyhteydet tarjoavat uusia mahdollisuuksia seurakuntatason yhteydenpidolle.

Tuomiokapituli kutsui yhdessä Helsingin hiippakunnan kanssa kaksi työntekijää Namibian evankelis-luterilaisesta kirkosta (ELCIN) tutustumaan kirkkomme diakoniatyöhön ja Palvelevan puhelimen toimintaan. Vierailun kohokohtia oli vieraiden osallistuminen valtakunnallisille diakoniapäiville Helsingissä, Palvelevan puhelimen neuvottelupäiville Oulussa ja Järvenpään seurakunnan 70-vuotisjuhlamessuun ja juhlaan.

Kutsuttuna kirkon työhön -ordinaatiovalmennus järjestettiin keväällä ja syksyllä. Tuomiokapitulin pitkään esillä pitämä viesti uusien pappien vihkimisen tarpeesta kuultiin seurakunnissa ilahduttavasti, mikä näkyi vihittyjen pappien määrässä. Kevään ordinaatiovalmennukseen osallistui viisi pappisvirkaan vihittävää ja yksi diakonian virkaan vihittävä. Syksyn valmennukseen osallistui seitsemän pappisvirkaan vihittävää ja kaksi diakonian virkaan vihittävää.

Itä-Suomen yliopiston Teologisen tiedekunnan kanssa toteutettiin teologiharjoittelun pilotti, johon osallistui kaksi Espoon hiippakunnan seurakuntaa. Seurakuntien ja harjoittelijoiden kokemus pilottijaksosta oli myönteinen ja yhteistyösopimusta päätettiin jatkaa. Helsingin yliopiston työelämäharjoittelujakson kautta Espoon hiippakunnan seurakunnissa harjoitteli 11 teologian opiskelijaa.

Uudistettu kirkon johtamiskoulutus toteutui syksyllä ja jatkuu vakiintuneesti vuonna 2023. Espoon hiippakunnasta osallistujia oli kuusi ja Helsingin hiippakunnasta 11. Uudistunutta seurakuntatyön johtamisen tutkintoa suoritti viisi Espoon hiippakunnan pappia. Siihen osallistumisen edellytyksinä ovat Johtamisen perusteet -koulutus sekä opiskelijan motivaatiokartoitus uraohjauskeskusteluineen toteutettiin toista kertaa.

Seurakuntien ja seurakuntayhtymien työntekijöille suunnattu työnohjaajakoulutus ja sielunhoidon erityiskoulutus järjestettiin yhdessä Kirkon koulutuskeskuksen ja Helsingin hiippakunnan kanssa. Hakeutuminen työnohjaukseen on jatkunut voimakkaana, ja kiinnostus eläkkeelle jäävien työnohjausta kohtaan on kasvanut. Lähes koko työnohjaajaresurssi on ollut käytössä. Loppuvuodesta aloitettiin vuonna 2024 Espoossa pidettävien työnohjaajien verkostopäivien valmistelu.

Rakenna seurakuntasi rippikoulupolkua -koulutus toteutui vuoden 2022 aikana yhteistyössä kirkkohallituksen, Helsingin hiippakunnan ja STEP-koulutuksen kanssa. Koulutuksessa kehitettiin palvelumuotoilun keinoin rippikoulutyötä aloitustapaamisesta konfirmaatioon saakka. Espoon hiippakunnasta osallistuja oli kolme. Polku-toimintamalli on käytössä osassa hiippakuntamme seurakunnista, mutta tulevana vuosina monen seurakunnan tavoitteena on ottaa se käyttöön erityisesti kasvatustyön osalta.

Marraskuussa 2022 järjestettiin seurakuntavaalit. Tuomiokapituli tuki seurakuntia vaalien valmisteluissa ja antoi niihin liittyvää hallinnollista neuvontaa. Ohjausta ja tukea hallintohenkilöstölle ja luottamushenkilöille annettiin muutenkin aktiivisesti, ja papiaston henkilöstöhallintoon liittyviä päätöksiä tehtiin vuoden aikana ennätysmäärä.

Tavoitteiden toteutuminen

Pandemia-aikana koetun ja siitä opitun jäsentäminen ja hyödyntäminen tuomiokapitulin ja seurakuntien toiminnassa onnistui hyvin. Pandemiatilanteen helpotuttua ja kokoontumisrajoitusten poistuttua koulutus-, konsultaatio ja neuvottelutilanteita toteutettiin pääasiassa kasvokkain. Poikkeusoloihin verrattuna Teams-kokoontumisten ja webinaarien määrä vähentyi, mutta etäyhteyksien järjestäminen on madaltanut erityisesti kauempana olevien osallistumiskynnystä.

Tuomiokapitulin työn sopeuttamista henkilöstön ja resurssien muutoksiin pohjustettiin jo edellisenä vuonna. Vuoden 2022 aikana tuomiokapitulissa jätettiin täyttämättä yksi vakanssi, henkilöstöstä vaihtui 40 % ja uusi organisaatorakenne otettiin käyttöön. Tuomiokapitulin työhön vaikutti myös pappisasessorin, tuomiorovastin ja lääninrovastien vaihtuminen vuodenvaihteen 2021–2022 tienoilla. Siirtymä entistä pienempään henkilöstömäärään on toteutunut hallitusti ja työtä on kehitetty projektiluonteiseen suuntaan. Työjärjestelyjen ja tehtävänkuvien toimivuutta seurataan myös jatkossa. Myös toimitilojen käyttöä on sopeutettu aktiivisesti muuttuneisiin olosuhteisiin ja toimintakulttuuriin. Toimintavuodelta 2021 säästyneillä varoilla palkattiin tuomiokapituliin projektityöntekijä, joka selvitti kehityshankkeita ja mahdollista ulkopuolista rahoit-

tusta. Uusien hankekumppanuuksien myötä on löydetty uudenlaisia tapoja tukea lähi-johtajia ja kirkkoherroja heidän työssään. Tuomiokapitulin vuodelle 2022 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet erinomaisesti muutoksista huolimatta.

Hiippakuntavaltuuston roolin kehittäminen sekä hiippakuntafoorumi ja nuorten vaikuttajaryhmät. Hiippakuntavaltuuston työskentelyä kehitettiin yhteistyössä puheenjohtajiston kanssa. Hiippakuntafoorumi järjestettiin syyskuussa Kauniaisten Raamattuopistolla. Nuorten vaikuttajaryhmistä käytiin keskustelua kirkkoherrojen kokouksessa ja kirkkoherroja rohkaistiin vaikuttajaryhmien perustamiseen.

Hiippakunnallisten verkostojen ylläpitoa ja tukea on arvioitu kriittisesti toimintaa kehitettäessä ja erityisesti tuomiokapitulin roolia verkostojen ylläpitäjänä ja koollekutsujana. Hiippakunnan monipuolisia ja laaja-alaisia verkostoja kannustettiin itseohjautuvuuteen ja oma-aloitteisuuteen. Espoon ja Helsingin hiippakunnan rippikouluvastaa-ville järjestettiin tapaaminen loppusyksystä Upinniemen varuskunnassa. Työntekijävaihdosten myötä tarkempi selvitys seurakuntien rippikoulutyön tilasta siirtyi vuodelle 2023. Kansainvälisen työn verkosto toimi tiedon ja tuen jakamisen foorumina seurakuntien lähetystyön sekä kansainvälisen ja monikulttuurisen työn vastuutahoille. Kirkkomuusikoiden vertaistapaamiset ja kanttorien seurakuntaharjoitteluun liittyvät asiat hoidetaan yhteistyössä Helsingin kanssa. Yhteistyö on ollut tiivistä ja se on koettu arvokkaaksi. Seurakuntien työntekijöille suunnattu hengellisen elämän päivä toteutettiin lähitapahtumana. Pandemia-ajan arkuus näkyi siinä, että koronarajoitusten siirtämään retrettiin ei tullut tarpeeksi ilmoittautuneita tänäkään vuonna.

Kutsuttuna kirkon työhön -valmennuksen kehittäminen yhteistyössä muiden hiippakuntien kanssa. Valmennuksia on arvioitu vastuuhenkilöiden kanssa. Kokonaisuudistuksen osalta on jatkossa huomioitava sekä uudistetut pastoraalitutkinnon tavoitteet että osallistujapalaute. Pastoraalitutkinnon uudistaminen on muuttanut myös henkilökohtaisten opintosuunnitelmien (HOPS) laatimista. Sekä tutkintokoulutukseen liittyvien osioiden että HOPS:n sähköinen alusta Peda.net otettiin syksyn 2022 aikana käyttöön.

Synodaalikokous toteutettiin kestäväällä tavalla ruokailuja, kuljetuksia ja muita käytännön järjestelyjä myöten kaksipäiväisenä hybridimallina: yhteisenä kokoontumisena Lohjalla ja rovastikunnallisina jatkotyöskentelyinä Teamsissa. Osallistujat olivat kerätyn palautteen perusteella tyytyväisiä päivän antiin ja sisältöön. Tuomiokapitulissa käynnistettiin myös keskustelu siitä, miten synodaalikokouksia tulevaisuudessa toteutetaan. Vuonna 2022 käynnistettiin myös hiippakunnan 20-vuotisjuhlien (2024) valmistelut.

Seurakuntia tuettiin ympäristödiplomin valmistelussa ja tuomiokapitulin oma ympäristödiplomi uudistettiin. Seurakuntia on kannustettu uusimaan tai valmistelemaan oma ympäristödiplominsa tavoiteaikataulussa vuoteen 2025 mennessä. Työtä jatketaan vuoden 2023 aikana panostamalla erityisesti johdon tukeen ympäristödiplomiprosessissa.

Seurakuntia neuvottiin ja tuettiin kirkkoherrojen vaihdoksissa järjestämällä hallinnollista tukea ja koulutusta sekä käynnistämällä uusien kirkkoherrojen mentorointiryhmä. Saadun palautteen perusteella tukimuodot ovat olleet tervetulleita ja tarpeellisia. Kolmannes hiippakunnan seurakuntien kirkkoherroista on vaihtunut vuosien 2021–2022 aikana.

Lääninrovastien toimenkuvia on kehitetty yhteistyössä lääninrovastien kanssa. Hiippakunnan kolmesta rovastikunnassa kahdessa lääninrovastit vaihtuivat vuodenvaihteessa 2021–2022. Lääninrovastien kanssa laadittiin myös ohjeistus kirkkoherran vaalin valmistelemiseen.

Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Hiippakunnan talousarvio laadittiin hiippakunnalle ilmoitetun kehyksen mukaisesti. Kirkolliskokous päätti hiippakunnan sitovaksi toimintakatteen 1 222 067 euroa, johon sisältyi toimitilakuluja 202 500 euroa. Kirkolliskokous päätti toukokuussa lisätä hiippakunnan talousarvioon 17 259 euroa eli 30 % vuoden 2021 tilinpäätöksen ylijäämästä. Määrärahalla palkattiin projektityöntekijä, joka selvitti mahdollisuuksia ulkopuoliseen rahoitukseen kehityshankkeisiin. Vuoden 2022 toteuma oli 93,7 %.

Covid19-pandemian päättyminen näkyi tuomiokapitulin toimintakuluissa. Kun kahtena edellisenä vuotena esimerkiksi henkilöstön matkakulujen ja ravitsemuspalvelujen toteuma oli selvästi budjetoitua pienempi, tilanne oli vuonna 2022 päinvastainen. Palvelujen ostot olivat kokonaisuudessaan selvästi ennakoitua suurempia, ja toteutuivat arvioituun nähden lähes puolitoistakertaisina. Säästöjä saatiin henkilöstökuluista. Henkilöstökulut muodostivat noin 70 % kaikista kuluista (noin 73 % v. 2021). Vuoteen 2021 verrattuna ne alenivat 3,7 %.

Toimitilojen kustannukset toteutuivat lähes talousarvion suuruusina. Toteuma oli 97,5 %. Poistoja kapitulilla ei ole toimitiloihin liittyen, koska se toimii vuokratiloissa.

Tuomiokapitulilla on hoidossaan Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin rahasto. Rahaston yhteydessä on myös diakoniarahasto. Rahaston ohjesäännön mukaisesti sen tarkoituksena on tukea Espoon hiippakunnan tuomiokapitulin ja koko hiippakunnan toimintaa. Rahaston varat, mikäli niitä ei ole käytetty rahaston tarkoitusta palveleviin yleishyödyllisiin ja diakonisiin toimintoihin, on sijoitettava varmalla ja tuottavalla tavalla. Rahaston hoidosta, varojen sijoittamisesta ja varojen käytöstä päättää tuomiokapituli.

Tuomiokapitulin rahaston toimintatuotot olivat 54 998 euroa (55 053 euroa vuonna 2021, 45 557 euroa vuonna 2020) ja toimintakulut olivat 41 420 euroa (32 197 euroa vuonna 2021, 32 883 euroa vuonna 2020). Tilikauden tulos oli 13 578 euroa (22 856 euroa vuonna 2021, 13 083 euroa vuonna 2020).

Synodaalikokouksen osallistujia Lohjan kirkon pihamaalla. Kuva: Terho Haataja.

Espoon hiippakunnan talousarvion 2022 toteumavertailu (perustoiminta)

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	23 803	55 000		54 078	922	-98,3	127,2 %
Maksutuotot	13 835	44 000		38 154	5 846	-86,7	175,8 %
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	7 289	9 000		9 420	-420	-104,7	29,2 %
Tuet ja avustukset	2 679	2 000		2 878	-878	-143,9	7,4 %
Muut toimintatuotot				2 347	-2 347	0,0	
Sisäiset tuotot				1 280	-1 280	0,0	
Toimintakulut	-1 017 374	-1 074 567	-17 259	-1 017 928	-73 898	-93,2	0,1 %
Henkilöstökulut	-885 108	-955 108		-852 799	-102 309	-89,3	-3,7 %
Palkat ja palkkiot	-679 421	-746 314		-656 921	-89 393	-88,0	-3,3 %
Henkilösivukulut	-205 733	-209 794		-195 982	-13 812	-93,4	-4,7 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	46	1 000		104	896	-10,4	126,1 %
Palvelujen ostot	-82 627	-78 600		-122 004	43 404	-155,2	47,7 %
Palvelun ostot - sisäiset				-1 799	1 799	0,0	
Aineet ja tarvikkeet	-28 436	-22 100		-24 101	2 001	-109,1	-15,2 %
Annetut avustukset	-20 947	-18 000		-17 180	-820	-95,4	-18,0 %
Muut toimintakulut	-256	-759	-17 259	-46	-17 972	-0,3	-82,1 %
TOIMINTAKATE	-993 571	-1 019 567	-17 259	-963 850	-72 976	-93,0	-3,0 %

Toimitilat, talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-187 184	-202 500		-197 472	-5 028	-97,5	5,5 %
Palvelujen ostot	-30 282	-53 000		-28 280	-24 720	-53,4	-6,6 %
Vuokratulot	-145 003	-137 000		-161 772	24 772	-118,1	11,6 %
Aineet ja tarvikkeet	-11 852	-12 500		-7 419	-5 081	-59,3	-37,4 %
Annetut avustukset	-48						
Muut toimintakulut							
TOIMINTAKATE	-187 184	-202 500		-197 472	-5 028	-97,5	5,5 %

1.9.6.2.10 Tuomiokapitulien toimitilat

Tuomiokapituleiden toimitilojen kuluilla tarkoitetaan omistajan kuluja (kiinteistön kunnossapitokulut ja kiinteistövero). Tuomiokapituleiden omistajan kulut ylittyivät 15 084 euroa. Oulun tuomiokapitulissa palvelujen ostoihin tuli 26 964 euron ylitys aiheutui lämmitysverkoston vesivauriosta yhdessä työhuoneessa, tallikappelin lämmitysjärjestelmän korjauksesta sekä patteriverkoston vesimäärien mittauksesta ja säädöstä. Mikkelin tuomiokapitulin vuokrat kirjataan omistajan kuluina.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

Tuomiokapitulit yhteensä (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	366 090			8 161	-8 161	0,0	-97,8 %
Vuokratuotot	8 001			8 161	-8 161	0,0	2,0 %
Muut toimintatuotot	358 089						
Toimintakulut	-149 427	-138 300		-161 545	23 245	-116,8	8,1 %
Henkilöstökulut				152	-152	0,0	
Henkilösivukulut				152	-152	0,0	
Palvelujen ostot	-88 558	-69 000		-98 376	29 376	-142,6	11,1 %
Vuokratulot	-37 419	-48 000		-39 925	-8 075	-83,2	6,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-2 046			-1 151	1 151	0,0	-43,7 %
Muut toimintakulut	-21 404	-21 300		-22 245	945	-104,4	3,9 %
TOIMINTAKATE	216 663	-138 300		-153 384	15 084	-110,9	-170,8 %

Turun tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	358 089						
Muut toimintatuotot	358 089						
Toimintakulut	-29 618	-21 500		-25 632	4 132	-119,2	
Palvelujen ostot	-15 634	-10 000		-14 637	4 637	-146,4	
Aineet ja tarvikkeet	-2 040						
Muut toimintakulut	-11 944	-11 500		-10 994	-506	-95,6	
TOIMINTAKATE	328 471	-21 500		-25 632	4 132	-119,2	

Tampereen tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	8 001			8 161	-8 161	0,0	
Vuokratuotot	8 001			8 161	-8 161	0,0	
Toimintakulut	-10 301	-35 000		-32 406	-2 594	-92,6	
Palvelujen ostot	-10 301	-35 000		-32 406	-2 594	-92,6	
TOIMINTAKATE	-2 300	-35 000		-24 245	-10 755	-69,3	

Oulun tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-48 715	-28 100		-54 891	26 791	-195,3	
Palvelujen ostot	-40 939	-20 000		-46 964	26 964	-234,8	
Muut toimintakulut	-7 776	-8 100		-7 927	-173	-97,9	
TOIMINTAKATE	-48 715	-28 100		-54 891	26 791	-195,3	

Mikkelin tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-37 419	-48 000		-39 925	-8 075	-83,2	
Vuokrakulut	-37 419	-48 000		-39 925	-8 075	-83,2	
TOIMINTAKATE	-37 419	-48 000		-39 925	-8 075	-83,2	

Porvoon tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-13 493	-5 700		-4 205	-1 495	-73,8	
Henkilöstökulut				152	-152	0,0	
Henkilösivukulut				152	-152	0,0	
Palvelujen ostot	-11 809	-4 000		-2 618	-1 382	-65,5	
Muut toimintakulut	-1 684	-1 700		-1 738	38	-102,2	
TOIMINTAKATE	-13 493	-5 700		-4 205	-1 495	-73,8	

Kuopion tuomiokapituli (eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintakulut	-9 745			-4 487	4 487	0,0	
Palvelujen ostot	-9 745			-1 751	1 751	0,0	
Aineet ja tarvikkeet				-1 151	1 151	0,0	
Muut toimintakulut				-1 586	1 586	0,0	
TOIMINTAKATE	-9 745			-4 487	4 487	0,0	

1.9.6.2.11 Tuomiokapitulien yhteiset

Palveluiden ostoihin sisältyy mm. piispojien sivujen ylläpito. Avustuksia on myönnetty seurakuntien työntekijöiden kouluttautumisen tukemiseen. Lapuan piispan vaihdokseen varattiin 50 000 euroa. Saamelaisten kirkkopäivät järjestettiin 2022. Kirkkopäiville myönnetty 100 000 euron kertaluonteinen määräraha käytettiin kokonaisuudessaan. Hiippakuntien synodaalikokouksia varten myönnettiin kertaluonteinen 400 000 euron määräraha. Hiippakunnat ovat käsitelleet määrärahojen käytöstä omissa kertomuksissaan.

Talousarvion 2022 toteumavertailu

(Eur)	TP 2021	TA 2022	3. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	0			5 244	-5 244	0,0
Muut toimintatuotot				5 244	-5 244	0,0
Toimintakulut	-46 631	-500 000	-100 000	-550 273	-49 727	-91,7
Henkilöstökulut	-2 268			-29 980	29 980	0,0
Palkat ja palkkiot	-1 747			-22 751	22 751	0,0
Henkilösivukulut	-521			-7 228	7 228	0,0
Palvelujen ostot	-33 993	-450 000	-100 000	-467 702	-82 298	-85,0
Palvelun ostot - sisäiset				-800	800	0,0
Vuokratulot	-144			-24 540	24 540	0,0
Aineet ja tarvikkeet	-82			-21 437	21 437	0,0
Annetut avustukset	-9 575	-50 000		0	-50 000	0,0
Muut toimintakulut	-569			-5 815	5 815	0,0
TOIMINTAKATE	-46 631	-500 000	-100 000	-545 030	-54 970	-90,8

1.9.6.3 Avustukset

Talousarvioavustusten talousarvion 2022 toteutuma

AVUSTUKSET (eur)	TP 2021	TA 2022	TP 2022
AVUSTUKSET, SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ, JÄSENMAKSUT			
AVUSTUKSET			
AVUSTUKSET SEURAKUNNILLE			
Verotulojen täydennys	1 083 831	1 100 000	1 074 185
Harkinnanvaraiset toiminta-avustukset	500 000	500 000	500 000
Rakennusavustukset	750 300	1 000 000	983 100
Kokeilutoiminnan avustaminen	188 323	200 000	199 900
Koulutusavustukset	12 900	120 000	41 171
Avustukset seurakunnille, joissa saamelaistyön virkoja	383 000	297 000	272 000
Työ Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa	134 000	134 000	134 000
Yhteensä	3 052 354	3 351 000	3 204 356
AVUSTUKSET KOULUTTAVILLE LAITOKSILLE			
Hgin yliopisto, teol. tdk, työelämäyhteyksien suunnittelija	53 000	50 000	50 000
Hgin yliopisto, teol. tdk, tutkimustiedon näkyvyyden edistäminen	10 000	10 000	10 000
Itä-Suomen yliopisto, soveltavien opintojen kehittäminen	10 000	18 000	18 000
Diakonia-ammattikorkeakoulu	65 000	65 000	65 000
Centria ammattikorkeakoulu	8 000	8 000	8 000
Seurakuntaopisto	310 000	310 000	310 000
Yrkeshögskolan Novia & Åbo Akademi	0	23 000	23 000
Yhteensä	456 000	484 000	484 000
MUUT AVUSTUKSET			
Kirkon ulkomaanapu (sis. Nuorisoverkoston)	958 000	968 000	968 000
- 1. lisätalousarvio Ukrainan tukemiseen KUA:n kautta		500 000	500 000
Pakolaisneuvonta ry	40 000	50 000	50 000
Lapin turistityö	102 500	144 000	176 379
Kirkon toiminta saaristossa	13 000	13 000	13 000
Kirkkotekstiilien konservointi	0	15 000	15 000
Varaus sekalaisiin avustustarpeisiin (kirkolliset järjestöt)	82 266	80 000	80 000
Yhteensä	1 195 766	1 770 000	1 802 379
AVUSTUKSET YHTEENSÄ	4 704 120	5 605 000	5 490 735
SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ			
YHTEISTYÖSOPIMUKSEN TEHNEET JÄRJESTÖT			
Kirkkopalvelut	108 000	108 000	108 000
Kirkkopalvelut, Kirkkopäivät	8 400	50 000	50 000
Kirkkopalvelut, seurakuntavaalit	70 000	140 000	140 000
Lasten ja nuorten keskus (Nuori kirkko)	166 000	166 000	166 000
Suomen Merimieskirkko	261 000	296 000	296 000
Församlingsförbundet	24 000	24 000	24 000

Yhteensä	637 400	784 000	784 000
MUUT SOPIMUSPOHJAISET YHTEISTYÖHANKKEET			
Some-yhteistoiminta Lasten ja nuorten keskuksen kanssa	51 000	51 000	51 000
Hiljaisuuden ystävät ry		5 000	5 000
Hiljaisuuden ystävät ry vuoden -21 talousarvioavustus			5 000
Isoset ry		1 000	0
Kopiosto	13 312	13 000	13 501
Yhteensä	64 312	70 000	74 501
SOPIMUSPOHJAINEN YHTEISTYÖ YHTEENSÄ	701 712	854 000	858 501
JÄSENMAKSUT			
JÄSENMAKSUT JA ERITYISAVUSTUKSET KIRKKOJEN KANSAINVÄLISILLE YHTEISTYÖJÄRJESTÖILLE			
Jäsenmaksut	523 500	557 100	570 945
Erityisohjelmat	168 300	114 200	114 200
Yhteensä	691 800	671 300	685 145
MUUT JÄSENMAKSUT			
Suomen ekumeeninen neuvosto	99 000	99 000	99 000
JÄSENMAKSUT YHTEENSÄ	790 800	770 300	784 145
YHTEENSÄ	6 196 632	7 229 300	7 133 380

Kirkon keskusrahasto myöntää seurakunnille avustuksia, joita ovat verotulojen täydennys (kirkkojärjestys 22 luku 8§), harkinnanvarainen avustus, Kirkon keskusrahaston rakennusavustus, kokeilutoiminnan avustaminen, koulutusavustukset, avustukset saamelaistyyön virkoihin sekä Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa tehtävä työ.

Verotulojen täydennys

Verotulojen täydennys jaettiin kirkkohallituksen täysistunnon 12.12.2017 hyväksymien jakoperusteiden mukaan siten, että 75 % jaettiin kunnan asukastiheyden määräytyvien tasoitusrajojen ja 25 % seurakunnan jäsenmäärän perusteella määräytyvien tasoitusrajojen perusteella. Tasoitusrajoja korotettiin kolmessa kategoriassa, koska muutoin talousarviossa varattua määrärahaa olisi jäänyt käyttämättä. Kirkkohallituksen täysistunto myönsi 25.1.2022 § 7 tekemällään päätöksellä yhteensä 1 074 185 euroa.

Harkinnanvaraiset avustukset

Avustuksesta säädetään kirkkojärjestyksen 22 luvun 9 §:ssä: "Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta seurakunnalle tai seurakuntayhtymälle, jos tämä syrjäisen sijainnin, pitkien välimatkojen, saaristo-olojen, jäsenmäärän pienuu-

den, rakennushankkeiden, seurakuntien yhteistoiminnan ja seurakuntatalouden kehittämisen tai muun erityisen syyn johdosta on taloudellisen tuen tarpeessa. Kirkkohallitus voi myöntää harkinnanvaraista avustusta määrääjäksi myös tarkoituksenmukaisen ja kustannuksiltaan edullisen seurakuntien välisen yhteistyön tai seurakuntarakenteen aikaansaamiseksi.”

Harkinnanvaraisiin avustuksiin varattiin vuoden 2022 talousarviossa 500 000 euron määräraha, joka on tarkoitettu seurakuntien tilapäiseen apuun. Seurakunnat ovat voineet hakea tätä avustusta 1.4.2022 mennessä. Hiippakunnat käsitelivät hakemukset ja antoivat niistä lausuntonsa. Hakemusten euromääräinen loppusumma oli 681 367 euroa. Kirkkohallituksen täysistunto myönsi kokouksessaan 25.5.2022 § 86 yhteensä 500 000 euroa harkinnanvaraisina avustuksina 13 seurakunnalle (Karvia 30 000 euroa, Siikainen 80 000 euroa, Vehmaa 33 000 euroa, Hailuoto 50 000 euroa, Salla 15 000 euroa, Vaala 60 000 euroa, Puumala 45 000 euroa, Polvijärvi 15 000 euroa, Evijärvi 24 821 euroa, Kaskinen 59 459 euroa, Vimpeli 23 720 euroa ja Ålands södra skärgårdsförsamling 64 000 euroa).

Rakennusavustukset

Kirkon keskusrahaston korjausavustusta myönnettiin yhteensä 983 100 euroa seurakuntien rakennusten korjaushankkeisiin. Hiilineutraalisuusavustusten osuus näistä avustuksista oli 70 359 euroa.

Seurakuntien kokeilutoiminnan avustaminen

Seurakuntien kokeilutoimintaan myönnettiin avustusta vuonna 2022 yhteensä 189 900 euroa. Avustus kohdistui kahdeksaan kokeiluun. Lisäksi maksettiin Salon seurakunnalle vuonna 2021 myönnetty 10 000 euroa avustus. Avustus on tarkoitettu seurakuntien toimintaan, talouteen tai hallintoon liittyviin innovaatioihin.

Avustukset seurakunnille, jossa saamelaistyön virkoja

Saamelaistyön virkoja ovat saamelaispappi ja -diakonissa Inarin seurakunnassa sekä Utsjoen seurakunnan kirkkoherra ja diakonissa.

Työ Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa

Kirkon keskusrahasto jakoi Suomessa asuvien ulkomaalaisten parissa tehtävään työhön avustusta seuraaville seurakunnille: Tyska evangelisk-lutherska församlingen i Finland (68 688 euroa), Olaus Petri församling (14 418 euroa), International Evangelical Church in Finland (25 447 euroa) ja Anglican Church in Finland (25 447 euroa).

Kouluttavat laitokset ja muut avustukset

Kirkon keskusrahastosta jaettiin avustuksia myös kouluttaville laitoksille (Helsingin yliopisto, Itä-Suomen yliopisto, Diakonia-ammattikorkeakoulu, Centria-ammattikorkeakoulu, Seurakuntaopiston tuki ja Yrkeshögskolan Novia) sekä muita avustuksia (Kirkon ulkomaanavun tuki, Pakolaisneuvonta ry, Lapin turistityö, kirkkotekstiilien konservointi sekä muita avustuksia mm. kristillisille järjestöille).

Kirkolliskokous päätti myöntää ensimmäisessä talousarvionmuutoksessa keväällä 2022 avustusmäärärahan (500 000 euroa) sodasta kärsiville ukrainalaisille Kirkon Ulkomaanavun kautta.

Sopimuspohjaiseen yhteistyöhön kuuluvat Kirkkopalvelut ry, Nuori kirkko ry, Suomen Merimieskirkko ry ja Församlingsförbundet. Lisäksi avustetaan muita sopimuspohjaisia yhteistyöhankkeita, joita ovat Some-yhteistoimintahankkeet (Nuori kirkko ry), Hiljaisuuden ystävät ry:n ja Isoiset ry:n kanssa tehdyt yhteistyösopimukset sekä Kapioston kanssa tehty sopimus kopiostomaksuista.

Avustukset kirkollisille järjestöille

Kirkon keskusrahaston talousarviossa 2022 varattiin 80 000 euroa sekalaisiin avustustarpeisiin. Kyseinen avustus on suunnattu kirkollisille järjestöille, yhdistyksille ja laitoksille. Avustusten saajien joukko on melko vakiintunut ja koostuu hyvinkin erityyppisistä ja -kokoisista järjestöistä. Avustuksia myönnettiin yhteensä 80 000 euroa.

Avustukset, talousarvion 2022 toteuma

(Eur)	TP 2021	TA 2022	1. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	40 559			138 893	-138 893	0,0	
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	40 559			138 893	-138 893	0,0	
Toimintakulut	-6 215 632	-6 729 300	-500 000	-7 241 282	11 982	-100,2	16,5 %
Henkilöstökulut	-1 150			0	0	0,0	
Palkat ja palkkiot	-878			0	0	0,0	
Henkilösivukulut	-272			0	0	0,0	
Palvelujen ostot	-14 428			-15 275	15 275	0,0	5,9 %
Palvelun ostot - sisäiset				1 000	-1 000	0,0	
Annetut avustukset	-5 676 554	-6 729 300	-500 000	-6 701 730	-527 570	-92,7	18,1 %
Muut toimintakulut	-523 500			-525 277	525 277	0,0	0,3 %
TOIMINTAKATE *	-6 175 073	-6 729 300	-500 000	-7 102 388	-126 912	-98,2	15,0 %
* Sis. viralliset kolehdit	21 559			30 993			

1.10 Palvelukeskusmaksulla rahoitettava toiminta, Kirkon palvelukeskus

Kirkon palvelukeskuksen johtokunta on hyväksynyt 31.1.2023 (§ 6) Kirkon palvelukeskuksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 1.1.2022–31.12.2022.

1.10.1 Johdanto

Palvelukeskusmuotoisen toiminnan tavoitteena on yhtenäistää toimintatapoja ja -malleja, kehittää palveluita ja tehostaa talous- ja henkilöstöhallinnon prosesseja yhdessä asiakkaiden kanssa osana kokonaiskirkollista toimintaa. Keskitetyillä talous- ja henkilöstöhallintoa tukevilla tietojärjestelmillä haetaan kustannustehokkuutta ja parempaa tuottavuutta. Kirkon palvelukeskuksen toiminta-ajatus tiivistyy Kirkon palvelukeskuksen missiossa: Kirkon palvelukeskus on ammattitaitoinen, luotettava ja arvostettu talous- ja henkilöstöhallinnon kumppani seurakuntatalouksille kirkon perustehtävän tukemisessa.

Kirkon palvelukeskuksen tehtävät pohjautuvat kirkkolakiin ja kirkkojärjestykseen, joiden mukaisesti Kirkon palvelukeskus hoitaa kaikkien Suomen evankelisluterilaisten seurakuntien, seurakuntayhtymien, hiippakuntien, Kirkon keskusrahaston ja Kirkon eläkerahaston kirjanpidon, ostolaskut, ostoreskontran, myyntilaskut, myyntireskontran, käyttöomaisuuskirjanpidon, palkanlaskennan, matka- ja kululaskut sekä niihin liittyvän maksuliikenteen.

Kirkon palvelukeskuksen tavoiteltu työvahvuus vuosille 2020–2022 on ollut verrattain tasainen. Suunnitellussa henkilöstöresursoinnissa on ollut pientä henkilömäärän kasvua yksikön strategisten painopisteiden mukaisten uusien tehtävien täytön myötä. Alla oleva taulukko osoittaa yksikön kaikkien palvelussuhteiden mukaiset henkilömäärätoimet vuosina 2020, 2021 ja 2022.

Kirkon palvelukeskuksen henkilöstömäärät ja HTV-luvut vuosina 2020, 2021 ja 2022 on esitetty alla olevassa taulukossa. Uudistetun käytännön mukaisesti seurattava HTV-luku on HTV2 (työaika, josta on vähennetty keskeytykset). Vertailun säilyttämiseksi myös aiemmin seurannassa käytetty HTV1 (työaika, joka huomioi kaikki työsuhteet ilman vähennyksiä) on esitetty taulukossa:

	Tot. 2020	Tot. 2021	TA 2022	*Tot. 2022
Henkilömäärä	106	108	108	110
HTV1-luku	106,4	110,4	114	109,6
HTV2-luku	98,7	100,4	108,8	101,7

Raportoidut henkilömäärät ja HTV1-luvut perustuvat yksikössä voimassa olleisiin palvelussuhteisiin sisältäen myös opinto-, perhe- ja työvapaalla olevat henkilöt. Yksikön todellinen työvahvuus oli tämän vuoksi merkittävästi raportoitua henkilömäärääpienempi. Vuoden 2022 talousarvion laadintahetkellä edellä kuvatut opinto-, perhe- ja työvapaat ovat olleet tiedossa vain osin.

Korvaus- ja uusrekrytointien viivästyminen vuoden aikana vaikutti HTV2 -luvun toteumaan. Lisäksi talousarviokaudelle suunnitellut palveluasiantuntijan sekä robotiikka-asiantuntijan tehtävien täyttämiset siirrettiin vuodelle 2023.

1.10.2 Keskeisimmät tapahtumat vuonna 2022

Vuosi 2022 oli Kirkon palvelukeskuksen yhdestoista toimintakausi ja samalla kuudes toimintakausi, jolloin palvelukeskuksen asiakkaina olivat kaikki seurakuntataloudet. Vuonna 2022 Kirkon palvelukeskuksen asiakasmäärä oli 257.

Vuonna 2022 jatkettiin edellisvuonna uudistetun Kirkon palvelukeskuksen strategian mukaista toimintaa, jossa Kirkon palvelukeskukselle määritellyt keskeiset painopisteet olivat:

- Asiakastyytyväisyyden ja asiakasarvon kasvattaminen
- Asiakaslähtöiset, laadukkaat ja tehokkaat prosessit
- Osaamisen kasvattaminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen
- Toiminnan jatkuvuutta ja kehittämistä tukeva talousrakenne

Lisäksi Kirkkohallituksen strategiasta tunnistettiin Ovet auki uusille mahdollisuuksille - tavoitealueelta palvelukeskuksen toiminnalle keskeinen painopiste edistettäväksi vuonna 2022:

Ylläpidämme ja kehitämme sähköisiä palveluitamme ja tietojärjestelmiämme käyttäjä-lähtöisesti

Näihin painopisteisiin liittyneitä strategisia tavoitteita edistettiin eri osa-alueilla vuoden 2022 toimintasuunnitelman mukaisesti.

Vuoden 2022 aikana kehitettiin kirkon talous- ja palkkahallintoon liittyviä prosesseja ja toimintoja sekä tunnistettiin toteutukseen edistettäviä järjestelmäkehityksiä yhdessä asiakkaiden kanssa.

Alkuvuodesta otettiin täysimääräisesti käyttöön uusi osto- ja myyntilaskujen välityspalvelu, joka mahdollisti e-laskutuksen, sähköpostilaskutuksen sekä laskutuksen toimittajaportaalin paremman käytettävyyden. Järjestelmien kehittämisissä mittavimpina olivat tiliotteiden automaattinen tiliöinti Banking-järjestelmässä, ennakonpidätystietojen sähköinen siirto sekä taloushallinnon raportoinnin uudistus. Näiden lisäksi eri järjestelmiin toteutettiin yhdessä asiakkaiden kanssa kriittisimmiksi tunnistettuja käytettävyyssparannuksia. Järjestelmien toimintojen automatisoinnin ohella myös robotiikan käyttöä lisättiin korvaamaan manuaalisia työvaiheita mm. Kirkon palvelukeskuksen laskutusprosessissa. Lisäksi loppuvuodesta työstiin luottamustoimihenkilöiden palkiolaskennassa tarpeellisten perustietojen keräämisen sähköistäminen.

Suurin osa Kirkon palvelukeskuksen henkilöstöstä oli koko vuoden 2022 edelleen etätyössä.

Yksikölle luotiin toimintokohtainen etä- ja läsnätyötä hyödyntävä hybridityön malli, jonka kokeilu aloitettiin koronarajoitusten poistuttua ennen kesälomakautta. Kokeilun tavoitteena on löytää ja vakiinnuttaa henkilöstön työhyvinvointia tukeva työnteon malli, jossa hyödynnetään etä- ja lähityön parhaita puolia.

Laajasta etätyöskentelystä huolimatta Kirkon palvelukeskuksessa järjestettiin useita kokoontumisia, koulutuksia sekä työyhteisön kehittämiseen liittyviä työpajoja paikan päällä.

Työyhteisön itseohjautuvuuteen ja valmentavaa johtajuuteen keskittynyt koulutus saatiin päätökseen alkuvuodesta 2022. Osana työhyvinvoinnin edistämistä Kirkon palvelukeskus tilasi Työterveyslaitokselta muutosvalmennusohjelman koko henkilöstölleen. Prosessimaisesti syksyn 2022 aikana toteutetun muutosvalmennuksen kantavana teemana oli koko organisaation muutosvalmiuden vahvistaminen.

Kirkon palvelukeskuksen 10-vuotisen toiminnan kunniaksi 2022 järjestettiin juhlatilaisuus palvelukeskuksen henkilökunnalle 25.5.2022 sekä 10v-juhlalounas asiakkaille 2.9.2022. Syksyllä 2022 järjestettiin Kirkon palvelukeskuksen asiakaspäivät, joiden

ensimmäinen päivä oli aiempien vuosien mukainen verkkoseminaari ja toinen päivä oli erityinen Kirkon talolla toteutettu juhlaseminaari.

Kirkon palvelukeskuksen henkilöstöä osallistui vuoden 2022 aikana mm. seuraaviin tapahtumiin:

Kirkkopäivät 2022, 20.-21.5.2022 (avoimet ovet sekä toiminnan esittely)

Kirkon hallintovirkamiehien koulutuspäivät 19.-20.5.2022 sekä 22.-23.9.2022

Vuosi oli aktiivinen myös Kirkon palvelukeskuksessa toteutuneiden seurakuntavierailujen osalta. Palvelukeskus isännöi lukuisia yksittäisten seurakuntien vierailuja sekä isompien ryhmien tutustumiskäyntejä. Lisäksi Kirkon toimistohenkilöt vierailivat syyskuussa palvelukeskuksessa osana koulutuspäiviensä ohjelmaa.

1.10.3 Tavoitteiden toteutuminen

Asiakastyytyväisyyden ja asiakasarvon kasvattaminen

Alkuvuodesta asiakkaita osallistettiin asiakkuuspäällikön asiakastapaamisissa yksittäisten seurakuntien ja hiippakuntien tasolla sekä eri kirkon tilaisuuksien yhteydessä, palvelutuotannon koordinoimilla asiakkaiden kanssa yhteisillä prosessinkehityksillä Lean-menetelmää käyttäen sekä projektikoordinaattorin toteuttamin asiakasviestinnän kehityksin. Asiakkuuksien hoitoon liittyvien toimintamallien ja -tapojen kehitys koko asiakaskunnan osalta viivästyi henkilöstövaihdoksien vuoksi. Syyskaudella 2022 rekrytoitu asiakkuusvastaava on aloittanut asiakasyhteydenotot kohdennetusti sekä palvelukeskuksen asiakaskuntaa palvelevan asiakkuudenhoitomallin hahmottelun, mutta suunnittelu on tarkoitus viedä loppuun ja toteutusvaiheeseen vasta uuden asiakkuuspäällikön tehtävässään aloittamisen myötä.

Kaikille asiakkaille jaettiin informaatiota laajennetuista palveluista ja tarjottiin mahdollisuutta yhteiseen toiminnan kehittämiseen laajennettujen palveluiden käyttöönotto-miseksi. Asiakkaat ovat olleet kiinnostuneita laajennetuista palveluista, ja niitä käyttävien asiakkaiden määrä on kasvanut 91 asiakkaaseen. Laajennettujen palvelujen toteutunut tuntityömäärä on kasvanut vuoden takaisesta määrästä taloushallinnossa 49 % ja palkkahallinnossa 60 %. Laajennettujen palvelujen kokonaistytönmäärä vuoden 2022 aikana oli 2615 tuntia.

Vuosittain tehtävä asiakastyytyväisyyskysely osoittaa parannusta palvelukeskuksen toiminnassa:

Asiakastyytyväisyys	2020	2021	2022
Kokonaisarvio [1–5]	3,46	3,52	3,64

Asiakaslähtöiset, laadukkaat ja tehokkaat prosessit

Palvelutuotannossa on toteutettu yhteistyössä eri asiakkaiden kanssa useita erillisiä prosessiosien ja käytännön toimintamallien kehitysprojekteja, joilla haetaan yhteistä tehokkuutta arjen yhteistyöhön. Palvelutuotannon toiminnan laatua ja tehokkuutta tul- laan kehittämään edelleen, mitä edesauttamaan palvelukeskukseen on perustettu pro- jekti- ja laativastaavan tehtävä.

Kipa 2 -hankkeen tuotoksena toteutettavilla järjestelmä uudistuksilla kirkko pyrkii edesauttamaan uusien prosessien ja toimintamallien käyttöönottoa kirkon talous- ja henkilöstöhallinnossa. Kirkon palvelukeskuksen järjestelmäasiantuntijat ovat aktiivi- sesti osallistuneet Kipa 2 -hankkeen hankkeen eri vaiheisiin liittyen mm. vaatimus- määrittelyihin sekä uusien järjestelmien käyttöönottoprojekteihin. Näissä vaiheissa on työstyetty myös prosessien virtaviivaistamiseen liittyneitä näkökulmia yhteistyössä asi- akkaiden kanssa. Laajemmat talous- ja henkilöstöhallinnon prosessiuudistukset perus- tuvat osaltaan Kipa 2 -hankkeen tuotoksiin.

Osaamisen kasvattaminen ja työhyvinvoinnin kehittäminen

Yksikön fokusta prosessiuudistuksiin ja digitalisaation hyödyntämiseen on tuettu koko henkilöstön laajuisella tietoturvakoulutuksella sekä Eduhouselta hankittua laajennettua koulutuskannan avulla. Kirjanpitäjän rooliin liittyvää osaamista on kasvatettu ja tehtä- vänsä kuvaa ollaan laajentamassa. Palkkahallinnon puolella on vahvistettu TES-osaa- mista sekä ymmärrystä perhevapaauudistuksen vaikutuksista. Ruotsin kielen koulu- tusta on jatkettu kaikille palvelukeskuksen työntekijöille, jotka hoitavat ruotsinkielisiä asiakkuuksia tai ovat kartuttamassa kielitaitoaan sitä ajatellen.

Keva-tuetussa työyhteisön kehityshankkeessa kehitettiin työnteolle ja esimiestyölle uusia muotoja lisääntyneen etätöön tukemiseksi, ja niitä on otettu käyttöön toiminto- kohtaisesti. Yksilöiden ja tiimien itseohjautuvuutta on niiden avulla saatu edistettyä. Työhyvinvoinnin kehittämiseen on panostettu järjestämällä koko yksikön kattanut TyHy-iltapäivä tiimiaktiviteetein sekä toteuttamalla yhteistyössä Työterveyslaitoksen

kanssa yksikön toiminnan muutosta tukeva työyhteisön kehittämishanke. Lisäksi tiimit ovat saaneet järjestää itsenäisesti tiimi-iltapäiviä oman toiminnan kehittämiseksi.

Kirkon palvelukeskuksen Työhyvinvointiforumilla ja Vilikku-toiminnalla on ollut merkittävä rooli työhyvinvoinnin ylläpitämisessä ja edistämisessä. Cuckoo workout -työhyvinvointipalvelun avulla on tuettu työntekijöiden työhyvinvoinnin ylläpitoa. Lisäksi Mieli ry:n toteuttama Mielenterveyden ensiapukoulutus järjestettiin marraskuussa 2022. Kahden kuukauden välein tehtävissä yksikön sisäisissä Pulssi-kyselyissä on saatu hyviä arvosanoja työhyvinvointiin ja esimiestyöhön liittyen. Työntekijöiden vaihtuvuus on vuoden aikana ollut merkittävästi aiempia vuosia vähäisempää.

Toiminnan jatkuvuutta ja kehittämistä tukeva talousrakenne

Palvelukeskuksen useamman vuoden kehitysaikajännettä tukeva toimintatuloksen käsittely ei ole vielä konkretisoitunut uudeksi malliksi, vaan toimintatuottoja sovitetaan edelleen vuosikohtaisesti toimintakuluihin. Kirkkohallituksen omistama Kipa 2 -hanke toimii tällä hetkellä meneillään olevien kirkon yhteisten talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmä uudistusten käytännön rahoitusmallina.

Uudistettu palvelukeskuslaskutus sisältää yhdellä laskulla myös lisälaskutuksen. Palvelukeskuksen hinnasto päivitettiin vuoden loppupuolella. Suurempi rakenteellinen muutos hinnastoon on tarkoituksenmukaista tehdä aikaisintaan seuraavana vuonna tällä hetkellä vielä työn alla olevien järjestelmä uudistuksien tuomien vaikutuksien konkretisoiduttua. Nykyinen palvelukeskushinnasto tarjoaa riittävän läpinäkyvyyden asiakkaiden talous- ja palkkahallinnon toimintojen kehittämiseen.

Ylläpidämme ja kehitämme sähköisiä palveluitamme ja tietojärjestelmiämme käyttäjälähtöisesti

Kirkon palvelukeskuksen tarjoamat sähköiset palvelut ja tietojärjestelmät ovat olleet jatkuvassa käytössä normaaleja huoltokatkoja sekä joitakin satunnaisia lyhyitä käyttökatkoja lukuun ottamatta. Poikkeustilanteissa on toteutettu tehokkaasti sovittuja toimintamalleja asiakkaiden informoimiseksi ja toimintahäiriöiden ratkaisemiseksi. Järjestelmiin tehdyt muutokset on viety tuotantokäyttöön suunnitelmallisesta ja testatuina. Palveluiden ja järjestelmien käyttövarmuus on parantunut aiempiin vuosiin verrattuna, jolla nähdään olevan positiivinen vaikutus asiakastyytyväisyyteen. Kipa 2 -hankkeen asiakaslähtöisten järjestelmä uudistusten myötä odotetaan kohonnutta asiakastyytyväisyyttä kirkon yhteisiin talous- ja henkilöstöhallinnon järjestelmiin.

1.10.4 Taloudellisten tavoitteiden toteutuminen

Keväällä 2021 valmisteltu talousarvio vuodelle 2022 pohjautui oletukselle, että kirkon toiminnassa palauduttaisiin pandemiaa edeltäneen ajan kaltaiseen suoritemäärätoteumaan. Vuoden 2022 toteutuneet suoritemäärät jäivät pääosin talousarvion perusteena olleita ennusteita alhaisemmiksi ja sen myötä palvelukeskushinnaston mukaisten palvelukeskusmaksujen kokonaistuotot jäivät talousarviossa esitettyjä alhaisemmiksi. Tilikauden aikana toimintakulut pysyivät hallinnassa ja palvelut onnistuttiin toteuttamaan suurimpien kuluerien (henkilöstökulut ja IT-palvelut) osalta talousarviotasoa alhaisemmin kustannuksin. Joulukuun palvelukeskuslaskutuksessa tilikauden ylijäämää minimoitiin jättämällä veloittamatta kyseisen kuukauden kiinteät maksusuudet.

Kirkon palvelukeskuksen talousarvion 2022 toteuma

(Eur)	TP 2021	TA 2022	TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	8 299 029	9 195 000		8 422 987	772 013	-91,6	1,5 %
Vuokratuotot	4 100	10 000		1 650	8 350	-16,5	-59,8 %
Tuet ja avustukset	21 970	20 000		20 263	-263	-101,3	-7,8 %
Muut toimintatuotot	8 056 751	8 915 000		8 139 439	775 561	-91,3	1,0 %
Sisäiset tuotot	216 208	250 000		261 635	-11 635	-104,7	21,0 %
Toimintakulut	-8 283 576	-9 195 000		-8 346 690	-848 310	-90,8	0,8 %
Henkilöstökulut	-4 691 752	-5 210 000		-4 843 215	-366 785	-93,0	3,2 %
Palkat ja palkkiot	-3 640 436	-4 000 000		-3 782 270	-217 730	-94,6	3,9 %
Henkilösivukulut	-1 110 687	-1 210 000		-1 133 408	-76 592	-93,7	2,0 %
Henkilöstökulujen oikaisuerät	59 370			72 463	-72 463	0,0	22,1 %
Palvelujen ostot	-2 508 403	-2 885 000		-2 436 379	-448 621	-84,4	-2,9 %
Palvelun ostot - sisäiset	-618 067	-580 000		-611 759	31 759	-105,5	-1,0 %
Vuokratulot	-409 835	-465 000		-416 725	-48 275	-89,6	1,7 %
Aineet ja tarvikkeet	-54 184	-55 000		-37 272	-17 728	-67,8	-31,2 %
Muut toimintakulut	-1 335			-1 340	1 340	0,0	0,4 %
TOIMINTAKATE	15 453	0		76 297	-76 297	0,0	393,7 %

Kirkon palvelukeskuksen vuoden 2022 toimintatuotot toteutuivat noin 770 000 euroa talousarviota pienempinä. Toimintatuottojen perusteena olevat palveluprosessien suoritemäärät toteutuivat kokonaisuutena noin 4,6 %:a talousarviota alhaisempina. Asiakaskohtaisesti tuotettu lisätyö mukaan lukien palvelulaajennukset toteutuivat noin 15 000 euroa haastavasti määriteltäjä talousarviotasoa alhaisempina.

Kirkon palvelukeskuksen toimintakulut toteutuivat noin 850 000 euroa talousarviota pienempinä alituksen kohdistuessa pääosin henkilöstökuluihin ja palveluiden ostoihin.

Henkilöstökulut toteutuivat noin 365 000 euroa talousarviota pienempinä yksikön työvahvuuden jäädessä 7,1 henkilötyövuotta alle talousarvion mukaisen suunnittelutason. Pääosin alitus talousarvion henkilötyömäärään aiheutui uusien tehtävien täytön ajoituksesta suunniteltua myöhäisemmäksi sekä korvausrekrytointien viivästymisestä haasteellisessa työntekijämarkkinassa. Palveluiden ostot toteutuivat noin 450 000 euroa talousarviota pienempinä. ICT-palvelut alittivat talousarvion mukaisen suunnittelutason noin 405 000 euroa, josta järjestelmäkehitykset muodostivat noin 205 000 euron alituksen. Etätyöjärjestely vaikutti vuoden 2021 tapaan matka-, ravitsemus- ja työterveyshuoltopalveluiden kuluihin, joista alitusta talousarvioon kertyi yhteensä noin 80 000 euroa. Ilmoituksiin liittyneet kulut ylittivät talousarvion noin 25 000 euroa johdettujen useista ulkoisista työpaikkahauista.

Kirkon palvelukeskus järjesti 10-vuotisjuhlaseminaarin Kirkon talolla 12.10.2022. Kuvaaja: Päivi Toivola.

1.11 Valtion rahoituksella rahoitettava toiminta

Laki valtionrahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (rahoituslaki) tuli voimaan vuoden 2016 alusta. Rahoituslain mukaan seurakunnille lailla annettuja yhteiskunnallisia tehtäviä korvataan valtion talousarviosta maksettavalla rahoituksella ja samalla luovutaan seurakuntien yhteisövero-osuudesta. Lain 1 §:n mukaan opetus- ja kulttuuriministeriö myöntää vuosittain evankelis-luterilaiselle kirkolle rahoitusta hautaustoimeen, väestökirjanpitoon sekä kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon liittyviin laissa säädettyihin tehtäviin. Kirkon keskusrahastolle maksettavan valtion rahoituksen määrä vuonna 2022 oli 118 856 000 euroa. Indeksikorotus vuoteen 2021 verrattuna oli 1,6 %.

Seurakuntien osuus (109 515 911 euroa) jaettiin euroa/kunnan jäsen -jakoperusteen mukaan. Jako tapahtui kunnan väkiluvun mukaan (tilanne 31.12.2020). Vuoden 2020 lopussa Suomen väkiluku oli 5 533 793 henkilöä. Valtion rahoituksen jako-osuus vuonna 2022 oli 19,79 euroa kunnan jäsentä kohden.

Kirjuri-jäsentietojärjestelmän ylläpito- ja kehitystyöhön varattiin yhteensä 2 404 697 euroa, josta seurakuntarekisterin osuus oli 2 003 889 euroa ja tietohallinnon osuus 400 808 euroa.

Seurakuntarekisterin rahoituksen käyttö oli 1 815 576 euroa, josta 1 470 000 kului kehitys- ja ylläpitotöihin. Kuluista 18 % kohdistui henkilöstökuluihin ja 81 % ylläpito- ja kehitystyöhön. Loput kuluista kohdistuivat käännöstöihin ja muihin toimistokuluihin. Kehityksen ja ylläpidon kustannukset kohdistuivat mm. jäsentietojärjestelmän tilausrekisteri- ja virkatodistuspalvelun jatkokehitykseen (mm. yritysvaltuuttaminen), seurakuntavaalien toiminnallisuuksien toteuttamiseen sekä Lapsen tietojen ilmoittamisen lomakkeen toiminnallisuuksien rakentamiseen ja pilotointiin valmistautumiseen. Lisäksi uudistettiin jäsentietojärjestelmän kirjautuminen ja toteutettiin se kaksivaiheisella tunnistautumisella (MFA).

Tietohallinnon rahoituksen käyttö oli 419 863,05 euroa. Kuluista noin 40 % kohdistui henkilöstökuluihin ja 60 % palvelujen hankintaan. Henkilöstökulut sisältävät valtakunnalliseen käyttäjätukeen, ylläpitoon ja tietoturvaan liittyviä tietohallinnon tekemän työn henkilöstökuluja. Palvelut sisältävät konesali-, tietokanta-, raportointi-, tietoturva- ja asiantuntijapalveluita.

Rahoituksesta osoitettiin 6 939 281 euroa seurakuntien kulttuurihistoriallisesti arvokaiden rakennusten ja irtaimiston ylläpitoon ja kiinteistörekisterin laajentamiseen. Kirkkohallituksen täysistunto myönsi huhtikuussa hakemuksesta seurakunnille yhteensä 6 578 800 euroa.

Rakennusavustusten lisäksi Petäjäveden seurakunta sai vanhan kirkon vuosittaiseen peruskunnossapitoon ja turvallisuuteen liittyviin menoihin yhteensä 60 000 euroa (30 000 euroa/v. 2022 ja 30 000 euroa/v. 2021).

Täysistunto jakoi syyskuussa vuodelta 2021 käyttämättömäksi jäänyttä valtionrahoitusta Petäjäveden vanhan kirkon yllättäviin korjaus- ja konservointitöihin 64 638,76 euroa ja Imatran Kolmen ristin kirkon yllättäviin lisäkorjaustöihin 132 138,08 euroa. Avustukset olivat yhteensä 196 776,84 euroa.

Kiinteistö- ja arvoesineiden rekisteri Basiksen ylläpitoon ja kehittämiseen käytettiin 289 489,79 euroa (talousarvio 335 800 euroa). Basis-käyttäjäpäivät järjestettiin Tampere-talossa syyskuussa. Basis-järjestelmää kehitettiin ja siihen muun muassa avattiin uusi toiminto, joka mahdollistaa rakennusten korjausavustusten hakemisen suoraan järjestelmästä ja lisäksi kiinteistöstrategiamallin mukaisia tietokenttiä lisättiin.

Käyttämätöntä rahoitusta palautettiin 61 857,56 euroa.

Valtion rahoitus 2022

Valtion rahoitus yhteensä (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	116 944 960	118 856 000		118 866 100	-10 100	-100,0
Korvaukset	116 940 992	118 856 000		118 856 000	0	-100,0
Muut toimintatuotot	3 968			10 100	-10 100	0,0
Toimintakulut	-116 748 092	-118 859 889	-196 777	-118 826 772	-229 894	-99,8
Henkilöstökulut	-511 031	-325 742		-630 497	304 755	-193,6
Palkat ja palkkiot	-389 847	-247 579		-354 595	107 016	-143,2
Henkilösivukulut	-121 184	-74 274		-106 940	32 666	-144,0
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889		-168 963	165 074	-4 344,6
Palvelujen ostot	-1 586 682	-2 074 575		-1 891 870	-182 705	-91,2
Palvelun ostot - sisäiset	-220 000					
Vuokratkulut				-10 631	10 631	0,0
Aineet ja tarvikkeet	-285	-4 380		-4 071	-309	-92,9
Annetut avustukset	-114 430 074	-116 455 192	-196 777	-116 289 703	-362 266	-99,7
Muut toimintakulut	-20	0			0	
TOIMINTAKATE	196 868	-3 889	-196 777	39 328	-239 994	19,6

KIRKKOHALLITUS†

Saatu rahoitus (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	116 984 000	118 856 000		118 856 000	0	-100,0
Korvaukset	116 984 000	118 856 000		118 856 000	0	-100,0
TOIMINTAKATE	116 984 000	118 856 000		118 856 000	0	-100,0

Jako seurakunnille (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	-43 008					
Korvaukset	-43 008					
Toimintakulut	-107 941 207	-109 515 911		-109 515 984	73	-100,0
Annetut avustukset	-107 941 207	-109 515 911		-109 515 984	73	-100,0
TOIMINTAKATE	-107 984 215	-109 515 911		-109 515 984	73	-100,0

Seurakuntarekisteri (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot	3 968					
Muut toimintatuotot	3 968					
Toimintakulut	-2 004 448	-2 003 889		-1 815 576	-188 313	-90,6
Henkilöstökulut	-353 858	-325 742		-336 602	10 860	-103,3
Palkat ja palkkiot	-270 147	-247 579		-259 028	11 449	-104,6
Henkilösivukulut	-83 711	-74 274		-77 693	3 419	-104,6
Henkilöstökulujen oikaisuerät		-3 889		119	-4 008	3,1
Palvelujen ostot	-1 430 285	-1 673 767		-1 475 426	-198 341	-88,2
Palvelun ostot - sisäiset	-220 000					
Aineet ja tarvikkeet	-285	-4 380		-3 548	-832	-81,0
Muut toimintakulut	-20					
TOIMINTAKATE	-2 000 480	-2 003 889		-1 815 576	-188 313	-90,6

ICT-tuki (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA-muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintakulut		-400 808		-419 863	19 055	-104,8
Henkilöstökulut				-169 081	169 081	0,0
Henkilöstökulujen oikaisuerät				-169 081	169 081	0,0
Palvelujen ostot		-400 808		-250 782	-150 026	-62,6
TOIMINTAKATE		-400 808		-419 863	19 055	-104,8

Rakennuskohteet (eur)	TP 2021	TA 2022	2. TA- muutos	TP 2022	Yli-ali	T-%
Toimintatuotot				10 100	-10 100	0,0
Muut toimintatuotot				10 100	-10 100	0,0
Toimintakulut	-6 802 437	-6 939 281	-196 777	-7 075 349	-60 709	-99,1
Henkilöstökulut	-157 173			-124 814	124 814	0,0
Palkat ja palkkiot	-119 701			-95 566	95 566	0,0
Henkilösivukulut	-37 473			-29 247	29 247	0,0
Palvelujen ostot	-156 397			-165 662	165 662	0,0
Vuokratulot				-10 631	10 631	0,0
Aineet ja tarvikkeet				-523	523	0,0
Annetut avustukset	-6 488 866	-6 939 281	-196 777	-6 773 719	-362 339	-94,9
TOIMINTAKATE	-6 802 437	-6 939 281	-196 777	-7 065 249	-70 809	-99,0

2. Tilinpäätöslaskelmat

2.1 Kirkon keskusrahaston tuloslaskelma

(Eur)	1.1. - 31.12.2022	1.1. - 31.12.2021
Toimintatuotot	131 654 541,82	130 691 083,54
Korvaukset	118 903 000,00	116 990 222,56
Myyntituotot	28 221,34	4 936,67
Maksutuotot	1 099 170,28	815 485,35
Vuokratuotot	453 241,53	463 756,08
Kolehdit, keräykset ja lahjoitusvarat	1 160 547,20	769 865,85
Tuet ja avustukset	136 131,24	541 370,16
Sijoitustuotot	-163 872,07	983 625,74
Korkotuotot	48 456,35	-5 754,43
Osinkotuotot	38 679,44	99 222,96
Myyntivoitot ja muut rahoitustuotot	241 050,44	715 055,13
Arvonmuutokset	-601 691,91	116 825,84
Muut sijoitukset	109 633,61	58 276,24
Muut toimintatuotot	10 038 102,30	10 121 821,13
Toimintakulut	-175 387 088,46	-171 108 758,43
Henkilöstökulut	-29 767 804,59	-29 772 707,52
Palkat ja palkkiot	-23 216 278,87	-23 257 507,54
Henkilösivukulut	-6 841 751,74	-6 917 440,15
Henkilökulujen oikaisuerät	290 226,02	402 240,17
Palvelujen ostot	-16 259 719,33	-14 360 375,43
Vuokrakulut	-2 064 933,35	-1 902 704,11
Aineet ja tarvikkeet	-842 663,70	-839 004,20
Annetut avustukset	-125 757 215,21	-123 587 609,97
Muut toimintakulut	-694 752,28	-646 357,20
Siirto omakatteeseen rahastoon	177 346,94	-427 679,95
TOIMINTAKATE	-43 555 199,70	-40 845 354,84
Kirkon rahastomaksut	41 970 367,14	41 918 177,76
Rahoitustuotot ja -kulut	-154 078,38	1 115 044,29
Korkotuotot	251 054,83	213 922,31
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	620 560,83	568 704,44
Muut rahoitustuotot	1 167 409,18	1 059 212,91
Arvonalentumiset sijoituksista	-1 126 102,96	-20 039,13
Korkokulut	-23 353,67	-27 044,74
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-772 201,35	-657 431,85
Muut rahoituskulut	-271 445,24	-22 279,65
VUOSIKATE	-1 738 910,94	2 187 867,21
Poistot ja arvonalentumiset	-1 287 868,73	-1 440 570,06
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 287 868,73	-1 440 570,06
TILIKAUDEN TULOS	-3 026 779,67	747 297,15
Tilikauden ylijäämä (+) / alijäämä (-)	-3 026 779,67	747 297,15

2.2 Kirkon keskusrahaston rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma (eur)	TP 2022	TP 2021
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	-1 738 910	2 187 867
Tulorahoituksen korjauserät		-358 089
Yhteensä	-1 738 910	1 829 778
Investoinnit		
Pysyvien vastaavien myyntitulot		569 000
Investointimenot	-529 886	-113 663
Sijoitukset	828 727	92 804
Yhteensä	298 841	548 141
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-1 440 069	2 377 919
Rahoitustoiminnan rahavirta		
Lainakannan muutokset		
Lyhytaikaisten velkojen muutos	1 818 252	-2 008 673
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Pitkäaikaisten saamisten muutos	31 166	8 473
Lyhytaikaisten saamisten muutos	-3 973 602	-840 541
Muut maksuvalmiuden muutokset *	-142 651	301 131
Yhteensä	-4 085 086	-530 937
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	-2 266 834	-2 539 610
Rahavarojen muutos	-3 706 904	-161 691
Rahavarat 31.12.		
Rahat ja pankkisaamiset	4 488 860	7 134 300
Rahoitusarvopaperit	41 299 237	42 360 701
Yhteensä	45 788 097	49 495 001
Rahavarat 1.1.		
Rahat ja pankkisaamiset	7 134 300	8 474 651
Rahoitusarvopaperit	42 360 701	41 182 041
Yhteensä	49 495 001	49 656 692
Rahavarojen muutos	-3 706 904	-161 691

* siirrot sidottujen rahastojen omaan pääomaan

2.3 Kirkon keskusrahaston tase

(Eur)	31.12.2022	31.12.2021
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	51 661 950,79	53 248 660,58
Aineettomat hyödykkeet	539 557,31	1 198 203,08
Aineettomat oikeudet	536 465,06	1 198 203,08
Muut pitkävaikutteiset menot	3 092,25	0,00
Aineelliset hyödykkeet	6 999 181,13	7 098 517,90
Maa- ja vesialueet	65 000,00	65 000,00
Rakennukset	5 778 539,95	6 065 112,66
Kiinteät rakenteet ja laitteet	0,03	15 162,89
Koneet ja kalusto	708 469,62	839 578,94
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	447 171,53	113 663,41
Sijoitukset	44 123 212,35	44 951 939,60
Osakkeet ja osuudet	44 123 212,35	44 951 939,60
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	2 151 467,06	2 186 163,48
Muut toimeksiantojen varat	2 151 467,06	2 186 163,48
VAIHTUVAT VASTAAVAT	52 559 736,32	52 324 204,99
Saamiset	6 771 639,78	2 829 203,98
Pitkäaikaiset saamiset	400 666,67	431 832,73
Lainasaamiset	0,00	31 166,06
Muut saamiset	400 666,67	400 666,67
Lyhytaikaiset saamiset	6 370 973,11	2 397 371,25
Myyntisaamiset	5 189 490,86	1 678 947,36
Muut saamiset	20 553,84	10 487,79
Siirtosaamiset	1 160 928,41	707 936,10
Rahoitusarvopaperit	41 299 236,94	42 360 701,45
Osakkeet ja osuudet	29 241 594,47	30 609 103,11
Muut arvopaperit	12 057 642,47	11 751 598,34
Rahat ja pankkisaamiset	4 488 859,60	7 134 299,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	106 373 154,17	107 759 029,05
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA	-84 533 977,38	-87 703 407,57
Peruspääoma	-44 056 079,55	-44 056 079,55
Omakatteisten rahastojen pääomä	-13 777 352,85	-13 962 164,86
Muiden sidottujen rahastojen pääoma	-905 070,12	-862 908,63
Edellisten tilikaudien ylijäämä/alijäämä	-28 822 254,53	-28 074 957,38
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	3 026 779,67	-747 297,15
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	-2 151 467,06	-2 186 163,48
Muut toimeksiantojen pääomat	-2 151 467,06	-2 186 163,48
VIERAS PÄÄOMA	-19 687 709,73	-17 869 458,00
Lyhytaikainen vieras pääoma	-19 687 709,73	-17 869 458,00
Ostovelat	-1 745 022,50	-1 441 382,04
Muut velat	-1 329 819,20	-1 528 759,84
Siirtovelat	-16 575 237,90	-14 533 337,99
Saadut ennakot	-37 630,13	-365 978,13
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	-106 373 154,17	-107 759 029,05

3. Tilinpäätöksen liitetiedot

3.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat periaatteet

Kirkon keskusrahasto taloudenhoitoon sovelletaan mitä seurakunnan ja seurakuntayhtymän taloudenhoitoon kirkkolaissa ja kirkkojärjestyksessä säädetään (kirkkolaki 22 luku, 13 §, 2 mom.).

Seurakunnan ja seurakuntayhtymän kirjanpitovelvollisuuteen, kirjanpitoon ja tilinpäätökseen sovelletaan kirjanpitolakia (kirkkolaki 15 luku, 4 §, 1 mom.).

Pysyvät vastaavat ja poistot

Vuoden 1998 jälkeen hankitut aineelliset ja aineettomat hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu tasapoistoina kohteen taloudellisen vaikutusajan perusteella

Rahoitusomaisuuden arvostus

Sijoitustoiminnan tuottoja- ja kuluja esitetään sekä käyttötalousosassa toimintakatteen yläpuolella sekä tuloslaskelman osassa toimintakatteen alapuolella.

Omakatteisten ja muiden sidottujen rahastojen sijoitustoiminnan tuotot- ja kulut esitetään käyttötalousosassa ennen toimintakatetta ja näiden erien nettosumma siirretään rahastojen pääomiin ennen toimintakatetta muiden rahaston tapahtumien tavoin. Siirrolla osoitetaan se, ettei kysymys ole yhteisön tuloksesta, vaan siitä erotetusta osasta.

Toimintakatteen alapuolella rahoitustuottojen- ja kulujen ryhmässä esitetään Kirkon keskusrahaston sijoitustoiminnan tuotot- ja kulut.

Rahoitusomaisuusarvopaperit sekä pitkäaikaiset sijoitukset on arvostettu hankintameno- tai sitä alempaan tilinpäätöspäivän markkinahintaan. Myyntivoittojen ja myyntitappioiden määrittelyssä on käytetty hankintahinta-arvona keskihintaa. Mahdollisia alle tuhannen euron arvonalennuksia ei ole kirjattu olennaisuuden periaatteen mukaisesti.

Valtion rahoitus

Valtion rahoitus käsitellään tulosvaikutteisesti, koska Kirkkolain 20 luvun 7 §:n mukaan ”kirkolliskokouksen tehtävänä on päättää perusteista, joiden mukaan valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin annettussa laissa (430/2015) tarkoitettu rahoitus jaetaan seurakunnille, seurakuntayhtymille ja kirkkohallitukselle.”

Toimintakertomuksen rakenne

Toimintakertomuksen rakenne perustuu rahoituslähteille. Keskusrahastomaksulla rahoitettavaan toimintaan luetaan Kirkkohallitus, avustukset, tuloslaskelman rahoitus- tuotot- ja kulut (toimintajäämän jälkeiset erät), poistot ja hiippakunnallinen toiminta. Kirkon palvelukeskus esitetään palvelukeskusmaksuilla rahoitettavassa toiminnassa. Valtion rahoittama toiminta omana kokonaisuutenaan ja omakatteiset- ja muut sidotut rahastot myös omana kokonaisuutenaan. Rakennemuutos selkeyttää myös talousarvion seurantaa.

Kiinteistöomaisuuden arvostus

Kiinteistöomaisuus on arvostettu hankintamenoon tai tätä alempaan käypään arvoon. Tilinpäätöksessä 2022 kirjattiin pysyvä arvonalennus (210 000 euroa) As Oy Seinäjoen Vihtorin osakkeista.

3.2 Tuloslaskelman liitetiedot

3.2.1 Valtion rahoitus

(Eur)	TP 2022	TP 2021
Laki valtion rahoituksesta evankelis-luterilaiselle kirkolle eräisiin yhteiskunnallisiin tehtäviin (430/2015)	118 856 000	116 984 000
Muu valtion rahoitus (OKM ja Ely-keskus)	47 000	79 030
Palautukset		-72 808
Yhteensä	118 903 000	116 990 222

3.2.2 Kirkon keskusrahaston henkilöstökulut 2022

(Eur)	TP 2022	TP 2021
Palkat ja palkkiot	23 216 279	23 257 508
Eläkemaksut	6 115 448	6 046 386
Muut henkilösivukulut	726 304	871 054
Sairausvakuutuskorvaukset	-178 153	-141 451
Tapaturmakorvaukset	-3 324	
Muut oikaisuerät	-108 749	-260 789
Yhteensä	29 767 805	29 772 708

3.2.3 Tilintarkastajien palkkiot

(Eur)	TP 2022	TP 2021
Tilintarkastuspalkkiot	35 443	42 668
Muut palkkiot	28 839	0
YHTEENSÄ	64 282	42 668

3.2.4 Rahoitustuotot ja -kulut

Rahoitustuotoissa ja -kuluissa esitetään rahoitusomaisuudesta saadut korko- ja osinkotuotot sekä mahdolliset myyntivoitot ja -tappiot. Lisäksi mahdolliset rahoitusarvopaperien arvonalentumiset esitetään tässä ryhmässä.

Kirkkohallituksen toimitilasta Eteläranta 8:n osalta on erillisselvitys kohdassa 4. Muut liitetiedot ” Eteläranta 8:n (Kirkon talo) tuotot ja kulut”.

Rahoitustuotot- ja kulut 1.1. - 31.12.2022

(Eur)	TP 2022	TP 2021
Sijoituskiinteistöjen tuotot	881 279	568 704
Sijoituskiinteistöjen kulut *	-981 967	-657 432
	-100 688	-88 727
Sijoitusarvopaperien tuotot	1 157 746	1 273 135
Sijoitusarvopaperien kulut *	-1 211 136	-69 364
	-53 390	1 203 772
Rahoitustuotot- ja kulut yhteensä	-154 078	1 115 044

*sisältää Lapuan piispan asunnon lopullisen alaskirjauksen -0,2 Meur

*rahoitusarvopaperien alaskirjaukset -1,1 Meur

3.2.5 Poistosuunnitelma

Hyödykeryhmä	Poistoaika
Aineettomat hyödykkeet	
Aineettomat oikeudet	
Atk-ohjelmistot ja -projektit	3 v.
Laajat ja pitkävaikutteiset atk-ohjelmistot ja -projektit	5 - 10 v.
Muut aineettomat oikeudet	5 v.
Muut pitkävaikutteiset menot	
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5 v.
Ennakkomaksut	
Ennakkomaksut	Ei sumupoistoja
Aineelliset hyödykkeet	
Maa- ja vesialueet	Ei sumupoistoja
Rakennukset ja rakennelmat	
Toimitilarakennukset	30 v.
Asuinrakennukset	30 v.
Vapaa-ajan rakennukset	20 v.
Muut rakennukset ja rakennelmat	10 v.
Rakennusten koneet ja laitteet	10 v.
Koneet ja kalusto	
Kuljetusvälineet ja liikkuvat työkoneet	7 v.
Atk-laitteisto	3 v.
Matkapuhelimet	2 v.
Muut koneet ja kalusto	5 v.
Muut aineelliset hyödykkeet	
Urut	15 v.
Sakraali-, arvo- ja taide-esineet	Ei sumupoistoja
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	
Ennakkomaksut	Ei sumupoistoja
Keskeneräiset työt ja hankinnat	Ei sumupoistoja

3.3 Taseen liitetiedot

3.3.1 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä poistot

Muutokset aineellisissa ja aineettomissa hyödykkeissä 1.1.–31.12.2022

(Eur)	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
1.1.2022	1 198 203	65 000	6 080 276	839 579	113 663	8 296 721
Lisäykset	3 092		106 962	86 322	333 508	529 884
Hankintameno 31.12.2022	1 201 295	65 000	6 187 238	925 901	447 171	8 826 605
Sumupoistot tilikaudelta	-661 738		-408 698	-217 432		-1 287 868
Hankintajäännös 31.12.2022	539 557	65 000	5 778 540	708 469	447 171	7 538 737

3.3.2 Arvopapereiden kirjanpitoarvojen ja markkina-arvojen erotus

Kirkon keskusrahasto (eur)	31.12.2022	31.12.2021
Osakesijoitukset *		
Markkina-arvo	18 670 604	26 337 602
Kirjanpitoarvo	14 183 136	15 715 921
Erotus	4 487 468	10 621 681
Korkosijoitukset		
Markkina-arvo	14 261 708	14 744 609
Kirjanpitoarvo	14 052 566	14 001 413
Erotus	209 141	743 196
Yhdistelmäsijoitukset		
Markkina-arvo	1 019 317	1 023 843
Kirjanpitoarvo	1 005 892	891 770
Erotus	13 425	132 073
Rahamarkkinasijoitukset		
Markkina-arvo	9 643 829	9 616 076
Kirjanpitoarvo	9 643 829	9 616 076
Erotus	0	0
Joukkovelkakirjalainat		
Markkina-arvo	30 959	30 959
Kirjanpitoarvo	31 566	31 566
Erotus	-607	-607
Muut arvopaperit		
Markkina-arvo	2 512 280	2 284 402
Kirjanpitoarvo	2 382 248	2 103 957
Erotus	130 033	180 446

* Osakesijoituksissa on esitetty likvidit rahoitusarvopaperit, ei pysyviä vastaavien sijoituksia.

3.3.3 Saamiset ja velat

Saamiset ja velat (eur)	Kirkon keskusrahasto yhteensä	
	31.12.2022	31.12.2021
SAAMISET		
Pitkäaikaiset		
Lainasaamiset		31 166,06
Muut saamiset	400 666,67	400 666,67
Yhteensä	400 666,67	431 832,73
Lyhytaikaiset		
Myyntisaamiset	5 189 490,86	1 678 947,36
Muut saamiset	20 553,84	10 487,79
Siirtosaamiset	1 160 928,41	707 936,10
Yhteensä	6 370 973,11	2 397 371,25
VELAT		
Lyhytaikaiset		
Saadut ennakot	37 630,13	365 978,13
Ostovelat	1 745 022,50	1 441 382,04
Muut velat	1 329 819,20	1 528 759,84
Siirtovelat, josta	16 575 237,90	14 533 337,99
- lomapalkkajaksotus	5 159 220,77	5 206 283,49
- maksamattomat rakennusavustukset	10 274 705,99	7 806 004,61
- maksamattomat avustukset	933 271,74	1 171 335,07
- maksamattomat stipendit	94 020,00	97 381,00
- kolehtivelat	17 039,51	88 468,66
- yhteisvastuuvelat	36 483,51	41 785,88
- muut lyhytaikaiset siirtovelat	60 541,38	122 079,28
Yhteensä	19 687 709,73	17 869 458,00

3.3.4 Oman pääoman muutos

Oma pääoma 31.12.2022 (eur)	Pääoma 1.1.2022	Lisäys	Vähennys	Tilikauden ali- jäämä/ylijäämä	Pääoma 31.12.2022
Peruspääoma					
Peruspääoma	44 056 079,55				44 056 079,55
Omakatteiset rahastot	13 962 164,86		-184 812,01		13 777 352,85
Muut sidotut rahastot yhteensä	862 908,63	42 161,49			905 070,12
Edellisten tilikausien ylijäämä	28 822 254,53				28 822 254,53
Tilikauden alijäämä				-3 026 779,67	-3 026 779,67
Kirkon keskusrahasto	87 703 407,57	42 161,49	-184 812,01	-3 026 779,67	84 533 977,38

3.3.5 Omakatteiset rahastot

Kirkon keskusrahastolla on taseessaan 14 sidottua rahastoa. Kirjanpidollisesti sidotut rahastot eroavat vapaista rahastoista siten, että niiden käytön suhteen on rajoittavia määräyksiä. Sidotut rahastot jaotellaan vielä omakatteisiin rahastoihin niiden rahastojen osalta, joiden varat on pidettävä erillään yhteisön muista varoista. Omakatteisilla rahastoilla on oma katevarallisuutensa. Hiippakuntien tuomiokapituleilla on jokaisella omakatteinen rahasto. Lisäksi Kirkon diakoniarahasto ja Kansainvälisten ja ekumeenisten yhteyksien rahasto ovat omakatteisia rahastoja.

Rahastojen tuottojen ja kulujen siirto rahaston pääomaan/pääomasta esitetään tuloslaskelman alaosassa, ennen toimintakatetta, nimikkeellä "siirto rahastoon".

Omakatteisten rahastojen pääoman käyttö ja varallisuus 31.12.2022

Rahastojen tuotot ja pääoman käyttö (eur)	Turku	Espoo	Helsinki	Tampere	Porvoo	Mikkeli	Kuopio	Lapua	Oulu	Kv. ekum. rahasto	Diak. rahasto	Yhteensä
Pääoma 1.1.	1 123 629	673 890	891 830	1 852 858	917 726	1 020 684	664 394	933 924	191 048	4 434 283	1 257 901	13 962 166
Pääoman lisäys/vähennys												
Vuokratuotot	53 296	54 914	42 598		6 850							157 659
Rahoitustuotot- ja kulut	-25 446	84	-1 614	11 095	2 518	7 879	-15 557	19 219	861	-42 892	-47 432	-91 283
Saadut kolehdit ja lahjoitukset					14 500	20 994		9 304			816 444	861 242
Muut tuotot									810			810
Henkilöstökulut	-15 620											0
Palvelujen ostot	-5 900	-3 720	-2 177	-8 237	-3 819	-3 218	-621	-1 574	-351	-21 100	-6 886	-57 603
Annetut avustukset	-20 000				-4 950			-6 600		-100 000	-828 677	-960 227
Aineet ja tarvikkeet	-676						-522					-1 198
Vastikkeet	-24 517	-37 700	-11 958		-4 351							-78 526
Muut kulut								-66				-15 686
Siirto rahaston pääomaan/pääomasta	-38 863	13 578	26 850	2 859	10 747	25 655	-16 700	20 283	510	-163 992	-65 741	-184 813
Pääoma 31.12.2022	1 084 766	687 468	918 680	1 855 716	928 473	1 046 339	647 693	954 207	191 558	4 270 291	1 192 160	13 777 353

Omakatteisten rahastojen varat (eur)	Turku	Espoo	Helsinki	Tampere	Porvoo	Mikkeli	Kuopio	Lapua	Oulu	Kv. ekum. rahasto	Diak. rahasto	Yhteensä
Sijoitukset	323 841	617 804	370 451		66 544							1 378 640
Pitkäaikaiset saamiset								400 667				400 667
Saamiset (sisäiset) KKR:lta	2 741	2 334	2 563		18 160		174					25 970
Rahoitusarvopaperit	733 454		396 249	1 883 360	843 229	979 480	594 118	673 990	130 153	4 629 678	1 410 533	12 274 244
Rahat ja pankkisaamiset	80 344	82 731	149 418	2 171	539	67 679	53 402	51 179	142 414	1 165	129 493	760 535
Velka Kirkon keskusrahastolle	-55 613	-15 401		-29 815		-819		-171 629	-81 009	-360 551	-347 866	-1 062 703
Yhteensä	1 084 766	687 468	918 680	1 855 716	928 473	1 046 339	647 693	954 207	191 558	4 270 291	1 192 160	13 777 353

Muiden sidottujen rahastojen pääoman käyttö 31.12.2022

(Eur)		Tekijänoikeus- rahasto	Musiikkijuhlien rahasto	Kuopion erillisrahasto *
Pääoma	1.1.	774 596	87 353	2 186 163
	Tuotot	97 879		141 817
	Kulut	-54 943	-774	-176 514
	Siirto pääomaan	-42 936	774	34 696
Pääoma	31.12.	817 532	86 579	2 151 467

*Kuopion erillisrahaston varat on esitetty toimeksiantojen varoissa ja pääoma taseen toimeksiantojen pääomassa.

3.3.6 Omistukset muissa yrityksissä

Kirkon keskusrahasto omistaa seuraavista yrityksistä yhden viidesosan tai sitä suuremman omistusosuuden. Luvut ovat vuoden 2021 lukuja.

Nimi	Kotipaikka	Omistus	Oma pääoma	Tulos (eur)
Kiinteistö Oy Helsingin Eteläranta 8	Helsinki	67,3 %	23 588 168,36	0,02

3.3.7 Vakuudet ja vastuusitoumukset

Laskennallinen osuus eläkevastuusta

Evangelis-luterilaisen kirkon eläkevastuu on laskettu täyden rahastoinnin periaatteen mukaisesti noudattaen julkisten alojen eläkelakia (JuEL) sekä soveltuvin osin työntekijäin eläkelain (TEL) rekisteröidyn lisäeläketurvan ja työntekijäin eläkelain (TyEL) laskuperusteita. Lähtökohtana ovat olleet vakuutustoimessa yleisesti hyväksytyt matemaattiset mallit ja laskentaperiaatteet. Eläkevastuu on laskettu yksilöllisesti jokaisen JuEL:n piirissä eläkettä joskus työhistoriansa aikana kartuttaneelle henkilölle.

Kevan tekemän eläke-ennusteen mukaan kirkon eläkevastuu vuoden 2022 lopussa on 5 224,0 milj. euroa (vuonna 2021: 4 943,0 euroa).

Kirkon eläkerahaston suuruus 31.12.2022 on 1 804,1 milj. euroa (vuonna 2021: 1 971,9 milj. euroa), joten 31.12.2022 koko kirkon eläkevastuuvajaus on 3 419,8 milj. euroa (vuonna 2021: 2 971,0 milj. euroa).

Koko kirkon palkkasumma vuonna 2022 oli 513,6 milj. euroa ja Kirkon keskusrahaston palkkasumma oli 22,9 milj. euroa. Kirkon keskusrahaston palkoista on huomioitu laskelmaan eläkkeeseen oikeuttavat palkat ja työkorvaukset. Kirkon keskusrahaston laskennallinen osuus kattamattomasta eläkevastuusta on 152,5 miljoonaa euroa.

Vuokravastuu

Kirkon keskusrahastolla on vuokravastuu seuraavien hiippakuntien tuomiokapitulien tilavuokrauksesta: Helsinki, Espoo, Turku, Tampere ja Kuopio. Lisäksi keskusrahastolla on vuokravastuu Porvoon ja Helsingin piispojen asunnoista ja Espoon piispan edustus-tilasta sekä Lapuan kapitulin vuokraamista toimitiloista Jyväskylässä ja Seinäjoella.

Kirkon palvelukeskus Oulussa toimii heille vuonna 2018 remontoituissa toimitiloissa; vuokranantajana on Technopolis. Lisäksi Kirkon palvelukeskukselle on vuokrattu toimitilat Porvoosta. Kirkkohallituksen tietohallinnon käyttöön on vuoden 2022 marraskuun alusta vuokrattu uudet tilat Seinäjoelta. Lisäksi Järvenpäässä on maanvuokrasopimus koskien Kirkon koulutuskeskuksen toimintaan.

Vuokrasopimuksista osa on määräaikaista: Kirkon palvelukeskuksen toimitilat Oulussa ja Porvoossa on vuokrattu elokuuhun 2023 asti, Espoon tuomiokapituli vuoteen 2024 asti, Porvoon piispan asunto vuoteen 2034 asti ja Järvenpään maanvuokrasopimus vuoteen 2031. Määräaikaisten vuokrasopimusten vuokravastuu on vuositasolla keskimäärin 603 000 euroa, 1–5 vuoden aikavälillä 447 000 euroa ja viiden vuoden jälkeen 511 000 euroa.

Helsingin ja Tampereen tuomiokapitulien aiemmin määräaikaisten vuokrasopimukset jatkuvat toistaiseksi voimassa olevana. Toistaiseksi voimassa olevia sopimuksia ovat em. vuokrasopimusten lisäksi Kuopion, Turun sekä Lapuan kapitulin Jyväskylän toimipisteen vuokrasopimukset. Lisäksi toistaiseksi voimassa olevia ovat Helsingin piispan käyttöön vuokrattu asunto, Kirkon tutkimus ja koulutus -yksikön toimistotila Tampereella, Lapuan kapitulin tilat Seinäjoella, Espoon piispan edustustila, Kirkkohallituksen tietohallinnon käyttöön vuokratut tilat Seinäjoella ja vuonna 2022 vuokrattu huone Lahdessa. Näiden toistaiseksi voimassa olevien vuokrasopimusten vuokravastuu on vuositasolla 611 000 euroa.

Laitteiden vuokra- ja leasing-vastuut vuonna 2022

(Eur)	31.12.2022	31.12.2021
Vastuut seur. 12 kk	519 921,96	452 297,20
Myöhemmät vuodet	497 487,08	1 606 472,80

4. Muut liitetiedot

Avustustukset, verotulojen täydennys 2022

Hiippakunta	(Eur)	Hiippakunta	(Eur)
Turun arkkihiippakunta		Lapuan hiippakunta	
Karvia	16 275	Hankasalmi	13 680
Siikainen	25 784	Isojoki	121
Yhteensä	42 059	Joutsa	6 431
		Karjoki	4 218
Oulun hiippakunta		Kinnula	21 906
Alavieska	42	Pihtipudas	24 025
Enontekiö	6 637	Saarijärvi	65 322
Haapavesi	1 535	Soini	30 283
Kärsämäki	48 516	Uurainen	1 910
Lumijoki	4 979	Yhteensä	167 896
Pelkosenniemi	13 566		
Perho	52 648	Kuopion hiippakunta	
Posio	29 009	Hyrynsalmi	13 051
Pudasjärvi	108 194	Ilomantsi	932
Ranua	72 448	Juuka	58 699
Salla	41 366	Kiuruvesi	4 228
Sievi	27 775	Kuhmo	7 921
Siikalatva	37 776	Niinivesi	21 573
Taivalkoski	37 693	Nurmes	7 089
Toholampi	4 031	Polvijärvi	68 642
Utajärvi	27 329	Puolanka	21 979
Yhteensä	513 544	Rautavaara	43 451
		Suomussalmi	12 322
Mikkelin hiippakunta		Tohmajärvi	23 396
Kangasniemi	1 185	Vieremä	3 962
Sulkava	34 860	Yhteensä	287 245
Tainionvirta	13 540		
Yhteensä	49 585	Tampereen hiippakunta	
		Kihniö	13 856
		Yhteensä	13 856

VEROTULOJEN TÄYDENNYS YHTEENSÄ
1 074 185

Rakennusavustukset seurakunnille 2022

Hiippakunta	(Eur)
Kuopion hiippakunta	199 100
Kuopion ev.lut. srky	68 000
Lieksan seurakunta	2 000
Tohmajärven seurakunta	129 100
Porvoon hiippakunta	228 800
Korsnäs församling	28 300
Sund-Vårdö församling	200 500
Turun arkkihiippakunta	124 500
Laitilan seurakunta	27 500
Martinkosken seurakunta	54 600
Pyhärannan seurakunta	4 000
Pöytyän seurakunta	30 900
Uudenkaupungin seurakunta	7 500
Tampereen hiippakunta	18 400
Vesilahden seurakunta	15 000
Virtain seurakunta	3 400
Oulun hiippakunta	163 400
Pudasjärven seurakunta	163 400
Mikkelin hiippakunta	116 300
Hirvensalmen seurakunta	91 700
Sulkavan seurakunta	11 000
Taipaleen seurakunta	13 600
Lapuan hiippakunta	132 600
Alajärven seurakunta	26 200
Isojoen seurakunta	12 300
Kyyjärven seurakunta	2 600
Petäjäveden seurakunta	19 200
Saarijärven seurakunta	22 500
Seinäjoen seurakunta	45 000
Toivakan seurakunta	4 800
Yhteensä	983 100

Avustukset, rakennusavustukset, valtion rahoitus 2022

Hiippakunta	(Eur)	Hiippakunta	(Eur)
Espoon hiippakunta	60 000	Oulun hiippakunta	2 122 200
Siuntion seurakuntayhtymä	60 000	Limingan seurakunta	777 600
		Oulaisten seurakunta	145 000
Kuopion hiippakunta	77 300	Perhon seurakunta	36 600
Kiteen seurakunta	7 000	Siikalatvan seurakunta	66 500
Kupion ev.lut. srky	9 000	Tervolan seurakunta	57 300
Lieksan seurakunta	26 300	Tyrnävän seurakunta	1 039 200
Ylä-Savon ev.-lut. srky	35 000		
		Mikkelin hiippakunta	1 663 500
Porvoon hiippakunta	314 100	Imatran seurakunta	85 400
Eckerö	6 200	Kotka-Kymin seurakunta	786 400
Hangö kyrkliga samfällighet	41 400	Luumäen seurakunta	271 600
Kimitoöns församling	21 000	Pyhtään seurakunta	186 400
Pargas kyrkliga samfällighet	49 500	Sulkavan seurakunta	333 700
Raseborgs kyrkliga samfällighet	107 700		
Ålands södra skärgårdsförs.	88 300	Lapuan hiippakunta	570 600
		Alajärven seurakunta	155 300
Turun arkkihiippakunta	395 600	Isonkyrön seurakunta	169 900
Eurajoen seurakunta	43 400	Joutsan seurakunta	7 600
Kustavin seurakunta	9 200	Kinnulan seurakunta	25 400
Nousiaisten seurakunta	8 600	Kuortaneen seurakunta	7 000
Pöytyän seurakunta	97 100	Kurikan seurakunta	22 000
Someron seurakunta	214 800	Multian seurakunta	14 700
Taivassalon seurakunta	22 500	Seinäjoen seurakunta	10 700
		Toivakan seurakunta	132 400
Tampereen hiippakunta	430 200	Vimpelin seurakunta	25 600
Hämeenkyrön seurakunta	45 000		
Ikaalisten seurakunta	4 200	Helsingin hiippakunta	945 300
Lopen seurakunta	145 600	Askolan seurakunta	395 100
Nokian seurakunta	28 000	Loviisan seurakunta	42 700
Sastamalan seurakunta	42 000	Porvoon seurakunta	507 500
Virtain seurakunta	33 300		
Ypäjän seurakunta	132 100		
RAKENNUSAVUSTUKSET YHTEENSÄ			6 578 800

Eteläranta 8:n (Kirkon talo) tuotot ja kulut

Eteläranta 8:n käyttötalousosaan kirjataan kulut, joita ei rahoiteta vastikkeiden mukana. Suurimpina kustannuserinä ovat puhtaanapitopalvelu, keittiölaitteiden huolto ja kokoustilojen tekniikan kustannukset.

Toimintajäämän jälkeisiin eriin kirjataan Kiinteistösaakeyhtiö Helsingin Eteläranta 8:n osakkeiden omistuksen perusteella hoito- ja rahoitusvastikkeet sekä vuokratuotot. Kirkon keskusrahasto ja Kirkon eläkerahasto eivät siis omista itse rakennusta, vaan hallintaoikeuden tiloihin. Rakennuksen ja tontin omistaa Kiinteistöyhtiö Helsingin Eteläranta 8, jonka osakkeet omistavat Kirkon keskusrahasto ja Kirkon eläkerahasto.

Vuokratulot ovat kasvaneet vuodesta 2021, mutta eivät silti riittä kattamaan maksettuja hoitovastikkeita ja omaisuudenhoitopalveluja. Eteläranta 8 on toimitila ja alun perin myös toimitilaksi hankittu, ei yksinomaan sijoituskiinteistö.

Käyttötalousosa

Eteläranta 8 (eur)	TP 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Toimintatuotot	1 683		2 922	-2 922	0,0	73,6 %
Vuokratuotot	1 188		764	-764	0,0	-35,7 %
Muut toimintatuotot	495		2 158	-2 158	0,0	336,0 %
Toimintakulut	-212 619	-106 700	-114 361	7 661	-107,2	-46,2 %
Palvelujen ostot	-201 236	-81 000	-99 884	18 884	-123,3	-50,4 %
Vuokrakulut		-22 500	-9 021	-13 479	-40,1	
Aineet ja tarvikkeet	-8 519		-2 846	2 846	0,0	-66,6 %
Muut toimintakulut	-2 864	-3 200	-2 610	-590	-81,6	-8,9 %
TOIMINTAKATE	-210 936	-106 700	-111 439	4 739	-104,4	-47,2 %

Toimintajäämän jälkeen

Eteläranta 8 (eur)	TP 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Yli-ali	T-%	TP22 vs. TP21
Rahoitustuotot- ja kulut	-348 393	-420 000	-396 898	-23 102	-94	13,9 %
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen tuotot	10 485	30 000	62 922	-32 922	-210	500,1 %
Sijoituskiinteistöjen ja -huoneistojen kulut	-358 878	-450 000	-420 398	-29 602	-93	17,1 %
Muut rahoituskulut			-39 421	39 421	0	
VUOSIKATE	-348 393	-420 000	-396 898	-23 102	-94	13,9 %

5. Allekirjoitukset ja tilinpäätösmerkintä

Kirkon keskusrahaston toimintakertomus ja tilinpäätös 1.1.–31.12.2022 on allekirjoitettu sähköisesti.

Helsingissä 21. maaliskuuta 2023

Kirkon keskusrahasto

Tapio Luoma	Monica Heikel-Nyberg	Pekka Heikkilä
Seppo Häkkinen	Tarja Kantola	Elina Kemppainen
Matti Ketonen	Mari Leppänen	Kalle Mäki
Jukka Pakarinen	Pirjo Sariola	Heikki Sorvari
Åsa A. Westerlund	Vuokko Vänskä	Pekka Huokuna (Kirkon keskusrahaston johtajan sijainen)

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus. Tilinpäätösmerkintä on allekirjoitettu sähköisesti maaliskuussa 2023.

Helsingissä sähköisen allekirjoituksen päivänä

KPMG Oy Ab

Jorma Nurkkala
KHT, JHT

6. Luettelo kirjanpitokirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytysajoista

6.1 Luettelo kirjanpidosta ja aineistosta

Varsinaiset kirjanpitokirjat

- Tilinpäätös ja toimintakertomus
- Päiväkirja
- Pääkirja
- Tuloslaskelma
- Tase

Apukirjat

- Kassakirjanpito
 - Ostoreskontra
 - Laskutus ja myyntireskontra
 - Kolehnikirjanpito
 - Vuokra- ja vastikekirjanpito
 - Palkkakirjanpito
 - Matkalaskukirjanpito
 - Käyttöomaisuuskirjanpito
-

6.2 Kirjanpidon tositelajit

<u>Nro-sarja</u>	<u>Tositelaji</u>
Kassa- ja muistiotositteet	
1 AB	Kirjanpitotosite – peruutus/kuittaus
1 SA	Kipan muistiotosite
1 SK	Seurakunnan muistiotosite
1 T1	Maksuliikenneohjelman tiliöinti
1 SR	Sijoituskirjanpidon muistiotosite
1 SZ	Muistion peruutus
1 TO	Tiliote
1 ZM	Kirjanpitotosite – M2 matkalaskuohjelmasta kirjanpitoliittymä
Myyntilaskut	
18 DA	Asiakastosite
18 DG	Asiakkaat – hyvitys
14 DZ	Asiakkaat – maksu
9 RV	Laskun siirto
Ostolaskut	
19 KA	Toimittajatosite
19 KG	Toimittajat – hyvitys
19 KR	Toimittajat – lasku
15 KZ	Toimittajat – maksu
19 TM	Matkalasku ostoreskontra
Käyttöomaisuus	
1 AA	Käyttöomaisuuskirjaus
3 AF	Poistokirjaus
1 AZ	Purku käyttöomaisuuteen
Palkat	
1 PA	Palkkatosite
1 PV	Lomapalkkavaraus

Käytetyt tositenumerot

90000000	99999999	90010147
1000000	1999999	1002881
3000000	3999999	3000011
14000000	14999999	14010442
15000000	15999999	15012672
18000000	18999999	18000063
19000000	19999999	19015679

7. Tilintarkastuskertomus

Kirkon keskusrahaston toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen 1.1.–31.12.2022 tilintarkastuskertomus on tilintarkastajien sähköisen allekirjoituksen allekirjoitusliitteessä.

KPMG Oy Ab
Töölönlahdenkatu 3 A
PL 1037
00101 HELSINKI

Puhelin 020 760 3000
www.kpmg.fi

Tilintarkastuskertomus

Kirkolliskokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Olemme tilintarkastaneet Kirkon Keskusrahaston (y-tunnus 0118950-3) hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2022. Tilinpäätös sisältää taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausuntonamme esitämme, että tilinpäätös on laadittu tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti sekä antaa oikeat ja riittävät tiedot tilikauden toiminnasta, taloudesta, taloudellisesta kehityksestä ja taloudellisista vastuista Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa *Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa*. Olemme riippumattomia keskusrahaston niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme. Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntonemme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen velvollisuudet

Kirkkohallitus vastaa tilinpäätöksen laatimisesta siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan Kirkkolain säännösten mukaisesti sekä soveltuvien osin Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Kirkkohallitus vastaa myös sellaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka se katsoo tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Kirkkohallitus on tilinpäätöstä laatiessaan velvollinen arvioimaan keskusrahaston kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuvissa tapauksissa esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos keskusrahasto aiotaan purkaa tai sen toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntonamme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- Tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisyyden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntonamme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen

voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.

- Muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon keskusrahastonsisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- Arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- Teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä keskusrahaston kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei keskusrahasto pysty jatkamaan toimintaansa.
- Arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnittelusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Muut raportointivelvoitteet

Muu informaatio

Kirkkohallitus vastaa muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen. Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdesämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia ja että toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Helsingissä 17. huhtikuuta 2023

KPMG OY AB

Jorma Nurkkala
 KHT, JHT

Kirkon keskusrahasto tp ja ttk 2022

Tämä allekirjoitusliite koskee kaikkia tässä esikatselunäkymässä näkyviä allekirjoitettavia asiakirjoja ja liitteitä (yhdessä "Asiakirjat"). Allekirjoittamalla sähköisesti tämän allekirjoitusliitteen vahvistan lukeneeni ja ymmärtäneeni Asiakirjojen sisältämät ehdot ja hyväksyn ne (tarvittaessa asianmukaisen valtuutuksen nojalla).

Tämä asiakirjakokonaisuus sisältää seuraavat asiakirjat:

Allekirjoitettava asiakirja
KKR ttk 2022.pdf

Liitteet
KKR 2022_TP allekirj.pdf

Allekirjoitusliite (sisältäen sähköiset allekirjoitukset allekirjoittamisen jälkeen)
Allekirjoitusliite_KKR ttk 2022.pdf

Allekirjoittajat

KPMG Oy Ab
Jorma Nurkkala
KHT, JHT

Tämä allekirjoitusliite viittaa asiakirjaan

KKR ttk 2022.pdf

jonka SHA256-tiiviste on:

0760537517ff88dafb5381994eff62b5f9b5a2e60ee9e5e767ca09876cabb66d

Nimi

Jorma Tapio Nurkkala

Vahva sähköinen tunnistautuminen

2023-04-17 15:30

